Portocaliul *este* noul negru

UN AN ÎNTR-O ÎNCHISOARE DE FEMEI

PIPER KERMAN

Narator

PIPER KERMAN

s-a născut într-o familie din care fac parte medici, avocați și educatori. În anul 1993 a intrat într-o relație amoroasă cu o altă femeie, care făcea trafic cu heroină, Kerman ocupându-se cu spălarea banilor câștigați în urma acestei operațiuni. În anul 1998 este acuzată de spălare de bani, pledează vinovată, și începând cu anul 2004 este încarcerată timp de un an într-o închisoare de maximă securitate din Danbury, Connecticut. Experiența trăită în închisoare se regăsește între paginile acestei cărți, una care este sursa de inspirație pentru serialul de mare succes *Orange Is the New Black: My Year in a Women's Prison*.

Portocaliul *este* noul negru

UN AN ÎNTR-O ÎNCHISOARE DE FEMEI

Traducere din limba engleză de
Silvia Dumitrache

PIPER KERMAN

Narator

The original title of this book is:
Orange is the New Black: My Year in a Women's Prison, by Piper Kerman.

Copyright © 2010, 2011 by Piper Kerman. All rights reserved.

© Publica, 2014, pentru ediția în limba română

ISBN 978-606-8360-81-2

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Kerman, Piper
Portocaliul este noul negru : un an într-o închisoare de femei / Piper Kerman ; trad.: Silvia Dumitrache. – București : Publica, 2014
ISBN 978-606-8360-81-2

I. Dumitrache, Silvia (trad.)

343.819.2
821.111(73)-94=135.1

NARATOR este o marcă înregistrată a editurii PUBLICA

EDITORI:
Cătălin Muraru
Silviu Dragomir

REDACTOR:
Liviu Uleia

DTP:
Florin Teodoru

DIRECTOR EXECUTIV:
Bogdan Ungureanu

DESIGN:
Alexe Popescu

CORECTORI:
Tudorița Șoldănescu
Rodica Crețu

cuprins

prefață *de Cristina Bazavan*		*9*
unu	O SĂ JOCI DUPĂ CUM ÎȚI CÂNT EU?	*15*
doi	TOTUL S-A SCHIMBAT ÎNTR-O CLIPĂ	*33*
trei	11187-424	*55*
patru	PORTOCALIUL ESTE NOUL NEGRU	*81*
cinci	ÎN NECUNOSCUT	*107*
șase	ÎNALTĂ TENSIUNE	*129*
șapte	ORELE	*153*
opt	TOATE CURVELE SĂ-ȘI BAGE UNGHIA-N GÂT	*167*
nouă	ZIUA MAMEI	*187*
zece	MEDITÂND-O PE GO	*211*
unsprezece	RALPH KRAMDEN ȘI MARLBORO MAN	*231*
doisprezece	ADEVĂRURI GOL-GOLUȚE	*247*
treisprezece	TREIZECI ȘI TREI ȘI ÎNCĂ ÎN VIAȚĂ	*267*
paisprezece	SURPRIZE DE OCTOMBRIE	*289*

cincisprezece NU E DE BINE 307

șaisprezece BUNĂ PURTARE 333

șaptesprezece TERAPIA DIESEL 351

optsprezece ÎNTOTDEAUNA POATE FI MAI RĂU 377

Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack, a crack in everything
*That's how the light gets in.**

— din *Anthem*, de Leonard Cohen

* Ascultă clopotul ce încă sună
Uită oferta ce pare-așa bună
Oricare are și-o spărtură fină
Și-astfel ajunge la tine lumină.

prefață

Am fost în pușcărie. De șapte ori, câte o zi. În doi ani.

N-am fost condamnată, dar am stat câte zece ore în fiecare dintre zilele respective, închisă între porțile mari de fier ale penitenciarului de maximă siguranță de la Tîrgșor. Un penitenciar pentru femei.

Prima dată, în 2005, în septembrie. Motivul? Cel mai frivol dintre orice v-ați imagina: un pictorial pentru rubrica de modă a revistei Tabu, al cărei redactor-șef eram, pictorial în care vorbeam despre expunerea feminității în spații care minimalizau esența unei femei; protagonista – o tânără de 25 de ani condamnată pe viață.

Păstrez în minte o secvență foarte colorată, la propriu. În curtea destinată celor care erau la regim „închis", adică ieșeau la plimbare doar o oră pe zi, era un perete pictat cu umbrele și flori mari în culori foarte aprinse. Genul de desen pe care l-ai găsi în curtea unei grădinițe. Fotografului (Cosmin Bumbuț) i-a plăcut locul și l-a ales pentru unul dintre cadre. Fata care poza fusese machiată și coafată, așa că a fost îmbrăcată de stilistă în haine scumpe – cămașă, fustă plisată, pantofi, toate într-un violet prună – și s-a trecut la muncă.

Pentru că nu era un model obișnuit, fetei nu i s-au cerut posturi speciale, mișcări ale capului sau ale trunchiului pe care le fac, de obicei, modelele profesioniste în fotografiile de modă pentru ca hainele să fie puse în evidență. Trebuia să se uite la fotograf și să zâmbească. Fata a refuzat să

zâmbească, avea probleme mari cu dantura, dar s-a uitat fix în cadru cu ochii ei albaștri, senini, care nu lăsau nimic de bănuit din crima la care fusese părtașă.

Locul de fotografie era foarte aproape de geamurile unui dormitor, așa că deținutele de acolo au început să se afișeze la ferestrele cu gratii și să comenteze ironic. Una dintre ele și-a schimbat look-ul de trei ori cât în curte s-a realizat fotografia. Și-a pus peruci diferite, blondă cu păr lung, blondă tuns bob și roșcată cu păr lung, și-a scos o oglindă pe geam și a început să strige:

„Doamna, doamna, eu sunt mai frumoasă decât ea, pe mine nu mă fotografiați?" Și ea avea niște dinți lipsă.

*

Cea de-a doua imagine pe care o păstrez din același penitenciar e o întâmplare din 2010, cinci ani mai târziu de la prima mea vizită.

În clubul penitenciarului (un fel de sală de clasă cu tablă, catedră, scaune rabatabile și o mică scenă) o tânără stătea într-un colț, cu fața aproape lipită de un perete, și cânta „I will always love you". Era îmbrăcată în haine de stradă potrivite cu o cafenea luxoasă din mijlocul Bucureștiului, părul blond îl prinsese cu o cordeluță latră pe care o intuiai doar pentru că printre buclele vesele se făcuse un spațiu mare ca un șanț.

Notele de sus de la refren le atingea ca și cum ar fi fost acolo lângă ea, pe zidul de care aproape că-și lipea fața. Cânta impecabil, iar între spațiile dintre note sau dintre cuvinte, era mult mai multă tensiune și jale decât era în cântecul original.

Tânăra care cânta era închisă pentru trafic de droguri, rețeaua din care făcea parte plimbase pe teritoriul României câteva sute de kilograme de heroină. Cântecul era cadoul colegelor ei pentru mine la încheierea unui curs

special pe care-l făcusem prin revistă: învățaseră să facă fotografii.

Fetei îi fusese rușine să cânte uitându-se la noi, așa că se autopedepsise și se dusese în colțul scenei, ca să cânte cu fața la perete.

Când a terminat și s-a întors către public (erau nouă persoane în încăpere – șapte deținute, un gardian și cu mine) i-am văzut lacrimile șiroaie pe obraji, cum și ea a văzut lacrimile celor care erau în sală.

Toată lumea plângea. Fără excepție.

*

Cea de-a treia amintire e despre mine și începutul unui atac de panică.

După zece ore de stat în penitenciar, cu toate simțurile alerte pentru că e un loc în care ți se pare că poți fi atacat de oriunde chiar dacă e un gardian aproape, cu femei care vin la tine și-ți cer țigări, mai întâi politicos, apoi mai ferm iar când le refuzi trec pe lângă tine înjurând, cu alte femei care-ți spun povești pe care le-au auzit de la tine cu câteva clipe înainte, doar că-și imaginează că sunt ale lor într-un transfer bizar de identitate în lipsa unei vieți reale și a unui contact cu realitatea așa cum o știau cu mulți ani în urmă când erau în libertate, cu dispute care se petrec în fața ta, plecate aparent de la nimic dar care vorbesc despre dorința de superioritate demonstrate în fața cuiva „de afară" care se poate revărsa în putere și autoritate asupra celor „dinăuntru", după zece ore din astea aerul de după gardurile mari ți se pare mai curat și vrei foarte mult să fii afară.

În prima zi în penitenciar, aproape de ora la care ar fi trebuit să părăsim locul pentru că după ora 18:00 nu mai aveau voie bărbații în zonă, am rămas fără aer. Eram în curte, a început să mă strângă cutia craniană, inima să-mi iasă prin ochi și să mi se pară că nu mai e nicăieri oxigen.

Am avut nevoie de câteva minute bune în care mi-am spus în gând „curând am să fiu afară, curând am să fiu afară" că să plece inima către locul ei, iar respirația să revină la un tempo normal.

* * *

Ce ne imaginăm noi despre penitenciare nu e chiar ceea ce vedem dacă ajungem acolo. În România în penitenciare nu se mai poartă uniforme, ci haine de stradă, deținuții care sunt la regim deschis – care merg la muncă în timpul zilei și doar noaptea ajung în dormitoarele cu șase sau zece paturi – se pot plimba liniștiți prin curtea mare care are și-un chioșc de unde își pot cumpăra lucruri de igienă sau suplimente la mâncare.

Dar presiunea pe care o simți acolo nu vine din ceea ce știai, ci din ceea ce nu credeai că o să simți.

Ai in jurul tău femei care râvnesc după atenție, care n-au noțiunea de încredere în sine pentru că nu prea au experimentat-o, care sunt tatuate din cap până în picioare sau care poartă tocuri fine și machiaj sofisticat.

Și tu trebuie să trăiești printre ele, să-ți găsesti un loc fie și pentru o zi sau, în cazul celor care sunt condamnate, pentru câțiva ani. Într-un mod straniu, îți dai seama că și dincolo de zidurile alea mari, în libertate, e aceeași situație. Te lupți pentru ce-i al tău, încerci să-ți faci loc și să captezi atenția, ți-e incredibil de rușine când ești în varianta ta cea mai sinceră și mai curată, iar în mintea ta se creează tornade când simți că te îngrădește cineva și nu te lasă să faci ceea ce-ți dorești.

Sunt foarte puțini oameni care au privilegiul să experimenteze ceea ce am trăit eu. Cartea aceasta vă ajută însă să vă uitați la lumea dinăuntrul penitenciarelor și să nu mai judecați. Să vă gândiți că nu există om fundamental rău sau fundamental bun.

Și înțelegeți că libertatea e în mintea noastră când suntem stăpân pe noi și mintea noastră și când ne găsim un loc potrivit în puzzle-ul care reprezintă imaginea lumii în care, pentru o vreme, trăim.

Cartea lui Piper Kerman nu e doar o radiografie a unei pușcării americane (și, prin extenso, a societății americane) ci și o frumoasă metaforă despre nuanțele în care ar trebui să clasificăm oamenii. Nimeni nu e definitiv bun sau totalmente rău; sunt multe griuri în personalitatea fiecăruia. E o poveste reală despre cum ne urmăresc greșelile și despre cum învățăm să ne adaptăm în situații extreme. Nu e întâmplător că serialul inspirat din această carte e un fenomen mondial; sunt multe personaje aici care reprezintă tipologii ale prietenilor noștri, oriunde s-ar afla ei în lume, în libertate sau nu. O metaforă despre viață scrisă foarte accesibil, foarte tineresc și foarte dinamic.

Cristina Bazavan
jurnalist

unu

O SĂ JOCI DUPĂ CUM ÎȚI CÂNT EU?

Zona de recuperare bagaje, secțiunea internațională, a aeroportului din Bruxelles era spațioasă și aerisită, cu numeroase benzi care se roteau la nesfârșit. Alergam de la una la alta, încercând cu disperare să-mi găsesc bagajul meu negru. Pentru că era burdușit cu bani obținuți din droguri, eram mai îngrijorată decât aș fi fost în mod normal pentru un bagaj pierdut.

În 1993 aveam 23 de ani și probabil că arătam ca oricare altă tânără femeie de afaceri agitată. Mă debarasasem de pantofii mei Doc Martens pentru o superbă pereche de pantofi negri din piele întoarsă, lucrați manual. Purtam pantaloni negri de mătase și o haină bej, eram o *jeune fille* obișnuită, iar dacă nu-mi vedeai tatuajul de pe gât, puteai să juri că nu ies cu nimic în evidență. Făcusem exact ce mi se spusese, luasem avionul din Chicago către Paris, unde a trebuit să schimb cursa pentru un scurt zbor spre Bruxelles.

Când am ajuns în Belgia, mi-am căutat trollerul negru la recuperare bagaje, dar nu era de găsit. Încercând să-mi înăbuș o senzație bruscă de panică, am întrebat, în franceza mea stâlcită pe care o învățasem în liceu, ce se întâmplase cu bagajul meu.

— Uneori, bagajele nu nimeresc cursa potrivită, mi-a spus tipul masiv care se ocupa de sortarea bagajelor.

Așteptați următorul zbor de la Paris – probabil că e în avionul acela.

Fusese oare bagajul meu detectat? Știam că e ilegal să ai asupra ta mai mult de 10 000 de dolari nedeclarați, ca să nu mai vorbim despre faptul că erau pentru șeful unui cartel de droguri din Africa de Vest. Oare se strângea lațul în jurul meu? Ar fi fost mai bine să încerc să trec de vamă și să fug? Sau poate că bagajul chiar venea cu un alt zbor, iar eu aș fi renunțat la o sumă mare de bani ce aparținea cuiva care astfel, probabil, dând un simplu telefon, ar ordona să fiu ucisă. Am decis că ultima variantă era un pic mai terifiantă. Așa că am așteptat.

Următoarea cursă de la Paris a aterizat în sfârșit. M-am apropiat tiptil de noul meu „prieten" de la sortarea bagajelor. E greu să flirtezi când ești speriat.

„Mon bag!", am exclamat eu extaziată când mi-am zărit bagajul Tumi*. I-am mulțumit cu efuziune, făcându-i cu mâna, năucă și ușurată, în timp ce treceam printr-una dintre ușile nemarcate ale terminalului, unde l-am zărit pe prietenul meu, Billy, așteptându-mă. Trecusem fără să-mi dau seama de vamă.

— Mi-am făcut griji. Ce s-a întâmplat?, m-a întrebat Billy.

— Hai să luăm un taxi, am rostit printre dinți.

Mi-am tras sufletul abia când am lăsat aeroportul în urmă și ne aflam la jumătatea drumului spre Bruxelles.

Ceremonia mea de absolvire a colegiului Smith avusese loc cu un an în urmă, într-o zi perfectă de primăvară, în New England. În curtea scăldată de soare se auzeau cimpoaiele, iar guvernatoarea Texasului, Ann Richards, ne-a condus pe mine și pe colegele mele afară, pentru

* Firmă producătoare de genți de călătorie din New Jersey (n.t.).

a arăta lumii ce femei destoinice deveniserăm. Familia mea strălucea de mândrie în timp ce eu îmi primeam diploma – părinții mei proaspăt divorțați se purtau cât de decent puteau, bunicii mei, cu aerul lor sudic, impunător, erau încântați să-și vadă prima lor nepoată purtând tichia de absolvire și înconjurată de anglo-saxoni protestanți, pregătiți la facultăți de elită, în timp ce fratele meu mai mic se plictisea de moarte. Colegii mei mai organizați și mai ambițioși începuseră deja să se pregătească pentru studiile postuniversitare sau aveau joburi entry-level la organizații nonprofit ori se întorseseră acasă – situație des întâlnită în miezul primei recesiuni a guvernării Bush.

Eu, pe de altă parte, am rămas în Northampton, Massachusetts. Absolvisem specializarea în teatru, care fusese privită mai degrabă cu scepticism de către tatăl și bunicul meu. Veneam dintr-o familie care punea preț pe educație. Eram un clan de doctori, avocați și profesori, colorat cu câte o asistentă, un poet sau un judecător. După patru ani de studii, încă mă simțeam ca o diletantă, subcalificată și lipsită de motivația de a avea o viață în teatru, dar, în același timp, nici nu aveam un plan de rezervă, pentru studii academice, o carieră strălucită sau marea alternativă – Dreptul.

Nu eram leneșă. Pe toată perioada facultății muncisem din greu având joburi în restaurante, baruri și cluburi de noapte, câștigând prețuirea șefilor și a colegilor arătând că sunt harnică și că am simțul umorului, plus disponibilitatea de a lucra în ture duble. Acele joburi și acei oameni se potriveau mai mult structurii mele decât mare parte dintre cei pe care i-am întâlnit la facultate. Eram mulțumită că alesesem Smith, un colegiu frecventat de femei inteligente și dinamice. Dar îndeplinisem tot ceea ce se ceruse de la mine prin naștere și creștere. În spațiul strâmt și sigur al colegiului Smith, viața se scursese fără nicio

surpriză, absolvisem la limită și tânjeam după experiențe, experimente, după căutări. Era timpul să-mi trăiesc viața așa cum consideram.

Eram o tânără cu o bună educație din Boston, însetată după o viață boemă, neconvențională, și nu aveam niciun plan bine pus la punct. Dar habar n-aveam cum să dau frâu liber pornirii mele înăbușite către aventură sau cum să pun în aplicare dorința de a-mi asuma riscuri. Nu dădeam dovadă de vreo aplecare spre știință sau analiză – ceea ce apreciam erau arta, riscul și emoția. Am închiriat un apartament împreună cu o colegă absolventă de teatru și cu prietena ei artistă, cam sărită de pe fix, și m-am angajat chelneriță într-o mică berărie. M-am împrietenit cu câțiva dintre colegii mei chelneri, barmani și muzicieni, cu toții atrăgători și mereu îmbrăcați în negru din cap până-n picioare. Munceam, dădeam petreceri, înotam goi, ne-o trăgeam, câteodată ne îndrăgosteam. Ne-am făcut și tatuaje.

Îmi plăcea tot ceea ce Northampton și Pioneer Valley, în apropiere, aveau de oferit. Am alergat kilometri întregi pe străduțe de țară, am învățat cum să car o duzină de halbe de bere pe scări abrupte, m-am lăsat în voia a numeroase aventuri nevinovate cu fete și băieți atrăgători, iar vara și toamna, la mijlocul săptămânii, în zilele mele libere, făceam excursii la plaja din Provincetown.

Când iarna a început să-și intre în drepturi, nu m-am mai simțit în largul meu. Prietenii mei de la școală îmi spuneau despre joburile lor și despre viața lor din New York, Washington și San Francisco – și mă întrebam eu ce naiba făceam cu viața mea. Știam că nu mă mai întorc în Boston. Îmi iubeam familia, dar voiam să fug de tot ceea ce însemna divorțul părinților mei. Privind retrospectiv, să-mi fi luat un bilet EuroRail sau să fac voluntariat în

Bangladesh ar fi fost alegeri geniale, dar eu nu m-am clintit din Valley.

În interiorul cercului nostru social permisiv era o gașcă de lesbiene incredibil de stilate și de cool, pe la vreo 35 de ani. Aceste femei mai în vârstă, versate și sofisticate mă făceau să mă simt nefiresc de timidă, dar, după ce câteva dintre ele au devenit vecinele mele de apartament, ne-am împrietenit. Printre ele, era Nora Jansen, o tipă din sud-vest, cu vocea răgușită și cu o claie de păr de un blond-nisipiu. Nora era scundă și aducea puțin cu un buldog francez sau poate cu o Eartha Kitt* albă. Totul la ea era amuzant – felul tărăgănat în care vorbea, remarcile spuse cu vocea ei răgușită, modul în care-și înclina capul pentru a te privi cu ochii ei de un maro-deschis, din spatele clăii de păr, chiar și felul în care își ținea țigara omniprezentă, cu încheietura îndoită, gata să gesticuleze. Avea un fel jucăuș, atent de a-l face pe celălalt să se deschidă, iar când îți acorda atenție, te simțeai ca și cum fuseseși primit într-un cerc intim. Nora era singura din grupul acelor femei mai în vârstă care îmi acorda atenție. Nu a fost chiar dragoste la prima vedere, dar în Northampton, pentru o tânără de 21 de ani, dornică de aventură, era un personaj.

Apoi, în toamna lui 1992, a plecat.

A reapărut după Crăciun. Și-a închiriat un apartament mare numai pentru ea, mobilat cu lucruri nou-nouțe, stil Arts and Crafts, și un casetofon ultimul răcnet. Toți cei pe care-i știam dormeau cu colegii lor de cameră pe canapele de mâna a doua, în timp ce ea arunca bani în stânga și-n dreapta, într-o manieră care nu putea să treacă neobservată.

* Eartha Kitt (1927-2008), cântăreață americancă, actriță și dansatoare, cunoscută pentru rolul Catwoman din seria *Batman* (n.t.).

Nora m-a invitat să ieșim să bem ceva, doar noi două, ceea ce nu se mai întâmplase până atunci. Era o întâlnire? Poate că da, pentru că m-a scos la barul hotelului Northampton, localul cel mai asemănător cu un lounge luxos de hotel, cu pereții vopsiți într-un galben pal, cu șipci albe peste tot. Emoționată, am comandat o Margarita cu sare, la care Nora a ridicat o sprânceană.

— Cam recișor pentru o Marg, nu crezi?, a comentat ea, cerând un scotch.

Era adevărat, vânturile de ianuarie făceau din zona de vest a Massachusettsului un loc neprimitor. Ar fi trebuit să comand ceva închis la culoare, într-un pahar mai mic – margarita mea rece părea acum ridicol de imatură.

— Ce e asta?, a întrebat, arătând către cutiuța de metal pe care o pusesem pe masă.

Cutia era galben cu verde și, inițial, conținuse dropsuri de lămâie. Figura lui Napoleon de pe capac era îndreptată spre vest și o recunoșteai după pălăria sa în trei colțuri și după epoleții de aur. Cutia fusese folosită pe post de portofel de către o femeie pe care o cunoscusem la Smith, o aristocrată, cea mai interesantă femeie pe care o întâlnisem vreodată. Plecase să facă școala de arte, trăia în campus, era spirituală și curioasă, drăguță și trendy, și într-o zi, când îi admirasem cutia, mi-a oferit-o mie. Avea dimensiunea perfectă pentru un pachet de țigări, un permis auto și o hârtie de 20 de dolari. Când am încercat să scot din prețiosul meu portofel de metal niște bani să plătesc rândul de băuturi, Nora m-a oprit.

Unde fusese atâtea luni? – am întrebat-o și Nora mi-a explicat succint, dar cuprinzător. Mi-a spus cu calm că intrase în industria traficului de droguri, printr-un prieten al surorii ei, care avea „legături", și că fusese în Europa, unde a fost introdusă oficial în lumea interlopă de către

un american, dealer de obiecte de artă și care, de asemenea, avea „legături". Nora făcuse trafic de droguri în țară și primise o sumă frumușică pentru munca ei.

M-a dat pe spate. De ce îmi spunea Nora lucrurile astea? Dacă mergeam la poliție? Am mai cerut ceva de băut, crezând, în sinea mea, că Nora inventează totul și că era cea mai nefericită încercare de seducție posibilă.

O întâlnisem odată pe sora mai mică a Norei, când venise în vizită. Se prezentase cu numele Hester, era pasionată de științele oculte și obișnuia să lase în urmă tot felul de talismane și brelocuri cu pene făcute din oase de pui. M-am gândit că e doar o versiune Wicca* heterosexuală a surorii ei, dar se pare că era iubita unui influent traficant de droguri din Africa de Vest. Nora a povestit cum călătorise cu Hester la Benin să-l întâlnească pe traficant, căruia i se spunea Alaji și semăna izbitor cu MC Hammer**. Fusese invitată pe domeniul său, fusese de față și supusă la proceduri ale „vracilor" și acum era considerată cumnata lui. Totul părea cumplit, groaznic, înspăimântător, nebunesc... și palpitant până peste poate! Nu-mi venea să cred că ea, care avea atâtea secrete terifiante și tentante, mi se destăinuia.

Părea că, dezvăluindu-mi secretele ei, Nora mă legase de ea, inițiind un act tainic de cucerire. Nimeni nu putea spune despre Nora că era o frumusețe tipică, dar deborda de istețime și farmec și excela în arta firescului. Iar eu, așa cum s-a dovedit mereu, empatizez cu oamenii care îmi arată o determinare clară. În încercarea ei de a mă seduce, era și persistentă, și răbdătoare.

* Religie neopăgână, axată pe importanța energiilor naturii, inițiată la mijlocul secolului XX de Gerald Gardner. Este o religie dualistă, care venerează un Zeu și o Zeiță (n.t.).

** Cântăreț american de rap (n.t.).

În lunile care au urmat, ne-am apropiat tot mai mult și am aflat că pentru ea lucrau câțiva tipi din zonă, ceea ce m-a liniștit. Eram fascinată de aventura ilicită în care intrasem datorită Norei. Când a plecat o vreme îndelungată în Europa sau în Asia de Sud-Est, aproape că m-am mutat la ea, având grijă de pisicile ei pe care le adora, Edith și Dum-Dum. Suna la ore târzii din celălalt colț al globului pentru a vedea ce făceau pisicuțele ei, deși, din cauza distanței, ne auzeam cu întreruperi. Am ținut toate acestea în mine – mă eschivam de la întrebările pe care deja mi le puneau prietenii mei curioși.

De vreme ce afacerea era dirijată din afara orașului, ideea de droguri mi se părea complet abstractă. Nu știam pe nimeni care să ia heroină; și nici nu mă gândeam la consecințele dependenței. Într-o zi de primăvară, Nora s-a întors în oraș cu o Miata albă, decapotabilă, nou-nouță, și cu o valiză plină de bani. A trântit banii pe pat și s-a tăvălit peste ei, goală și chicotind. Era cea mai mare încasare pe care o avusese până atunci. Curând, mă afișam și eu în Miata, ascultându-l, pe fundal, pe Lenny Kravitz care dorea să știe dacă „O să joci după cum îți cânt eu?".

În ciuda (sau datorită) straniei relații amoroase cu Nora, știam că trebuie să plec din Northampton și să fac ceva. Eu și prietena mea Lisa economisiserăm și bacșișurile noastre și hotărâserăm să ne dăm demisia de la berărie, pentru a pleca împreună în San Francisco la sfârșitul verii. (Lisa nu știa nimic despre activitățile secrete ale Norei.) Când i-am spus Norei, a replicat că i-ar plăcea că aibă un apartament în San Francisco și mi-a propus să plecăm cu avionul și să căutăm o casă. Am fost șocată văzând că ține atât de mult la mine.

Doar cu câteva săptămâni înainte să părăsim Northampton, Nora a aflat că trebuie să se întoarcă în Indonezia.

— De ce nu vii cu mine, să-mi ții companie?, mi-a propus ea. Nu trebuie să faci nimic, doar să fii acolo.

Nu mai plecasem niciodată din Statele Unite. Deși trebuia să-mi încep noua viață în California, perspectiva era irezistibilă. Voiam o aventură, iar Nora îmi oferea una. Nu se întâmplase nimic rău cu tipii din Northampton care se duseseră cu ea în locuri exotice pentru a-i fi de ajutor – de fapt, se întorseseră cu povești amețitoare, pe care numai un grup select avea privilegiul să le audă. Am ajuns la concluzia că nu era nimic rău în a-i ține companie Norei. Mi-a dat bani să-mi iau un bilet pe ruta San Francisco – Paris și mi-a spus că pot ridica biletul pentru Bali de la un ghișeu al Garuda Air, din aeroportul Charles de Gaulle. Totul avea să meargă strună.

Nora își acoperea activitățile ilegale sub masca unei reviste de artă și literatură pe care ea și partenerul ei de afaceri necurate, un tip cu cioc, urmau să o pornească – suna suspect, dar era ceva vag. Când le-am spus familiei și prietenilor că mă mut în San Francisco și că o să lucrez și o să călătoresc pentru o revistă, cu toții au fost surprinși și neîncrezători cu privire la noul meu job, dar le-am ignorat întrebările, arborând aerul unei femei misterioase. Lăsând în urmă Northampton și îndreptându-mă spre vest cu amica mea Lisa B., am simțit că în sfârșit îmi începe viața. Eram pregătită pentru orice.

Eu și Lisa am condus non-stop din Massachusetts până la granița cu Montana, dormind și conducând cu schimbul. La miezul nopții, am oprit la un popas pentru a dormi și unde ne-am trezit în incredibila lumină aurie a răsăritului din zona de est a Montanei. Nu-mi amintesc să fi fost vreodată atât de fericită. După ce am savurat zona rurală a Big Sky, am gonit prin Wyoming și Nevada până când am trecut în sfârșit peste Bay Bridge în San Francisco. Aveam de prins un avion.

De ce aveam nevoie pentru călătoria mea în Indonezia? Habar n-aveam. Mi-am umplut valijoara mea L.L. Bean cu o pereche de pantaloni negri de mătase, o rochie vaporoasă, echipamentul meu pentru alergat și o pereche de cizme negre, stil cowboy. Eram atât de entuziasmată, încât am uitat să-mi iau un costum de baie.

După ce am ajuns în Paris, am mers direct la ghișeul de la Garuda, să-mi ridic biletul către Bali. Dar nimeni nu auzise de mine! Panicată, m-am dus la restaurantul aeroportului, am cerut o cafea și am încercat să mă adun. Erau încă departe zilele telefoniei mobile și ale e-mailului, așa că habar n-aveam cum să dau de Nora; am presupus că, prin traducere, ceva se înțelesese greșit. Într-un final, m-am ridicat și m-am dus la chioșcul de ziare, mi-am cumpărat un ghid al Parisului și am ales un hotel ieftin, localizat în centrul arondismentului șase. (Singura mea carte de credit avea o limită scăzută.) Din micuța mea cameră, puteam vedea acoperișurile caselor din Paris. L-am sunat pe Jack, vechiul prieten al Norei și acum partenerul ei de afaceri în State. Sarcastic, afișând un aer de superioritate și obsedat după prostituate, Jack nu era chiar genul meu de om.

— A trebuit să rămân în Paris. Nimic din ce mi-a zis Nora nu se verifică. Ce să fac?, l-am întrebat.

Lui Jack nu-i convenea deloc situația, dar a hotărât că nu poate să mă lase baltă.

— Du-te și găsește un Western Union. Mâine îți virez banii pentru bilet.

Banii au intrat abia după câteva zile, dar nu mi-a părut rău; am hoinărit prin Paris beată de încântare, absorbind totul. În comparație cu majoritatea franțuzoaicelor, păream o adolescentă, așa că, pentru a echilibra situația, mi-am cumpărat o pereche de ciorapi negri, fin croșetați, care să meargă cu pantofii mei Doc Martens și cu fusta

mini. Nu-mi păsa nici dacă ar fi trebuit să rămân pentru totdeauna în Paris. Eram de una singură, în rai.

După cursa plictisitoare care a durat treisprezece ore din Paris către Bali, am rămas surprinsă să-l văd pe fostul meu coleg de la berărie, Billy, așteptându-mă, uitându-se deasupra capetelor indonezienilor și arborând un zâmbet larg pe fața lui pistruiată. Billy putea fi luat drept fratele meu, cu părul său blond cu ușoare tente de roșcat și cu ochii de un albastru-deschis.

— Nora te așteaptă la hotel, o să-ți placă la nebunie acolo!, a spus el.

Revăzându-mă cu Nora în camera noastră luxoasă, m-am simțit brusc intimidată în acel spațiu nefamiliar. Dar ea s-a purtat ca și cum totul ar fi fost normal.

Bali era un loc al dezmățului: stat la soare, băut și dansat zi-lumină cu gașca de gay ai Norei și de localnici drăguți care doreau să ne ajute să ne cheltuim banii, alături de tineri europeni și australieni pe care-i întâlneam în cluburile de pe plaja Kuta. Mi-am luat de la târg bikini și un sarong, m-am târguit pentru măști cioplite și bijuterii de argint și m-am plimbat pe străzile lăturalnice din Nusa Dua, vorbind cu localnicii prietenoși. Vizitele la temple, parasailingul și scuba divingul îmi ofereau alte distracții – instructorilor de scuba din Bali le plăcea tatuajul meu stilat de pe gât, pe care mi-l făcusem când stăteam în New England, reprezentând un pește albastru, strălucitor, cu aripioare lungi, așa că erau bucuroși să-mi arate și ei tatuajele lor. Dar starea de voie bună era alternată de convorbiri tensionate între Nora și Alaji sau între Nora și Jack.

Felul lor de a încheia afacerile era simplu. Din Africa de Vest, Alaji îi informa pe câțiva aleși din State că încheiase „contracte" pentru anumite cantități de droguri disponibile (de obicei, valize făcute la comandă, cu heroină

pusă în căptușeală) – puteau să fie trimise în orice loc din lume. Oameni ca Nora și Jack (în esență, subcontractori) aranjau ca valizele să ajungă în State, unde erau înmânate unui curier anonim. Ei hotărau cum avea să decurgă transportarea – recrutarea curierilor, instruirea lor pentru a trece de vamă fără să fie prinși, plătirea „vacanțelor" lor și onorariul.

Nora și Jack nu erau singurii cu care lucra Alaji; de fapt, Nora era acum în competiție pentru afacerile lui Alaji cu Jonathan Bibby, „comerciantul de artă", care o inițiase și pe ea odată. Tensiunea pe care am simțit-o la Nora era legată de cât de multe „contracte" erau disponibile, de posibilitatea ca ea și Jack să le acopere și dacă valizele cu droguri ajungeau la timpul programat – toți acești factori riscând să se modifice în ultima clipă. Activitatea aceasta cerea multă flexibilitate și mulți bani.

Când rămâneam fără finanțe, eram trimisă să scot bani din transferuri bancare pentru Alaji de la diferite bănci – și aceasta fiind o infracțiune, deși pe atunci nu-mi dădeam seama. Când am fost trimisă cu o astfel de misiune în Jakarta, unul dintre curierii cu care trebuia să mă întâlnesc mi-a propus să vin cu el. Era un tânăr gay din Chicago, pasionat de stilul goth, dar care era destul de prezentabil, fiind întruchiparea prepsterului*, sătul de hotelurile luxoase. Drumul prin oraș a fost lung, sufocant și șocant prin priveliștea pe care o oferea: ambuteiaje, pe marginea drumurilor cuști cu cățeluși de vânzare și care lătrau întruna, valuri de oameni pe care metropola din sud-estul Asiei le crea. La un semafor, am văzut un cerșetor în plină stradă care cerea de pomană. Pielea îi era aproape neagră de la soare și nu avea picioare. Am vrut să cobor fereastra din

* Persoană care adoptă un stil între preppy – sofisticat, clasic – și hipster – neconvențional (n.t.).

dreptul meu pentru a-i da câteva sute dintre miile de rupii pe care le aveam la mine.

Însoțitorul meu a icnit și s-a făcut mic pe locul său.

— Nu o face!, a țipat el.

M-am uitat la el dezgustată și perplexă. I-am dat banii șoferului taxiului, care i-a dat pe fereastră cerșetorului. Am continuat drumul în tăcere.

Aveam o grămadă de timp liber. Ne dezlănțuiam în cluburile de pe plaja din Bali, în sălile militare de biliard din Jakarta și în cluburile de noapte cum era Tanamur – care aproape că erau bordeluri. Nora și cu mine făceam cumpărături, mergeam la masaje faciale sau călătoream în alte zone ale Indoneziei – doar noi două, ca fetele. Nu ne înțelegeam însă mereu.

În timpul unei călătorii la Krakatoa, am angajat un ghid să ne ducă într-o excursie în munți, acoperiți de vegetație densă, ce emana un aer jilav, tipic junglei. Era un traseu istovitor, pe care trebuia să-l facem pe o vreme extrem de călduroasă. Ne-am oprit pentru prânz la marginea unui râu frumos, în vârful unei cascade înalte. După ce am înotat în pielea goală, Nora m-a provocat – mai exact, a ridicat miza și a spus că o va face și ea – să mă arunc din vârful cascadei, care avea cel puțin zece metri înălțime.

— Ați mai văzut oameni care să sară?, l-am întrebat pe ghidul nostru.

— Cum să nu, domnișoară!, a spus el zâmbind.

— Dumneavoastră ați sărit vreodată?

— O, nu, domnișoară!, a spus el, cu același zâmbet.

Totuși, o provocare era o provocare. Goală, am început să cobor pe stânca de unde mi se părea cel mai logic să sar. Vuietul apei era asurzitor. Am văzut jos de tot apa verzuie înspumată, opacă. Eram îngrozită, și dintr-odată nu mi se mai părea o idee așa de bună. Dar piatra era alunecoasă și

degeaba m-am încleștat ca un rac de stâncă încercând să urc la loc, căci mi-am dat seama că nu mai aveam ce să fac decât să sar; nu era cale de mijloc. Mi-am adunat toată forța fizică de care eram capabilă și am plonjat de pe stâncă în aer, țipând când am pătruns adânc în volbura verzuie de jos. Am țâșnit la suprafață, învigorată și râzând. Câteva minute mai târziu, am văzut-o și pe Nora urmându-mă, lăsându-se să alunece pe torentul cascadei, țipând.

Când a țâșnit la suprafață, mi-a spus, cu răsuflarea întretăiată:

— Tu chiar ești *nebună*!

— Adică dacă mie mi-ar fi fost prea frică să sar, n-ai fi sărit tu prima?, am întrebat eu, surprinsă.

— La naiba, nu!, a răspuns ea.

Chiar în acel moment și în acel loc ar fi trebuit să-mi dau seama că nu puteai avea încredere în Nora.

Indonezia părea că oferă o gamă nesfârșită de experiențe, dar era ceva întunecat, amenințător în ele. Nu mai văzusem niciodată sărăcia lucie care defila în Jakarta sau un asemenea capitalism pur existent în fabricile enorme ori accentul acela tărăgănat, tipic texan, auzindu-se din lobby-ul hotelului unde beau directorii companiilor petroliere. Puteai să petreci o oră încântătoare stând de vorbă la bar cu un englez cu un aer de bunicuț despre farmecul San Francisco-ului și despre ogarii săi câștigători din Marea Britanie, pentru ca, la despărțire, când îți oferea cartea de vizită, să-ți spună în treacăt că era traficant de arme. Când am luat liftul pentru a ajunge pe acoperișul hotelului Grand Hyatt din Jakarta, la apus, pășind prin grădina luxuriantă de acolo și începând să fac ture pe cărarea ce înconjura acoperișul, puteam să aud chemarea musulmană la rugăciune, al cărei ecou reverbera de la moschee la moschee, în tot orașul.

După multe săptămâni, m-am simțit în aceeași măsură tristă și ușurată că trebuie să-mi iau rămas-bun de la Indonezia și să mă întorc în Vest. Îmi era dor de casă.

Timp de patru luni din viața mea am călătorit constant cu Nora, ocazional poposind câteva zile și în State. Viața noastră era într-o continuă tensiune și, în același timp, de o plictiseală ucigătoare. În afară de a-i ține Norei companie cât trata ea cu „catârii"* ei, nu aveam altceva de făcut. Băteam străzile acestor orașe străine de una singură. Mă simțeam ruptă de lume chiar în timp ce o exploram, eram o persoană fără scop și fără un loc al ei. Nu era aventura după care tânjisem. Îmi mințeam familia despre toate aspectele vieții mele și începusem să nu-mi mai suport „familia" adoptivă din lumea drogurilor.

După o scurtă ședere în State pentru a-mi vizita familia reală și extrem de suspicioasă, am primit un telefon de la Nora, care-mi spunea că are nevoie de mine în Chicago. Aeroportul O'Hare era cunoscut drept unul „sigur", orice ar fi însemnat asta, acolo fiind locul unde erau trimise drogurile. M-am întâlnit cu ea la hotelul Congress, de pe Michigan Avenue. *Ce magherniță*, mi-am zis. Eram obișnuită cu Mandarin Oriental. Nora mi-a explicat scurt că avea nevoie ca eu să zbor la Bruxelles, unde să transport niște bani. Trebuia s-o facă pentru Alaji, iar eu trebuia s-o fac pentru ea. Nu-mi ceruse până atunci nimic, dar îmi cerea acum. În adâncul sufletului, știam că la asta mă angajasem și nu am putut să spun „nu". Eram speriată, dar am acceptat s-o fac.

În Europa, lucrurile au luat o turnură neplăcută. Afacerea Norei era din ce în ce mai greu de susținut, își asuma riscuri cu curierii, ceea ce era un lucru înspăimântător.

* În engleză, „mule" – catâr, dar și cărăuș de droguri, în jargon (n.t.).

Partenerul ei, Jack, ni s-a alăturat în Belgia, iar situația s-a înrăutățit rapid. Îl consideram un om lacom, libidinos și periculos, dar vedeam că Nora ținea mai puțin la mine decât avea încredere în el.

Eram speriată și nefericită, izolată într-o tăcere aproape totală, căci cu toții ne tot mutam din Belgia în Elveția. Mă plimbam abătută prin Zürich, singură, fără niciun prieten, în timp ce Nora și Jack plănuiau următoarea mutare. Am văzut *The Piano* de trei ori la rând, recunoscătoare că pot să mă transport într-un alt spațiu și alt timp, plângând în tăcere pe tot parcursul filmului.

Când Nora m-a anunțat fără ocolișuri că are nevoie de mine pentru a transporta droguri, mi-am dat seama că nu-i mai eram de niciun folos dacă nu începeam să fac bani. Fără să crâcnesc, mi-am „pierdut" pașaportul și mi s-a eliberat unul nou. M-a împopoțonat cu ochelari, perle și cu o pereche oribilă de mocasini. A încercat în zadar, cu un fond de ten vâscos, să-mi acopere tatuajul cu peștele de pe gât. Mi s-a spus să mă tund clasic. Prinsă într-o aversă de ploaie într-o după-amiază rece de sâmbătă, încercând să găsesc un coafor care să scoată ceva prezentabil din pletele mele prea lungi, am intrat împleticindu-mă, udă leoarcă, într-un mic salon, al cincilea în care intram. Fusesem întâmpinată cu un aer glacial, tipic elvețian, în celelalte patru, dar acum am auzit, pe un accent înmuiat, familiar:

— Cu ce să vă ajut?

Aproape că am izbucnit în plâns când l-am văzut pe cel care pusese întrebarea – un tânăr încântător, din Sud, pe nume Fenwick și care semăna cu Terence Trent D'Arby. Mi-a luat haina leoarcă, m-a pus să mă așez pe scaunul lui și mi-a oferit un ceai cald și o tunsoare. Era curios, dar a fost discret când a văzut că eu încerc să evit explicația pentru care mă aflam în salonul lui. A vorbit despre New Orleans, despre muzică și Zürich.

— E un oraș grozav, dar avem o mare problemă cu heroina aici. Pur și simplu vezi oameni zăcând pe stradă, cu privirea pierdută...

Mi s-a făcut rușine. Voiam să mă întorc acasă. Părăsind salonul, i-am mulțumit cu entuziasm lui Fenwick, singurul prieten pe care mi-l făcusem în luni de zile.

În orice moment – cu prețul unui singur apel – familia mea m-ar fi ajutat să ies din beleaua în care eu singură intrasem, și totuși nu am dat acel telefon. Mă gândeam că trebuie să ies singură din asta, bazându-mă numai pe bunătatea străinilor, cum era Fenwick. Eu, cu bună știință, adusesem asupra mea această nenorocire, așa că tot eu trebuia să răzbat la liman, deși eram acum îngrozită că finalul nu avea să fie unul roz.

Nora și Alaji au elaborat o schemă complicată și riscantă pentru schimbul de valize în interiorul aeroportului din Zürich, dar, din fericire, drogurile pe care voia să le transport nu au ajuns, așa că am evitat la limită să devin cărăuș de droguri. Părea doar o chestiune de timp până când nenorocirea urma să se producă, iar eu eram până în gât implicată. Știam că trebuie să evadez. Când ne-am întors în State, am luat prima cursă spre California pe care am reușit s-o prind. De la siguranța oferită de Coasta de Vest, am tăiat orice legătură cu Nora și am lăsat în spate trecutul meu murdar.

doi

TOTUL S-A SCHIMBAT ÎNTR-O CLIPĂ

San Francisco a fost un refugiu bine-venit – chiar dacă eram o ciudată, măcar eram una printre numeroși alții. Am găsit o locuință în Lower Haight cu vechiul meu amic Alfie, un fost coleg de la berăria din Est, care acum locuia în San Francisco. Eram încă în stare de șoc și mă simțeam ca o bucată arzândă dintr-un SkyLab care tocmai se prăbușise de pământ. Când Alfie nu era prin preajmă, mă așezam pe jos și meditam la tot ce făcusem, surprinsă de cât de jos căzusem și de cât de adânc fusesem dispusă să mă pierd. Am jurat ca niciodată să nu mai renunț la simțul identității mele, față de nimic și nimeni.

După ce petrecusem luni întregi în lumea interlopă, mi-a luat ceva timp să mă obișnuiesc cu viața normală. Trăisem vreme îndelungată cu room-service, lucruri exotice și cu spaimă. Dar acum, în Bay Area, aveam câțiva prieteni grozavi de la facultate, care m-au luat sub aripa lor, arătându-mi o lume în care se muncea, se ieșea la un grătar, se juca softball și aveau loc alte ritualuri. M-am lăsat de fumat.

Banii erau o spaimă constantă, așa că mi-am luat imediat două slujbe. Mă trezeam dimineața spre a ajunge la una din ele, în Castro, pentru a deschide Josie's Juice Joint and Cabaret la șapte, și ajungeam târziu acasă, după ce-mi

terminam jobul de hostess la un restaurant elegant din capătul celălalt al orașului, în Pacific Heights. Într-un final, mi-am găsit un job „adevărat", la o companie de producție de televiziune, specializată în reportaje publicitare. Munca mea presupunea să-i conving pe trecători să încerce echipamente bizare de exerciții în spații publice, să mă îngrijesc de nevoile celebrităților de ligă C de pe platourile de filmare și să-i epilez facial cu ceară pe niște trecători. Zburam prin toată țara, îi filmam pe oamenii care-și doreau să nu mai fie atât de grași, de săraci, de plini de riduri, de singuri sau de părăși. Mi-am dat seama că puteam să vorbesc cu oricine, fie că era Bruce Jenner sau o mamă cu mustață, și să stabilesc rapid o zonă comună de discuție – îmi doream și eu să nu mai fiu atât de săracă, de singură și de părăsită. Am urcat de la Gal Friday la un producător adevărat, lucrând la preproducție, la filmare și editând materialul pentru difuzare. Îmi plăcea la nebunie jobul meu, spre amuzamentul prietenilor mei, care nu încetau să mă tachineze cu cele mai recente dispozitive, scheme sau creme care promiteau să-ți schimbe viața peste noapte.

Ieșeam la întâlniri, dar încă mă simțeam nesigură și foarte neîncrezătoare după ce relația mea cu Nora se stinsese ca un foc de paie. N-aveam nicio problemă în a fi singură în cea mai mare parte a timpului, cu excepția aventurilor romantice ocazionale care se iveau și îmi mai luau gândul de la muncă.

Nu vorbeam deloc cu noii mei prieteni despre cât de implicată fusesem cu Nora, iar numărul celor care-mi știau secretul a rămas foarte mic. Pe măsură ce trecea timpul, am început să mă liniștesc în sinea mea. Am început să simt ca și cum perioada aceea nici nu fusese reală, ci doar un interludiu nebunesc. Credeam că înțelesesem ce înseamnă riscul. Vedeam timpul petrecut cu Nora ca pe un curs intensiv de introducere în realitate, în a cunoaște cât

de urâte pot deveni lucrurile și cât de important este să nu te trădezi pe tine însuți chiar aflându-te în plină aventură sau experiment. În călătoriile mele, întâlnisem tot felul de oameni a căror demnitate părea să aibă un preț – extrem de variabil – și mi-am spus că data viitoare ar fi bine să-mi pun un preț mai mare decât ar putea plăti oricine.

Având toată acea înțelepciune lumească sedimentată în memorie, mă simțeam a naibii de norocoasă. O slujbă minunată, prieteni grozavi, un oraș grozav și o viață socială de invidiat. Prin niște prieteni comuni, l-am întâlnit pe Larry, singurul tip pe care-l știam că muncește la fel de mult ca mine în San Francisco, orașul care iubea timpul liber. Era directorul unui serviciu de comunicații, AterNet, în cadrul într-o instituție media nonprofit. Când abia mai mergeam de oboseală după ore petrecute în camera de montaj, puteam să contez mereu pe Larry pentru o cină târzie sau pentru o ieșire nocturnă să bem ceva.

De fapt, Larry avea tot timpul plănuit ceva. Niște bilete oarecare la un festival de muzică oarecare? Larry se băga. Voiai să te trezești duminică dimineața și să mergi la biserică la Glide, în Tenderloin, apoi la o plimbare lungă prin oraș șase ore, cu opriri pentru câte un Bloody Mary? Era evreu, dar nicio problemă, venea la biserică și fredona și el imnurile. Nu doar că era singurul meu prieten heterosexual, dar aveam același gen de umor, așa că a devenit repede cea mai sigură sursă de distracție pentru mine.

Fiind noua prietenă lesbiană a lui Larry, îmi spunea despre fiecare cucerire și despărțire a lui în detaliu, ceea ce era și dezgustător, dar și distractiv. Nu-l cruțam deloc în aprecierile mele legate de progresul lui. Îmi returna favorul tratându-mă ca pe o regină. Într-o după-amiază, un curier pe bicicletă mi-a adus la birou un pachet care conținea un covrig proaspăt, autentic de Philadelphia, condimentat cu muștar iute, pe care Larry mi-l adusese personal dintr-o

excursie a lui în Est. Ce drăguț, m-am gândit eu, în timp ce mestecam.

Apoi însă s-a petrecut ceva neplăcut. Larry s-a atașat de una dintre cuceririle lui, fiind cam patetic de data asta. A devenit vizibil mai puțin amuzant, și nu doar eu am remarcat asta. „Îl cam duce de nas!", făceau mișto alți prieteni de-ai lui. Îl luam peste picior fără cruțare, dar asta nu părea să aibă prea mare efect. Așa că a trebuit să iau problema pe cont propriu și, într-un colț întunecat dintr-un club de noapte mizer, m-am sacrificat pentru demnitatea lui Larry, care a rămas mut de uimire când l-am sărutat pur și simplu pe gura lui cu care spunea atâtea glume.

Acest lucru i-a atras atenția. Și pe a mea. Ce naiba fusese în capul meu? Timp de câteva luni după aceea, m-am prefăcut că nimic nu se întâmplase, încercând să-mi dau seama ce simt. Larry nu era deloc genul de bărbat cu care fusesem în trecut. Pe de o parte, era clar că îl plăceam. Dar, pe de alta, era un tip scund, dezlânat, dornic de a fi pe placul celorlalți, avea ochi albaștri, un zâmbet larg și păr vâlvoi. În trecut, îmi propusesem să mă culc doar cu narcisiști înalți, de o frumusețe exotică. După ce că nu țineam neapărat să mă văd cu un bărbat, acesta nici măcar nu era genul meu.

Doar că era. Larry era exact genul meu. Chiar și după momentul ciudat al sărutului din bar, tot inseparabili eram, deși, cum era de înțeles, Larry era confuz. Dar nu a forțat nota, nu a cerut răspunsuri sau explicații, doar a așteptat. Când mi-am adus aminte de acel covrig, mi-am dat seama că la vremea respectivă Larry era îndrăgostit de mine, iar eu de el. După câteva luni, eram un cuplu adevărat, oficial, în principiu, spre uluirea scepticilor noștri prieteni.

De fapt, era de departe cea mai relaxată relație în care fusesem până atunci. A fi cu el mă făcea clar fericită, așa că, atunci când Larry a venit la mine, confuz, neștiind ce

să facă, și mi-a spus că i se oferise o slujbă grozavă la o revistă pe Coasta de Est, nu m-am simțit prea dezechilibrată. Următorul meu pas părea atât de evident, de natural, încât decizia practic a venit de la sine. Am demisionat de la jobul meu pe care-l adoram și m-am mutat pe Coasta de Est, pentru a fi cu el – era de departe cel mai mare risc pe care mi-l asumasem până atunci.

Larry și cu mine am aterizat la New York în 1998 – el era redactor la o revistă pentru bărbați, eu eram producător freelancer – și ne-am găsit o locuință într-un bloc fără lift, din West Village. Într-o după-amiază călduroasă de mai, am auzit soneria. Lucram de acasă și încă eram în pijama.

— Cine e?, am întrebat eu la interfon.

— Domnișoara Kerman? Suntem agenții de poliție Maloney și Wong.

— Da?, am spus eu întrebându-mă ce caută polițiștii la noi în clădire.

— Putem vorbi puțin cu dumneavoastră?

— Ce s-a întâmplat?, am devenit dintr-odată suspicioasă.

— Domnișoară Kerman, cred că cel mai bine ar fi să vorbim față în față.

Maloney și Wong, doi bărbați masivi, îmbrăcați în civil, au urcat cele cinci etaje și au luat loc în sufrageria mea. Maloney a fost cel care a vorbit, în timp ce Wong se uita la mine fără nicio expresie pe față.

— Domnișoară Kerman, suntem angajați la Direcția Vămilor din Statele Unite. Am venit să vă informăm că ați fost inculpată la curtea federală din Chicago pentru trafic de droguri și spălare de bani.

Mi-a întins o foaie de hârtie.

— Trebuie să vă prezentați în fața curții la acea dată, în acel loc. Dacă nu vă faceți apariția, veți fi arestată.

Mă uitam la el tăcută și clipeam, iar tâmplele au început dintr-odată să-mi zvâcnească de parcă alergasem kilometri întregi în viteză. M-a speriat vuietul din capul meu. Lăsasem trecutul în urmă, îl tăinuisem față de aproape toți, inclusiv față de Larry. Dar asta nu mai era posibil. Am fost șocată să constat ce manifestări fizice avea frica.

Maloney a scos un bloc de foi și o hârtie și m-a întrebat, pe un ton informal:

— Doriți să dați o declarație, domnișoară Kerman?

— Cred că cel mai bine ar fi să vorbesc cu avocatul meu, nu credeți, domnule polițist Maloney?

M-am dus, amețită, până la biroul lui Larry din centru, abia amintindu-mi să mă schimb de pijama. Bâlbâindu-mă, l-am scos pe strada West 22nd.

— Ce s-a întâmplat? Ești supărată pe mine? m-a întrebat.

Am tras adânc aer în piept, pentru că altfel nu puteam vorbi.

— M-au acuzat la curtea federală pentru spălare de bani și trafic de droguri.

— Ce?

Părea amuzat. S-a uitat în jur, să vadă dacă nu cumva participam la vreun spectacol de teatru de stradă.

— E adevărat. Nu inventez. Acum vin de acasă. Cei de la FBI au fost acolo. Trebuie să dau un telefon. Am nevoie de un avocat. Pot să folosesc un telefon?

Stai, poate că nu puteam să folosesc telefonul. Poate că toate telefoanele care aveau orice mică legătură cu mine erau ascultate, inclusiv toate telefoanele de la biroul lui Larry. Toate lucrurile nebunești, paranoice, pe care mi le spusese vreodată Nora mi se învârteau în cap. Larry se uita la mine de parcă aș fi luat-o razna.

— Trebuie să folosesc telefonul mobil al altcuiva! Pe al cui aș putea să-l folosesc?

Peste câteva minute, eram pe scara de incendiu de la biroul lui Larry, vorbind la telefonul unui coleg de-al său, cu un prieten din San Francisco, cel mai mare și mai tare avocat pe care-l știam. A răspuns.

— Wallace, Piper la telefon. Doi agenți FBI tocmai au fost la mine acasă să-mi spună că am fost acuzată de spălare de bani și de trafic de droguri.

Wallace a râs. Aveam să mă obișnuiesc cu reacția asta pe care o aveau toți prietenii mei când aflau de necazul meu.

— Wallace, nu-mi arde de glume. Habar n-am ce să fac. O iau razna!! Trebuie să mă ajuți!

— De unde mă suni?

— Sunt pe scara de incendiu.

— Du-te la un telefon cu fise.

M-am întors în biroul lui Larry.

— Trebuie să găsesc un telefon cu fise.

— Iubito, ce naiba se întâmplă?, a spus el. Părea exasperat, îngrijorat și un pic enervat.

— Chiar nu știu. Tre' să dau telefonul ăsta. Mă întorc mai târziu la tine.

Mai târziu, când i-am explicat pe scurt (și probabil fără pic de coerență) ce se întâmplase, Larry a fost nefiresc de tăcut. Nu a țipat la mine pentru că nu-i spusesem de infracțiunile mele din trecut înainte să ne unim viețile. Nu m-a certat că fusesem o idioată nesăbuită, fără minte și egoistă. Când mi-am golit conturile pentru onorariile avocatului și pentru garanții, nu a insinuat că, probabil, distrusesem și viața mea, și pe a lui. A spus:

— O să ne descurcăm noi. Totul o să fie bine. Pentru că te iubesc.

Acea dimineață a fost începutul unei călătorii lungi și chinuitoare în labirintul sistemului justițiar american.

Wallace m-a ajutat să-mi găsesc un avocat. Cum viața mea de până atunci se încheiase, am adoptat atitudinea ce îmi e caracteristică atunci când lucrurile mă depășesc și sunt speriată: m-am închis în mine, spunându-mi că m-am băgat singură în beleaua asta și că singura vinovată eram eu. Trebuia deci să găsesc o rezolvare pe cont propriu.

Dar nu eram singură în toată povestea asta – familia mea și iubitul meu care nu suspectase nimic erau și ei prinși în cursa asta nefericită. Larry, părinții mei, fratele meu, bunicii mei – cu toții m-au susținut în tot acest timp, deși erau oripilați și rușinați de trecutul meu nelegiuit și până atunci tăinuit. Tatăl meu a venit în New York și am petrecut patru ore cumplite pe drumul cu mașina spre New England, unde bunicii mei își petreceau vara. Nu mă simțeam hip, cool, aventuroasă, neconvențională sau rebelă. Tot ce simțeam era că-i rănisem și îi dezamăgisem cu bună știință pe toți cei la care țineam cel mai mult și că, din neglijență, îmi bătusem joc de viața mea. Ce făcusem le depășea puterea de înțelegere, iar eu am stat în sufrageria bunicilor mei, paralizată de rușine, la reuniunea de familie de urgență, în timp ce ei mi-au pus întrebări ore întregi, încercând să înțeleagă ceva din ce se întâmpla.

— Ce Dumnezeu ai făcut cu banii?, m-a întrebat, în cele din urmă, bunica mea, perplexă.

— Păi, nu am făcut-o chiar pentru bani, bunico..., am răspuns eu, neconvingător.

— O, Piper, pentru numele lui Dumnezeu!, a izbucnit ea.

Nu numai că îi făcusem de râs și îi dezamăgisem, dar mai eram și idioată.

Nu au spus că eram idioată. Nimeni nu a spus nici că îi făcusem de râs și că îi dezamăgisem. Nu era nevoie să o facă. Incredibil, mama mea, tatăl meu și bunicii mei – toată familia mea – mi-au spus că mă iubesc. Erau îngrijorați pentru mine. Voiau să mă ajute. Când am plecat, bunica

m-a îmbrățișat strâns, cu brațele ei micuțe în jurul pieptului meu.

Deși familia mea și cei câțiva prieteni cărora le spusesem erau conștienți de gravitatea situației, se îndoiau că o „tânără drăguță, blondă" ca mine ar putea vreodată ajunge în închisoare, dar avocatul meu m-a adus repede cu picioarele pe pământ. Fusesem pusă sub acuzare de curtea federală pentru conspirație la import de heroină în urma eșecului suferit de operațiunea de trafic de droguri a fostei mele iubite. Nora, Jack și alți treisprezece (pe unii îi știam, pe alții nu), inclusiv Alaji, șeful cartelului de droguri african, au fost puși sub același cap de acuzare ca și mine. Nora și Jack erau deja în arest, iar cineva începuse să arate cu degetul și să ofere nume.

Indiferent de cât de rău se terminase relația noastră, nici în cele mai urâte vise nu mi-aș fi imaginat că Nora o să mă toarne pentru a-și salva propria piele. Dar când avocatul meu mi-a trimis materialele aduse la cunoștință de avocatul acuzării – dovezile pe care statul le adunase împotriva mea –, am văzut că acestea conțineau o declarație detaliată a ei, în care descria cum transportam eu bani în Europa. Mă aflam într-o altă lume, în care „acuzație de complicitate" și „pedeapsa minimă cu executare" erau noțiuni care aveau să-mi decidă soarta.

Am aflat că acuzația de complicitate nu se axează atât pe infracțiunile individiuale, cât pe un grup de oameni care au conspirat la comiterea unei infracțiuni. Acuzațiile de complicitate se fac adesea asupra unei persoane doar pe baza unei mărturii a unui „complice" sau, și mai rău, a unui „informator confidențial", cineva care a acceptat să-i toarne pe alții în schimbul imunității. Acuzațiile de complicitate sunt agreate de avocații acuzării, pentru că le este mult mai ușor să obțină condamnări din partea juriilor mari și sunt un bun stimulent pentru a-i face pe oameni

să pledeze vinovați: odată ce o persoană a fost acuzată de complicitate, e destul de ușor să-i convingi pe ceilalți pârâți că nu au nicio șansă într-un proces public. Sub acuzația de complicitate, aș fi condamnată pe baza cantității totale de droguri implicate în operațiune, nu pe baza rolului mărunt pe care l-am avut eu.

În Statele Unite, pedeapsa minimă cu executare a reprezentat un aspect critic al „Războiului împotriva drogurilor", de la sfârșitul secolului XX. Directivele stabilite de Congres în anii '80 le impuneau judecătorilor federali să dea pedepse fixe pentru infracțiuni legate de droguri, indiferent de circumstanțele cazului și fără libertatea de a o evalua pe persoana condamnată. Legile federale au fost întărite considerabil de legislațiile de stat. Durata pedepsei mă înspăimânta: zece, doisprezece, douăzeci de ani. Condamnările lungi cu executare pentru infracțiunile legate de droguri au fost principala cauză pentru care numărul celor arestați în închisorile americane a crescut, din anii '80, până la peste 2,5 milioane, o creștere de aproape 300 la sută. În prezent, băgăm la închisoare unul din 100 de oameni, cu mult mai mult decât orice altă țară din lume.

Cu blândețe, dar ferm, avocatul meu mi-a explicat că, dacă vreau să ajung la proces, aș fi unul dintre cele mai fericite cazuri de apărare pe care le-a avut, pentru că am o poveste de spus, una înduioșătoare; dar, dacă pierd, risc pedeapsa maximă, probabil mai mult de zece ani. Dacă pledez vinovată, să nu-mi fac iluzii că nu ajung la închisoare, doar că va fi pe o perioadă mult mai scurtă.

Am ales ultima variantă. Am avut niște conversații chinuitoare cu Larry și cu familia mea încă zguduită. Dar era decizia mea. Avocatul meu a negociat ferm și inteligent în numele meu și, în cele din urmă, Procuratura a acceptat să pledez vinovată pentru spălare de bani, și nu pentru

complicitate, ei cerând în schimb o pedeapsă minimă de 30 de luni în închisoare.

De Haloween, în 1998, Larry și cu mine ne-am dus în Chicago costumați în „adolescenți"; poate cumva nefericirea mea putea fi și ea deghizată. Noaptea am ieșit în oraș cu prietenii noștri Gab și Ed, care nu știau nimic de condamnarea mea, crezând că sunt în Chicago cu munca. A doua zi dimineața stăteam dreaptă, palidă, în cel mai bun costum al meu, în clădirea federală unde se afla tribunalul. Cu Larry care mă privea, am îngăimat cele trei cuvinte care mi-au pecetluit soarta: „Vinovată, domnule judecător".

La scurt timp după ce am pledat vinovată, s-a întâmplat ceva neașteptat. „Alaji", șeful cartelului de droguri din Africa de Vest, a fost arestat în Londra, cu un mandat american. Dintr-odată, inevitabilul închisorii s-a amânat pentru mine – pe perioadă nedefinită – în timp ce Statele Unite încercau să-l extrădeze pentru a-l aduce în fața tribunalului. Mă voiau în haine de stradă, nu în uniformă portocalie, pentru a depune mărturie împotriva lui.

Nu se întrevedea finalul. Am petrecut aproape șase ani sub supravegherea federalilor, raportând lunar către supraveghetorul meu pre-proces, o tânără serioasă cu un păr creț, bogat și cu un birou în clădirea curții federale de pe strada Pearl din Manhattan. O dată pe lună, treceam prin dispozitivul care asigura securitatea clădirii, mă urcam în lift până la Direcția Pre-Proces și mă identificam, așteptam într-o cameră sordidă, decorată cu postere inspiraționale și prevenitoare, care-mi aminteau despre perseverență și despre importanța de a folosi prezervative. Adesea eram singură în sala de așteptare. Câteodată, mai erau și niște bărbați tineri, de culoare sau latino, care fie mă analizau cu coada ochiului, fie se holbau de-a dreptul. Ocazional, își făcea apariția bărbatul alb tipic, cu gâtul

gros și cu o mulțime de bijuterii de aur – și se uita la mine cu o uimire sinceră. Din când în când, mai era și câte o femeie, niciodată albă, câteodată însoțită de copii. Întotdeauna mă ignorau. Și când domnișoara Finnegan în sfârșit apărea și îmi făcea semn din cap, o urmam până în biroul ei, unde stăteam câteva minute într-o atmosferă stânjenitoare.

— Deci... ceva nou la cazul tău?

— Nu.

— Ei bine... dar ține mult, nu glumă.

La anumite intervale de timp, îmi făcea testul pentru depistarea drogurilor, cerându-și scuze. Întotdeauna rezultatul era negativ. Într-un final, domnișoara Finnegan a părăsit departamentul pentru a merge la Drept și eu am fost pasată domnișoarei Sanchez, la fel de manierată. Avea unghii lungi, sub formă de chipsuri Frito și de un roz Barbie.

— Ești cel mai ușor caz al meu!, îmi spunea lunar, bucuroasă.

În mai bine de cinci ani de așteptare, m-am gândit la închisoare în toate modurile imaginabile. Condamnarea mea a rămas secretă pentru aproape toți cei pe care-i știam. Inițial, mi se părea ceva prea îngrozitor, prea copleșitor și prea nesigur pentru a împărtăși cuiva ce se întâmpla. Când problema extrădării a dus la amânarea sentinței, situația a devenit prea ciudată pentru a o expune prietenilor care nu o știau: „Mă duc la închisoare... într-o bună zi?“ Pur și simplu simțeam că trebuie s-o trec sub tăcere. Prietenii noștri care știau aveau decența să evite subiectul pe măsură ce treceau anii, ca și cum Dumnezeu îmi dăduse o amânare.

Mă străduiam să nu mă gândesc la ceea ce urma să se întâmple, canalizându-mi energia înspre munca mea de

director de creație pentru companii de web și hoinărind prin centrul comercial al New Yorkului cu Larry și cu prietenii noștri. Aveam nevoie de bani pentru a-mi plăti taxele juridice care continuau să vină, așa că lucram cu clienții pe care colegii mei hipsteri îi considerau a fi neatrăgători și neplăcuți – mari companii de telecomunicații, petrochimice și mari companii tutelare suspecte.

În afară de Larry, mă simțeam absentă indiferent de persoana cu care interacționam. Numai lui puteam să-i dezvălui teama și rușinea pe care le simțeam. Cu oameni care nu știau nimic despre secretul meu legat de infracțiunea comisă și despre detenția ce mă aștepta, pur și simplu nu eram în largul meu – agreabilă, câteodată încântătoare, dar rezervată, distantă, poate chiar indiferentă. Chiar și cu prietenii apropiați, care știau care e situația, nu mă comportam ca înainte – întotdeauna mă priveam numai din perspectiva vagă a ceea ce urma să fie, cu senzația că orice se petrecea în prezent nu prea conta, având în vedere ce avea să se întâmple. Undeva la orizont mă păștea dezastrul, invazia cazacilor și a indienilor neprietenoși.

Pe măsura ce anii treceau, familia mea aproape că începuse să creadă că voi fi cruțată ca prin minune. Mama cel puțin își petrecea multe ore la biserică. Dar nu mi-am permis nici măcar o clipă să mă las purtată de această fantezie – știam că o să merg la închisoare. Erau momente când eram al naibii de deprimată. Dar revelația a fost că Larry și familia mea încă mă iubeau, în ciuda faptului că o făcusem rău de oaie; că prietenii mei care știau care e situația nu mi-au întors niciodată spatele; și că încă puteam funcționa profesional și social, deși îmi distrusesem în mare parte viața. Pe măsură ce timpul trecea, am început să nu-mi mai privesc atât de înspăimântată viitorul, șansele la fericire și chiar închisoarea.

Asta s-a datorat în mare parte lui Larry. Când am primit condamnarea, eram clar îndrăgostiți, dar aveam doar 28 de ani și abia ajunseserăm în New York, așa că gândurile noastre legate de viitorul îndepărtat nu se concentrau decât pe ce o să facem când tipul de la care subînchiriasem apartamentul o să se întoarcă din Londra. Când infracțiunile mele trecute au reieșit la suprafață, cine l-ar fi judecat dacă m-ar fi luat deoparte și mi-ar fi spus „Eu nu m-am angajat să suport mizeria asta. Credeam că ești nebună în sensul bun, nu în sensul de a vrea s-o rupi la fugă"? Cine ar fi prevăzut că un evreu de treabă din New Jersey avea să se împace cu ideea că iubita lui, pe vremuri lesbiană, o boemă de bani gata, este și o infractoare condamnată la închisoare?

Cine ar fi crezut că iubitul meu extrovertit, imprevizibil, hiperenergic avea să fie atât de răbdător, priceput și plin de resurse? Că atunci când am plâns până am dat în hiperventilație, avea să mă mângâie și să mă consoleze? Că avea să-mi păstreze secretul și să-l transforme în al lui? Că atunci când eu aveam să fiu atât de prost dispusă, repetând același refren al autocompătimirii, care nu făcea decât să mă scufunde și mai rău în cele mai negre colțuri ale minții, avea să se lupte să mă readucă la suprafață, chiar dacă asta însemna să se lupte din greu și să suporte zile și nopți dificile acasă?

În iulie 2003 eram în Massachusetts, la căsuța de pe plajă a familiei mele. Într-o zi frumoasă, însorită, eu și Larry am mers cu caiacul până la insula Pea, o fâșie de pietre și nisip într-un mic golf de lângă Buzzard's Bay. Insula era liniștită și pustie. Am înotat și apoi ne-am așezat pe o stâncă ce dădea înspre golf. Larry scotocea ceva în costumul său de înot, iar eu îl priveam cu coada ochiului, întrebându-mă de ce se purta atât de straniu. A scos o punguță de plastic din costumul său de înot și din ea, o cutie de metal.

— P, ți-am luat aceste inele pentru că te iubesc și vreau să ți le ofer pentru că însemni enorm pentru mine. Sunt șapte, pentru fiecare an cât am fost împreună. Nu trebuie să ne căsătorim dacă nu vrei. Dar aș vrea să le primești...

Bineînțeles că nu-mi aduc aminte ce a mai spus, pentru că am fost atât de surprinsă, de uluită, de emoționată și de încântată, încât nu am mai auzit nimic. Doar am strigat „Da!". Cutia conținea șapte inele placate cu aur, toate subțiri ca hârtia de Manila, pentru a putea fi purtate împreună. Și își luase și lui un inel subțire de argint, pe care l-a pus cu emoție pe deget.

Familia mea era în extaz. La fel și părinții lui Larry, dar, în ciuda relației îndelungate pe care o aveam cu fiul lor, erau multe pe care nu le știau despre viitoarea lor noră. Fuseseră mereu drăguți și primitori cu mine, dar mă îngrozea modul în care aveau să reacționeze la secretul meu urât. Carol și Lou erau diferiți de părinții mei, care fuseseră pe vremuri hippie: fuseseră iubiți din liceu, în anii '50, înainte să înceapă tot valul rebeliunii. Încă trăiau în comitatul bucolic unde crescuseră, mergeau la meciuri de fotbal și la cinele date de colegiile de avocați. Nu credeam că aveau să înțeleagă fascinația mea adolescentină față de partea obscură a societății, implicarea mea în traficul internațional de droguri sau detenția mea iminentă.

Deja trecuseră mai bine de cinci ani de când fusesem condamnată. Larry considera că e important să le spună părinților lui care era situația. Ne-am hotărât să testăm efectul pe alți oameni, o tactică pe care Larry o numea „Spune adevărul și ia-o la sănătoasa". Reacțiile erau destul de puternice – prietenii noștri mai întâi râdeau zgomotos, apoi noi trebuia să îi convingem de adevăr, pentru ca pe urmă ei să fie îngroziți și îngrijorați pentru mine. În ciuda reacțiilor prietenilor noștri, eram profund înspăimântată că nu urma să am același noroc cu viitorii mei socri.

Larry i-a sunat pe părinții lui și le-a spus că trebuie să discute personal ceva foarte important. Ne-am dus cu mașina până la ei, într-o după-amiază de august, am ajuns târziu și am luat o cină tipică de vară – friptură, porumb proaspăt fiert, roșii mari, zemoase, de Jersey, o tartă cu piersici delicioasă. Larry și cu mine stăteam față în față la masa lor din bucătărie. Carol și Lou păreau puțin spus emoționați, dar nu chiar îngroziți. Cred că presupuneau că este vorba despre mine, și nu despre Larry. În cele din urmă, Larry a spus:

— Vești rele, dar măcar n-are nimeni cancer!

Le-am povestit totul dintr-o suflare, Larry intervenind și el, nu chiar coerent, dar măcar se spărsese buba.

Carol stătea lângă mine și mi-a luat mâna, mi-a strâns-o cu putere și a spus:

— Erai tânără!

Lou a încercat să proceseze noile informații trecând pe modulul avocățesc, întrebându-mă despre condamnarea mea, despre avocatul meu, despre curtea la care se judecase cazul și ce putea să facă pentru a fi de ajutor. Și eram cumva dependentă de heroină?

Ironia frumoasă la familia lui Larry făcea ca, atunci când apărea o problemă nesemnificativă, ei să o privească exact ca pe scufundarea Titanicului, dar când lovea o nenorocire, erau exact oamenii pe care era bine să-i ai alături. Mă așteptasem la o furtună de incriminări și de respingere, iar în schimb m-am ales cu o îmbrățișare din toată inima.

Într-un final, Marea Britanie a refuzat să-l extrădeze pe șeful cartelului de droguri Alaji și, în schimb, l-a eliberat. Avocatul meu mi-a explicat că era nigerian, deci cetățean al British Commonwealth, așa că se bucura de anumite privilegii oferite de legislația britanică. L-am căutat pe

internet și am aflat imediat că era un gangster-afacerist bogat și puternic în Africa, așa că îmi puteam imagina cu ușurință că avea legături care puteau să facă să dispară neplăceri cum ar fi fost acordurile de extrădare.

Într-un final, procurorul din Chicago a fost de acord să avanseze cu cazul meu. Pregătindu-mă pentru pronunțarea sentinței, am scris o declarație personală către curte și am mai mărturisit adevărul și altor prieteni și colegi, rugându-i să scrie scrisori în care să garanteze pentru buna mea purtare și să-l roage pe judecător să fie indulgent. A fost o experiență incredibil de grea, în care a trebuit să renunț la orice orgoliu în a aborda oameni pe care-i știam de ani întregi, a mărturisi situația în care mă aflam și a cere ajutor. Răspunsul lor, în unanimitate, a fost uluitor; mă călisem pentru reacții de respingere, știind că era perfect rezonabil ca cineva să refuze, având o mulțime de motive. În schimb, am fost copleșită de bunătatea și îngrijorarea arătate, iar eu am plâns citind fiecare scrisoare, fie că vorbea despre copilăria mea, despre prieteniile mele sau despre etica mea de lucru. Fiecare persoană s-a străduit să redea ceea ce considera că era important și minunat la mine, lucru care a accentuat felul în care mă simțeam: cu adevărat nedemnă de așa ceva.

Una dintre cele mai apropiate prietene din timpul facultății, Kate, a scris următoarele rânduri pentru judecător:

> „Consider că decizia ei de a se implica în activități ilegale a fost, în parte, luată din cauză că se simțea singură pe lume și că trebuia să aibă grijă de ea. De atunci, relațiile ei cu ceilalți s-au schimbat, au devenit mai profunde. Sunt sigură că acum ea știe că viața ei este împletită cu a oamenilor care o iubesc..."

În cele din urmă, se părea că data pronunțării sentinței se apropie. Deși clișeul „ce nu te omoară te face mai

puternic" îmi răsunase în minte pe parcursul celor aproape șase ani de așteptare, trebuia să iau în calcul și adevărul conținut de acesta, ca de majoritatea ideilor arhicunoscute și adesea repetate. Îmi jucasem cărțile înșelăciunii, expunerii, rușinii, ale falimentului aproape total și ale izolării autoimpuse. Era o combinație destul de nefericită pe care s-o arunc în joc. Și totuși, cumva, nu eram singură în acest stadiu al jocului. Familia mea, prietenii și colegii mei – toți acești oameni buni nici nu s-au gândit să mă abandoneze, în ciuda comportamentului meu îndoielnic, răzvrătit, nesăbuit din toți acei ani din urmă și în ciuda metodei mele de a-mi rezolva problemele, de tipul eu-sunt-o-cetate-izolată-și-fortificată. Poate, pentru că toți acești oameni buni mă iubeau suficient cât să mă ajute, ei bine, poate că nu eram o persoană atât de rea pe cât mă vedeam eu. Poate că ceva din mine era demn de dragostea lor.

Larry și cu mine ne-am dus din nou în Chicago și m-am întâlnit cu avocatul meu, Pat Cotter, cu o zi înaintea pronunțării sentinței mele. Speram la o condamnare mai mică de 30 de luni, iar procurorul Statelor Unite fusese de acord, având în vedere amânarea prelungită. I-am arătat lui Pat ce mă gândisem să port la tribunal: unul dintre deux-pièces-urile mele cu pantaloni, elegante, pe stilul unui „director creativ"; o rochie trei sferturi, tip sacou, bleumarin, stil militar, probabil cea mai conservatoare piesă vestimentară pe care o aveam; și, opțiunea de rezervă, un compleu din anii '50, pe care-l câștigasem de pe eBay, de un bej pal, cu un imprimeu delicat, albastru, cu carouri, stilul club country.

— Asta e, mi-a spus Pat, arătând către compleu. Vrem să-l facem să se gândească la propria lui fiică, nepoată sau vecină când se uită la tine.

Nu am putut să dorm în noaptea aceea, iar Larry s-a uitat, la televizorul din camera de hotel, pe un post de yoga, în care un yoghin calm și arătos, uscățiv, cuprins de extaz, făcea felurite scheme, pe o plajă de vis din Hawaii. Mi-am dorit cu ardoare să fiu și eu acolo.

Pe 8 decembrie 2003 m-am prezentat în fața judecătorului Charles Norgle, alături de un mic grup format din familia și prietenii mei, care stăteau în spatele sălii de judecată. Înainte să citească sentința, am făcut o declarație în fața curții:

„Onorată instanță, cu mai bine de zece ani în urmă, am făcut niște alegeri greșite, atât la nivel practic, cât și etic. M-am purtat egoist, fără să țin seama de alții, am încălcat legea cu bună știință, mi-am mințit familia iubitoare și m-am îndepărtat de adevărații mei prieteni.

Sunt pregătită să suport consecințele faptelor mele și accept orice sentință pe care curtea o consideră adecvată. Îmi pare cu adevărat rău de tot răul pe care l-am provocat celorlalți și știu că decizia curții va fi corectă.

Vreau să profit de această ocazie și să le mulțumesc părinților mei, logodnicului meu și prietenilor și colegilor mei care sunt astăzi aici și care m-au iubit și m-au susținut și față de care vreau să-mi cer iertare pentru toată durerea, îngrijorarea și rușinea pe care le-au simțit din cauza mea.

Onorată instanță, vă mulțumesc pentru că mi-ați ascultat declarația și pentru că v-ați aplecat asupra cazului meu."

Am fost condamnată la cincisprezece luni în închisoarea federală, moment în care i-am auzit în spatele meu plângând pe Larry, pe părinții mei și pe prietena mea, Kristin. Eu am considerat că e o minune că nu am primit mai mult și eram atât de obosită de așteptare, încât abia așteptam să trec peste asta cât mai repede posibil. Totuși, suferința părinților mei era mai rea decât orice tensiune,

oboseală sau depresie pe care lunga amânare mi le cauzase.

Dar așteptarea nu luase sfârșit; de data aceasta urma să aștept transferul la închisoare. Aproape că mă simțeam ca atunci când așteptam primirea scrisorii de admitere la facultate – sper să intru la Danbury, în Connecticut! Orice alt loc s-ar fi dovedit dezastruos în ceea ce privește vizitele frecvente ale lui Larry sau ale familiei mele. În Virginia de Vest, la distanță de 800 de kilometri, era următoarea cea mai apropiată închisoare federală de femei. Când am primit plicul subțire de la poliția federală prin care eram anunțată să mă prezint la Instituția Federală de Corecție (FCI) în Danbury, pe 4 februarie 2004, m-am simțit cu adevărat ușurată.

Am încercat să-mi pun toate lucrurile în regulă, pregătidu-mă să dispar pentru mai bine de un an. Citisem deja cărțile de pe Amazon despre supraviețuirea în închisoare, dar erau destinate bărbaților. Mi-am vizitat bunicii, încercând să-mi înăbuș teama că s-ar putea să nu-i mai revăd niciodată. Cam cu o săptămână înainte de termen, Larry și cu mine ne-am întâlnit cu un mic de grup de prieteni la Joe's Bar de pe Sixth Street, în East Village, pentru o petrecere improvizată de rămas-bun. Erau bunii noștri prieteni din oraș, care-mi știuseră secretul și făcuseră tot ce se putea pentru a mă ajuta. Ne-am simțit bine – am jucat biliard, am povestit, am băut tequilla. Noaptea era în toi – nu încetineam ritmul, nu aveam de gând să fiu cumpătată cu tequilla, nu voiam să stric atmosfera. A sosit și dimineața și în cele din urmă cineva tot a trebuit să spună „La revedere". Și, în timp ce-i îmbrățișam puternic și îndelung, așa cum numai o fată ce s-a îmbătat de la tequilla poate, mi-am dat seama că ăsta chiar era momentul de rămas-bun. Nu știam când aveam să-mi revăd prietenii sau cum avea să fie clipa reîntâlnirii. Și am început să plâng.

Nu mai plânsesem niciodată în fața altcuiva în afară de Larry. Dar acum o făceam, și au început și prietenii mei să plângă. Probabil că arătam ca niște nebuni – zece oameni într-un bar din East Village, la trei dimineața, hohotind. Nu mă puteam opri. Plângeam întruna în timp ce-mi luam rămas-bun de la fiecare în parte. A durat o eternitate. Mă potoleam un minut, apoi mă întorceam către alt prieten și începeam să plâng din nou. Depășisem orice limită a rușinii, dar, dincolo de asta, eram extrem de tristă.

A doua zi după-amiază abia îmi puteam deschide ochii, de umflați ce erau. Nu arătasem niciodată atât de rău. Dar mă simțeam puțin mai bine.

Avocatul meu, Pat Cotter, avea și el lista lui de „gulere albe" care ajunseseră în închisoare.

— Piper, cred că pentru tine, cel mai greu o să-ți fie cu regulile de intimidare impuse de cei care vor să intimideze, m-a avertizat el. Sună-mă dacă dai de necaz și nu te împrieteni cu nimeni.

trei

11187-424

Pe 4 februarie 2004, la mai bine de zece ani după infracțiunile pe care le-am comis, Larry m-a dus cu mașina până la închisoarea pentru femei din Danbury, Connecticut. Noaptea precedentă ne-o petrecuserăm acasă; Larry mi-a gătit o cină rafinată, apoi ne-am strecurat în pat, ghemuindu-ne și plângând. Acum, goneam prea repede înspre necunoscut, într-o dimineață cenușie de februarie. Când am luat-o la dreapta înspre teritoriul federal și am urcat un deal pentru a ajunge în parcare, am văzut înălțându-se o clădire masivă, amenințătoare, cu un gard format din trei straturi de sârmă ghimpată. Dacă asta era securitate minimă, o încurcasem.

Larry a tras pe unul dintre locurile de parcare. Ne-am uitat unul la celălalt, cu ochii mari. Aproape instantaneu, o furgonetă albă cu reflectoarele poliției a tras lângă noi. Am coborât fereastra din dreptul meu.

— Azi nu se fac vizite, mi-a spus polițistul.

Mi-am scos bărbia în afară, încercând să-mi maschez teama prin bravare.

— Am venit să mă predau.

— O, bine atunci.

S-a întors și a plecat. *Oare fusese mirat?* Nu eram sigură.

În mașină, mi-am dat jos toate bijuteriile – cele șapte inele de aur; cerceii cu diamante pe care mi-i dăduse Larry de Crăciun; inelul cu safir de la bunica mea; ceasul bărbătesc din anii '50, pe care nu-l dădeam niciodată jos; toți cerceii din toate găurile în plus din urechi, care îl agasaseră pe bunicul. Am rămas doar în blugi, tenișii și un tricou cu mânecă lungă.

— Hai s-o facem și p-asta!, am spus eu, cu o bravadă falsă.

Am intrat pe hol. O femeie calmă, cu părul creț și în uniformă stătea în spatele unui birou înalt. În jur erau niște scaune, dulapuri, un telefon cu fise și un automat de sucuri. Totul era imaculat.

— Am venit să mă predau, am anunțat.

— Așteptați o secundă.

A ridicat un receptor și a schimbat scurt câteva replici cu cineva.

— Luați loc.

Ne-am așezat. Și am așteptat câteva ore. Se făcuse ora prânzului. Larry mi-a dat un sandvici cu pateu pe care mi-l făcuse din ce rămăsese de la cina din noaptea precedentă. Nu-mi era foame deloc, dar l-am desfăcut din folia de staniol și am molfăit fiecare îmbucătură ca și cum aș fi mâncat pietre. Sunt convinsă că am fost prima dintre absolventele Seven Sisters care a mâncat ficat de gâscă și a băut Coca-Cola dietetică în holul unui penitenciar federal. Dar e adevărat că nu poți să știi niciodată.

În cele din urmă, o femeie mult mai puțin agreabilă a venit în hol. Avea o cicatrice groaznică pe o parte a feței și pe gât, și vorbea sâsâit.

— Kerman?, a zbierat ea.

Am sărit amândoi în picioare.

— Da, eu sunt.

— Ăsta cine e?, a întrebat.

— E logodnicul meu.

— Ei bine, tre' să plece înainte să te duc înăuntru.

Larry era revoltat.

— Asta-i regula, ca să evităm neplăcerile. Ai vreun obiect personal?

Aveam un plic din hârtie galben-închis, pe care i l-am înmânat. Conținea instrucțiunile de predare, câteva acte, 25 de fotografii (cu ridicol de numeroasele mele pisici), liste cu numele prietenilor și cu adresele membrilor familiei și un cec de 290 de dolari pe care mi se spusese să-i aduc. Știam că urma să am nevoie de bani pentru a da telefoane și pentru a cumpăra... ceva? Nu-mi imaginam ce.

— Nu-l pot lua, a spus ea, dându-mi înapoi cecul.

— Dar m-au sunat săptămâna trecută și mi-au spus să-l aduc!

— Trebuie să-l trimită în Georgia, apoi o să-l încasăm noi, a spus ea implacabil.

— *Unde* să-l trimitem?, am întrebat, dintr-odată nervoasă.

— Hei, știi adresa din Georgia?, a întrebat-o peste umăr pe femeia de la birou, în timp ce cotrobăia prin plic.

Ce sunt astea, fotografii? Ai vreuna deocheată?

A ridicat o sprânceană, iar pe fața ei se citea deja viclenia. Deocheate? Chiar vorbea serios? S-a uitat la mine de parcă ar fi spus *Trebuie să mă uit prin toate ca să văd dacă ești o perversă?*

— Nu, n-am poze deocheate, am spus.

Nu trecuseră decât trei minute de când mă predasem și deja mă simțeam umilită și înfrântă.

— Bine, ești gata?

Am dat din cap că da.

— Păi, gata, ia-ți rămas-bun. Pentru că nu sunteți căsătoriți, s-ar putea să dureze ceva până să poată să te vadă.

S-a dat un pas în spate, simbolic, probabil pentru a ne oferi intimitate.

M-am uitat la Larry și m-am cuibărit în brațele lui, strângându-l cât de tare puteam. Habar n-aveam când urma să-l văd sau ce avea să se întâmple cu mine în următoarele cincisprezece luni.

Mă privea ca și cum era pe cale să izbucnească în plâns; dar, în același timp, era furios.

— Te iubesc! Te iubesc!, i-am spus lipită de gâtul lui și de puloverul crem, elegant pe care i-l luasem eu. M-a strâns în brațe și mi-a spus că mă iubește.

— Cum pot, te sun!, i-am spus eu cu o voce frântă.

— Bine.

— Te rog să-i suni pe părinții mei.

— Bine.

— Și trimite imediat cecul ăla!

— Știu.

— Te iubesc!

Și apoi a ieșit din hol, ștergându-și ochii cu dosul palmei. A trântit ușile cu putere și s-a îndreptat grăbit către parcare.

Gardiana și eu l-am privit cum se urcă în mașină. Imediat ce nu am mai reușit să-l zăresc, m-a cuprins o senzație de spaimă.

— Ești gata?, m-a întrebat gardiana, întorcându-se către mine. Eram singură cu ea și cu acel ceva ce mă aștepta.

— Mda.

— Păi, haide.

M-a condus pe aceeași ușă pe care Larry tocmai ieșise, luând-o la dreapta și mergând pe lângă acel gard înalt, sumbru. A deschis poarta și am pășit. M-am uitat peste umăr, către libertate. Următoarea poartă s-a deschis cu un huruit. Am pășit din nou și m-am trezit înconjurată de peste tot cu plasă metalică și sârmă ghimpată. Am simțit cum mă cuprinde un nou val de panică. Nu mă așteptasem

deloc la asta. Nu așa mi se descriseseră închisorile de securitate scăzută; nu semăna deloc cu un „Club Fed"*. Era atât de înspăimântător, că simțeam cum o să fac pe mine de frică.

Am ajuns la intrarea în clădire și din nou s-a auzit uruitul care ne-a permis accesul. Am trecut printr-un hol mic într-o încăpere instituțională, cu pardoseală și cu o puternică lumină fluorescentă. Părea veche, sordidă, rece și complet goală. Mi-a făcut semn să mă duc într-una dintre camerele de detenție cu banchete suprapuse, pe perete, și cu plasă metalică peste toate marginile ascuțite vizibile.

— Așteaptă acolo.

Apoi a deschis o ușă și a intrat în altă cameră.

M-am așezat pe o banchetă cu fața spre ușă. M-am uitat la micile ferestre înalte prin care nu puteam zări decât nori. M-am întrebat când aveam să mai văd ceva frumos din nou. Am meditat la consecințele faptelor mele trecute și chiar m-am întrebat serios cum de nu ajunsesem să fiu fugară în Mexic. Am bătut din picioare. M-am gândit la cele cincisprezece luni pe care urma să le petrec în închisoare, ceea ce nu m-a ajutat deloc să-mi potolesc senzația de panică. Am încercat să nu mă gândesc la Larry. Apoi nu m-am mai străduit și am încercat, fără succes, să-mi imaginez ce făcea.

Aveam doar o idee vagă a ceea ce s-ar fi putut să se întâmple în continuare, dar știam că trebuie să fiu curajoasă. Să nu fiu imprudentă, să nu mă arunc în situații riscante și periculoase, să nu am manifestări ridicole prin care să arăt că nu sunt îngrozită – să fiu cu adevărat curajoasă. Într-atât de curajoasă încât să tac atunci când trebuie, într-atât de curajoasă încât mai întâi să analizez și apoi să acționez, într-atât de curajoasă încât să nu-mi trădez propriul meu eu când cineva mă atrage sau mă forțează să merg într-o

* Termen care desemnează închisori cu un regim mai puțin sever (n.t.).

direcție pe care nu o doream, într-atât de curajoasă încât să-mi apăr tăcută punctul de vedere. Nici nu mi-am dat seama cât a trecut încercând să mă încurajez singură.

— Kerman!

Pentru că nu sunt obișnuită să fiu chemată ca un cățel, a trebuit să mă strige de câteva ori până să-mi dau seama că vrea să spună „Mișcă!". Am sărit în picioare și m-am uitat cu precauție în afara celulei.

— Haide.

Din cauza vocii răgușite a gardiencei, abia mi-am dat seama ce spusese.

M-a condus în camera următoare, unde stăteau tolăniți colegii ei. Amândoi erau bărbați albi, chei. Unul dintre ei era înspăimântător de mare, avea cel puțin doi metri. Amândoi se uitau la mine de parcă aș fi avut trei capete.

— S-a predat singură, le-a spus gardiana mea, explicându-le ce e cu mine, în timp ce-mi completa dosarul.

Îmi vorbea de parcă aș fi fost o idioată, cu toate că, în tot acest timp, nu-mi explica nimic. De fiecare dată când întârziam cu răspunsul sau îi ceream să repete întrebarea, Shorty pufnea ironic sau, mai rău, mă imita. M-am uitat la el cu suspiciune. Era o situație enervantă, așa cum clar își dorea să fie, și mă scotea din sărite, o senzație bine-venită după spaima pe care o îndurasem până atunci.

Gardiana a continuat să-mi pună întrebări pe un ton răstit și să completeze formulare. Deși eram foarte concentrată ca să-i pot răspunde, nu puteam să nu-mi mai întorc privirea către fereastră, spre lumina naturală de afară.

— Haide!

Am urmat-o pe coridor, în afara camerei de detenție. A cotrobăit printr-un raft cu haine, apoi mi-a dat o pereche de chiloți de babă, o bustieră ieftină din nailon, o pereche de pantaloni kaki, cu elastic, un maiou tot kaki, ca uniforma de spital, și șosete până la genunchi.

— Ce mărime porți?

— 39, 39 jumate.

Mi-a dat o pereche de papucei de pânză albastră, din aceia pe care-i poți găsi la orice colț de stradă în cartierul chinezesc.

Mi-a arătat unde sunt toaleta și chiuveta, în spatele unei perdele de duș de plastic.

— Dezbracă-te!

Mi-am azvârlit tenișii, mi-am scos șosetele, blugii, tricoul, sutienul și chiloții, toate fiind luate de ea. Era frig.

— Ridică-ți mâinile!

Așa am făcut, dezvelindu-mi subrațul.

— Deschide gura și scoate limba. Rotește-te, așază-te pe vine și tușește.

Niciodată nu m-am putut obișnui cu partea cu tușitul din această rutină, prin care se presupunea că se detectează marfa de contrabandă ascunsă în zonele intime – era atât de nefiresc totul. M-am întors cu spatele, goală.

— Îmbracă-te.

Mi-a pus hainele cu care venisem într-o cutie, pe care urmau să i-o trimită lui Larry, ca și cum ar fi fost lucrurile unui soldat mort. Bustiera, deși oribilă și aspră, îmi venea. Cum îmi veneau și toate celelalte haine kaki, spre surprinderea mea. Chiar mă nimerise. În doar câteva minute, devenisem o deținută.

Acum părea că se înmuiase puțin față de mine. În timp ce îmi lua amprentele (un proces complicat și de o intimitate stranie), m-a întrebat:

— De când ești cu tipul ăla?

— De șapte ani, i-am răspuns ursuză.

— Știe ce puseseși la cale?

Ce pusesem la cale? Ce știa ea? A început să-mi fiarbă din nou sângele în vine și i-am răspuns de sus:

— E o infracțiune de acum zece ani. El n-are nimic de-a face cu asta.

A părut surprinsă, așa că am luat-o ca pe o victorie morală.

— Păi, nu ești măritată cu el, așa că probabil n-o să-l vezi ceva timp, până nu se înscrie pe lista ta de vizitatori.

Realitatea îngrozitoare a faptului că nu știam când o să-l revăd pe Larry m-a amuțit din nou. Intendenta închisorii părea că nici nu observă ce lovitură devastatoare tocmai îmi dăduse.

Fusese distrasă de faptul că nimeni nu părea să știe cum se folosește camera foto de identificare. Toată lumea i-a dat câte un bobârnac până când cineva a reușit să mă fotografieze, semănând incredibil de mult cu criminala în serie Aileen Wuornos. Aveam bărbia ridicată sfidător și arătam ca naiba. Mai târziu mi-am dat seama că, în pozele lor de închisoare, toată lumea fie are o postură violentă, de criminal, fie îngrozită și nefericită. Sunt mândră să spun, în ciuda tuturor așteptărilor, făceam parte din prima categorie, deși mă simțeam ca aparținând celei de-a doua.

Insigna era roșie, cu un cod de bare și cu legenda „Departamentul de Justiție al Statelor Unite, Administrația Federală a Penitenciarelor – DEȚINUT". Pe lângă poza deloc măgulitoare, afișa, cu font mare, noul meu număr de înregistrare: 11187-424. Ultimele trei cifre indicau districtul în care fusesem repartizată – Northern Illinois. Primele cinci cifre erau speciale pentru mine, noua mea identitate. Exact ca atunci când fusesem învățată să memorez numărul de telefon al mătușii și al unchiului meu, când aveam șase ani, și acum încercam, în tăcere, să-mi întipăresc în memorie numărul meu de înregistrare. 11187-424, 11187-424, 11187-424, 11187-424, 11187-424, 11187-424, 11187-424, 11187-424, 11187-424, 11187-424.

După fiascoul cu cartea de identitate, Doamna Personalitate mi-a spus:

— Domnul Butorsky o să vorbească cu tine, dar mai întâi treci la controlul medical.

Mi-a indicat o altă încăpere mică.

Domnul cum? M-am apropiat de fereastră și m-am holbat la sârma ghimpată și la lumea de dincolo de ea de care fusesem ruptă, până când a venit să mă vadă un medic – un filipinez robust. Mi-a pus întrebările de rutină, la care am răspuns rapid, pentru că fusesem binecuvântată cu o sănătate aproape de invidiat. Mi-a spus că trebuia să fac testul pentru TBC, așa că mi-am întins brațul să-mi ia sânge.

— Ce vene sănătoase!, mi-a spus el cu admirație sinceră. Fără nicio urmă de ac!

Având în vedere că nu dorise să fie deloc ironic, i-am mulțumit.

Domnul Butorsky era un bărbat îndesat, cu o mustață mare, la vreo 50 de ani, cu ochi albaștri apoși, din care clipea des, și, spre deosebire de personalul închisorii întâlnit până acum, vădea o certă inteligență. Stătea lăsat pe spate pe un scaun, citind documentația despre mine. Era vorba despre IPD – investigația pre-detenție, pe care federalii o fac asupra oamenilor ca mine. Trebuie să conțină informațiile de bază despre infracțiunile comise de persoana în cauză, despre delictele anterioare, despre situația familială și copii, despre trecutul fiecăruia cu privire la consumul de droguri, locurile de muncă anterioare, tot ce e important.

— Kerman? Stai jos!, mi-a spus și mi-a făcut un semn cu mâna, aruncându-mi o privire care sigur fusese lucrată pentru a fi calculată, pătrunzătoare și scrutătoare.

M-am așezat. S-a uitat la mine câteva secunde în tăcere. Mi-am ținut bărbia dreaptă și i-am evitat privirea.

— Cum te simți?, m-a întrebat.

M-a luat prin surprindere că cineva putea să manifeste un interes cât de mic pentru starea mea. Am simțit cum mă învăluie o senzație de recunoștință, deși nu doream să simt asta.

— Sunt bine.

— Chiar ești?

Am dat din cap, hotărând că acum era momentul potrivit să arăt că mă țin tare.

S-a uitat pe fereastră.

— În scurt timp, o să chem pe cineva să vină să te ducă înăuntru, a început el.

Mintea mi s-a relaxat puțin și nu mi-am mai simțit stomacul încordat. M-am uitat și eu pe fereastră, simțindu-mă profund ușurată că nu trebuie să rămân acolo cu Shorty cel rău.

— Voi fi consilierul tău pe perioada detenției tale. Știi, ți-am citit dosarul.

A făcut semn cu mâna către actele de investigație de pe birou.

— Destul de neobișnuit. Un caz mare.

Chiar așa? Mi-am dat seama că nici nu știam dacă fusese un caz important sau nu. Dacă eu eram o infractoare de top, oare cum aveau să fie colegele mele de celulă?

— Și a trecut ceva timp de când ai fost implicată în toată povestea aia, a continuat el. E destul de ciudat. Observ că te-ai maturizat de atunci, mi-a spus uitându-se la mine.

— Mda, probabil, am bolborosit eu.

— Uite, lucrez în închisoarea asta de zece ani. Eu conduc închisoarea asta. Este închisoarea mea și nimic din ce se petrece aici nu-mi scapă.

Am trecut sub tăcere cât de rușinată eram pentru ușurarea pe care o simțeam: nu voiam să-l văd pe bărbatul ăsta sau pe oricare membru din conducerea închisorii ca fiind protectorul meu, dar, până în acel moment, el îmi arăta cea mai mare dovadă de umanitate.

— Oamenii de aici sunt de toate soiurile. Ce trebuie tu să faci este să fii atentă la celelalte deținute. Unele sunt de treabă. Nimeni n-o să-ți facă necazuri decât dacă le permiți. Apoi, femeile nu se bat prea mult. Vorbesc, bârfesc, împrăștie zvonuri. Așa că s-ar putea să vorbească despre

tine. Unele fete de aici s-ar putea să creadă că tu te consideri mai bună decât ele. O să spună „O, asta are bani!"

Nu mă simțeam în largul meu. Chiar asta era impresia pe care o lăsam? Aveam să fiu pusă la zid pentru că eram nesuferita aia bogată, cu fițe?

— Și mai sunt și lesbiene. Sunt acolo, dar nu o să te deranjeze. Unele vor încerca să se împrietenească cu tine sau mai știu eu ce – evită-le! Vreau să-ți fie clar că nu vei fi obligată să ai relații sexuale cu lesbienele. Sunt de modă veche. Nu sunt de acord cu mizeriile astea.

Am încercat să nu mustăcesc. Clar nu-mi citise dosarul prea atent.

— Domnule Butorsky?

— Da?

— Mă întreb când ar fi posibil să vină mama și logodnicul meu să mă vadă...

Nu mi-am putut controla tonul plângăcios al vocii.

— Sunt amândoi pe lista de investigații pre-detenție, nu?

Acea listă conținea detalii despre membrii apropiați ai familiei, inclusiv despre Larry, care fusese interogat de cei de la departamentul de eliberare condiționată.

— Da, sunt toți pe listă, inclusiv tatăl meu.

— Toți cei de pe listă au voie să te viziteze. Pot veni weekendul acesta. O să mă asigur că lista este în camera de vizită, a spus el în timp ce se ridica. Fii puternică, totul o să fie bine!

A luat dosarul meu și a plecat.

Am ieșit pentru a lua bunurile materiale de la paznică: două cearșafuri, o față de pernă, două pături de bumbac, două prosoape ieftine și o cârpă albă de șters pe față. Toate aceste obiecte erau îngrămădite într-o plasă pentru rufe murdare. Pe lângă asta, o jachetă maro, largă și urâtă, cu fermoarul stricat, și o caserolă pentru mâncare în care erau o periuță de dinți, mici tuburi cu pastă de dinți și șampon

și un mic săpun în formă de dreptunghi, din acelea cum găsești la motel.

Trecând de numeroase porți ale gardului monstruos, mă îmbărbătam spunându-mi că nu o să mai fiu în spatele lui, ci întregul mister al penitenciarului avea să se deschidă spre mine, de neoprit. Mă aștepta o dubiță albă. Șoferul, o femeie de vârsta a doua, îmbrăcată cu haine civile, stil militar, și cu ochelari de soare, m-a salutat cu căldură. Era machiată și în urechi avea niște cercei mici de aur, părând o americancă simpatică, de origine italiană, din New Jersey, pe care ar fi putut s-o cheme Ro. *Paznicii închisorii devin din ce în ce mai prietenoși*, m-am gândit eu în timp ce urcam pe locul din dreapta șoferului. A închis ușa și mi-a zâmbit încurajator. Era bine dispusă. M-am uitat și eu la ea.

Și-a ridicat ochelarii de soare.

— Sunt Minetta. Și eu sunt deținută.

— O!

Eram consternată că era deținută și că totuși conducea – și era machiată!

— Cum te cheamă – numele de familie? Aici, ni se zice după numele de familie.

— Kerman, am răspuns.

— Ești prima oară *la zdup*?

— Prima oară aici?, am întrebat, nedumerită.

— Prima oară în închisoare.

Am dat din cap.

— Ești OK, Kerman?, m-a întrebat în timp ce urcam cu dubița pe un mic deal. „Nu e atât de rău, o să fii în regulă. O să avem grijă de tine. Toată lumea e în regulă aici, deși tre' să ai grijă să nu te fure. Cât timp ai?

— Cât timp?, am bălmăjit.

— Cât de lungă e sentința?

— O! Cincisprezece luni.

— Nu-i atât de rău. O să treacă cât ai clipi.

Am făcut rondul către intrarea din spate a unei clădiri lungi și joase, care semăna cu o școală elementară din anii '70. A tras lângă o rampă pentru persoane cu handicap și a oprit. Ținându-mi strâns plasa cu lucrurile, am urmat-o înspre clădire, făcându-mi drum printre sloiuri de gheață, simțind cum frigul trece prin tălpile subțiri de cauciuc. Mici grupuri de femei îmbrăcate în aceleași haine urâte maro fumau afară, pe frigul acela din februarie. Aveau o înfățișare dură și păreau deprimate și toate purtau pantofi negri mari, butucănoși. Am constatat că una dintre ele era într-un stadiu avansat al sarcinii. *Ce caută o femeie gravidă în stadiul ăsta în închisoare?*

— Fumezi?, a întrebat Minetta.

— Nu.

— Bravo ție! Mergem să vedem când îți vine rândul să faci curat în celulă și să te instalezi. Acolo este sala de mese.

A arătat înspre stânga, unde se vedeau niște scări care coborau. Vorbea non-stop, explicând totul despre Închisoarea Federală Danbury, iar eu nu rețineam nimic. Am urmat-o urcând două trepte și am intrat în clădire.

— ... sala de TV. Acolo este biroul educațional, acolo este biroul OC-ului. Bună, domnule Scott! OC, adică ofițerul de corecție. E de treabă. Hei, Sally!

A salutat-o pe o femeie albă, înaltă.

— Ea e Kerman, e nouă, s-a predat singură.

Sally m-a întrebat și ea, cu aceeași înțelegere:

— Ești în regulă?

Am dat din cap, fără să spun nimic. Minetta a continuat:

— Aici sunt alte birouri, acolo sus sunt camerele, aici jos, dormitoarele.

S-a întors spre mine, cu o mină serioasă:

— Nu ai voie jos, e interzis pentru tine. Ai înțeles?

Am dat din cap, deși nu înțelesesem nimic. Femeile se adunau toate în jurul meu, albe, negre, latino, de toate vârstele, aici, în noua mea casă, și făceau o larmă de nedescris în spațiul acela cu linoleum și cu cărămidă de zgură. Erau toate îmbrăcate în uniforme kaki, diferite de cea pe care o purtam eu, și toate aveau pantofi de lucru negri, imenși, butucănoși. Mi-am dat seama că prin alura mea era mai mult decât evident că sunt nouă. M-am uitat în jos la papucii mei firavi din cauciuc și am început să tremur în haina mea maro.

Înaintând pe coridorul principal, lung, au venit mai multe femei la mine, toate albe, pentru a mă întâmpina cu clasicul „Ești nouă... ești în regulă?", părând sincer îngrijorate. Nu prea știam ce să le spun, dar le întorceam un zâmbet abia schițat și le salutam și eu.

— În regulă, aici este biroul consilierului. Cine este consilierul tău?

— Domnul Butorsky...

— O, ei bine, măcar se ocupă de acte. Stai așa, să văd unde te-au pus.

A ciocănit la ușă cu un gest destul de autoritar. A deschis ușa, și-a strecurat capul, pornită să rezolve chestiunea.

— Unde ai pus-o pe Kerman?

Butorsky i-a dat un răspuns pe care ea l-a înțeles și m-a condus la camera 6.

Am intrat într-o cameră cu trei seturi de paturi suprapuse și șase dulapuri de metal, înalte până la talie. Două femei mai în vârstă stăteau pe paturile de jos.

— Hei, Annette, ea e Kerman. E nouă, s-a predat singură. Annette o să aibă grijă de tine, mi-a spus ea. Aici e patul tău. Mi-a arătat singurul pat liber de sus, cu o saltea goală pe el.

Annette s-a ridicat. Era o femeie scundă, cu ten închis la culoare, de vreo 50 de ani și cu părul negru, scurt și aspru. Părea obosită.

— Bună, a spus ea răguşit, cu un accent de Jersey. Ce faci? Mai spune-mi odată cum te cheamă.

— Piper. Piper Kerman.

Părea că Minetta îşi făcuse datoria. I-am mulţumit din inimă, neascunzându-mi recunoştinţa faţă de ea, apoi a ieşit. Am rămas cu Annette şi cu cealaltă femeie, tăcută, minionă, cheală şi părând mult mai în vârstă, poate chiar de 70 de ani. Mi-am pus cu atenţie plasa cu lucruri pe pat şi m-am uitat prin cameră. Pe lângă paturile de oţel şi dulapuri, peste tot unde mă uitam, erau agăţători pentru haine, prosoape şi genţi cu curele. Parcă era o cazarmă.

Annette s-a ridicat din pat şi aşa am văzut că are în jur de un metru şi jumătate înălţime.

— Ea e domnişoara Luz. Mi-am ţinut lucruri de-ale mele în dulapul tău până acum, o să le scot. Uite nişte hârtie igienică – trebuie s-o iei cu tine.

— Mulţumesc.

Încă ţineam strâns în mână plicul cu actele şi cu fotografiile mele, iar acum şi nişte hârtie igienică.

— Ţi-au explicat cum e cu numărătoarea?

— Numărătoarea? Începusem să mă obişnuiesc să mă simt ca o idioată. Era ca şi cum aş fi fost toată viaţa educată acasă şi apoi trimisă într-un liceu mare, aglomerat. *Bani pentru masa de prânz? Ce e aia?*

— Numărătoarea. Ne numără de cinci ori pe zi şi tu trebuie să fii aici sau oriunde trebuie să te afli, iar la numărătoarea de la ora patru trebuie să stai drepţi, celelalte sunt la miezul nopţii, la două dimineaţa, cinci dimineaţa şi nouă seara. Ţi-au dat număr PAC?

— Număr PAC?

— Mda, vei avea nevoie de el ca să dai telefoane. Ţi-au dat şi o foaie de telefon? NU? Trebuie să o completezi ca să poţi să dai telefoane. Dar poate că Toricella o să te lase să dai un telefon dacă-l rogi. E în tura de noapte. Îl îmbunezi dacă plângi. Roagă-l după masa de seară. Cina

e după numărătoarea de la ora patru, adică în curând, iar prânzul e după numărătoarea de la zece și jumătate. Micul dejun e de la șase jumătate la șapte și un sfert. Cât timp ai de stat?

— Cincisprezece luni... cât timp ai tu?

— Cincizeci și șapte de luni.

Dacă exista un răspuns adecvat la o asemenea informație, nu știam care e acela. Ce putea să fi făcut această americancă de origine italiană din Jersey, din clasa de mijloc, de vârsta a doua, pentru a primi o pedeapsă de 57 de luni în închisoarea federală? Era cumva Carmela Soprano? Cincizeci și șapte de luni! Din documentarea mea dinainte să mă predau, știam că este *verboten** să întrebi pe cineva ce infracțiune comisese.

A văzut că nu prea știam ce să mai spun, așa că m-a salvat ea:

— Mda, o grămadă de timp, a spus ea, pe un ton destul de sec.

— Mda, am încuviințat eu.

M-am întors și am început să-mi scot lucrurile din plasă. Atunci a zbierat la mine:

— Nu-ți face patul!!!

— Ce?, m-am întors, alarmată.

— Îl facem noi pentru tine, a spus.

— O... nu, nu e nevoie, o să-l fac eu.

M-am întors la cearșafurile subțiri din bumbac cu poliester pe care le primisem.

A venit lângă patul meu.

— Drăguță. Facem. Noi. Patul! Era foarte fermă.

— Noi știm cum!

Mă lăsase cu gura căscată. M-am uitat prin cameră. Toate cele cinci paturi erau foarte îngrijite, și atât Annette, cât și domnișoara Luz stătuseră peste păturile lor.

---

* În germană, „interzis" (n.t.).

— Știu și eu cum să fac un pat! am încercat eu să protestez.

— Ascultă, lasă-ne pe noi să facem patul. Noi știm cum să-l facem astfel încât să trecem de inspecție.

Inspecție? Nimeni nu-mi spusese nimic despre vreo inspecție.

— Inspecțiile au loc de câte ori vrea Butorsky – și e nebun, a spus Annette. Stă lângă dulapuri să vadă dacă e praf pe arămături. Se urcă pe pat. E dus cu capul. Și aia de acolo – și a arătat înspre patul de sub mine – nu vrea deloc să țină curat!

Ups! Nici mie nu-mi plăcea să fac curat, dar n-aveam de gând să risc să le înfurii pe noile mele colege.

— Deci trebuie să ne facem patul în fiecare dimineață?, am pus eu o nouă întrebare inteligentă.

Annette s-a uitat la mine.

— Nu, dormim deasupra patului făcut.

— Nu dormiți în așternut?!

— Nu, dormi deasupra și te învelești cu o pătură. Scurt!

— Și dacă vreau să dorm în așternut?

Annette s-a uitat la mine cu exasperarea supremă a unei mame către fiica sa recalcitrantă de șase ani.

— Uite, dacă vrei să faci asta, n-ai decât – vei fi singura din toată închisoarea!

Acest gen de presiune socială era implacabil; nu aveam să mă mai strecor în așternuturi pentru următoarele cincisprezece luni. Nu mi-am mai bătut capul cu problema patului – gândul că sute de femei dorm pe niște paturi făcute militărește era prea stranie ca să o asimilez atunci. Plus că, undeva prin apropiere, se auzea un bărbat anunțând cu voce tare: „Numărătoarea, numărătoarea, numărătoarea! Numărătoarea, doamnelor, numărătoarea!"

M-am uitat la Annette, care părea agitată.

— Vezi lumina aia roșie?

Pe coridor, lângă postul de emisie al ofițerilor, era un bec imens roșu, care acum era iluminat.

— Lumina aceea se aprinde în timpul numărătorii. Când se aprinde becul ăla, ar fi bine să te afli unde trebuie și să nu te miști de acolo până nu se stinge!

Valuri de femei se mișcau de-a lungul coridorului și două tinere de origine hispanică au intrat grăbite în celulă.

Annette a făcut o scurtă prezentare.

— Ea e Piper.

Ele abia dacă mi-au aruncat o privire.

— Unde e femeia care doarme aici?, am întrebat despre colega care lipsea.

— Aia? Lucrează la bucătărie, așa că o numără acolo. O s-o cunoști, a spus ea cu o grimasă. OK, șșșșt! E o numărătoare la care trebuie să stăm drepți, nu să vorbim!

Toate cinci stăteam în liniște lângă paturile noastre, așteptând. Întreaga clădire s-a scufundat dintr-odată în tăcere; nu mai auzeam decât zăngănitul cheilor și bocănitul bocancilor grei. În cele din urmă, un bărbat și-a băgat capul în celulă și... ne-a numărat. Apoi, după câteva secunde, a intrat un alt bărbat, care ne-a numărat și el. După ce a plecat, femeile s-au așezat pe paturi, iar două dintre ele pe taburete, dar mi-am dat seama că ar fi cam nepotrivit să mă așez pe patul colegei care lipsea, așa că m-am sprijinit de dulapul meu gol. Au trecut câteva minute. Angela și Emma au început să șușotească ceva în spaniolă cu domnișoara Luz.

Dintr-odată, am auzit „Renumărați, doamnelor!" Toată lumea a sărit în picioare, iar eu eram numai ochi și urechi.

— Întotdeauna o dau în bară, a mormăit Annette printre dinți. Cât de greu e să numeri?

Ne-au numărat din nou, de data aceasta se pare cu succes, și am început să-mi dau seama de cum puteai să profiți de pe urma inspecțiilor.

— E timpul pentru masa de seară, a spus Annette.

Era ora 16:20, după standardele New Yorkului, o oră incredibil de nepotrivită pentru a lua cina.

— Suntem ultimele.

— Cum adică ultimele?

Potrivit sistemului de înregistrare, ofițerul corecțional, OC-ul, striga în funcție de numere: „A12, A10, A23, la masă! B8, B18, B22, la masă! C2, C15, C23, la masă!"

Annette a explicat:

— Mai întâi le cheamă pe cele din celulele privilegiate – ele mănâncă primele. Apoi pe cele din dormitoare, în funcție de cât de bine s-au prezentat la inspecție. Camerele rămân întotdeauna la urmă. Noi ne prezentăm mereu cel mai rău la inspecție.

M-am uitat pe coridor, la femeile care se îndreptau spre sala de mese și mă întrebam ce sunt celulele privilegiate, dar am întrebat altceva:

— Deci, ce avem la cină?

— Ficat.

După cina ce a constat din ficat cu fasole neagră, servită într-o cantină care mi-a retrezit toate amintirile oribile de pe vremea când mâncam la cantina școlii, femei de toate formele, mărimile și aspectele posibile s-au întors în holul principal al clădirii, strigând în engleză și spaniolă. Toată lumea părea că stă în expectativă, în grupuri, pe scări, sau zăbovind pe palier. Gândindu-mă că și eu trebuie să fiu acolo, am încercat să nu-mi fac simțită prezența și să ascult cuvintele care pluteau în jurul meu, dar nu-mi dădeam seama ce naiba se întâmplă. În cele din urmă, am întrebat-o pe femeia de lângă mine. „Vine poșta, drăguță!" ,mi-a răspuns.

Pe palier, o negresă foarte înaltă părea că împarte cosmeticale. Cineva din dreapta mea a arătat înspre ea.

— Gloria pleacă acasă, mai are doar o strigare aici!

M-am uitat la Gloria cu un interes crescut, în timp ce încerca să găsească pe cineva căruia să-i dea un mic pieptene violet pe care-l ținea în mână. *Pleacă acasă!* Ideea de a pleca s-a retrezit în mine. Părea atât de drăguță și de fericită, în timp ce-și împărțea toate lucrurile. M-am simțit un pic mai bine, știind că e posibil ca, într-o bună zi, să plec acasă din acest loc îngrozitor.

Brusc, mi-am dorit rău de tot pieptenele ei violet. Semăna cu pieptenii aceia pe care obișnuiam să-i ținem în buzunarele din spate ale blugilor, când eram în generală, pe care-i foloseam pentru a ne aranja șuvițele rebele. M-am holbat la pieptene, prea timidă ca să mă duc să i-l cer, pentru ca apoi să dispară, cerut de o altă femeie.

Un gardian, diferit de cel pe care mi-l arătase Minetta mai devreme, a ieșit din biroul său de OC. Semăna cu un star porno gay, cu un păr negru zbârlit, tăiat în scări, și cu o mustață tunsă periuță. A început să strige: „A venit poșta! A venit poșta!" Apoi, a început să împartă corespondența.

— Ortiz! Williams! Kennedy! Lombardi! Ruiz! Skelton! Platte! Platte! Platte! Stai așa, Platte, mai ai. Mendoza! Rojas!

Fiecare femeie se ridica pentru a se duce să-și primească corespondența, cu zâmbetul pe buze, apoi se retrăgea undeva în grabă să citească – poate într-un loc mai intim pe care încă nu-l observasem? Rândurile de femei care stăteau pe hol se împuținau pe măsură ce gardianul se uita prin cutia cu corespondență, până când mai rămâneau doar câteva, care încă sperau.

— Poate mâine, doamnelor!, a spus el cu voce ridicată, întorcând cutia cu fundul în sus.

Mie nu-mi strigase numele.

După strigarea corespondenței, m-am strecurat de-a lungul clădirii, simțindu-mă îngrozitor de vulnerabilă în papuceii mei de cauciuc enervanți, care deconspirau atât

de ușor faptul că sunt nouă. Capul îmi vuia de toate informațiile pe care le primisem și, pentru prima oară după multe ore, eram singură cu mine și cu gândurile mele, care imediat s-au îndreptat către Larry și părinții mei. Probabil că înnebuniseră de îngrijorare. Trebuia să găsesc o modalitate să-i anunț că sunt în regulă.

Cu mare timiditate, m-am apropiat de ușa închisă de la biroul consilierului, ținând strâns în mână o listă albastră de telefoane, pe care Annette mi-a arătat cum s-o completez, umplând-o cu numerele celor pentru care voiam permisiunea să-i pot suna de la telefonul cu fise, cândva în viitor. Numărul de mobil al lui Larry, al familiei mele, al celei mai bune prieten, Kristen, al avocatului meu. Luminile din birou erau aprinse. Am ciocănit ușor și am auzit un mormăit înăbușit dinăuntru. Am apăsat pe mâner cu mare băgare de seamă.

Consilierul Toricella, care întotdeauna avea o privire ușor surprinsă, clipea la mine din ochii lui mici, deranjat de întrerupere.

— Domnule Toricella? Sunt Kerman, sunt nouă. Mi-au spus că ar trebui să vin să vorbesc cu dumneavoastră...

Vocea mi-a pierit, am înghițit în sec.

— S-a întâmplat ceva?

— Mi-au spus să vin să las lista cu telefoane... și nu am un număr PAC...

— Nu sunt consilierul tău.

Îmi simțeam gâtul foarte uscat și nici nu era nevoie să mă forțez să plâng – eram pe punctul de a izbucni în plâns.

— Domnule Toricella, mi-au spus că poate o să mă lăsați să-mi sun logodnicul și să-i spun că sunt bine..., l-am implorat.

S-a uitat la mine, în tăcere. În cele din urmă a mormăit:

— Intră și închide ușa.

Inima îmi bătea de două ori mai rapid. A luat telefonul și mi-a dat receptorul.

— Spune-mi numărul și-l formez eu. Doar două minute!

Telefonul lui Larry suna și mi-am închis ochii, rugându-mă să răspundă. Dacă ratam ocazia să-i aud vocea, cred că aș fi murit pe loc.

— *Alo?*

— Larry! Larry, eu sunt!!

— Iubito, ești bine?

Simțeam că era ușurat să mă audă. Acum, lacrimile îmi curgeau șuvoi și încercam să nu-mi irosesc cele două minute sau să-l sperii pe Larry pierzându-mi total cugetul.

— Da, sunt bine. Chiar sunt bine. E totul în regulă. Te iubesc. Mulțumesc că m-ai adus azi.

— Scumpo, nu te prosti. Sigur ești bine și nu o zici doar așa?

— Nu, sunt în regulă. Domnul Toricella m-a lăsat să te sun, dar nu o să mai pot pentru o vreme. Dar, ascultă, poți să vii să mă vezi în weekend! Sigur ești pe o listă.

— Iubito! O să vin vineri.

— Poate să vină și mama, te rog sun-o și sună-l și pe tata, sună-i cum terminăm de vorbit și spune-le că ai vorbit cu mine și că sunt bine. Nu o să-i pot suna o perioadă, nu am încă voie să dau telefoane. Și trimite imediat ordinul acela bancar.

— Deja l-am trimis. Iubito, sigur ești bine? E totul în regulă? Mi-ai spune dacă ar fi ceva, nu?

— Sunt bine. E o doamnă din South Jersey în celulă cu mine, e drăguță. E italiancă.

Domnul Toricella și-a dres glasul.

— Scumpul meu, trebuie să închid. Nu am decât două minute. Te iubesc atât de mult, mi-e dor tare, tare de tine!

— Iubito! Te iubesc. Și îmi fac griji pentru tine.

— Nu ai de ce. Sunt bine, jur. Te iubesc, scumpul meu. Te rog, vino să mă vezi. Și sună-i pe mama și pe tata!

— Îi sun imediat după ce vorbesc cu tine. Pot să mai fac ceva, iubito?

— Te iubesc! Trebuie să închid, scumpule!

— Și eu te iubesc!

— Vino să mă vezi vineri și mulțumesc că îi anunți pe ai mei... Te iubesc!

Am închis. Domnul Toricella a văzut cum mă chinuiam să-mi reprim lacrimile, uitându-se la mine cu ochii lui mici, rotunzi, în care se putea citi un fel de simpatie.

— Ești prima oară la zdup, nu?, a spus el.

După ce i-am mulțumit, am plecat și am mers pe coridor ștergându-mi nasul cu mâna, stoarsă de energie, dar considerabil mai fericită. M-am uitat în jos, la zona interzisă a dormitoarelor, și am examinat cu atenție panourile de informații ce conțineau date de neînțeles despre evenimente și reguli pe care nu le pricepeam – programul pentru spălat rufe, programări ale deținutelor cu diferiți membri ai conducerii, autorizații pentru croșetat și programul de weekend pentru vizionarea de filme. Filmul din acel weekend era *Bad Boys II*.

Am evitat contactul vizual. Cu toate acestea, femeile mă abordau frecvent cu replicile clasice: „Ești nouă? Cum te simți, scumpo? Ești bine?" Majoritatea dintre ele erau albe. Iar acesta era un ritual tribal pe care aveam să-l observ de sute ori în viitor. Cum sosea o nouă deținută, tribul din care făcea parte – albe, hispanice sau o categorie restrânsă din „restul" – o lua imediat sub aripa sa, o instala și îi arăta ce trebuie să facă. Dacă făceai parte din categoria „restul" – amerindiană, asiatică sau din Orientul Mijlociu –, atunci aveai un comitet de primire compozit și extrem de binevoitor și plin de compasiune din partea triburilor dominante.

Celelalte femei albe mi-au adus un săpun, o periuță și o pastă de dinți ca lumea, șampon, câteva timbre și foi, niște cafea instant, Cremora*, o cană de plastic și, poate cel mai important, papuci de duș, ca să nu mă aleg cu îngrozitoarele ciuperci de picioare. Se pare că acestea erau produse pe care trebuia să le cumperi de la comisariatul închisorii. Nu aveai bani să cumperi pastă de dinți sau săpun? Nasol. Nu aveai de ales decât să speri că celelalte deținute aveau să-ți dea de la ele. Îmi venea să urlu de fiecare dată când o altă femeie îmi dădea un produs de îngrijire personală și mă reasigura: „Totul o să fie bine, Kerman".

Îmi simțeam deja mintea și stomacul crispate din cauza lucrurilor contradictorii cu care mă confruntam. Oare mă simțisem vreodată atât de nelalocul meu cum mă simțeam la Danbury? Fusesem în vreo situație în care nu știam ce să spun sau care anume ar fi fost consecințele unei greșeli? Următorul an pe care-l aveam de petrecut aici se profila ca o mare amenințare, deși mi-am dat seama foarte bine că, în comparație cu sentințele majorității femeilor de acolo, cele cincisprezece luni ale mele erau floare la ureche și eu nu prea aveam de ce să plâng.

Dar, chiar dacă știam că nu trebuia să mă plâng, tot eram deznădăjduită! Nu-l aveam pe Larry, nu era aici nimeni din familie cu care să vorbesc, care să-mi țină companie, să mă facă să râd, pe care să mă bazez. De fiecare dată când o femeie necunoscută, cu câțiva dinți lipsă, îmi oferea un deodorant solid, treceam de la o extremă la alta, de la exaltare la disperare provocată de gândul că viața mea așa cum o știam se sfârșise. Fusesem vreodată atât de mult la mila străinilor? Și totuși, acești străini îmi arătau bunătate.

* Înlocuitor de lapte pentru cafea (n.t.).

Tânăra care îmi oferise noii mei papuci pentru duș s-a prezentat ca fiind Rosemary. Avea un ten albicios, palid, cu părul brunet, tuns scurt și creț, și purta ochelari groși, în spatele cărora se vedeau niște ochi căprui, zburdalnici. I-am recunoscut accentul din prima – educată, dar cu influențe vizibile ale clasei muncitoare din Massachusetts. O știa pe Annette, care spunea că e italiancă, mă salutase deja de câteva ori și acum a venit până în Camera 6, să-mi aducă ceva de citit.

— Și eu m-am predat singură și eram îngrozită. O să fii bine, m-a asigurat.

— Ești din Massachusetts?, am întrebat eu timidă.

— Accentul meu de Bashton tre' să fie al naibii de rău. Sunt din Nawhwood!, a spus ea râzând.

Acel accent m-a făcut să mă simt mult mai bine. Am început să vorbim despre Red Sox și despre perioada pe care o petrecuse ca voluntară în ultima campanie locală a senatorului Kerry.

— Cât trebuie să stai aici?, am întrebat eu cu candoare.

Rosemary a făcut o grimasă caraghioasă.

— Cincizeci și patru de luni. Pentru fraudă la licitațiile pe internet. Dar merg la Boot Camp, așa că, dacă ții cont de asta..., și s-a lansat în niște calcule despre bună purtare și reducerea sentinței și arest la domiciliu jumătate din perioada sentinței.

Am fost din nou șocată, atât de firescul cu care-mi povestea despre infracțiunea comisă, cât și de pedeapsa primită. Cincizeci și patru de luni în închisoarea federală pentru fraudă pe eBay?

Prezența lui Rosemary îmi oferea un confort familiar – accentul ei, pasiunea pentru Manny Ramirez, abonamentul ei la *Wall Street Journal*, toate acestea îmi aminteau de locuri diferite de cel în care mă aflam.

— Spune-mi dacă ai nevoie de ceva", mi-a zis ea. „Și nu te sfii să cauți un umăr pe care să plângi. În prima mea săptămână aici am plâns non-stop.

Am trecut de prima mea noapte în închisoare fără să plâng. Adevărul e că nu mai simțeam nimic, eram prea șocată și obosită. Mai devreme mă strecurasem, lipită de perete, într-una dintre sălile cu televizor, dar se difuzau știri despre procesul Marthei Stewart, așa că nimeni nu m-a băgat în seamă. Aruncând un ochi peste raftul plin cu cărți de James Patterson, V.C. Andrews și cu romane de dragoste, am găsit în sfârșit o copie veche, cartonată, din *Mândrie și prejudecată* și m-am retras la mine în celulă, la patul meu – peste pături, evident. A fost o plăcere să mă scufund în lumea mult mai familiară a Angliei din timpul dinastiei de Hanovra.

Noile mele colege de celulă m-au lăsat singură. La zece seara, luminile s-au aprins brusc și mi-am pus cartea de Jane Austen în dulap, holbându-mă apoi pe tavan și ascultând aparatul respirator al lui Annette – avusese un infarct grav după ce venise la Danbury și acum, noaptea, avea nevoie de aparat ca să poată să respire. Domnișoara Luz, aproape imperceptibilă în patul ei din cealaltă parte a celulei, își revenea după tratamentul pentru cancer la sân și nu avea niciun fir de păr pe capul ei micuț. Începusem să cred că cel mai periculos lucru pe care-l puteai face în închisoare era să te îmbolnăvești.

patru

PORTOCALIUL ESTE NOUL NEGRU

A doua zi dimineață, eu și încă opt nou-sosite a trebuit să ne prezentăm la o sesiune de orientare, care a durat o zi, în cea mai mică dintre sălile cu televizor. Din grup făcea parte și una dintre colegele mele de celulă, o dominicană plinuță, cu un amestec ciudat de îmbufnare și bunăvoință. Avea un tatuaj micuț cu imaginea lui Mefistofel dansând, cu inițialele *JC*. Mi-am încercat norocul și am întrebat-o dacă inițialele vin de la Jesus Christ – poate ca s-o protejeze de acel diavol dansând?

S-a uitat la mine de parcă aș fi fost complet nebună, apoi și-a dat ochii peste cap.

— Sunt inițialele iubitului meu.

La stânga mea, lângă perete, era o negresă tânără care mi-a plăcut din prima, fără niciun motiv rațional. Cozile ei zburlite și falca ei orientată agresiv nu puteau să ascundă faptul că era foarte tânără și frumoasă. Am avut o conversație banală cu ea, întrebând-o cum o cheamă, de unde e și la cât e condamnată, acele minime întrebări pe care credeam că e decent să le pui. O chema Janet, era din Brooklin și avea de ispășit 60 de luni. Mă credea ciudată pentru că vorbeam cu ea.

În schimb, o femeie albă, mică, în celălalt colț al camerei, era extrem de vorbăreață. Cam cu zece ani mai în

vârstă decât mine, cu o înfățișare de vrăjitoare bună, cu păr roșcat, ciufulit, nas acvilin și cu riduri pe pielea ei tăbăcită, părea că ar fi trăit în munți ori lângă mare. O rearestaseră pentru că încălcase eliberarea condiționată după o condamnare pentru violență.

— Am făcut doi ani în Virginia de Vest. E ca un campus mare, au mâncare bună. Locul ăsta e o magherniță!

A spus toate acestea destul de veselă, iar eu eram uimită că cineva care fusese rearestat putea să fie atât de detașat și de vesel. O altă femeie albă din grup era și ea rearestată pentru violență, dar era ursuză, lucru care mi se părea mai de înțeles. Restul grupului era mixt, format din negrese și hispanice, care se sprijineau de perete, holbându-se pe tavan sau în podea. Eram îmbrăcate la fel și purtam toate acei papuci de cauciuc enervanți.

Ni s-a făcut o prezentare chinuitoare de cinci ore despre toate departamentele principale ale Instituției Federale de Corecție Danbury – finanțe, telefoane, recreere, comisariat, siguranță, educație și psihiatrie –, o serie de direcții profesionale care, într-un fel, se completau cu standardul uimitor de scăzut al vieții deținutelor. Prezentatorii se încadrau, în mare, în două categorii: apologetici și condescendenți. În rândul celor apologetici era și psihiatrul închisorii, doctorul Kirk, care era cam de vârsta mea și arăta bine. Putea foarte bine să fie unul dintre prietenii soțului meu. Doctorul Kirk a strecurat sfios în discuție informația că se afla în penitenciar câteva ore în fiecare joi și că „de fapt, nu putea oferi" niciun ajutor psihiatric în afara „urgențelor". El era singurul care avea în grijă sănătatea mentală a 1400 de femei din complexul Danbury și principala sa misiune era să împartă medicamente. Dacă voiai să fii sedată, doctorul Kirk era cel la care trebuia să apelezi.

În categoria celor condescendenți era domnul Scott, un tânăr ofițer de corecție, încrezut, care insista să joace cu noi un joc de tipul întrebare-răspuns despre regulile de

bază ale comportamentului interpersonal și ne-a tot avertizat să nu fim „gay de moment“. Dar cea mai rea dintre toți a fost femeia de la serviciul medical, care a fost atât de nesuferită încât m-a demoralizat. Ne-a informat, cu convingere, că am face bine să nu le irosim timpul, că ei vor decide dacă suntem bolnave sau nu și dacă e necesară medicația și să nu îndrăznim să venim să ne plângem că ne simțim rău dacă nu e ceva de viață și de moarte. În tăcere, am fost recunoscătoare că am fost binecuvântată cu o sănătate de fier. Dacă ne îmbolnăveam, o încurcam.

După ce a plecat reprezentata serviciului medical, delincventa roșcată a izbucnit:

— Iisuse Hristoase, asta de ce avea capsa pusă?

Apoi, a intrat un bărbat masiv, cam necioplit, de la servicii, cu sprâncene stufoase, enorme.

— Bună ziua, doamnelor!, a tunat. Mă numesc Richards. Vreau doar să vă spun tuturor că-mi pare rău că sunteți]n acest loc. Nu știu ce ați făcut de ați ajuns aici, dar, orice s-a întâmplat, mi-aș dori ca situația să fie alta. Știu că asta poate nu vă consolează cu nimic acum, dar o spun din toată inima. Știu că aveți familii și copii și că ar trebui să fiți acasă, cu ei. Sper că nu aveți o sentință prea grea.

După ore întregi în care fuseserăm tratate ca niște copii nerecunoscători și necinstiți, străinul acesta dădea dovadă de o sensibilitate surprinzătoare. Ne-am mai animat puțin.

— Kerman!

Pe ușă și-a băgat capul o altă deținută, ținând un clipboard în mână.

— Uniformele!

Am aflat că avusesem noroc: am ajuns la închisoare într-o miercuri. Uniformele se dădeau joia, așa că, dacă te predai într-o luni, era o probabilitate mare ca, după câteva

* Expresie care se referă la persoanele heterosexuale care, în închisoare, întrețin relații sexuale cu persoane de același sex (n.t.).

zile, să cam miroși, mai ales dacă transpirai când aveai emoții. M-am ținut după tipa cu clipboardul până la capătul culoarului și am intrat într-o mică încăpere unde se distribuiau uniformele, surplusuri de pe vremea când locul fusese o închisoare pentru bărbați. Mi s-au dat patru perechi de pantaloni kaki, cu elastic în talie, și cinci bluze tot kaki, dintr-un amestec de poliester, care se încheiau cu nasturi până jos și pe care erau scrise numele celor care le purtaseră înainte; Marialinda Maldonado, Vicki Frazer, Marie Saunders, Karol Ryan și Angel Chevasco. De asemenea: un set de chiloți albi, termali; o șapcă aspră, din fetru, o eșarfă și mănuși cu un deget; cinci tricouri; patru perechi de șosete până la genunchi; trei sutiene albe, sport; zece perechi de chiloți de babă (cărora în curând avea să li se rupă elasticul, după câteva spălări); și o cămașă de noapte atât de largă, încât m-a făcut să chicotesc – toată lumea îi spunea muu-muu*.

Într-un final, gardiana care îmi dădea, tăcută, îmbrăcămintea, m-a întrebat:

— Ce mărime porți la pantofi?

— 39 și jumătate.

Mi-a întins o cutie de pantofi cu roșu și negru, în care era propria mea pereche de pantofi negri, butucănoși, cu vârfuri de oțel. Nu mai fusesem atât de fericită să mă încalț cu niște pantofi de când găsisem o pereche de pantofi Manolo Blahniks cu vârful decupat, la reducere, cu 50 de dolari. Frumusețile astea erau zdravene și promiteau să mă țină mult. Mi-au plăcut la nebunie din prima. I-am dat înapoi papucii de cauciuc, cu fața toată numai un zâmbet. Acum eram cu adevărat, implacabil, o deținută. M-am simțit infinit mai bine.

* Rochie tipic hawaiană, largă și care cade de la umăr până la glezne (n.t.).

M-am îndreptat, țanțoșă în pantofii mei cu vârfurile de oțel, înapoi în sala unde se ținea cursul de orientare. Colegele mele erau încă acolo, dându-și ochii peste cap de la vorbăria ce nu mai înceta. Bărbatul simpatic de la facilități fusese înlocuit de Toricella, consilierul care se aliase cu Butorsky și îmi permisese să-l sun pe Larry, cu o seară în urmă. Automat mi-a venit în minte porecla Mormăilă când l-am văzut. Fața sa de morsă rar se schimba; nu l-am auzit niciodată să ridice tonul, dar era greu să-ți dai seama în ce stare e, cu excepția celei de ușoară iritare. Ne-a informat că directorul închisorii, Kuma Deboo, o să ne onoreze cu prezența sa dintr-o clipă într-alta.

Am devenit brusc atentă: nu știam nimic despre directorul închisorii noastre, șeful cel mare, care era o femeie, și una cu un nume greu de pronunțat. Nu auzisem nimic despre ea în ultimele 24 de ore cât fusesem în închisoare. Oare semăna cu Wendy O. Williams* sau cu sora Ratched**?

Cu niciuna. Directoarea Deboo a intrat în trombă în sală și s-a așezat pe un scaun în fața noastră. Era doar cu zece ani mai în vârstă decât mine, cel mult, și era atletică, avea tenul măsliniu și arăta bine, probabil că avea rădăcini în Orientul Mijlociu. Avea un compleu cu pantaloni, demodat, și niște bijuterii false, dar strălucitoare, hidoase. Ne-a vorbit pe un ton informal, cu o falsă afecțiune, care mi-a amintit imediat de discursul cuiva care candidează la o funcție politică.

— Doamnelor, sunt Kuma Deboo, directoarea acestei instituții, și vreau să vă urez bun venit la Danbury, care știu că nu e locul de vis pentru niciuna dintre voi. Cât timp sunteți aici, sunt responsabilă pentru voi. Pentru

* Solista formației americane de punk Plasmatics, excentrică în vestimentație și comportament (n.t.).

** Personaj negativ din cartea *Zbor deasupra unui cuib* de cuci de Ken Kesey, personaj-simbol pentru ideea de birocrație și de abuz de putere (n.t.).

siguranța voastră. Sunt responsabilă pentru ducerea la bun sfârșit a sentinței voastre. Așadar, doamnelor, îmi asum responsabilitatea.

A continuat o vreme în această notă, menționînd ceva și despre propria noastră responsabilitate, apoi a trecut la chestiunile legate de sex.

— Dacă cineva din această instituție vă presează sexual, dacă cineva vă amenință sau vă face rău, mai ales sexual, să veniți direct la mine. Vin la închisoare în fiecare joi, la prânz, așa că puteți veni să mă vedeți și să discutați despre tot ce vi se întâmplă. Avem zero toleranță față de abuzurile sexuale la Danbury.

Se referea la gardieni, și nu la relațiile lesbiene. Era clar că sexul și forța erau inseparabile între zidurile închisorii. Nu puțini au fost prietenii mei care și-au arătat îngrijorarea că în închisoare pericolele vor veni mai degrabă de la gardieni decât de la deținute. M-am uitat în sală, la colegele mele deținute. Unele păreau speriate; majoritatea păreau indiferente.

Directoarea Deboo și-a terminat discursul și a plecat. Una dintre deținute a spart tăcerea, timid:

— Pare de treabă.

Delincventa ursuză care mai fusese închisă la Danbury a pufnit:

— E vicleană tipa. Nu vă așteptați s-o vedeți prea des, vreo cincisprezece minute, din joi în paști. Le zice bine, dar e ca și cum n-ar fi aici. Nu ea ține frâiele. Abureala aia cu zero toleranță? Țineți minte ce vă spun, *doamnelor*... o să fie cuvântul vostru împotriva cuvântului lor!

Nou-sositele în închisoarea federală trăiesc un fel de purgatoriu în prima lor lună acolo, când intră în categoria acomodare și orientare – A&O. Când ai statutul de A&O, nu poți să faci nimic – nu poți să muncești, să te duci la

cursuri GED*, nu te poți duce la masă înaintea celorlalte, nu ai niciun cuvânt de spus când ești pusă, la ore târzii din noapte, să cureți zăpada. Varianta oficială e că, până să îți începi viața de închisoare propriu-zisă, trebuie să aștepți să primești din nu se știe ce loc misterios toate rezultatele medicale și aprobările de care ai nevoie. Nimic din ceea ce presupune hârțogăraie în închisoare nu se rezolvă repede (cu excepția trimiterii la carceră), iar un deținut nu poate, sub nicio formă, să grăbească procedurile cu un membru al conducerii. În nicio privință.

Există un număr amețitor de reguli oficiale și neoficiale, programe și ritualuri. Învață-le cât poți de repede, altfel suferi consecințele care ar putea fi: să fii considerat un idiot, să ți se spună că ești idiot, să te pui rău cu un alt deținut, să te pui rău cu un gardian, să te pui rău cu consilierul tău, să fii forțat să faci curățenie în băi, să fii lăsat ultimul la masă, când nu mai e nimic comestibil, să primești o bilă neagră (ți se face raport pentru un incident) în cazierul tău și să fii trimis la Special Housing Unit sau SHU (Solitary, Grota, Seg)**. Și totuși, cel mai întâlnit răspuns la o nedumerire legată de orice altceva decât o regulă oficială este: „Drăguță, nu știi că la pârnaie nu pui întrebări?" Restul – regulile nescrise – îl înveți observând, făcând deducții sau punând foarte delicat întrebări oamenilor pe care speri că te poți baza.

Fiind și eu în A&O, acea lună februarie – nici mai mult, nici mai puțin decât a unui an bisect – a fost o combinație între o confuzie năucitoare și o monotonie înspăimântătoare. Dădeam târcoale prin clădirea închisorii, claustrată acolo nu numai de către agenții federali, dar și de vreme.

* General Educational Development – set de cinci teste, în urma cărora cursantul primește o diplomă care echivalează cu absolvirea liceului, în sistemul educațional american și canadian (n.t.).

** Izolare, Colivie, Segregare (n.t.).

Fără slujbă, bani, bunuri sau permisiunea de a vorbi la telefon, mă apropiam tot mai mult de statutul de non-persoană. Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru cărți și pentru hârtia și timbrele primite de la alte deținute. Abia așteptam să vină weekendul, șansa de a-i vedea pe Larry și pe mama.

Vineri a nins. Annette, cu o mină îngrijorată, m-a trezit, scuturându-mă de picior.

— Piper, s-a dat strigarea ca fetele din A&O să se ducă la curățat zăpada. Trezește-te!

M-am ridicat, nedumerită. Încă era întuneric. Oare unde mă aflam?

„KERMAN! KERMAN! PREZINTĂ-TE ÎN BIROUL OFIȚERULUI DE CORECȚIE, KERMAN!", s-a auzit tunând de la difuzor.

Annette a făcut ochii mari.

— Trebuie să te duci acum! Îmbracă-te!

Mi-am aruncat în picioare noii mei pantofi cu vârfuri de oțel și m-am prezentat la biroul ofițerului de corecție, ciufulită și fără să mă fi spălat pe dinți. Ofițerul de corecție de serviciu era o femeie blondă, bărbătoasă. Arăta de parcă mânca pe pâine la micul dejun prăzi noi ca mine, după antrenamentul său pentru triatlon.

— KERMAN?

Am dat din cap.

— Le-am chemat pe fetele din A&O acum o jumătate de oră. Trebuie să vă duceți să curățați zăpada. Unde ai fost?

— Dormeam.

S-a uitat la mine de parcă aș fi fost un vierme care se târăște pe trotuar, după o ploaie de primăvară.

— A, da? Pune-ți haina și ia lopata.

Și cum rămâne cu micul dejun? Mi-am pus lenjeria intimă termală și jacheta sport oribilă, cu fermoarul stricat, și am ieșit după tovarășele mele în vântul șfichiuitor, tăios, pentru a curăța aleile. Soarele răsărise deja, dar era un

semiîntuneric mohorât. Nu erau suficiente lopeți pentru toată lumea, iar cea pe care o aveam eu era ruptă, dar nimeni nu se putea întoarce înăuntru până când munca nu era gata. Aveam mai multe dispozitive de împrăștiere a sării decât lopeți.

Una dintre fetele din A&O era o dominicană minionă, la vreo 70 de ani, care abia dacă știa două cuvinte în engleză. I-am dat eșarfele noastre, am înfofolit-o și am trimis-o în pragul unei uși, ferită de vânt – îi era prea frică să intre, deși n-avea ce căuta cu noi afară, pe frigul acela. Una dintre celelalte femei mi-a spus, înfruntând vântul, că bătrânica primise patru ani pentru acuzația de mijlocitor, primind mesaje telefonice pentru o rudă de-a ei de sex masculin, traficant de droguri. M-am întrebat oare ce procuror se bucurase că-și adăugase condamnarea asta în palmaresul său.

Mă temeam că vremea avea să fie un impediment pentru Larry, care trebuia să conducă din New York, dar n-aveam cum să știu, așa că, înainte de orele de vizită, care începeau la trei după-amiaza, am încercat să mă adun. Am făcut un duș și mi-am pus uniforma pe care am considerat-o cea mai puțin înjositoare, uitându-mă, în lumina fluorescentă din baia dărăpănată, în oglindă la femeia pe care nu o mai recunoșteam. Eram foarte ștearsă și, în opinia mea, lipsită de feminitate – fără bijuterii, fără machiaj, fără nimic care să mă înfrumusețeze. Pe eticheta de pe buzunarul de la piept al bluzei mele kaki era scris numele altcuiva. Ce avea să zică Larry văzându-mă cum am ajuns?

M-am dus să aștept afară, lângă sala mare de recreere, unde aveau loc vizitele. Pe peretele sălii era montat un bec roșu. După ce o deținută îi zărea pe cunoscuții ei urcând dealul și intrând în clădirea închisorii sau dacă își auzea numele strigat la difuzor, aceasta apăsa pe un întrerupător

din sală, iar un bec roșu se aprindea de partea cealaltă a ușilor duble, anunțându-l pe ofițerul de corecție care se ocupa de sala de recreere că o deținută era la rând, așteptând să-și vadă vizitatorii. Când ofițerul de corecție considera de cuviință, se ridica, venea până la uși, o bătea pe umăr pe deținută și îi permitea să intre în sala de vizite.

Cam după vreo oră de stat pe palierul de lângă sala de vizite, am început să mă plimb încolo și-ncoace pe coridorul principal, plictisită și nervoasă. Când mi-am auzit numele la difuzor – „Kerman, prezintă-te la vizită!" –, am alergat până am ajuns pe palier. O gardiană cu părul creț și dată cu un fard de pleoape albastru-deschis mă aștepta pe palier. Mi-am îndepărtat mâinile și picioarele, iar ea m-a pipăit cu vârful degetelor pe extremități, sub guler, sub sutienul meu sport și în jurul taliei.

— Kerman? Prima data, nu-i așa? În regulă, te așteaptă înăuntru. Fii atentă cum vă atingeți!, m-a avertizat ea, deschizându-mi ușa de la sala de vizită.

Sala cea mare era aranjată special pentru vizite, cu mese de joc și cu scaune pliante. Când am ajuns, era pe jumătate plină, iar Larry era la una dintre mese, așteptându-mă nerăbdător. Când m-a văzut, a sărit în picioare. M-am apropiat cât de repede am putut de el și m-am aruncat în brațele lui. Eram atât de încântată că părea fericit, încât m-am simțit din nou eu însămi.

Era permis să-l îmbrățișezi și să-l săruți (nu cu limba!) pe cel care vine să te viziteze la începutul și la finalul vizitei. Unii gardieni le dădeau voie să se țină de mână; unii, nu. Dacă un gardian nu avea o zi, o săptămână sau o viață prea bună, cu toate simțeam asta în acea sală de vizite sumbră, pavată cu linoleum. Erau întotdeauna două deținute care lucrau în sala de vizite, asistându-i pe ofițerii de corecție, cu care se vedeau nevoite să flecărească ore întregi.

Eu și cu Larry ne-am așezat la masa de jocuri, el pur și simplu uitându-se la mine și zâmbind. M-am intimidat brusc. M-am întrebat dacă nu cumva văzuse ceva schimbat la mine. Apoi, am început să vorbim, încercând să acoperim o gamă de subiecte imposibil de atins deodată. I-am povestit ce a urmat după ce el a plecat din holul închisorii, iar el mi-a spus cât de greu i-a fost să mă lase acolo și să plece. Mi-a spus că vorbise cu părinții mei, că încercau să facă față și că mama urma să vină să mă vadă a doua zi. A făcut o listă cu toți oamenii care sunaseră să întrebe ce fac și care trimiseră cerere de vizitare. I-am explicat că limita era 25 de oameni. Prietenul nostru, Tim, făcuse un site, www.thepipebomb.com, iar Larry posta acolo toate informațiile relevante (inclusiv categoria FAQ*).

Am vorbit ore întregi (vinerea, programul era de la trei la opt seara), iar Larry era curios să afle fiecare amănunt al vieții mele din închisoare de până atunci. La masa aceea de joc am putut să mă destind și să mai slăbesc din vigilența și precauția care îmi cenzuraseră fiecare mișcare în ultimele trei zile și aproape începusem să uit unde sunt, chiar în timp ce povesteam despre fiecare descoperire în noua mea viață. M-am simțit extrem de iubită stând acolo cu el și încrezătoare că într-o zi o să pot să las în urmă acel loc oribil. L-am reasigurat de nenumărate ori pe Larry că sunt bine. I-am spus să se uite în jur – oare celelalte deținute arătau atât de rău? A spus că nu.

La opt fără un sfert, Larry și ceilalți vizitatori au trebuit să plece. Mi s-a pus un nod în stomac. Trebuia să părăsesc acea bulă de dragoste din jurul mesei de joc. Nu aveam să-l mai văd o săptămână.

— Mi-ai primit scrisorile?

* Frequently Asked Questions (n.t.).

— Nu, nu încă, nicio scrisoare. Închisoarea are propriul ei timp... cu încetinitorul.

Despărțirile erau grele, și nu doar pentru noi. Un copilaș nu voia să-și părăsească mama și țipa ca din gură de șarpe în timp ce tatăl încerca să îl îmbrace cu haina de iarnă. Vizitatorii și deținutele se tot mutau de pe un picior pe altul încercând să-și spună „la revedere". Aveam cu toții voie la o ultimă îmbrățișare, iar apoi ne uitam cum cei dragi dispăreau în noapte. Deținutele care aveau mai multă experiență deja își desfăceau șireturile pantofilor, pregătindu-se pentru percheziția corporală.

Acest ritual, pe care aveam să-l fac de sute de ori în următorul an, era tot timpul același. Îți scoți pantofii și șosetele, bluza, pantalonii, tricoul. Îți dai jos sutienul și îți expui sânii. Arăți talpa piciorului. Apoi te întorci cu spatele la gardiană, îți dai jos chiloții și te apleci, expunându-te. Într-un final, te forțezi să tușești, ceea ce, teoretic, ar trebui să determine căderea pe podea a oricărui obiect de contrabandă. Întotdeauna am privit interacțiunea dintre persoana care este obligată să se dezbrace și gardiana care dă ordine ca pe o afacere încheiată rapid, dar unele femei considerau percheziția corporală atât de umilitoare, încât, pentru a o evita, renunțau la vizite. Eu n-aș fi reușit să supraviețuiesc fără aceste vizite, ele mă căleau și mă ajutau să-mi depășesc emoțiile. Sistemul închisorii era *quid pro quo*: vrei contact cu exteriorul? Atunci trebuie să-ți expui fundul de fiecare dată.

M-am îmbrăcat și m-am întors pe coridorul principal, parcă plutind la gândul a tot ceea ce spusese Larry. Cineva m-a anunțat: „Hei, Kerman, te-au strigat să vii să-ți iei scrisorile!"

M-am dus direct la postul ofițerului de corecție, care mi-a dat șaisprezece minunate scrisori (inclusiv pe cele ale lui Larry!) și șase cărți. Cineva acolo, afară, mă iubea.

A doua zi trebuia să vină mama. Nici nu voiam să mă gândesc cât de groaznice fuseseră ultimele 72 de ore pentru ea și mă întrebam, îngrijorată, ce avea să creadă la vederea gardului din sârmă ghimpată – stârnind o teamă primară. Când m-au strigat la difuzor, abia am reușit să stau locului pentru verificare. Am intrat abrupt în sală, căutând chipul mamei mele. Când am văzut-o, am simțit că tot ce era în jurul meu se scufunda într-un fundal îndepărtat. A izbucnit în lacrimi când m-a văzut. Nu-mi aduc aminte ca în 34 de ani s-o fi văzut atât de ușurată.

Am petrecut următoarele două ore încercând s-o asigur, iar și iar, că sunt bine; că nimeni nu-mi făcea probleme sau mă rănea; că eram ajutată de colegele mele de celulă; și că gardienii mă lăsau în pace. Prezența altor familii în sala de vizite, multe având copii mici, era o reamintire a faptului că nu eram singurele în acea situație. De fapt, eram doar una dintre milioanele de familii americane încercând să facă față sistemului penitenciar. Mama a tăcut uitându-se la o fetiță de la o altă masă, care se juca cu părinții ei. Fața ei încordată a alungat orice urmă de nemulțumire sau de autocompătimire pe care aș fi putut s-o am. Mima curajul, dar știam că avea să plângă tot drumul până la mașină.

Orele pe care le petreceam în sala de vizite au fost printre cele mai plăcute din viața mea. Nici nu-mi dădeam seama când treceau, fiind singurele dăți din închisoare când timpul părea să treacă mai repede. Puteam să uit total de talmeș-balmeșul uman de dincolo de ușile sălii de vizită și mă simțeam încărcată cu această senzație multe ore după terminarea vizitelor.

Dar vedeam cât de îngrozitor și de înspăimântător era pentru familia mea să mă vadă în uniformă kaki și să aibă acces doar la o mică parte din ceea ce trăiam, înconjurată de gardieni, străini și sisteme puternice de control. Mă

simțeam groaznic că îi expuneam acestei lumi. În fiecare săptămână trebuia să-mi reînnoiesc asigurarea față de mama și de Larry că o să trec și peste asta, că o să fiu bine. Mă simțeam mai vinovată și mai rușinată văzând cât de îngrijorați sunt decât mă simțisem în fața judecătorului – și să fiu chemată la tribunal fusese o experiență groaznică.

Am observat că închisoarea avea ritmuri distincte pentru perioadele de agitație și pentru cele de acalmie, ca un liceu sau o sală de urgențe. În perioadele culminante era o hărmălaie în care se auzeau toate limbile, un du-te-vino al femeilor strânse în grupuri, grăbite, umblând de colo-colo, adesea stând în expectativă, dar aproape întotdeauna sporovăiau pe fundalul copleșitor de zgomote, accente și emoții, care se uneau într-un vârtej de limbaje.

Alte dăți, locul era calm și liniștit... Chiar somnoros în anumite ore ale zilei, când majoritatea deținutelor își duceau la bun sfârșit sarcinile, iar femeile de serviciu își îndepliniseră în grabă îndatoririle lor de curățenie, iar acum moțăiau, jucau crochet sau cărți. După stingerea de la zece noaptea, holurile erau în mare parte scufundate în tăcere, mai bântuia din când în când câte o femeie în cămașa ei muu-muu, ducându-se la baie sau la cutia poștală, ghidându-se după lumina îndepărtată dintr-o cameră oarecare, unde se afla cineva, poate uitându-se la televizor, deși trecuseră orele permise pentru vizionare.

Încă nu înțelegeam foarte clar cauzele ce determinau aceste tipare de mișcare – mese, chemarea pentru primirea corespondenței, telefoanele de muncă, modul de distribuire a medicamentelor, zilele de aprovizionare (la care încă nu puteam participa), orele pentru apelurile telefonice. Dar învățam pe zi ce trecea, sortând informația și încercând să-mi dau seama care-mi este locul.

Am început aproape imediat să primesc din belșug, din afara închisorii, scrisori și cărți bune – un număr impresionant de cărți. La strigarea pentru ridicarea corespondenței, aproape în fiecare zi Pornostarul Gay striga „Kerman!" și împingea cu piciorul, pe jumătate dezgustat, pe jumătate perplex, o cutie de plastic plină ochi cu o duzină de cărți. Toată lumea din închisoare se uita cum îmi ridicam eu corespondența, câteodată întrebându-mă ironic „Faci față?".

Pe de o parte, oamenii erau impresionați de dovada clară că oameni de dincolo de zidurile închisorii țineau la mine. Pe de alta, avalanșa de literatură era o dovadă că sunt diferită, o ciudată: „Ea e aia cu cărțile". Annette și alte câteva femei erau încântate de afluența de material nou de citit și împrumutau relaxate (și cu permisiunea mea) din biblioteca mea. Jane Austen, Virginia Woolf și *Alice în Țara Minunilor* m-au ajutat în mod cert să-mi umplu timpul și mi-au ținut companie, în sinea mea, dar, în lumea reală, eram chiar singură. Încercam precaută să-mi fac prietene, dar și lucrul acesta, ca oricare altul din închisoare, era cu dus și-ntors; erau prea multe locuri în care o nou-venită ca mine putea ușor să calce strâmb. Cum ar fi sala de mese.

Sala de mese se asemăna cu cantina unui liceu – și cine are amintiri plăcute de acolo? O încăpere mare, cu linoleum, plină cu mese la care erau atașate patru scaune rotative (ca nu cumva să se poată arunca cu ele?), avea două rânduri de ferestre care dădeau către intrarea principală din spatele închisorii, unde erau locuri de parcare, o rampă pentru persoane cu handicap și un coș de baschet lăsat în paragină, nefolosit. Micul dejun era un ritual tăcut, la care luau parte numai câteva dintre prizoniere, dintre cele aflate de mai mult timp acolo, care apreciau liniștea aproape meditativă a ritualului matinal de la șase

și jumătate. Nu se făcea niciodată coadă la micul dejun – îți luai o tavă și tacâmuri de plastic și te apropiai de banda pe care se punea mâncarea servită de alte prizoniere, unele cu privirea absentă, altele vorbărețe. Puteai să primești cereale (ovăz) reci sau, în zilele bune, ouă fierte. De obicei ajungea câte un fruct pentru fiecare, un măr, o banană sau, câteodată, câte o piersică tare ca piatra. Vase mari cu cafea slabă se aflau lângă recipientele pentru băuturi reci, umplute cu apă și cu ceva ce aducea a Kool-Aid.

Am deprins imediat obiceiul să mă duc la micul dejun, când puteam să stau singură, liniștită, fără să beau cafeaua aceea oribilă, ci doar uitându-mă la celelalte prizoniere cum vin și pleacă și la soarele care se întrevedea răsărind prin ferestrele dinspre est.

Prânzul și cina erau cu totul diferite: șirul de femei așteptând să li se dea mâncare se întindea de-a lungul zidului, sub ferestre și uneori până la ușă, iar zgomotul era infernal. Aceste mese mă oboseau îngrozitor, înaintam cu grijă cu tava mea, căutând din ochi pe cineva cunoscut lângă un scaun liber sau, și mai bine, o masă liberă la care mă puteam așeza. Era o întreprindere riscantă să te așezi lângă cineva necunoscut. Puteai fi întâmpinat cu o sprânceană ridicată și cu o tăcere răsunătoare sau să ți se indice: „Locul ăsta e ocupat". Dar puteai, de asemenea, să fii întâmpinat de cineva vorbăreț sau curios, iar când mă aventuram mai departe, după masă, Annette mă trăgea adesea de mânecă: „Ai face bine să stai departe de aia, Piper. Cât ai clipi, o să te bată la cap să-i cumperi lucrurile!"

Annette avea un instinct matern asemenea unei forțe a naturii, care m-a ajutat să descâlcesc regulile oficiale, cum ar fi să țin minte numărătorile și numerele PAC, precum și în ce zi aveam voie să-mi duc hainele la spălat. Dar era suspicioasă față de majoritatea celor care nu

proveneau din clasa mijlocie și nu erau albe. Am aflat că, la începuturi, Annette fusese păcălită de o fată mai tânără care o convinsese să-i cumpere o mulțime de produse, mizând pe mila pe care o stârnea. Tânăra era însă cunoscută pentru strategia ei cu prizonierele proaspăt sosite, așa că Annette s-a simțit trădată, în consecință era excesiv de precaută. Annette m-a inclus și pe mine în rândul prietenelor ei italience cu care juca nenumărate partide de Rummy 500 și care treceau cu vederea cât de prost jucam. La câteva mese distanță, negresele aveau un mult mai palpitant joc de pică; italiencele au mirosit că toate trișau.

Annette m-a prezentat Ninei, o prietenă a ei italiancă, de vârsta mea, care stătea la câteva celule distanță de noi și care m-a luat și ea sub aripa ei. Nina tocmai se întorsese după o lună de izolare (refuzase să curețe zăpada) și aștepta să se reîntoarcă în dormitoare. Annette părea înspăimântată de majoritatea prizonierelor, dar nu și de Nina, care avea atitudine de Brooklyn și era la fel de prudentă față de ceilalți ca și Annette. „Sunt toate duse cu capul – mi-e scârbă de ele." Dusese o viață grea și știa să se descurce în închisoare, mureai de râs cu ea și era surprinzător de tolerantă cu naivitățile mele, așa că o urmam peste tot ca un cățeluș. Am avut grijă să-i ascult sfatul de a nu mă lăsa păcălită de alte prizoniere. Abia așteptam să-mi dau seama care dintre ele nu era dusă cu capul.

Mă înțelegeam bine și cu câteva dintre femeile din grupul meu A&O (le reținusem și numele): hispanica cu tatuaje, colega mea de cameră, care avea de ispășit doar șase luni pentru că fusese prinsă cu șase kilograme de cocaină în mașina ei (lucru pe care nu-l înțelegeam deloc); roșcata spirituală, care o tot ținea pe a ei, că închisoarea din Virginia de Vest e mult mai bună decât Danbury, „cu toate că aici sunt mai multe nordice de-ale noastre, dacă înțelegi ce vreau să spun..."

Apoi era mica Janet, din Brooklyn, care, încet-încet, se deschidea față de mine, deși încă părea să creadă că sunt ciudată pentru că sunt prietenoasă. Nu avea mai mult de douăzeci de ani, o studentă care fusese arestată în vacanță pentru trafic de droguri. Fusese închisă într-un penitenciar din Caraibe un an întreg, cumplit, înainte de a fi luată de federali. Acum, ispășea o pedeapsă de 60 de luni – mai mult de jumătate din vârsta ei de douăzeci și ceva de ani avea să și-o petreacă după gratii.

Într-o zi mi s-a alăturat o altă Janet, la vreo 50 de ani, înaltă, atrăgătoare și excentrică. O urmărisem și mă întrebasem care e povestea ei – îmi amintea de mătușa mea. Janet era ca mine – o femeie din clasa de mijloc, care comisese o infracțiune legată de traficul de droguri. Fusese acuzată de trafic de marijuana și primise o condamnare de doi ani. În timp ce vorbeam, mi-am dat seama că e prietenoasă, dar nu întinde niciodată coarda, știind să respecte spațiul intim al celuilalt. Am aflat că îi plăcea să călătorească în toată lumea, o intelectuală clasică, militând pentru o viață eco, pasionată de fitness și expertă în yoga, precum și o budistă devotată, cu un simț special al umorului, fiind o adevărată încântare să întâlnești toate aceste atribute într-o deținută colegă cu tine.

Mâncarea de închisoare îți cerea o perspectivă zen. Prânzul servit în sala de mese era câteodată cald, câteodată nu, cele mai căutate feluri fiind hamburgerii cu chiftele în stil McDonald's sau minunatele și rarele sandviciuri cu pui bine prăjit. Deținutele se dădeau în vânt după orice fel cu pui. Dar, cel mai adesea, prânzul consta în pâine albă cu salam de Bologna și caşcaval cu gust de cauciuc, cantități mari de amidon ieftin și unsuros sub formă de orez, cartofi și bucăți scârboase de pizza congelată. La desert nu știai niciodată la ce să te aștepți, câteodată erau biscuiți sau prăjituri bune, făcute în casă, câteodată Jell-O

și altă dată boluri cu budincă, despre care am fost rapid avertizată: „E din conserve pe care scrie DESERT STORM, iar dacă are mucegai pe deasupra, îl dau la o parte și folosesc ce rămâne". Pentru cele câteva vegetariene se serveau proteine vegetale texturizate. PVT erau un praf de soia reconstituit, dezgustător, pe care cineva din bucătărie încerca fără succes să-l facă comestibil. De obicei, arăta ca niște viermi. Când mai adăugau ceapă, te înecai. Săraca Janet, yoghina, era vegetariană și se mulțumea, de cele mai multe ori, cu o dietă de subzistență.

Atât la prânz, cât și la cină, era un bufet cu salate, de unde, în principiu, puteai să-ți alegi salată iceberg, castraveți felii și conopidă crudă. Doar unele femei, precum Janet yoghina, erau abonate la bufetul cu salate. Le-am salutat timidă pe surorile mele amatoare de furaje. Din când în când, se mai serveau și alte vegetale – buchețele de broccoli, muguri de fasole la conservă, țelină, morcovi și, foarte rar, spanac crud. Acestea erau primele ochite și luate din sala de mese pentru proiectele culinare din celulele prizonierelor, puse în practică din plin în cele două cuptoare cu microunde de lângă dormitoare. Singura mâncare disponibilă era cea din sala de mese și cea care putea fi cumpărată de la magazinul închisorii.

O prezență constantă în sala de mese era italianca Pop, fosta colegă de celulă a Ninei și, la cei aproximativ 50 de ani ai săi, soția impunătoare a unui gangster rus care conducea bucătăria cu o mână de fier. Într-o seară stăteam cu Nina, aproape de terminarea orei de cină, când Pop a venit și s-a așezat lângă noi, îmbrăcată în uniforma ei de bucătărie, personalizată, roșu de Burgundia, pe care era încrustat cu fir alb, în dreptul inimii, POP, *à la* Laverne and Shirley. Eu, neavând ce face, am început să critic mâncarea. Nu îmi trecuse prin cap că cineva se putea mândri cu munca din închisoare, dar Pop o făcea. Când am făcut o glumă despre greva foamei, i-a sărit țandăra.

Pop m-a fixat cu o privire feroce și și-a îndreptat amenințător degetul spre mine:

— Ascultă, drăguță, știu că ești nouă, așa că știu că nu înțelegi cu ce se mănâncă lucrurile aici. O să ți-o zic doar o dată. E ceva aici care se numește „incitare la revoltă", iar prostiile pe care le debitezi tu, cu greva foamei, genul ăsta de prostii înseamnă incitare la revoltă. Poți s-o pățești zdravăn pentru asta, poți să ajungi la izolator cât ai clipi. Acum, mie nu-mi pasă, dar nu-i știi pe oamenii ăștia, drăguță. Dacă te aude cine nu trebuie, se duce și te spune OC-ului și o să fii șocată cât de repede vine să te ridice locotenentul și să te arunce la carceră. Așa că ascultă de sfatul meu și ai grijă ce vorbești!

Și cu asta a plecat. Nina s-a uitat la mine, cu o privire care mi-a transmis, în tăcere, mesajul *Ești bătută-n cap.* De atunci, m-am ferit din calea lui Pop, evitându-i privirea atunci când eram la coadă la masă.

Februarie este Luna Istoriei Negrilor, iar cineva decorase sala de mese cu postere cu Martin Luther King Jr., George Washington Carver și Rosa Parks.

„N-au făcut nici pe dracu' de Ziua lui Columb!", s-a plâns o femeie pe nume Lombardi, care era într-o zi în spatele meu la coadă.

Oare chiar era împotriva lui dr. King? M-am abținut să întreb. Închisoarea cu securitate scăzută Danbury adăpostea aproximativ 200 de femei mereu, deși câteodată numărul ajungea la un infernal și înghesuit 250. Cam jumătate erau hispanice (portoricane, dominicane, columbiene), cam 24 la sută albe, 24 la sută afro-americance și jamaicane, iar restul, o mică porțiune eterogenă: o indiancă, două femei din Orientul Mijlociu, două amerindience, o chinezoaică micuță, la vreo șaizeci de ani. Întotdeauna m-am întrebat cum era să nu aparții niciunui trib. Parcă eram în *West Side Story* – rămâi cu ai tăi, Maria!

Chestiunea rasială era evidentă; cele trei dormitoare principale aveau principii de organizare, teoretic impuse de consilieri, care stabileau repartizările în camere. Dormitorul A era cunoscut drept „Suburbiile", Dormitorului B i se spunea „Ghetoul", iar Dormitorul C era „Harlemul spaniol". Celulele, acolo unde erau distribuite automat toate nou-venitele, ofereau o combinație stranie. Butorsky se folosea de repartizarea în celule ca de o armă, așa că, dacă te puneai rău cu el, rămâneai în celule. Femeile cu probleme mari de sănătate sau cele gravide, așa cum era cea pe care o văzusem când am ajuns la închisoare, primeau paturile de jos; paturile de sus erau destinate nou-sositelor sau celor cu probleme de comportament – și niciodată nu lipseau dintre acestea. Celula 6, unde stăteam eu, era mai degrabă un salon de spital decât o cameră de pedeapsă – avusesem noroc. Noaptea, stând în patul meu pe întuneric, deasupra polonezei care sforăia și ascultând bâzâitul aparatului de respirat al Annettei, mă uitam pe deasupra formelor corpurilor adormite ale femeilor din paturile de sus, pe fereastră, care era la nivelul patului meu. În nopțile cu lună, puteam să văd vârfurile brazilor și dealurile albe ale văii îndepărtate.

Îmi petreceam cât de multe ore puteam afară, în frig, uitându-mă spre est, deasupra imensei văi Connecticut. Închisoarea era cocoțată pe unul dintre cele mai înalte dealuri din zonă și puteai să vezi, pe o distanță de kilometri buni, dealurile unduitoare, fermele și zonele cu orașe, deasupra depresiunii uriașe a văii de dedesubt. Am văzut răsăritul în fiecare zi a lunii februarie. Mă aventuram pe scările șubrede, alunecoase, care duceau la sala de gimnastică și la stadionul înghețat al închisorii, unde mă plimbam de colo-colo, cu zăpada scârțâind sub picioarele mele, înfofolită în oribila mea haină maro, cu căciula

aspră de un verde ca cel al uniformelor militare, cu fular și mănuși, înainte să mă duc la sală să ridic greutăți și unde, din fericire, eram aproape întotdeauna singură. Scriam scrisori și citeam cărți. Dar timpul era un monstru, un monstru imens, indolent, pasiv, căruia nu-i păsa deloc de eforturile mele de a-l orienta în orice direcție.

În unele zile abia dacă scoteam un cuvânt, fiind atentă la ce se petrece în jur și ținându-mi gura. Îmi era frică mai puțin de violența fizică (nu văzusem astfel de manifestări) și mai mult de a fi marginalizată public pentru că o dădusem în bară, încălcând o regulă fie a închisorii, fie a unei deținute. Dacă erai la locul nepotrivit la momentul nepotrivit, dacă te așezai pe locul „cuiva", dacă te băgai unde nu trebuia, dacă puneai întrebările greșite, erai certată și pusă imediat la punct, fie de un gardian înspăimântător, fie de o deținută, la fel de înspăimântătoare (câteodată în spaniolă). În afară de a o bate la cap pe Nina și de a emite teorii și a schimba notițe cu colegele mele A&O, nou-sosite, îmi țineam gândurile pentru mine.

Dar, de fapt, colegele mele aveau grijă de mine. Rosemarie din Wormtown îmi aducea în fiecare zi exemplarul ei din *Wall Street Journal* și verifica să vadă dacă sunt bine. Janet yoghina ținea în mod special să stea cu mine când mâncam și vorbeam despre Himalaya, New York și politică. A fost oripilată când a văzut că primesc, la strigarea corespondenței, un exemplar din *The New Republic*, la care mă abonasem: „Ai putea la fel de bine să citești *American Standard*!", a spus ea, dezgustată.

Într-o zi de cumpărături – care aveau loc de două ori pe săptămână, seara, lunea pentru jumătate dintre deținute, marțea, pentru celelalte –, în pragul celulei 6 a apărut Nina. Pentru că încă nu aveam bani în contul meu pentru închisoare, mă spălam cu săpun de împrumut și eram

profund invidioasă pe ședințele de cumpărături săptămânale ale celorlalte colege ale mele.

— Hei, Piper, ce zici de o înghețată cu suc din rădăcini din plante*?

— Cum?!

Eram stupefiată și mi-era foame. La cină avuseserăm carne de vită cu un colorit straniu, de un verde-metalic. Mâncasem orez cu castraveți.

— O să-mi iau înghețată de la magazin, putem să facem înghețată cu suc din rădăcini de plante.

Când am auzit, am plutit o clipă de fericire, apoi m-am prăbușit.

— Nu pot să fac cumpărături, Nina, încă nu mi-au intrat banii în cont.

— Termină cu prostiile! Hai!

Puteai să-ți iei o cupă de înghețată ieftină de la magazin – de vanilie, ciocolată sau căpșuni. Trebuia s-o mănânci pe loc, pentru că evident că nu aveai congelator, ci doar un automat cu gheață pentru deținute. Vai de deținuta care era prinsă de o alta că-și pune cupa de înghețată în automat! Erai certată dacă se considera că faci un lucru dezgustător de neigienic. Ca multe alte lucruri, și acesta era dintre acelea care pur și simplu nu se făceau.

Nina a cumpărat două înghețate de vanilie și două cutii de suc din rădăcini de plante. Îmi ploua în gură uitându-mă la ea cum prepară amestecul în căni de plastic pentru cafea, o spumă delicioasă de un maro intens. Mi-a dat o cană și am sorbit din ea, rămânându-mi pe buza superioară o mustață din spumă. Era cel mai bun lucru pe care-l gustasem de când ajunsesem la închisoare. Am simțit cum îmi dau lacrimile. Eram atât de fericită.

— Mulțumesc, Nina. Mulțumesc *mult*!

* Rootbeer (n.t.).

La strigarea corespondenței, am avut în continuare norocul să primesc o avalanșă de scrisori, pe care le-am savurat pe fiecare în parte. Unele erau de la prietenii mei cei mai buni, unele de la familie și unele de la oameni pe care nu-i cunoscusem niciodată, prieteni ai prietenilor, care auziseră despre mine și-și făcuseră timp să ofere o mică mângâiere unui străin, luând un pix și o hârtie. Larry mi-a spus că una dintre prietenele noastre le spusese părinților ei despre mine, iar tatăl ei s-a hotărât să citească toate cărțile din lista mea de dorințe de pe Amazon. În scurt timp am strâns, primite prin poștă, cărți poștale frumoase și scrisori pe hârtie decorată cu stil, care erau o comoară în mijlocul urâțeniei mohorâte a închisorii; șapte pagini printate cu glume ale lui Steven Wright; o cărțulie despre cafea, ilustrată de mână de prietenul meu, Peter; și o mulțime de fotografii cu pisicile altor oameni. Acestea erau singurele mele bogății și, de fapt, singurele mele bunuri de valoare.

Unchiul meu, Winthrop Allen al III-lea, mi-a scris:

„Pipes,

Pagina ta web a fost bine primită. Am dat-o mai departe câtorva prieteni și cunoscuți, așa că să nu te mire dacă primești maldăre de cărți vechi din surse necunoscute.

Înăuntru găsești *Japanse Street Slang*. Nu poți niciodată să știi când ai nevoie de insulta corespunzătoare. Joe Orton* nu are nevoie de introducere, dar are una la începutul cărții. Parkinson** a fost un bătrân escroc simpatic, care a inventat

* Autor englez, celebru pentru comediile sale negre, pentru cinismul său extrem (n.t.).

** Cyril Northcote Parkinson (1909-1993), istoric și autor englez a peste 60 de cărți, dintre care cea mai cunoscută este *Parkinson's Law*, o satiră la adresa sistemelor birocratice de guvernământ (n.t.).

Legea Parkinson, pe care acum am cam uitat-o. Nu, îmi aduc aminte, este despre sarcinile care trebuie să se extindă pentru a-ți umple timpul disponibil. Când termini cu terapia de grup, cu prelegerile despre sexul protejat și cu ceremoniile în doisprezece pași, poate că vei reuși să verifici ipoteza.

Principele, favoritul meu din Machiavelli. Ca mine și ca tine, este calomniat pe vecie.

*Gravity's Rainbow**, despre care toți prietenii mei spun că e cel mai bun după *Under the Volcano***. Nu am reușit să-l termin pe niciunul.

Am trimis și două postere, ca să începi să-ți decorezi locuința înainte să apară Martha cu tonele ei de zorzoane.

Cu drag, Winthrop, Cel Mai Rău Unchi"

Am început să primesc scrisori de la un bărbat pe nume Joe Loya, scriitor și prieten al unui prieten din San Francisco. Joe mi-a explicat că și el făcuse mai bine de șapte ani în închisoarea federală pentru un jaf la o bancă și că știa prin ce trec, sperând să-i răspund la scrisoare. Mi-ai spus că scrisul, literal vorbind, i-a salvat viața în cei doi ani de izolare la carceră. Am fost uimită de tonul intim al scrisorilor lui, dar am fost și mișcată de gest, pentru că a fost reconfortant să știu că există cineva dincolo de zidurile închisorii care înțelege ceva din lumea suprarealistă în care mă aflu acum.

Numai călugărița primea mai multe scrisori decât mine. În prima mea zi la închisoare, cineva binevoitor m-a informat că există și o călugăriță – în amețeala care mă lovise din plin, am presupus vag că e vorba despre o călugăriță care alesese să trăiască printre condamnați. Într-un fel, aveam dreptate. Sora Ardeth Platte era o deținută pe

* Roman al scriitorului american Thomas Pynchon (1973) (n.t.).

** Roman al scriitorului englez Malcolm Lowry (1947) (n.t.).

considerente politice, una dintre cele câteva călugărițe care sunt activiste pentru pace și au ispășit pedepse lungi în închisoarea federală pentru că au participat la un protest nonviolent în fața unui depozit cu proiectile Minuteman II, din Colorado. Toată lumea o respecta pe Sora (așa cum era cunoscută de toți), acea călugăriță străsnică de 69 de ani, o prezență adorabilă, iute ca un spiriduș și iubitoare. Într-un fel explicabil, Sora și Janet yoghina erau colege de celulă – îi plăcea ca Janet s-o culce în fiecare noapte, s-o îmbrățișeze și s-o sărute pe fruntea ei fină, ridată. Deținutele americance de origine italiană erau cele mai revoltate de sentința ei: „Nenorociții ăia de federali n-au altceva de făcut decât să condamne *călugărițe*?", spuneau ele printre dinți, dezgustate. Sora primea mormane de scrisori de la pacifiști din toată lumea.

Într-o zi, am primit o nouă scrisoare de la cea mai bună prietenă a mea, Kristen, pe care o cunoscusem în prima mea săptămână la Smith. În plic era și o scurtă notiță, atașată de capacul unui pix, și o tăietură de ziar. Am despăturit-o și am descoperit rubrica lui Bill Cunningham, „On the Street", din ediția de duminică a *New York Times*, din 8 februarie. Pe acea jumătate de pagină erau peste o duzină de fotografii ale unor femei de diferite vârste, rase, dimensiuni și forme, toate îmbrăcate într-o nuanță tare de portocaliu. „Oranginas Uncorked" era titlul, iar Kristen notase pe un bilețel albastru: „Newyorkezii poartă portocaliu din solidaritate cu cauza lui Piper! Te pup, K". Am lipit cu atenție articolul pe partea interioară a ușii dulapului meu, astfel încât de fiecare dată când îl deschideam eram întâmpinată de scrisul dragei mele prietene și de fețele zâmbitoare ale femeilor cu haine, pălării, eșarfe, chiar hamuri pentru copii, toate portocalii. Se pare că portocaliul devenise noul negru.

cinci

ÎN NECUNOSCUT

După două săptămâni de închisoare, mă descurcam mult mai bine la curățat, având în vedere că inspecțiile erau de două ori pe săptămână și exista o presiune socială mare să nu o dau în bară – cele care ieșeau bine în urma inspecției câștigau dreptul de a mânca primele, iar anumite „celule de onoare" extrem de curate erau cele mai bune dintre cele mai bune. Era uimitor câte întrebuințări puteau avea absorbantele – erau principalele noastre adjuvante pentru curățenie.

Exista o anume tensiune în Celula 6 legată de cine face curat și cine nu. Nu puteai pretinde de la domnișoara Luz, care avea vreo 70 de ani și era bolnavă de cancer, să facă curat. Portoricana de pe unul dintre paturile de sus nu vorbea engleză, dar ne ajuta în tăcere, pe mine și pe Annette, să ștergem praful și să frecăm cu peria. Poloneza intolerantă care ocupa patul de sub mine refuza să facă curat, lucru care o înfuria îngrozitor pe Annette. Colega mea de la A&O participa cam fără tragere de inimă – până când a descoperit că e gravidă și a fost rapid mutată într-o altă celulă, într-un pat de jos. Departamentului Administrației Penitenciarelor* nu-i place să fie dat în judecată.

* În original, BOP – Bureau of Prisons (n.t.).

Fata care i-a luat locul în Celula 6 era o spanioloaică masivă. La început, am folosit termenul politic corect „hispanică", așa cum am învățat la Smith, dar toată lumea, indiferent de culoare, se uita la mine ca la o nebună. În cele din urmă, am fost lămurită de o portoricană: „Drăguță, aici ne spunem spanioloaice, mami spanioloaice".

Această nouă mami spanioloaică stătea pe salteaua neacoperită din patul de sus, privind în jur ametită. Era rândul meu să-i arăt altcuiva cum stăteau lucrurile.

— Cum te cheamă?

— Maria Carbon.

— De unde ești?

— Lowell.

— În Massachusetts? Și eu sunt de acolo, am crescut în Boston. Cât timp ai? S-a uitat la mine cu o privire pierdută. Adică ce sentință ai?

— Nu știu.

Asta m-a lăsat fără replică. Cum se putea să nu-ți știi sentința? Nu credeam să fie vreo înțelegere greșită a limbii – vorbea engleză fără accent. Mi-am făcut griji pentru ea. Părea să se afle în stare de șoc.

— Ascultă-mă, Maria, totul o să fie bine. O să te ajutăm. Trebuie să-ți completezi dosarul cu acte, iar oamenii îți vor da imediat lucrurile de care ai nevoie. Cine e consilierul tău?

Maria nu făcea decât să se uite neajutorată la mine, așa că, în cele din urmă, m-am dus la una dintre celelalte mami spanioloaice s-o rog s-o ajute pe fata nou-sosită.

Într-o seară, am auzit răcnind la difuzor „Kerman!", așa că m-am grăbit să ajung în biroul domnului Butorsky.

— Te muți în Dormitorul B!, a spus el pe un ton răstit.

* „Mami" – în jargonul latino-american, termen care descrie o femeie sexy (n.t.).

— Celula 18! Domnișoara Malcolm o să fie colega ta!

Nu mai fusesem în dormitoarele de jos (care erau „în afara limitelor" pentru fetele din A&O). În imaginația mea, acestea arătau ca niște peșteri întunecoase, populate cu condamnate experimentate.

„Te place", mi-a spus Nina, experta mea în tot ceea ce ținea de închisoare și care încă aștepta să fie mutată la loc în Dormitorul A, cu Pop. „D-aia te-a pus cu domnișoara Malcolm. E acolo de multă vreme. Plus că întotdeauna o să fii din celula de onoare!"

Habar n-aveam cine era domnișoara Malcolm, dar am învățat că, în închisoare, apelativul „domnișoară" era unul onorific, conferit numai celor mai în vârstă sau celor care insuflau un respect deosebit.

Mi-am strâns puținele mele lucruri și am coborât emoționată scările către Dormitorul B, cunoscut și drept „Ghetoul", ținând strâns perna și plasa mea pentru rufe, plină cu uniforme. Trebuia să mai fac un drum să-mi iau teancul de cărți, singurul lucru valoros pe care-l aveam acolo. Am constatat că dormitoarele erau încăperi mari, la subsol, aproape subterane, un labirint de cabine vopsite în bej, fiecare găzduind două deținute, un pat supraetajat, două dulapuri din metal și o scară pentru interior. Celula 18 era chiar lângă baie, având singurul perete cu ferestre. Domnișoara Malcolm, o femei mărunțică, de vârsta a doua, cu pielea măslinie și cu un puternic accent de Caraibe, mă aștepta în compartimentul ei.

— Ăla e dulapul tău – mi l-a arătat pe cel liber –, iar astea sunt agățătoarele tale. Astea sunt agățătoarele mele și nu te bagi peste ele. Hainele ei, inclusiv pantalonii în carouri, de bucătar, și halatul ei roșu de Burgundia, erau atârnate cu grijă. Muncea la bucătărie. Nu-mi pasă dacă ești lesbiană sau mai știu eu, dar n-am chef să faci prostii în cameră. Fac curat duminică noaptea și trebuie să mă ajuți.

— Desigur, domnișoară Malcolm, am încuviințat eu.

— Spune-mi Natalie. O să-ți fac eu patul.

Dintr-odată, de dincolo de peretele comparimentului, s-a ivit un cap blond.

— Bună, vecina noastră cea nouă!

Era fata albă, înaltă, cu față de păpușă, care spăla vasele în sala de mese.

— Eu sunt Colleen!

Colleen s-a uitat precaută la noua mea colegă de celulă.

— Ce mai faceți, domnișoară Natalie?

— Bună, Colleen.

Din tonul lui Natalie se citea că era tolerantă cu fetele prostuțe, dar toleranța ei avea limite. Nu era neprietenoasă sau rea, ci doar un pic aspră.

— Cum te cheamă, vecino?

M-am prezentat, iar ea a sărit din patul ei de sus și a venit la intrarea în compartimentul pe care acum îl împărțeam cu domnișoara Malcolm. Am fost bombardată cu întrebări despre numele meu ciudat și interesant, despre cât timp am de stat acolo și de unde sunt, iar eu am încercat să răspund pe rând. Colleen era artista închisorii, specializată în flori, prințese de basm și inscripții deosebite.

— Ah, la naiba, vecino, trebuie să-ți fac ecuson cu numele! Spune-mi numele tău pe litere.

Colleen scria numele tuturor nou-venitelor în Dormitorul B pe ecusoane, cu caractere delicate și cu înfloriturii elegante pe fiecare – cu excepția celor care mai fuseseră la IFC* și care deci aveau deja ecusoanele negre, de plastic, cu înscrisul alb și cu poza oficială, așa cum avea Natalie.

Câștigasem loteria repartizării. Natalie, care mai avea puțin din pedeapsa ei de opt ani, era o sursă de demnitate

* Instituția Federală de Corecție (n.t.).

tăcută și de sfaturi bune. Din cauza accentului ei puternic, trebuia să mă concentrez mult ca să înțeleg ce spune, dar niciodată nu vorbea mai mult decât era cazul. Era brutarul-șef în bucătărie. Se trezea la patru dimineața ca să intre în tură și era destul de singuratică, preferând doar compania câtorva prietene care erau din Indiile de Vest și a colegelor ei de la bucătărie. Își petrecea timpul în tăcere, citind, plimbându-se și scriind scrisori, și se culca devreme, la opt seara. Vorbeam foarte puțin despre viața noastră din afara gratiilor, dar îmi răspundea cam la orice întrebare de-a mea despre viața la Danbury. Nu mi-a spus niciodată de ce a ajuns acolo și nici eu nu am întrebat-o.

Cum reușea Natalie să adoarmă la opt seara era un mister pentru mine, pentru că în Dormitorul B era ZGOMOT, nu glumă. În prima mea seară acolo, am tăcut mâlc, în patul meu de sus, încercând să-mi dau seama ce e cu toată larma și cu tot amuzamentul din acea încăpere mare, plină cu femei. Mă temeam că nu o să pot să adorm și că o s-o iau razna în toată acea hărmălaie. Dar când luminile principale s-au stins, s-a lăsat liniștea destul de repede, iar eu am reușit să adorm, calmată de sunetul respirației a încă 47 de oameni.

A doua zi dimineață, ceva m-a trezit înainte de răsărit. Amețită și nedumerită, m-am ridicat în capul oaselor în patul meu, în încăperea încă scufundată în întuneric, somnul colectiv al locuitorilor ei încă dominând totul. Ceva se întâmpla. Auzeam pe cineva nervos, deși nu țipa. M-am uitat sub mine – Natalie deja plecase la muncă. M-am aplecat foarte încet, cu prudență, și m-am uitat dincolo de compartimentul meu.

La două compartimente distanță, am văzut-o pe o spanioloaică care fusese deosebit de gălăgioasă cu o seară în urmă. Nu era prea încântată. Nu-mi dădeam seama ce o enervează. Dintr-odată, s-a așezat pe vine câteva secunde,

apoi s-a ridicat și a plecat tiptil, lăsând în urmă o băltoacă, în fața compartimentului vecinei mele.

M-am frecat la ochi. Chiar se întâmplase ce văzusem? După vreun minut, din compartiment a ieșit o negresă.

— Lili! Cabrales! *Lili Cabrales!* Întoarce-te acum și curăță asta! LILIIIIIIIIIII!

Femeile erau nemulțumite că sunt trezite la ora aia, așa că în toată acea încăpere mare se auzea, mormăit, „TACI DRACULUI!". Mi-am lăsat capul în jos, ferit vederii – nu voiam să știe nimeni că văzusem toată povestea. Cineva a înjurat cu voce joasă. Precaută, am aruncat o privire: negresa a curățat rapid băltoaca cu o tonă de hârtie igienică. M-a văzut că trăgeam cu ochiul și a părut rușinată. M-am întins la loc în patul meu, holbându-mă în tavan. Fusesem aruncată în necunoscut.

A doua zi era Sfântul Valentin, prima mea sărbătoare în închisoare. Când am ajuns la Danbury, am fost surprinsă de faptul că nu părea să existe niciun semn de lesbianism. Celulele, atât de aproape de postul gardianului, erau bastioane ale decenței. Nimeni nu se mângâia sau săruta, nu era evidentă niciun fel de activitate sexuală în niciuna dintre celulele obișnuite și, deși cineva îmi spusese o poveste despre o fostă deținută care transformase sala de gimnastică în propriul ei cuibușor de amor, de câte ori mă duceam acolo, locul era gol.

Având în vedere situația, m-a luat prin surprindere să văd explozia de afecțiune din jurul meu de Sfântul Valentin, dimineața, în Dormitorul B. S-a făcut schimb de felicitări făcute de mână și bomboane, ceea ce pe mine m-a trimis cu gândul la intrigile copilăroase din clasa a cincea. Câteva cereri „Fii a mea", lipite la intrarea în compartimente, erau clar platonice. Dar efortul extraordinar depus pentru câteva dintre cadourile pentru ziua de Sfântul Valentin, meșterite cu migală din tăieturi din

reviste și materiale adunate, îmi arăta că avea în spate o adevărată pasiune.

Mă decisesem de la bun început să nu dezvălui nimănui nimic din trecutul meu. Dacă aș fi spus și doar unei singure persoane, în cele din urmă toată închisoarea avea să știe și în mod clar nimic bun nu avea cum să iasă din asta. Așa că vorbeam mult despre logodnicul meu, Larry, și se știa în închisoare că nu sunt „pe invers", dar nu mă înspăimântau deloc femeile „pe invers". Sincer, din punctul meu de vedere, majoritatea acestor femei erau departe de a fi „lesbiene adevărate". Ele erau, așa cum a spus agentul Scott, „gay de moment", versiunea din închisoare a noțiunii „lesbiană până la absolvire".

Îmi era greu să-mi închipui cum putea cineva să aibă relații intime într-un mediu atât de aglomerat, ca să nu mai vorbim despre relații ilicite. La nivel practic, unde naiba ai fi putut să te retragi, în cadrul închisorii, ca să nu fii prins? Multe dintre relațiile romantice pe care le-am observat erau mai degrabă pasiuni de școlărițe, foarte rar un cuplu rezistând mai mult de o lună sau două. Era ușor să le remarc pe femeile care se simțeau singure și voiau companie, atenție și romantism de o lesbiană adevărată: erau câteva. Mai erau și alte impedimente serioase pentru iubitele care-și doreau o relație pe termen lung, cum ar fi sentințe de durate considerabil diferite, repartizarea în dormitoare diferite sau pasiunea față de cineva care, de fapt, nu era lesbiană.

Colleen și colega ei au primit o mulțime de cereri de Sfântul Valentin de la alte deținute. Eu nu am primit niciuna, dar la strigarea corespondenței, în acea seară, am primit dovezi suficiente că sunt iubită. Cel mai mult mi-a plăcut o cărțulie cu poezii de Neruda, de la Larry, *Twenty Love Poems and a Song of Despair*. Mi-am propus să citesc câte o poezie în fiecare zi.

Am pierdut și acest asfințit.
Nimeni nu ne-a văzut în seara aceasta ținându-ne de mână
în timp ce noaptea albastră cădea deasupra lumii.

Am văzut de la fereastra mea
sărbătoarea apusului pe culmile îndepărtate.

Uneori ca o monedă
se aprinde un crâmpei de soare în mâinile mele.

Eu îmi aminteam de tine cu sufletul strâns
de tristețea pe care o știi.

Unde erai, atunci?
Cu ce oameni?
Rostind ce vorbe?
De ce mă cuprinde toată dragostea dintr-odată
când mă simt trist și te simt departe?

A căzut cartea ce se citește la asfințit întotdeauna
și ca un câine rănit mi-a alunecat pelerina la picioare.

Mereu, mereu te îndepărtezi serile
spre locul unde crepusculul aleargă estompând statui.*

Într-un final, pe 17 februarie am putut să cumpăr de la magazinul închisorii următoarele:

Pantaloni de trening, cu 24 de dolari, pe care mi i-au dat din greșeală și pe care n-am mai putut să-i returnez
Un baton de unt de cacao, cu 4,30 dolari

* Pablo Neruda, *Douăzeci de poeme de iubire și un cântec de disperare [1923-1924]/Veinte poemas de amor y una canción desesperada*, traducere de Dan Munteanu Colán, Editura Vellant, 2011.

Conserve de ton, sardine și macrou, fiecare cam la 1 dolar
Noodles Ramen, la 25 de cenți
Brânză topită, cu 2,80 dolari
Jalapeños* murați, cu 1,90 dolari
Sos picant, cu 1,40 dolari
Carnețele, pixuri, plicuri și timbre, fără preț.

Îmi doream cu disperare să-mi cumpăr un radio micuț și ieftin, portabil, cu căști, la 42,90 de dolari. Afară, radioul m-ar fi costat 7 dolari. Având un salariu de bază de 14 cenți pe oră, un deținut în închisoarea federală și-ar putea cumpăra acel radio după mai bine de 300 de ore de muncă. Aveam nevoie de radio ca să ascult filmul de weekend sau orice de la televizor, dar agentul care se ocupa de magazinul închisorii mi-a spus tăios că nu mai au radiouri. *No mas***, Kerman.

Din fericire, pentru că mă puteam baza pe banii din afară, aveam posibilitatea să cumpăr lucruri tuturor celor care mă ajutaseră la sosirea mea – săpun, pastă de dinți, șampon, papuci pentru duș, pachete cu cafea instant. Unele femei nici n-au vrut s-audă: „Stai liniștită, Kerman", dar eu am insistat.

— Fugi de-aici, a spus Annette, care-mi împrumutase atât de multe lucruri în primele mele săptămâni. Ești ca fii-mea! Hei, ai mai primit cărți azi?

Cărțile continuau să vină valuri la strigarea corespondenței. Acest lucru ajunsese să mă facă să mă simt stânjenită și îmi provoca agitație; era o dovadă clară a faptului că „eram bazată" afară, cu o rețea de oameni care nu numai că se preocupau de soarta mea, dar aveau și timpul,

* Ardei iute mexican (n.t.).

** În spaniolă, „Nu mai avem" (n.t.).

și banii să-mi cumpere cărți. Până atunci, nimeni nu mă amenințase cu ceva mai intimidant decât cu o privire încruntată și cu o vorbă grea și nicio altă deținută nu ceruse nimic de la mine. Totuși, avusesem grijă să nu mă las trasă pe sfoară, folosită și să nu devin ținta cuiva. Am observat că unele femei aveau puține resurse sau deloc din afară, pentru a le face viața din închisoare mai suportabilă, și multe dintre colegele mele erau escroace experimentate.

Într-o zi, chiar după ce mă mutasem în Dormitorul B, o femeie pe care nu o știam și-a băgat capul în compartimentul unde eram eu. Domnișoara Natalie nu era, iar eu îmi aranjam și mai multe cărți în micul meu dulap, care stătea să explodeze. M-am uitat la această femeie – negresă, de vârstă mijlocie, comună și totuși necunoscută. Am zis să fiu cu ochii-n patru.

— Sal'tare, colega nouă. Unde e domnișoara Natalie?

— Mm, cred că e la bucătărie.

— Cum te cheamă? Eu sunt Rochelle.

— Piper. Kerman.

— Cum te cheamă?

— Poți să-mi zici Piper.

Ce voia de la mine? Mă simțeam încolțită în compartimentul meu. Eram sigură că tatonează terenul.

— O, tu ești aia cu cărțile... Da' ai, nu glumă!

De fapt, țineam o carte în mână și aveam un teanc pe dulapul meu. Deja eram speriată, neștiind ce vrea femeia aceasta de la mine și ce avea de gând să-mi facă.

— V-vrei o carte?

Eram tot timpul bucuroasă să împrumut o carte, dar puține erau ca Annette, care era atât de încântată încât își băga nasul în fiecare colet pe care-l primeam la strigarea corespondenței.

— Bine... Ce ai acolo?

Am trecut cu privirea peste titluri și nume. Opere complete de Jane Austen. O biografie a lui John Adams. *Middlesex**. *Gravity's Rainbow*. Nu voiam să presupun că nu ar fi dorit cărțile astea, dar cum puteam să știu ce-i place?

— Ce chestii îți plac? Poți să împrumuți orice, orice-ți face cu ochiul.

S-a uitat peste titluri nehotărâtă. A fost un moment lung, lent și jenant pentru amândouă.

— Ce zici de asta? E extraordinară.

Am scos o copie din *Their Eyes Were Watching God* de Zora Neale Hurston**. M-am simțit rasistă până-n măduva oaselor pentru că alesesem „cartea neagră" din teanc, pentru Rochelle, dar chiar erau șanse să-i placă, să o ia și să mă lase în pace, cel puțin pe moment.

— Nu sună rău, nu sună rău deloc. Mersi, Pipe!

Și a dispărut din compartimentul meu.

La vreo săptămână după, Rochelle s-a întors să-mi returneze cartea.

— Pare bună, dar nu prea am intrat în atmosfera ei, mi-a spus ea. „Ai *The Coldest Winter Ever****? De Sora Souljah?

Nu-l aveam, așa că a plecat. Gândindu-mă cât de înspăimântată fusesem de Rochelle și din ce motiv, m-am simțit ca o proastă. Toată viața mea avusesem în jur negrese care făceau parte din clasa mijlocie: mersesem la școală cu ele, trăisem cu ele, îmi dădusem întâlnire cu ele și muncisem cu ele, dar, pusă față în față cu o negresă care „nu fusese unde fusesem și eu", m-am simțit amenințată, absolut sigură că o să ia ceva de la mine. De fapt, Rochelle era una

* Roman al scriitorului american Jeffrey Eugenides, publicat în 2002 (n.t.).

** Zora Neale Hurston (1891-1960), scriitoare și folcloristă, una dintre reprezentantele de seamă ale Renașterii din Harlem, prima mișcare literară și artistică a negrilor din America, în anii '20 (n.t.).

*** Roman devenit bestseller, scris de Sora Souljah (n. Lisa Williamson, 1964), autoare, activistă, cântăreață din generația pop (n.t.).

dintre cele mai blânde și mai plăcute persoane din jur, profund pasionată de biserică și de romanele ieftine. Rușinată, mi-am propus să nu mă mai port ca o idioată.

Cu toate aceste noi personaje în viața mea, am făcut un efort suplimentar să-mi petrec timp și cu Annette. Când m-au mutat jos, în Dormitorul B, a oftat, resemnată:

— Acum n-o să mai apuc să te văd deloc.

— Annette, e ridicol. Sunt la propriu, la câțiva metri de tine.

— Mi s-a mai întâmplat... odată ce fetele sunt mutate jos, în dormitoare, nu mai au timp pentru mine.

Annette era obligată să rămână în celule din cauza problemelor ei medicale, așa că mi-am făcut o regulă din a merge în Celula 6, de a o saluta și de a juca apoi cărți în sala de recreere. Dar eram oficial plictisită de Rummy 500 și nu mai eram așa dispusă ca înainte să-mi petrec timpul cu o mână de femei albe, de vârsta a doua și adesea țâfnoase. Mă atrăgea mai degrabă ideea să învăț jocul de pică. Jucătoarele păreau că se distrează mai bine.

Toată lumea din Dormitorul B o respecta pe Natalie și, cum era clar că eu n-o să-i fac probleme, părea că și ea mă agreează. În ciuda stilului ei rezervat și discret, avea un umor sec, dar viu și era o plăcere să-i ascult remarcile ascuțite, insinuante.

— Colega, în Ghetou, acum!

Ginger Solomon, cea mai bună prietenă a ei, și ea jamaicană, era yang-ul pentru yin-ul lui Natalie: nostimă, înflăcărată și zgomotoasă. Domnișoara Solomon era, de asemenea, o bucătăreasă excelentă și, odată ce ea și Natalie și-au dat seama că sunt în regulă, îmi oferea câte o porție din felul pe care-l pregătea special sâmbătă seara, de obicei o senzațională mâncare cu curry, făcută din

marfă de contrabandă de la bucătărie. La ocazii speciale, Natalie făcea rost, ca prin minune, de roti*.

Gătitul suplimentar în închisoare se făcea în special în două cuptoare cu microunde, aflate la comun, în chicinetele dintre dormitoare; folosirea lor era un privilegiu pe care conducerea amenința mereu (și cu mare plăcere) să ni-l refuze. Multe feluri, remarcabil de inventive, au ieșit din acele cuptoare cu microunde, mai ales cele gătite de spanioloaice și de femeile din Indiile de Vest, cărora li se făcea dor de casă. Asta m-a impresionat profund, având în vedere cât de limitate erau resursele de care dispuneau aceste bucătărese – junk food și pui la caserolă, conserve de macrou și ton, precum și orice legumă proaspătă care se putea șterpeli de la bucătărie. Fulgii de porumb erau amestecați cu apă și făcuți piure, transformându-se în delicioase chilaquiles**, noul meu fel preferat din închisoare. Cepele de contrabandă erau la mare căutare, așa că bucătăresele trebuiau să fie cu ochii-n patru după gardienii care adulmecau. Indiferent ce găteau, totul mirosea a mâncare preparată cu dragoste și grijă.

Din păcate, domnișoara Solomon gătea doar sâmbăta. Slăbisem patru kilograme și jumătate într-o lună, din cauza dietei de închisoare – ficat, fasole neagră și salată iceberg din belșug! Când am intrat la închisoare, îmi dădeai cei 34 de ani pe care-i aveam, dacă nu chiar mai mult. În lunile dinaintea predării, îmi înecasem amarul în vin și mă consolasem cu mâncarea grea tipică New Yorkului; acum, cea mai mare consolare mi-o oferea timpul liber, pe care mi-l petreceam singură, pe terenul de sport înghețat și ridicând greutăți în sala de gimnastică.

* Un tip de pâine specific indian, asemănător cu lipia (n.t.).

** Fel de mâncare specific mexican, făcut, în mod tradițional, cu tortillas de porumb la bază, peste care se toarnă sos de salsa și, pe deasupra, ouă jumări sau prăjite, cu felii de pui (n.t.).

Părea a fi singurul loc din închisoare unde îmi recăpătam libertatea și controlul.

Unul dintre avantajele de a sta în Dormitorul B era că aveai la dispoziție două băi. Ambele erau echipate cu șase dușuri, cinci chiuvete și șase veceuri. Cam aici se sfârșeau similaritățile dintre cele două. Eu și Natalie eram lângă baia căreia mie îmi plăcea să-i spun Gura Iadului. Faianța și suprafețele laminate aveau diferite nuanțe de gri, barele pe care atârnau perdelele erau ruginite, perdelele de duș din plastic erau coșcovite și nu funcționau toate încuietoarele la uși. Totuși, nimic din toate acestea nu făcea din baia de la Dormitorul C o Gură a Iadului. Pericolul de a te infecta făcea locul de neatins, în afară de a face repede pipi sau de a te spăla pe dinți. În lunile mai călduroase, când podeaua nu era înghețată, mici viermi negri apăreau constant în zona de duș, târându-se pe faianță. Nu reușeam să scăpăm de ei orice am fi făcut, deși nici produsele de curățat din baie nu erau prea generoase – ni se dădeau pe sponci. În cele din urmă, viermii se transformau în musculițe sâcâitoare. Erau semnul că baia chiar fusese construită pe un drum direct către Iad.

Așa că alegeam să fac duș în baia din cealaltă parte a Dormitorului B, care făcea legătura cu Dormitorul A. În comparație, era ca un tratament la spa și fusese recent renovată, în nuanțe de bej. Instalațiile erau noi. Lumina era mai bună. Până și starea de spirit era mai bună, chiar dacă perdelele de duș erau la fel de jerpelite.

A face duș era un ritual complex. Trebuia să te cari în baie cu toate produsele igienice – șampon, săpun, lamă de ras, prosop pentru față și orice altceva mai aveai nevoie. Asta necesita fie ca toate acestea să fie puțin voluminoase, fie să ai un fel de container pentru duș. Deși nu era permis, unele femei aveau plase croșetate pentru lucrurile lor;

unele aveau plase din nailon de la magazinul închisorii; și o femeie avea un container roz, mare, de duș, un container adevărat. Nu aveam de gând să pun întrebări, știind că fie îl luase de mult, cândva, de la magazinul închisorii, fie era de contrabandă. Orele de vârf la duș erau dimineața și seara, rezerva de apă caldă diminuându-se gradual. Dacă făceai duș după-amiaza sau seara devreme, competiția era mai scăzută. Nu aveam voie să mergem la duș după stingerea de la ora zece, pentru a le descuraja pe deținute să și-o tragă acolo.

Multe femei așteptau la o coadă groasă de trei rânduri pentru a intra la dușul „lor". În baia bună era o singură cabină de duș care avea, indiscutabil, cea mai bună presiune a apei. Femeile cu trecere, cum era Pop, își trimiteau în recunoaștere pe cineva, să vadă dacă acea cabină era liberă sau să le țină locul la coadă. Dacă stricai ritualul de la dușurile de dis-de-dimineață, intrând în cabina „lor", când ieșeai erai întâmpinat cu priviri de gheață.

Urma un moment al adevărului după ce te asigurai că ai cabina de duș pentru tine. Din modestie, unele femei intrau în spatele perdelelor încă îmbrăcate în muu-muu; altele își dădeau jos hainele în fața tuturor și intrau și ieșeau fără nicio sfială. Mai erau câteva care făceau duș cu perdeaua ferită, oferind astfel un spectacol celorlalte.

La început, făceam parte din prima categorie, dar inițial apa era gheață, iar eu gemeam când îi dădeam drumul și îmi atingea pielea. „Ce se întâmplă acolo, Kerman?, începea inevitabil cineva să mă ia peste picior. Piper se răcorește!"

După o vreme, m-am convins că nu aveam să trăiesc pe propria piele, în închisoare, scena violului jucată de Linda Blair în *Born Innocent*, așa că am început să mă pregătesc pentru duș înainte să intru în cabină, verificând dacă apa e măcar călduță. Apoi îmi dădeam jos muu-muu-ul

și intram în cabină. Asta mi-a atras câteva admiratoare, mai ales pe noua mea vecină, *Delicious*, care a exclamat, surprinsă:

— Piper! Ai niște țâțe mișto! Ca alea de la televizor!! Obraznice și tot tacâmul! Jos pălăria!

— Mm, mersi, Delicious!

Nu era absolut nimic amenințător în atenția pe care mi-o acorda Delicious. De fapt, mă simțeam chiar ușor flatată că mă observase.

Curățenia generală din închisoare se desfășura și ea după ritual, inclusiv frecatul cu peria, duminică noaptea, la care trebuia să participe toată lumea. O zi pe săptămână, Dormitorul B își dădea rufele la spălat (spălatul rufelor era un job de închisoare, deținut de o femeie în vârstă, căreia toată lumea îi spunea Bunica), așadar, în noaptea precedentă, îmi umpleam plasa cu ciorapi groși și puneam și o bucată de săpun de rufe. Natalie mă trezea la cinci și un sfert, înainte să se deschidă spălătoria, ca să apuc să-mi duc rufele înaintea tuturor. Altfel, aș fi fost prinsă în îmbulzeala tipică de femei pe jumătate adormite, în holul încă scufundat în liniște și întuneric, așteptând să-și ducă rufele la spălat. De ce atâta grabă? Nu se știe. Aveam nevoie să-mi primesc hainele după-amiaza devreme în loc să aștept seara? Nu. M-am trezit prinsă în ritualurile absurde de evitare a îngrămădelii de la spălătorie, pentru că închisoarea presupune să aștepți la coadă. Mi-am dat seama că pentru multe femei nu era ceva nou. Dacă avuseseși ghinionul să ai de-a face prea mult cu guvernul, fie prin programele de locuințe publice, Medicaid sau bonuri de masă, atunci probabil că ți-ai petrecut deja o eternitate stând la coadă.

Făcusem de-acum de două ori pelerinajul lunar la depozit pentru a-mi lua cele opt pungi cu detergent praf de la colega mea, deloc zâmbitoare, care se ocupa de

distribuirea lor. Zilele de primire a detergentului aveau loc o dată pe lună – într-o anume zi din săptămână, toate „parele" se duceau buluc să-și ceară cele opt pungi; a doua zi, se duceau „imparele". Deținutele care lucrau la depozit, un grup secretos, luau foarte în serios această întreprindere. Resimțeau zilele de distribuire a detergentului ca pe o încălcare a teritoriului lor și nu făceau decât să stea jos sau în picioare, tăcute, în timp ce celelalte deținute făceau coadă pentru a-și primi rația pe care le-o oferea închisoarea.

Nu am înțeles niciodată de ce detergentul pentru rufe era singurul lucru gratuit pe care ni-l ofereau (în afară de rația săptămânală de hârtie igienică sau absorbantele și tampoanele stocate în baie). Detergentul pentru rufe se găsea și la magazinul închisorii, iar unele deținute cumpărau Tide și le ofereau altora care nu aveau nimic cele opt pungi gratuite. De ce nu dădeau săpun pentru a te spăla pe corp? De ce nu pastă de dinți? Undeva, în miezul birocrației Departamentului Închisorilor, toate acestea păreau logice cuiva.

Le-am studiat cu atenție pe deținutele care se aflau de mult timp în închisoare, cum era Natalie. Cum reușise? Cum a fost capabilă să-și păstreze nealterate, opt ani întregi, în acest loc nenorocit, grația, demnitatea, sănătatea mintală? De ce s-a agățat pentru a face față, ajungând acum să mai aibă doar nouă luni până la eliberarea în lumea de afară? Sfatul pe care l-am primit de la multe dintre colegele mele de celulă a fost să „îmi termin sentința, nu sentința să mă termine pe mine". Ca toată lumea din închisoare, trebuia să încep să învăț de la maeștri.

M-am învățat cu ritualurile, ceea ce mi-a îmbunătățit enorm calitatea traiului meu acolo. Ritualul făcutului și al băutului cafelei a fost printre primele. În prima mea zi de

închisoare, o fostă agentă de bursă, tupeistă, cu voce stridentă, mi-a dat cafea instant într-o folie și un tub de Cremora. Larry, insuportabil de snob când vine vorba despre cafea, era minuțios până la nebunie cu metodele de preparare a cafelei, preferând la cafetieră. M-am întrebat oare ce ar face dacă ar ajunge la închisoare – ar renunța complet la cafea sau ar trece pe Nescafé? Îmi făceam o ceașcă de cafea dimineața, la automatul cu apă caldă, care de multe ori nu funcționa, și o luam în sala de mese, pentru micul dejun.

După cina noastră de după-amiaza târziu, venea și Nina adesea, întrebând dacă vreau „să stăm la o cafea". Întotdeauna acceptam. Ne ciocneam cănile și găseam unde să stăm în funcție de vreme, uneori în spatele Dormitorului A, care dădea înspre New York, la sud. Vorbeam despre Brooklyn, despre copiii ei, despre Larry și cărți; le bârfeam pe alte deținute; îi puneam veșnicele mele întrebări despre cum să faci față în închisoare. Câteodată, Nina nu avea chef de cafea. Sunt sigură că se sătura uneori să mă tot țin după ea, dar când aveam nevoie să-mi dea un sfat, puteam să apelez mereu la ea.

Am citit toate cărțile primite până când le-am făcut ferfeniță, nu mă duceam în sala cu televizor și mă uitam cu invidie la deținutele care mergeau la slujbele lor de închisoare. Până la urmă, în câte feluri să tot rearanjezi un bagaj? Îmi imaginam că munca m-ar fi ajutat să-mi omor timpul. Am încercat să-mi dau seama cine ce face și de ce unele dintre deținute aveau dreptul să poarte combinezoane elegante, de un verde ca al uniformelor militare. Unele deținute lucrau la bucătăria închisorii; altele, ca femei de serviciu, spălau podelele și curățau baia și spațiile comune. Partea bună la a fi femeie de serviciu era că munceai doar câteva ore pe zi, de obicei singură. Câteva dintre deținute erau dresoarele câinilor destinați să ajute

persoanele cu dizabilități, trebuind să stea cu acești câini 24 de ore din 24, un program infernal, cunoscut și sub numele de „Puppies Behind Bars"*. Unele femei lucrau la SCM** (Serviciile de Construcție și Mentenanță), urcându-se zilnic într-un microbuz, pentru a se ocupa de instalații stricate și de buna funcționare a spațiilor în aer liber. Câteva privilegiate au ales fără să clipească munca la magazie, punctul de oprire pentru orice intra sau ieșea din închisoare și locul unde șansele pentru a face contrabandă erau cele mai ridicate.

Unele deținute lucrau la Unicor, compania industrială a închisorii, care funcționa în cadrul sistemului închisorii federale. Unicor oferă o gamă largă de produse care sunt vândute în cadrul guvernului pentru sute de milioane de dolari. În Danbury, IFC-ul producea piese pentru radio, destinate armatei. Unicor plătea semnificativ mai mult decât alte slujbe de închisoare, mai mult de un dolar pe oră, spre deosebire de plafonul comun de plată de paisprezece cenți pe oră, iar muncitorii Unicor erau mereu îmbrăcați în uniforme călcate, îngrijite. Oamenii de la Unicor dispăreau într-o clădire a unui depozit mare, în fața căruia erau mereu parcate semiremorci. Unora dintre fete le plăcea să flirteze discret cu șoferii de camion, care păreau ușor stresați, dar interesați.

Rosemarie își asigurase o slujbă în Programul Cățelușii, care se desfășura în Dormitorul A. Asta însemna să stea cu un retriever labrador, dresat pentru a deveni câine companion pentru persoanele nevăzătoare sau să detecteze bombe. Câinii erau frumoși, iar cățelușii, adorabili. Când îți sărea în brațe un cățeluș auriu, agitat și plin de afecțiune, lingându-te, apucând cu colții, într-o deplină

* Cățelușii din spatele gratiilor (n.t.).

** În original, CMS – Construction and Maintenance Services (n.t.).

fericire, îți alunga disperarea, oricât de adânc erai scufundat în ea.

Eu nu m-am calificat pentru programul „Puppies Behind Bars" – sentința mea de cincisprezece luni era prea mică. La început am fost dezamăgită, dar, retrospectiv, mi-am dat seama că nu era neapărat ceva rău. Programul era atractiv pentru femeile care aveau cel mai pronunțat comportament obsesiv-compulsiv din închisoare, iar OCD-ul* lor atingea cote culminante în timp ce-i dresau pe câini, stabilind conexiuni intense cu companionii lor canini și intrând în conflicte cu vecinii lor umani. Rosemarie a devenit rapid obsedată de câinele ei, Amber. Nu m-a deranjat, pentru că de obicei mă lăsa să mă joc cu cățelușul, lucru pe care alți colegi de-ai ei nu-l vedeau cu ochi buni.

Decana Programului Cățelușii era doamna Jones, singura persoană din închisoare căreia toată lumea îi spunea „Doamna". Doamna Jones era în închisoare de mult timp, și se vedea. Era o irlandeză cu părul cărunt, metalic și cu sâni enormi, în închisoare de aproape cincisprezece ani, cu o condamnare pentru droguri. Se spunea că soțul ei o bătea cu brutalitate când încă era liber, murind apoi în închisoare. Slavă Domnului că a scăpat de belea. Doamna Jones era puțin nebună, dar majoritatea deținutelor și a gardienilor îi ofereau o libertate de mișcare de care altele nu se bucurau – după cincisprezece ani, oricine ar fi luat-o puțin razna, „plus că nenorocitul ăla de soț al ei a damblagit-o și el", a spus Pop. Oamenii se amuzau din când în când fredonând câteva note din *Me and Mrs. Jones***. Câteva dintre tinerele de afară o numeau GO, Gangster Original, și ei îi plăcea la nebunie. „Asta-s eu... GO! Sunt nebună...

* Obsessive-Compulsive Disorder (n.t.).

** Melodie cântată de Amy Winehouse (n.t.).

ca o vulpe!"*, hohotea ea, bătând ușor cu degetul de tâmplă. Părea să mă simpatizeze, deși n-avea pic de autocenzură și spunea mereu exact ce-i trecea prin cap. Deși îți trebuia răbdare ca să interacționezi cu Doamna Jones, îmi plăcea de ea și de candoarea pe care o emana.

Nu mi se permitea să fiu dresor de câini, dar sigur trebuia să existe și slujba potrivită pentru mine, nu? Danbury avea o ierarhie clară în ce privește locurile de muncă, iar eu eram la nivelul cel mai de jos. Fetele din A&O, înainte de a primi o slujbă permanentă, erau de multe ori puse să spele băile sau să curețe zăpada. M-am hotărât să intru în programul de predare GED, care era supervizat de un profesor coordonator și dezvoltat de „tutori" din rândul deținutelor.

Cele câteva deținute educate, provenind din clasa mijlocie și cu care adesea mâncam, m-au avertizat cu privire la acest program. Deși profesoara coordonatoare care se ocupa de program era destul de plăcută, mi-au spus că un program greșit conceput, aplicat unor elevi aflați în captivitate și adesea ursuzi reprezintă rețeta unui mediu de lucru jalnic. „Nu a fost o experiență prea plăcută!", „Un dezastru", „Am cedat după o lună". Îmi aducea aminte de postul de profesor într-un liceu public pe care l-a avut prietenul meu, Ed, în New York. În ciuda tuturor acestor lucruri, tot am cerut postul, și domnul Butorsky, care decidea numirile, mi-a spus că n-am de ce să-mi fac griji, că totul o să fie bine. După cum s-a dovedit, nu s-a ținut prea bine de cuvânt.

* Aluzie la cântecul *O.G. Original Gangster* al lui ICE-T (n.t.).

șase

ÎNALTĂ TENSIUNE

Într-o dimineață, colega mea din A&O, Mica Janet, a venit la mine și mi-a spus:

— Am primit de lucru!

Ne distribuiseră la magazinul de electrice, în cadrul Serviciilor de Construcție și Mentenanță. Eram dezamăgită. Cum rămânea cu predatul – hrănirea minților însetate de cunoaștere ale celor oprimați, care așteptau la propriu să evadeze?

Programul obligatoriu GED fusese temporar anulat. Cele două clase fuseseră infestate cu o formă mortală, toxică, de mucegai care se răspândise pe manuale, pereți și mobilă și i-a îmbolnăvit pe mulți. Se pare că profesoarele, colege de-ale noastre, preluaseră mostre de mucegai și îl dăduseră unui cunoscut binevoitor de afară, pentru ca apoi să depună plângere. Profesoara coordonatoare a fost de partea deținutelor, stârnind mânia conducerii închisorii. Cursantele jubilau de fericire, pentru că multe nici măcar nu-și doriseră să fie acolo de la bun început. Așa că eu am ajuns la electrice.

A doua zi, eu și Mica Jane ne-am alăturat celorlalte fete de la SCM și am ieșit, pe o vreme friguroasă de martie, să luăm un autobus alb, școlar, parcat în spatele sălii de mese. După mai bine de o lună petrecută în închisoare,

cursa cu autobuzul a fost o bine-venită gură de aer proaspăt. Am luat-o prin spatele IFC-ului și ne-au lăsat în mijlocul unui complex de clădiri joase. Erau atelierele SCM-ului – garaj, atelierul de instalații, cel de echipamente de securitate, de construcții, de tâmplărie, de echipamente de teren și atelierul de electrice, fiecare într-o clădire distinctă.

Janet și cu mine am intrat în atelierul de electrice, mijindu-ne ochii în lumina slabă în care ne-am găsit brusc. Încăperea avea o podea de ciment, pe jumătate ocupată cu scaune, multe fiind rupte; un birou pe care era un televizor; și table pe care cineva își ținea un calendar desenat manual, de pe care tăia zilele. Mai erau un frigider, un cuptor cu microunde și un ghiveci cu o plantă cu aspect firav. O firidă izolată era puternic luminată, scoțând la iveală instrumente suficiente pentru a aproviziona un mic magazin de bricolaj. Ușa unui birou închis era plină ochi cu abțibilduri de sindicat. Colegele mele au ocupat toate scaunele pe care se putea sta. Eu m-am așezat pe biroul de lângă televizor.

Ușa s-a dat de perete.

— Bună dimineața!

Un bărbat înalt, cu barbă și cu ochii bulbucați, purtând o șapcă de camionagiu, și-a făcut apariția, mergând cu pași mari prin încăpere. Joyce, care era prietenoasă cu Janet, a spus:

— Ăsta e domnul DeSimon.

Cam la zece minute după, DeSimon a ieșit din birou și a strigat lista. În timp ce ne striga pe nume, ne măsura din cap până-n picioare.

— Secretara o să vă explice regulile pentru depozitul de unelte. Dacă le încălcați, la SHU cu voi!, a spus el și s-a întors în birou.

Ne-am uitat la Joyce.

— O să și muncim ceva?

A ridicat din umeri.

— Câteodată, da, câteodată nu. Depinde de starea lui.

— Kerman!, am auzit și am sărit, uitându-mă la Joyce.

A făcut ochii mari la mine.

— Du-te acolo!, a spus ea printre dinți.

M-am apropiat cu precauție de ușa biroului.

— Știi să citești, Kerman?

— Da, domnul DeSimon, știu să citesc.

— Bravo ție. Citește asta.

A aruncat un manual pe biroul lui.

— Și pune-le și pe amicele tale să-l citească, o să vă testez din el.

M-am retras din birou. Materialul era o introducere în electricitate: producere de energie, curent electric și circuite elementare. O clipă m-am gândit la regulile de siguranță pe care le cere această meserie și m-am uitat în jur la colegele mele, cu o oarecare îngrijorare. Erau două tipe cu experiență, ca Joye, o filipineză mustind de sarcasm. În rest, toată lumea era novice, ca și mine: pe lângă Mica Janet, erau Shirley, o italiancă extrem de agitată, care părea să creadă că era permanent în pericol de a fi scalpată; Yvette, o portoricană drăgălașă, care era pe la jumătatea sentinței de cincisprezece ani și încă stăpânea doar vreo șaptesprezece cuvinte (cel mult) în engleză; și Levy, o micuță franțuzoiacă-marocană de origine evreiască, ce pretindea să fi făcut studii la Sorbona. Numai că educația ei elitistă de la Sorbona n-o ajuta cu nimic la studiile de electricitate.

Am petrecut câteva săptămâni învățând acea introducere (mă rog, unele dintre noi), după care ni s-a dat un test. Toată lumea a trișat, colaborând pentru răspunsuri. Eram convinsă că nu aveau să existe repercusiuni nici dacă erai prins trișând, nici dacă picai testul. Totul mi se părea absurd – nimeni nu avea să fie dat afară pe motive de incompetență. Totuși, simplul instinct de autoconservare

m-a împins să citesc și să-mi amintesc explicațiile prin care să știu cum să umblu la curentul electric fără să mă curentez. Dar nu mă vedeam deloc sfârșind așa: îmbrăcată în uniformă kaki, de poliester și stând întinsă pe linoleum, cu o centură cu scule în jurul taliei.

La doar o săptămână după, într-o zi cu ninsoare, ne-am prezentat la atelierul de electrice, după prânz, întâlnindu-ne cu DeSimon, care zdrăngănea cheile de la o dubă albă, mare, a atelierului de electrice.

— Kerman... Riales... Levy. În dubă cu voi!

Ne-am ghemuit și ne-am urcat după el. Duba a gonit pe un deal în jos, a trecut de o clădire care găzduia o grădiniță pentru copiii ofițerilor de corecție și printr-un complex de aproximativ douăsprezece clădiri guvernamentale mici, albe, în care locuiau unii dintre ofițerii de corecție. Ne petreceam adesea zilele de lucru schimbând becuri exterioare sau verificând panourile de electricitate din aceste clădiri, dar astăzi DeSimon nu a oprit. În schimb, a trecut pe lângă terenul închisorii, pe drumul principal care ocolea închisoarea. Mica Janet, Levy și eu ne-am uitat una la cealaltă stupefiate. Unde, Doamne, iartă-mă, ne ducea?

Cam la o jumătate de kilometru de zona închisorii, duba s-a oprit lângă o mică clădire de beton, dintr-un cartier rezidențial. L-am urmat pe DeSimon în clădirea pe care descuiat-o. Un sunet mecanic venea dinăuntru.

— Ce-i locu' ăsta, domnule DeSimon?, a întrebat Levy.

— Casa pompelor. De aici se distribuie apa în închisoare", a răspuns el.

S-a uitat înăuntru și apoi din nou la ușă.

— Stați aici!

Și, cu asta, s-a urcat în dubă și a plecat.

Mica Janet, Levy și eu am rămas în fața clădirii, cu gura căscată. Oare aveam halucinații? Chiar ne lăsase acolo, în

lumea exterioară? Trei deținute în uniforme, nesupravegheate în afara gratiilor – la ce fel de test bolnav ne supunea? Mica Janet, care, înainte de Danbury, făcuse mai mult de doi ani într-un loc mizerabil, părea a fi în stare de șoc.

Levy era agitată.

— Ce-i în capul lui? Dacă ne văd oamenii? Or să știe că suntem de la închisoare!

— Nu se poate, *sub nicio formă*, ca asta să nu încalce regulile!, am spus eu.

— O să dăm de belea!, s-a văitat Mica Janet.

M-am întrebat ce s-ar fi întâmplat dacă am fi plecat. Cu siguranță am avea mari probleme și ne-ar trimite la izolare, probabil am primi și o nouă sentință pentru „evadare", dar oare cât ar dura până să ne dea de urmă?

— Ia uite la casele astea! Doamne, Dumnezeule... un autobuz școlar! Offf! Mi-e dor de copiii mei!, a spus Levy, începând să plângă.

Îmi părea rău pentru oricine pe care închisoare îl răpea de lângă copiii săi, dar mai știam și că aceștia locuiau în zonă, dar Levy nu-i lăsa să vină s-o vadă, pentru că nu voia ca ei s-o vadă după gratii. Mie mi se părea un lucru oribil, pentru că, pentru un copil, era mai important să își vadă mama și să știe că e bine decât să fie scutit de atmosfera neplăcută a închisorii.

— Hai să aruncăm o privire!, am spus.

— Nu!!!, aproape că a urlat Mica Janet. Piper, o să dăm rău de belea! Nu te mișca de pe loc!

Părea atât de disperată, încât nu m-am mai mișcat.

Am rămas în loc ca niște idioate. Nu se întâmpla nimic. Cartierul din suburbie era extrem de liniștit. La fiecare două minute mai trecea câte o mașină. Nimeni nu arăta cu degetul și nici nu punea vreo frână bruscă la vederea celor

trei deținute aflate în afara închisorii. În cele din urmă, a venit la noi un bărbat cu un câine enorm, flocos.

M-am înviorat.

— Nu știu dacă să zic că e un Terra Nova* sau un Ciobănesc de Pirinei**... frumos câine, nu?

— Nu-mi vine să cred – ție de câine îți arde!?, a spus Mica Janet.

Bărbatul se uita la noi.

— Ne vede!

— Normal că ne vede, Levy. Suntem trei deținute la un colț de stradă. Cum să nu ne vadă?

Bărbatul ne-a făcut vesel cu mâna trecând pe lângă noi.

După vreo 45 de minute a apărut DeSimon, cu mături, și ne-a pus să curățăm casa pompelor. Toată săptămâna următoare a trebuit să curățăm depozitul de la subsol, o încăpere lungă și joasă, aflată pe terenul închisorii. Depozitul de la subsol conținea o amestecătură de materiale de la toate magaziile. În întunericul deplin, am descoperit piei de șarpe întinse, care au băgat spaima în noi, ceea ce l-a făcut pe DeSimon să se amuze copios. Urma în curând o inspecție generală, iar conducerea închisorii voia ca totul să fie gata, așa că trebuia ca noi să facem ordine în toate.

Chiar trebuia să scoatem gunoiul din depozitul de la subsol, o muncă adesea grea și neplăcută, așa că am petrecut zile întregi ducând la coșurile uriașe de gunoi burlane de tablă, grămezi de obiecte de uz casnic, instalații și componente. La gunoi au ajuns căzi și chiuvete de ceramică, aflate încă în ambalajul lor, componente noi pentru sistemul de încălzire prin pardoseală și cutii nedesfăcute ce conțineau cuie și cântăreau cam 22 de kilograme.

* Câine originar din Terra Nova, este masiv și are părul lung, des și negru (n.t.).

** Rasă originară din Franța, asemănător cu Saint Bernard și Terra Nova (n.t.).

— Uite pe ce se duc taxele pe care trebuie să le plătească familia ta!, am bombănit noi.

Nu mai muncisem niciodată atât de mult, din punct de vedere fizic. Când am terminat, depozitul de la subsol era gol, impecabil și curat lună pentru inspecție.

Deși învățam că până și în închisoare regulile erau făcute pentru a fi încălcate atât de personal, cât și de deținute, un anume aspect legat de munca în atelierul de electrice era respectat și impus. O „cămară" mare cu unelte, care erau în grija funcționarei, conținea orice, de la pânze de ferăstrău până la burghiuri Hilti și câte și mai câte tipuri speciale de șurubelnițe, clești, foarfece de tăiat sârma și centuri cu unelte pline cu seturi complete cu componente de bază – o încăpere plină cu obiecte cu potențial letal. Exista un sistem pentru verificarea acelor unelte: fiecărei deținute i se dădea un set corespunzător de plăcuțe de metal care arătau ca plăcuțele de identificare a câinilor. Când plecam să reparăm ceva, fiecărei deținute i se dădea o unealtă și în locul ei lăsa plăcuța de identificare, iar după ce termina reparatul, avea responsabilitatea de a o returna. La finalul fiecărei ture, DeSimon inspecta trusa cu unelte. A avut grijă să se facă înțeles că, dacă dispărea vreo unealtă, deținuta a cărei plăcuță era în spațiul liber, precum și funcționara aveau să sfârșească la izolare. Era singura regulă ce părea să conteze pentru el. Într-o zi, nu era de găsit un burghiu, iar noi am dat la întors atelierul și camionul căutându-l, în timp ce el se uita la noi, iar funcționara era pe punctul de a izbucni în plâns, până când, în sfârșit, l-am găsit rostogolindu-se din capacul uneia dintre cutiile cu unelte.

DeSimon nu se bucura de simpatia majorității celor din conducerea închisorii, care îl numeau „Yankeul transpirat" (și chiar mai rău). Dar, deși nu era deloc agreat, era, în același timp, șeful sindicatului închisorii, ceea ce

însemna că cei de la conducere îl lăsau să taie și să spânzure după bunul plac.

„DeSimon e un șmecher", mi-a spus, cu candoare, unul dintre ceilalți șefi ai atelierului. „D-aia l-am ales pe el."

Așa am învățat cele mai rudimentare noțiuni de electricitate, sub tutela indiferenței Șmecherului.

Un grup de femei complet lipsite de experiență și lăsate aproape nesupravegheate în timp ce lucrau cu înaltă tensiune oferea adesea momente de un comic extrem și, în ciuda acestui fapt, doar câteodată aveau loc accidente fizice. Pe lângă o centură cu scule, care îmi conferea un aspect dur, munca din închisoare îmi oferea o senzație certă de normalitate, fiind o altă modalitate de a-mi petrece timpul, alături de oameni cu care aveam ceva în comun. Cel mai bun lucru era că mă trimiseseră la atelierul auto, să-mi obțin permisul de conducere, o mană cerească, în urma căreia aveam să pot conduce vehiculele SCM. Deși îl detestam pe DeSimon, mă bucuram că aveam mintea cât de cât ocupată cinci zile pe săptămână și eram extaziată la gândul libertății de mișcare pe care urma s-o am conducând dubița atelierului electric pe teritoriul închisorii.

Într-o vineri, când mă întorceam de la muncă, Big Boo Clemmons din Dormitorul B a ieșit în întâmpinarea dubiței SCM.

— Vinovată la toate capetele de acuzare!, a raportat ea extrem de încântată.

Intrând în clădirea închisorii, am văzut că toate sălile cu televizor erau pline ochi, deoarece juriul tocmai o găsise pe Martha Stewart vinovată la toate cele patru capete de acuzare cu privire la obstrucționarea legii și ascunderea de informații față de anchetatori cu referire la o vânzare de acțiuni făcută exact la momentul oportun. Diva la modă urma să ajungă la pârnaie. Cazul ei fusese urmărit cu mare interes la Danbury – majoritatea deținutelor credeau că era

vizată pentru că era o femeie faimoasă: „Numai tipii scapă mereu cu fața curată!"

Într-o după-amiază, Levy, colega noastră agitată, Shirley și eu ne-am echipat cu centura de scule și umblam dintr-o casă în alta a șefilor care locuiau în perimetrul închisorii, verificând dacă era totul în regulă la circuitele electrice și la tablourile de comandă din fiecare locuință. DeSimon ne ducea din casă în casă, iar el flecărea puțin cu gazdele, în timp ce noi ne vedeam de lucru. Era straniu să mergem în apartamentele gardienilor noștri, să le vedem colecțiile lor de îngerași și fotografiile de familie, animalele de casă, rufele și pivnițele dezordonate.

— Ăștia n-au pic de clasă!, a pufnit Levy. Nici mie nu-mi plăceau gardienii din închisoare! Dar ea chiar îi detesta.

Când ne-am întors la atelier, DeSimon a plecat și a rămas de datoria noastră să curățăm camionul și să punem uneltele la loc în cutie. Atunci am descoperit că aveam la centură o șurubelniță în plus.

— Levy, Shirley, uneia dintre voi îi lipsește o șurubelniță și e la mine.

Amândouă și-au verificat centurile – nu, erau în regulă. M-am uitat confuză la cele două șurubelnițe din mâna mea.

— Dar dacă voi le aveți pe ale voastre, atunci... Eram perplexă.

— Înseamnă că... am luat una dintr-o casă?

Ne uitam una la alta, Levy și Shirley Agitata cu ochii cât ceapa.

Am simțit un gol în stomac și am început să transpir. M-am imaginat la izolare, fără vizitele lui Larry și cu o nouă condamnare pentru furtul șurubelniței, posibil armă letală, care aparținea ofițerului de corecție. Și în joc mai erau și aceste două nefericite, ajunse, fără să vrea, complice.

— Nu știu ce o să fac, dar voi să vă faceți că plouă, ați înțeles?, le-am zis eu printre dinți.

S-au grăbit să intre în atelier, iar eu am rămas afară, uitându-mă frenetic prin jur. Ce dracu' aveam să fac cu șurubelnița? Eram terifiată, pentru că știam că o să fie văzută ca pe o armă. Cum să fac să scap de ea? Și dacă găseam o ascunzătoare, dacă o găsea cineva? Cum să faci să dispară o șurubelniță?

Privirea mi-a căzut pe coșul de gunoi al SCM. Era mare, toate ateliere deșertau în el gunoaiele de tot felul. Se golea frecvent, iar gunoiul era dus departe, după mine, putea fi dus chiar și pe Marte. Am luat gunoiul de la magazin și l-am dus până la pubelă. M-am luptat cu el în timp ce ștergeam ca o maniacă șurubelnița, încercând să nu las nicio amprentă. Apoi le-am aruncat în pubelă, iar după zgomotul pe care l-au făcut mi-am dat seama că, din păcate, nu era plină. Cu inima bătându-mi nebunește, m-am întors la atelier și mi-am scos centura cu scule. Nici măcar nu m-am uitat la Shirley Agitata sau la Levy.

În acea noapte m-am tot gândit la ce se întâmplase cu șurubelnița. Dacă ofițerul de corecție își dăduse seama că lipsea și își amintea ce deținute fuseseră în casa lui? Ar face vâlvă și apoi? Investigație, interogatorii, Levy și Shirley Agitata turnându-mă cât ai clipi. Mi-am închis ochii. O încurcasem. Eram moartă.

A doua zi dimineața, la magazia atelierului, s-a declanșat o sirenă antiaeriană. Aproape că am vomitat. Shirley s-a albit. Levy părea să n-aibă nicio grijă. În mod normal, alarma era folosită pentru „rechemări" – să ne trimită înapoi unde stăteam, fie în cazuri de urgență, fie pentru practici speciale de numărătoare. Dar de data aceasta nu s-a întâmplat nimic; alarma a ținut câteva minute care mie mi s-au părut atroce, până când în sfârșit s-a oprit. Shirley a ieșit să fumeze o țigară, cu degetele tremurânde.

La prânz, m-am întâlnit cu Nina și i-am zis ce se întâmplase, complet năucită.

Și-a dat ochii peste cap.

— Iisue Hristoase, Piper! Hai să mergem s-o căutăm după prânz. I-o dai lui DeSimon și îi explici. N-or să te închidă pentru asta!

Dar pubela era goală. Nina s-a încruntat și s-a uitat la mine.

Îmi venea să plâng.

— Nina, crezi că sirena de azi-dimineață...

Deși era îngrijorată, vorbele mele au amuzat-o.

— Nu, Piper, nu cred că sirena de azi-dimineață era din cauza ta. Văd că nu mai e gunoiul, șurubelnița s-a dus și ea pe apa sâmbetei, iar dacă nu au dovada, n-au ce dracu' să facă. Mai mult ca sigur n-o să se întâmple chiar nimic, și chiar dacă se întâmplă, e cuvântul tău împotriva cuvântului lui Levy sau Shirley, iar ele sunt duse cu pluta, cine o să le creadă pe ele?

Într-o după-amiază, m-am întors în Dormitorul B și am găsit-o pe colega mea, Colleen, într-o stare de exaltare.

— Fetele mele, Jae și Bobbie, tocmai au venit de la Brooklyn! Pipestar, ai niște pastă de dinți în plus să le dau, sau orice altceva?

Colleen mi-a explicat că, înainte să fie trimisă la Danbury, stătuse la Brooklyn Metropolitan Correctional Center, adică la închisoarea federală, cu cele două prietene ale ei. Tovarășele ei tocmai ajunseseră, venite cu autobuzul care transporta deținute.

— Sunt de treabă, Piper, o să-ți placă de ele.

Ducându-mă la sală, în acel început de primăvară cu burniță, am văzut o negresă și o femeie albă în spatele clădirii închisorii, holbându-se la nori. Nu știam cine sunt, așa că am presupus că sunt prietenele lui Colleen.

— Bună, eu sunt Piper. Sunteți prietenele lui Colleen? Eu locuiesc lângă ea. Să-mi spuneți dacă aveți nevoie de ceva.

Și-au coborât privirea spre mine. Negresa avea în jur de 30 de ani, era drăguță, cu o constituție solidă și cu pomeții proeminenți. Părea a fi fost cioplită dintr-un lemn extrem de fin. Femeia albă era mai mică de statură și mai în vârstă, poate la vreo 45 de ani, avea pielea aspră, ca reciful de corali, și ochii își schimbau nuanțele de albastru la fel ca oceanul. În acel moment, erau albastru-verzui.

— Mersi, a spus. Eu sunt Bobbie. Ea e Jae. Ai vreo țigară?

Accentul ei puternic newyorkez îmi sugera multe nopți pierdute și multe țigări.

— Bună, Jae. Nu, îmi pare rău, nu fumez. Dar am cosmeticale, dacă vreți.

Mi-era frig și simțeam că apa îmi ajungea la piele. Totuși, eram curioasă în privința celor două.

— Cam nasoală vremea aici.

La care cele două femei s-au uitat una la cealaltă.

— Noi n-am mai simțit ploaia de doi ani!, a spus Jae, negresa.

— Poftim?

— La Brooklyn, este un mic teren de recreere unde ne duceau, dar e acoperit, cu sârmă ghimpată și alte rahaturi, așa că nu prea vezi cerul, a explicat ea. Deci nu ne deranjează ploaia. O adorăm!

Așa că și-a dat din nou capul pe spate, cât de mult a putut, pentru a fi cât mai aproape de cer.

În magazia atelierului electric aveau loc schimbări. Vera, femeia cea mai experimentată, a plecat la singura școală militară de corecție pentru femei din Texas. Această școală (un program proaspăt înființat, care, între timp, a fost anulat) presupunea să petreci șase luni de foc în arșița

din Texas, unde se zvonea că te plasau într-un cort imens și ți se cerea să-ți razi părul pubian pentru a detecta mai ușor insectele.

Plecarea Verei în Texas implica faptul că magazia atelierului electric urma să fie condus de Joyce. Joyce era o înlocuitoare destul de încredere, căci învățase de la Vera toate activitățile electrice de bază, care erau necesare adesea, chiar zilnic – schimbarea de neoane de doi metri și jumătate, înlocuirea starterelor corpurilor de iluminat, instalarea unor noi indicatoare de ieșire și verificarea plăcilor de bază.

Curând, Levy a devenit motivul de solidaritate în magazia atelierului: noi, restul, ne-am unit împotriva ei. Era nesuferită, se plângea zilnic și făcea caz, tot timpul, despre amărâta ei de sentință de șase luni, punând întrebări personale nepotrivite, încercând să facă pe șefa cu ceilalți și afirmând lucruri revoltătoare, în gura mare, despre fizicul altor deținute, despre lipsa lor de educație, sofisticare sau „clasă", cum o numea ea. Nu o dată femeile din închisoare abia au fost oprite să nu o ia la bătaie și singurul lucru care le reținea era reamintirea faptului că nu merita să meargă la izolare din cauza ei. Majoritatea timpului era pe punctul de a face o cădere nervoasă, lucru care se manifesta prin simptome fizice evidente: umflături ca și cum ar fi fost înțepată de albine o făceau să arate ca Omul Elefant, iar mâinile ei care transpirau din abundență o făceau cu atât mai inutilă pentru munca în electricitate.

DeSimon avea un televizor în atelier și, din când în când, ieșea din birou, ne punea în brațe o casetă video și ne spunea mormăit „Uitați-vă la asta", pentru ca apoi să dispară câteva ore. Aceste filme educative explicau cunoștințele elementare despre curentul electric și, de asemenea, proceduri de bază pentru instalațiile electrice. Deși nu le păsa nici cât negru sub unghie de conținutul

filmelor, colegele mele au găsit rapid o modalitate prin care să monteze la televizor o antenă improvizată ilegal. Astfel, se puteau uita la Jerry Springer; una dintre deținute acoperea postul de supraveghere de lângă fereastră pentru a detecta eventuala venire a unui ofițer de corecție.

Eu încercam să învăț puțină spaniolă, iar colega mea de muncă, Yvette, se dovedea extrem de răbdătoare să mă învețe, dar nu am reușit să rețin decât lucruri legate exclusiv de mâncare, sex sau înjurături. Yvette era de departe cea mai competentă dintre colegele mele de muncă, iar noi două lucram adesea împreună atunci când era nevoie de cineva care să știe să mânuiască bine sculele. În acest context, conversațiile noastre erau formate din fraze frânte și dintr-o gestică executată cu mare precauție – niciuna dintre noi nu dorea să se electrocuteze. Eu știam deja pe propria mea piele cum era – simți că cineva tocmai ți-a dat un pumn în bărbie, iar capul îți vine pe spate.

Jae, amica vecinei mele, Colleen, a fost rapid distribuită la atelierul electric – la penitenciarul Brooklyn primise acceptul să muncească, așa că formalitățile nu au durat mult. I se dăduse îndatorirea de distribuitoare. „Doar să nu mă ating de fire și de alte rahaturi, în rest e totul OK!", a spus ea.

Automat, am ajuns să stăm împreună la lucru – eu eram foarte bună prietenă cu Mica Janet, iar Mica Janet era singura negresă de la electrice. În timp ce așteptam sosirea primăverii dulci de New England, stăteam toate trei în fața atelierului, fumând și uitându-ne la du-te-vino-ul celorlalte deținute. Gardienii intrau și ieșeau din sala lor de gimnastică de lux, amplasată chiar vizavi de clădirea de electrice. Aveam multe perioade de inactivitate, timp în care bârfeam... despre povestea cu drogurile (amintiri îndepărtate pentru mine), despre New York City (de unde eram toate), despre bărbați și viață.

Mica Janet reușea să țină pasul cu noi, deși era cu cincispreze ani mai tânără, iar eu reușeam să țin pasul cu ele, deși eram albă. Mica Janet era energică, dornică să-și susțină un punct de vedere sau să arate o mișcare de dans ori pur și simplu să se prostească, în timp de Jae era amuzantă și blândă, râzând la orice. Ispășise deja doi ani dintr-o sentință de zece, dar nu părea că asta o amărâse, ci continua să fie echilibrată și atentă. Numai că purta în ea o tristețe și un calm adânc care păreau să vină din acea parte a sufletului ei pe care nu o lăsa să fie afectată de împrejurări și circumstanțe. Când vorbea despre fiii ei, un adolescent și un băiețel de opt ani, se lumina la față.

Îi admiram umorul și calmul cu care făcea față pierderilor și vieții de închisoare – nu avea acea demnitate imperturbabilă a lui Natalie, dar era la fel de fermecătoare.

Joyce, de la atelierul electric, urma să plece în curând acasă. Desenase un calendar pe tabla din atelier și tăia cu cretă fiecare zi care se scursese. Cam cu o săptămână înainte de terminarea sentinței, a venit la mine să mă întrebe dacă aș fi dispusă să-i vopsesc părul. Sigur s-a văzut că eram surprinsă la cererea ei atât de personală. „Ești singura pe care o știu care să n-o dea-n bară!", mi-a explicat ea, în felul ei tranșant, fără menajamente.

Am intrat în salonul aflat pe holul principal, un spațiu care ocupa la fel de mult loc ca secțiunea cu cărți de drept de la bibliotecă – adică de dimensiunea unei debarale mai mari. Erau două chiuvete vechi, roz, pentru spălarea părului, cu jeturi pentru clătire, două scaune de salon aproape dezmembrate și câteva uscătoare pe picior, care păreau a fi reminiscențe din anii '60. Foarfece și alte instrumente pentru tăiat erau ținute într-o cutie închisă, în perete – numai ofițerul de corecție putea să o descuie. Pe unul dintre scaune stătea o femeie căreia o prietenă îi făcea părul.

În timp ce umblam prin șuvițele din părul drept, strălucitor al lui Joyce, urmărind întocmai instrucțiunile de pe tubul de vopsea, mă simțeam mândră că mă rugase pe mine și, în același timp, aveam un sentiment mai accentuat al normalității, aplicând proceduri de înfrumusețare, așa cum face orice fată obișnuită cu prietenele ei. Când am scăpat de sub control jeturile, din greșeală, iar apa a țâșnit peste tot, spre surprinderea mea, toată lumea a râs în loc să mă înjure. Poate că, ușor-ușor, începeam și eu să mă integrez.

În lumea liberă, locuința poate să fie un refugiu liniștitor după o zi lungă de muncă; în închisoare însă, nu prea era așa. În Dormitorul B se purta o discuție gălăgioasă despre pârțuri. Fusese stârnită inițial de Asia, care nici nu locuia în B, și apoi a fost continuată.

— Asia, ai întrecut orice măsură! Mișcă-ți fundul ăla jegos de aici, târfă de pe centură!, a zbierat cineva în urma ei.

Mă descurcam chiar bine supraviețuind în „ghetoul" Dormitorului B, datorită norocului meu de a mă fi împrietenit cu Natalie, poate și datorită convingerii mele că, dacă aș fi cerut să fiu mutată, n-aș fi fost decât un pui de rasist și, de asemenea, datorită faptului că mersesem la un colegiu de elită pentru femei. Cazarea în regim separat, în funcție de sex, are anumite constante, fie că e de lux, fie că e la un nivel de jos, mizerabil. La Colegiul Smith, obsesia generalizată cu mâncarea era manifestată în timpul cinelor la lumina lumânărilor și la ceaiurile date de facultate, vinerea după-amiaza; la Danbury, avea loc în timpul gătitului la cuptorul cu microunde și când se fura mâncare. În multe privințe, eram mai pregătită să locuiesc în acel perimetru restrâns, cu o mulțime de femei, decât unele dintre colegele mele deținute, care

o luau razna din cauza condițiilor de trai comun al femeilor. Față de facultate, observam mai puține probleme legate de bulimie și mai multe certuri, dar era prezent același etos feminin – înțelegere camaraderească și umor porcos în zilele bune, dar și drame teatrale, plus bârfe răutăcioase, despre lucruri care nu le priveau, în zilele rele.

Era un loc ciudat, o societate dominată de femei, pe lângă o mână de bărbați ciudați, cu un stil de viață cazon se simțea acea energie pe care o întâlnești în ghetouri (atât urbane, cât și rurale), dar dintr-o perspectivă feminină, într-un melanj de vârste, de la fete prostuțe până la bunicuțe, toate puse laolaltă și având grade diferite de toleranță. O concentrație nebunească de oameni duce la un comportament nebunesc. Acum pot să mă distanțez suficient pentru a-i aprecia caracterul special, suprarealist, dar atunci, pentru a fi cu Larry în New York, aș fi mers până la el și pe sticlă pisată, cu picioarele goale, pe furtună de zăpadă.

Domnul Butorsky, consilierul meu, avea o politică pe care el însuși o instaurase. O dată pe săptămână își chema fiecare deținută care era în grija sa – jumătate de penitenciar – la o întâlnire de un minut cu el. Trebuia să te prezinți la biroul pe care-l împărțea cu Toricella și să te semnezi într-o condică mare pentru a dovedi că ai trecut pe acolo.

— Ce se mai întâmplă?, obișnuia să întrebe. Era șansa noastră de a pune întrebări, de a spune ce aveam pe suflet sau de a ne plânge. Eu doar puneam întrebări, de obicei legate de aprobarea unui nou nume pe lista de vizitatori.

Câteodată își manifesta curiozitatea:

— Ce mai faceți, domnișoară Kerman?

— Bine.

— E totul în regulă cu doamna Malcolm?

— Da, e grozavă!

— E o doamnă minunată, nu-mi dă niciodată bătăi de cap. Nu precum altele ca ea.

— Mmm, domnule Butorsky?

— E o mare schimbare pentru cineva ca dumneata, Kerman. Dar pari să te descurci.

— Mai e ceva de discutat, domnule Butorsky? Că dacă nu, aș pleca acum...

Sau era vorbăreț.

— Aproape am terminat aici, Kerman. O fac de aproape 20 de ani. Lucrurile s-au schimbat. Oamenii de la vârf au idei diferite despre cum să rezolve problemele. 'Nțeles că habar n-au ce se întâmplă cu adevărat cu cei de aici.

— Păi, înseamnă că o să vă bucurați să ieșiți la pensie, domnule Butorsky!

— Mda, mă gândeam la un loc ca Wisconsin... unde sunt mai mulți nordici de-ai noștri, dacă înțelegi ce vreau să spun.

Minetta, șoferița care făcea curse până în oraș și care mă adusese aici în prima mea zi, urma să fie eliberată în aprilie. Pe măsură ce data eliberării ei se apropia, se discuta intens cine urma să o succeadă, căci șoferița care făcea curse până în oraș era singura deținută căreia i se permitea să părăsească perimetrul închisorii zilnic. Sarcina ei era să facă tot felul de comisioane în oraș pentru personalul închisorii, să le transporte pe deținute și pe ofițerii de corecție însoțitori la programările medicale și să le ducă pe deținute la stația de autobuz după eliberarea lor – plus să îndeplinească orice altă sarcină care i se dădea. Niciodată, dar absolut niciodată nu s-a întâmplat ca șoferița pentru curse în oraș să nu fie „nordică".

Într-o zi, m-am dus ca de obicei la întâlnirea de un minut în biroul consilierului. În timp ce mă semnam în condică, domnul Butorsky se uita lung la mine.

— Kerman, ce zici să aplici pentru poziția de șofer de oraș? Minetta o să plece în curând. Avem nevoie de cineva de încredere pentru acest post. E un post important.

— Mmm... pot să mă gândesc puțin la asta, domnule Butorsky?

— Sigur, Kerman, chiar te rog.

Pe de o parte, să fiu șoferul de oraș însemna să am ocazia să mă văd cu Larry prin băile de la benzinăriile din lumea din afară. Pe de alta, se știa că șoferul de oraș era și informatorul de serviciu al închisorii. Nu eram turnătoare, sub nicio formă, și nu mi-ar fi fost de niciun folos dacă mă dădeam bine pe lângă șefi, așa cum o cerea postul. Privilegiul rasial și obligația subînțeleasă de a colabora erau prea mult pentru mine. În plus, după povestea mea dezastruoasă cu șurubelnița, nu prea mai aveam tupeul pentru activități ilicite, chiar și pentru rendez-vous-uri, oricât de mult tânjeam după Larry. În următoarea săptămână, când eram în biroul lui Butorsky, am refuzat discret postul, spre marea lui surprindere.

Când am ajuns prima oară în penitenciar, Pop, șefa la bucătărie, obișnuia să se uite la „filmul săptămânii" la televizorul închisorii, flancată de Minetta și Nina, colegele ei de cameră. Stăteau undeva confortabil în spate, amuzându-se și bucurându-se de delicatesele de contrabandă obținute de Pop. Când Minetta a plecat la școala de reintegrare, locul ei la seara de film a fost luat temporar de o fată albă înaltă, de o statură impunătoare; era în cea mai mare parte tăcută. Și Nina se pregătea să plece, dar ea urma să se ducă „la vale", într-un program de nouă luni, cu detașare, dedicat problemelor legate de droguri. Era destinat deținutelor despre care se știa că avuseseră dependențe de droguri sau alcool și care fuseseră norocoase să fie alese pentru acest

program de către judecătorii care le condamnaseră. Era singurul program serios de reabilitare de la Danbury (cu excepția programului cu cățeluși) și, în prezent, este singura modalitate din închisorile federale prin care îți poți reduce semnificativ sentința. Deținutele care intrau în acest program erau mereu speriate, pentru că nu se desfășura în cadrul penitenciarului, ci în închisoarea „adevărată": securitate maximă, celule și 1 200 de femei care ispășesc sentințe serioase, unele pe viață.

Nina mai avea în plus și grija de a găsi o înlocuitoare acceptabilă pentru Pop. După gafa pe care o făcusem la început în sala de mese, nici nu mi-a trecut prin cap că aș putea fi o candidată, dar, într-o sâmbătă noapte, în camera comună, Nina mi-a făcut semn din cap. Ea și fata cea tăcută stăteau cu Pop.

— Piper, vino să mănânci ceva!

Mâncarea de contrabandă era irezistibilă – nu renunțai cu inima ușoară la pura plăcere de a mânca orice altceva în afara mâncării pe care ți-o dădea instituția și, în plus, gătită și cu puțină dragoste. Eram totuși al naibii de inhibată, după amenințarea voalată pe care mi-o făcuse Pop în sala de mese.

Aveau pastă de avocado și chipsuri. Știam că fructele de avocado fuseseră cumpărate de la magazin. Am gustat puțin, dar nu voiam să par lacomă.

— E deliciooos! Mulțumesc!

Pop se uita la mine pieziș.

— Hai, mai ia!, a spus Nina.

— Nu, mersi, sunt sătulă, mulțumesc oricum!, am spus eu, pregătindu-mă să mă îndepărtez ușor.

— Hai, Piper, stai și tu câteva minute!

Acum chiar aveam emoții. Dar aveam încredere în Nina. Am tras încă un scaun și m-am așezat, pregătită să dispar la orice mic semn de nemulțumire a lui Pop. Am

discutat banalități despre întoarcerea iminentă a celeilalte femei în lumea de afară, despre cât de minunat ar fi să se reîntâlnească cu fiul ei adolescent și dacă avea să-și găsească o slujbă prin sindicatul tâmplarilor. Când a început filmul, m-am scuzat și am plecat.

Săptămâna următoare, m-au abordat la fel. În noaptea aceea mi-au oferit burgeri, mari și gustoși, în comparație cu cei pe care-i mâncam în sala de mese. Am înfulecat unul fără să mă mai las rugată, simțind gustul de oregano și cimbru. Pop părea amuzată de pofta mea și s-a aplecat spre mine și mi-a destăinuit:

— Folosesc condimente în plus.

La o zi sau două după, Nina mi-a pus o întrebare:

— Ce zici să te uiți tu cu Pop la filme când eu o să plec la programul pentru dependența de droguri?, a întrebat ea.

Poftim?

— Are nevoie de cineva care să-i țină companie când o să plec eu, să-i aducă gheața și sucul, știi?

Pop chiar dorea compania mea?

— Păi... nu ești dusă cu capu', știi? D-aia suntem prietene, pen' că pot să vorbesc orice cu tine.

Invitația mi se părea că-mi oferă avansarea ultimă... și nu una pe care s-o refuz ca pe ceva banal. Când am văzut-o pe Pop, am încercat să fiu fermecătoare și poate că într-un fel am reușit. Condiția de a nu fi dusă cu capul părea a fi rar întâlnită în acea perioadă în închisoare, deoarece, cam la o săptămână după, Nina m-a întrebat dacă vreau să-i iau locul în Dormitorul A, în „Suburbii", să fiu colega lui Pop.

Am rămas mască.

— Dar sunt deja în Dormitorul B – nu pot să mă mut.

Nina și-a dat ochii peste cap.

— Piper, lui Pop i se dă ce colegă vrea.

Am rămas șocată să aflu că o deținută putea obține ce voia. Desigur, dacă acea deținută era motivul principal pentru care bucătăria instituției era în bună funcțiune...

— Adică, o să mă mute?

Și-a dat din nou ochii peste cap. M-am încruntat, neștiind cum să fac față impulsurilor contradictorii.

Dormitorului B chiar i se potrivea porecla „Ghetoul", venind la pachet cu toate neplăcerile unui ghetou. Una dintre obișnuințele celor din Dormitorul B mă scotea însă din sărite: femeile își atârnau căștile micuțe pe spetezele de metal ale paturilor și ascultau radiourile lor de buzunar la „difuzoarele" lor improvizate, băgându-le pe gât celorlalte femei muzica lor dizarmonică, la volum ridicat, asurzitor. Nu mă deranja muzica, ci calitatea audio groaznică.

Dar Dormitorul A părea a fi ocupat de un număr disproporționat de doamne în vârstă, mofturoase, și de cele din Programul Cățelușii, majoritatea fiind țăcănite. Și nu voiam ca cineva să mă considere rasistă – deși nimeni din închisoare nu părea să aibă nici cea mai mică reținere în a vorbi în cele mai generalizante clișee rasiale.

„Drăguță", mi-a spus cu o voce tărăgănată o altă deținută, „toată lumea de aici încearcă pur și simplu să se conformeze celui mai rău stereotip cultural posibil."

De fapt, invitația către mine se baza în mare parte pe acest lucru. „Pop nu vrea picior de lesbiană pe aici", a spus Nina, direct. „Și tu ești o fată albă, drăguță."

Pe de o parte, Pop ar fi fost o colegă cu care mi-ar fi prins bine să stau, căci era clar ce influență avea în închisoare. Pe de altă parte, aveam o puternică bănuială că ar fi fost o colegă de dormitor extrem de solicitantă, văzând cât efort depune Nina pentru ea.

În cele din urmă, m-am gândit și la Natalie: cât de drăguță fusese cu mine și cât de bine îmi era cu ea – și mai

avea doar nouă luni până să plece acasă. Dacă o lăsam baltă, cine știe ce poamă i-ar fi băgat în Celula 18?

— Nina, nu cred că pot pur și simplu s-o las de izbeliște pe Domnișoara Natalie, am spus eu. A fost foarte drăguță cu mine. Sper că Pop o să înțeleagă.

Nina a părut surprinsă.

— Atunci... ajută-mă să găsesc pe altcineva. Ce zici de Toni? E italiancă.

Am spus că e o idee grozavă, că s-ar potrivi de minune și apoi m-am retras în Dormitorul B, în casa mea de ghetou.

șapte

ORELE

Dacă voiau un eveniment religios la Danbury, aveai de unde alege: liturghia de vineri pentru catolici și câteodată și liturghia de duminică (de obicei, ținută de „preotul cel bun", un părinte tânăr care cânta la chitară și vorbea italiană, așa că era adorat de toate americancele de origine italiană); o slujbă pe model creștin spaniol, ținută în weekend; un grup de meditație budist și, de asemenea, vizite făcute de rabini miercurea; și o întâlnire săptămânală excentrică a unui grup care nu se afla în nicio categorie, condusă de voluntare înarmate cu chitare electrice și lumânări parfumate. Totuși, cea mai mare greutate o avea slujba „creștină" (a se citi, fundamentalistă), ținută în sala de vizite duminica după-amiază, după terminarea orelor de vizită.

În martie, am întrebat-o pe Sora Rafferty, călugărița nemțoaică și capelana-șefă, dacă se făcea ceva în duminica de Paște și pentru cei afiliați Bisericii Episcopale. S-a uitat la mine de parcă aș fi avut trei capete, apoi mi-a răspuns că dacă mă țin de capul preotului meu și-l pun – pe el sau pe ea – pe lista mea (completă) de vizitatori, atunci vom putea folosi capela. Mersi pentru nimic, Soră!

Din punctul meu de vedere, prosternarea religioasă și ostentativă a vecinelor mele care considerau că s-au

născut a doua oară era enervantă. Câteva dintre cele credincioase se manifestau zgmotos, proclamând sus și tare că merg să se roage, indiferent pentru ce, că Dumnezeu era alături de ele pe perioada încarcerării, că Iisus îi iubea pe păcătoși și așa mai departe. Personal, mi se părea că lui Dumnezeu poți să-i mulțumești și pe o voce mai joasă și poate cu mai puțină automulțumire. Poți să-ți afișezi veneratia și totuși să te porți lamentabil, ceea ce vedeai întâmplându-se peste tot, în dormitoare.

Nu am avut pălării sau rochii noi de primăvară, dar, cu o săptămână înainte de Paște, cineva a înălțat o cruce imensă de lemn în spatele clădirii închisorii, chiar la ieșirea din sala de mese. Am văzut-o când m-am dus la micul dejun și nu m-am putut stăpâni să nu-i arunc un „Ce dracu'?" doamnei Jones, regina în vârstă și posacă a Programului Cățelușii, una dintre doamnele care veneau mereu la micul dejun. Am rămas surprinsă să aflu că avea doar 55 de ani, dar închisoarea îmbătrânește o femeie înainte de vreme. „Întotdeauna o ridică", m-a informat ea. „Niște bufoni de la SCM au venit cu ideea și au adus-o."

La câteva zile după, discutam cu Nina despre sărbătorile care se apropiau, la o ceașcă de cafea instant. Călugărița nemțoaică le dăduse lui Levy și celeilalte evreice din clădire, cu siguranță mult mai agreabila Gayle Greenman, cutii cu matzoh, pâine nedospită evreiască, de Paște. Asta a stârnit interesul celorlalte deținute.

— Cum se face că alea primesc biscuiți mari?, m-a întrebat o vecină din Dormitorul B, cercetând misterele credinței. Ar merge de minune cu niște jeleu.

Nina, cu părul pe moațe, a dat din cap și a început să povestească despre Paștele din anii trecuți.

— Într-un an eram la Rikers. Biscuiții Matzoh au fost singurele lucruri comestibile pe care ni le-au dat, a spus

ea visătoare, rulând cu grijă țigara printre degete. Au fost delicioși cu unt.

Anul ăsta nu aveam să mă mai împart între Seder-ul* ținut de familia lui Larry și tradițiile familiei mele. Păcat – ador Cele Zece Plăgi ale Egiptului**.

Pop și gașca ei au făcut pe dracu'n patru pentru a pregăti masa de Paște. A fost ca un miracol de primăvară, în sensul bun. Meniul consta în: pui la cuptor și varză cu găluști delicioase, atât de tari că le puteai folosi ca armă; ouă umplute, cu mușchi pe deasupra, fabuloase; și legume adevărate la bufetul cu salate. Ca desert, am fost servite chiar cu specialitatea lui Natalie, prăjitura cuib de pasăre – tortilla bine prăjită, peste care a turnat o umplutură de budincă, acoperită cu „iarbă" de cocos din abundență, deasupra presărând bombonele de jeleu, iar peste toate astea trona o bezea viu colorată, o figurină pascală. Mă holbam la ea și nu-mi credeam ochilor, în timp ce toată lumea din jurul meu mânca cu poftă. Nu voiam să mă ating de acea diorama incredibilă. Voiam să o dau cu lac și să o păstrez pentru totdeauna.

Chiar după Paști, Nina a plecat peste deal, la închisoarea cu securitate maximă, pentru programul pentru dependența de droguri. Știam că avea să-mi lipsească. Croșetase la o eșarfă săptămâni întregi, iar eu îi dădeam sfaturi. „Ce culoare crezi că ar trebui să bag acum?", întreba ea, scoțând o colecție remarcabilă de bucățele de ață pe care le adunase. „Mov!", îi arătam eu. „Verde!"

* Cină care marchează începutul sărbătorilor pascale la evrei (n.t.).

** Pessa'h (Paștele), la evrei, înseamnă „a trece peste" și se referă la momentul când Dumnezeu le-a dat egiptenilor cele zece plăgi, sau pedepse, pentru că nu au vrut să-i elibereze pe evrei din robie, iar molimele au ocolit (au trecut peste) casele evreilor (n.t.).

Întreaga comunitate din închisoare se pregătea asiduu să le primească pe cele opt femei care intrau în programul strict, de nouă luni, pentru probleme legate de consumul de droguri. Acest proces presupunea să se descotoroseasc că de orice marfă de contrabandă pe care ar fi putut s-o aibă, să cumpere noi lucruri de la magazinul închisorii și să le burdușească cu snacksuri și cu mesaje pe care să le transmită femeilor care își ispășeau pedeapsa dincolo. Într-un fel, era ca și cum le-ar fi trimis într-o tabără de vară înspăimântătoare.

Nina avea să fie doar la câțiva kilometri depărtare, dar pentru mine era ca și cum ar fi fost dusă la mii de kilometri. Era posibil să n-o mai văd niciodată. Avea să termine programul chiar înainte să fiu eu eliberată, așa că era posibil să se întoarcă la timp pentru a ne lua rămas-bun.

Alături de celelalte șapte femei, Nina și-a pus rănița în dubița care ajungea în oraș și am îmbrățișat-o.

— Mulțumesc pentru tot, Nina!

— Eșarfa asta e pentru tine, Piper! O s-o termin!, a spus ea, plângând.

În timp ce Nina se îndrepta către IFC, am avut un puternic sentiment al pierderii. A fost prima persoană cu care mă împrietenisem și acum urma să nu mai țin deloc legătura cu ea. Închisoarea pune atât de mult accentul pe ideea pierderii celor dragi și care trăiesc în mintea ta. Unii dintre acești oameni erau chiar dincolo de terenul închisorii – știam vreo șase femei care aveau surori sau verișoare la închisoarea de maximă securitate peste deal. Într-o zi, întorcându-mă la lucru după prânz, am zărit-o pe Nina prin poarta din spate a IFC și am înnebunit de fericire, țopăind încolo și-ncoace și făcându-i cu mâna. M-a văzut și ea și mi-a făcut cu mâna. Camionul care patrula în perimetrul închisorii s-a oprit între noi.

— Terminați cu rahaturile astea!, s-a răstit gardianul dinăuntru.

Pop, care petrecuse mulți ani „în fort" înainte să fie mutată în instituție, își pusese mulți mesageri să trimită tratații prietenelor ei care încă era în spatele gratiilor. Trăind în Dormitorul A, în „Suburbii", așa cum trăise ea, Pop avea un dulap enorm în cabina ei, de două ori mai mare decât al meu și al lui Natalie. Era burdușit cu o varietate uluitoare din lucrurile ei favorite – produse alimentare precum Spam*, care nu se mai găseau la magazinul închisorii, îmbrăcăminte de demult, de care nu mai avea nimeni, și, cel mai important, parfum. Îi plăcea să le combine ea – puțin din White Diamonds, un pic din Opium. *Eau de Pop.*

„Sunt aproape gata", a spus Pop în timp ce selecta din sutienele ei de dantelă fină, de contrabandă, pentru a le oferi unei prietene care ispășea o pedeapsă pe viață, la închisoarea de peste deal. „De ce să mai țin de ele? Plec acasă în ianuarie; o să-mi iau sutiene nou-nouțe pentru «bijuteriile» mele!"

Pop era o sursă de uimire și mister și surpriză. Nu o știam pe atunci, dar Nina aranjase să o cunosc pe cea care avea să mă ajute să-mi ispășesc pedeapsa în toate aspectele, care avea să mă dădăcească când aveam cel mai mult nevoie și să-mi spună să o încasez și să trec mai departe când chiar nu se putea face ceva. La început m-a privit cam cu neîncredere. Dar când am făcut rost, din magazinul SCM, de o tablă de lemn pentru a o pune sub salteaua ei, pentru a o ajuta cu problemele ei la spate, opinia ei despre mine s-a îmbunătățit simțitor. Și abilitatea mea de a-i scrie cererile de învoire mi-a venit în ajutor. Dar am câștigat-o cu adevărat cu apetitul meu vorace pentru ceea ce gătea ea și pentru poveștile ei.

* Carne la conservă (n.t.).

Pop dusese o viață plină cu de toate, până la închisoare, venind în această țară, din Rusia, la vârsta de trei ani. Plecase din casa părinților ei la optsprezece ani, pentru a se mărita cu un gangster rus. Traiul lor împreună cunoscuse toată acea extravaganță disco a anilor '70 și '80, și câțiva ani în care fugiseră din calea federalilor.

„Federalii au încercat să pună mâna pe noi căutându-ne care-ncotro... soțul meu râdea și spunea: «Dacă ăștia chiar te vor, tot te înhață. Nu se dau bătuți niciodată!»"

Soțul ei era în închisoare undeva prin sud, iar copiii ei erau deja mari. Pierduse totul și totuși ispășise vreo doisprezece ani în închisoare, rezistase și făcuse pe dracu-n patru să profite la maximum de ei. Pop era isteață și exuberantă. Era blândă, dar putea să fie și neîndurătoare. Știa cum funcționează sistemul, dar știa și cum să nu-l lase să te doboare. Iar sistemul încerca mereu asta.

Copiii adulți ai lui Pop veneau s-o viziteze în fiecare săptămână, altături de alți membri ai familiei, care șușoteau în rusă. Sala de vizite era singurul loc în care am văzut-o în uniforma kaki obligatorie – altfel, avea pe ea pantalonii de bucătărie, halatul roșu de Burgundia, cu inscripția Pop pe piept, cu fir alb, și cu o plasă de păr. Dar pentru vizite, își aranja mereu părul și se machia, ca să arate ca o doamnă, aproape ca o domnișoară.

Oricine primea vizite în mod regulat de obicei își păstra cel puțin o uniformă special pentru așa ceva – una care să pice bine, călcată și curată și, în unele cazuri, chiar special croită. Era împotriva regulamentului să modifici în vreun fel hainele, dar asta nu le împiedica vreodată pe deținute să încerce să transforme uniformele bărbătești terne într-unele mai stilate, mai feminine. Unele femei călcau pliuri cu modele pe spatele bluzelor pătrățoase, bufante. Toate știau care deținute se pricepeau la tricotat, așa că puteai să le dai la schimb alte bunuri de la magazinul închisorii pentru

o croială mai bună – acelor mami spanioloaice mai ales le plăcea să poarte pantaloni strâmți-strâmți. Am fost încântată când cineva mi-a dat o pereche din mult râvniții pantaloni fără pliuri Dickies, care fuseseră luați din talie și îngustați la glezne. Pe partea de interior a coapselor erau tociți, dar celelalte deținute au fluierat aprobator în timp ce mă îndreptam degajată către sala de vizite. „O! Piper!", mi-a aruncat apreciativ vecina mea, Delicious. „Beton!", a încuviințat Larry, cu ochii ieșindu-i din orbite când m-a văzut prima oară în pantaloni strâmți.

Părul era la fel de important ca și uniformele. Pentru o tipă blondă, cu părul drept, ca mine, asta nu era o problemă, dar pentru negrese și pentru spanioloaice era o sursă neîncetată de stres și de a petrece ore întregi cu preocupări femeiești. În general, puteai să-ți dai seama cine așteaptă o vizită în funcție de aspectul părului. Apăreau frecvent certuri legate de timpul petrecut pe scaunul de la salon, purtate în atmosfera îmbibată cu mirosuri emanate de soluțiile pentru permanent și din părul ars. Alimentarea cu energie electrică a camerei nu făcea față cererii, iar circuitele cedau mereu. Iar DeSimon era vinovat, pentru că refuza să facă ceva în privința asta. „Ar trebui să închidă așa-zisul «salon de frumusețe»!", a mormăit când fetele de la atelier au sugerat ca echipa de la electrice să repare instalația de acolo. „Nu se observă nimic pe deținutele astea!"

Odată ce o deținută termina cu coafura, trecea la machiaj. Cam o treime din populația de acolo se machia aproape în fiecare zi – din obișnuință, ca un efort de a se simți normal sau ca să fie mai atrăgătoare pentru cineva din conducere sau pentru o altă deținută. Se cumpărau farduri de la magazinul închisorii sau, în cazul unei foste agente de bursă, care era dependentă de Borghese, se aduceau pe ascuns de către vizitatori. Înainte să plece în

programul dedicat problemelor legate de dependența de droguri, Nina mi-a dat o pudrieră mică în formă de inimă, genul acela pe care l-ai găsi la magazinele unde toate produsele sunt un dolar, și am experimentat cu nuanțe țipătoare la fardurile pentru pleoape. Un procent semnificativ de spanioloaice aveau ochii, buzele și sprâncenele date cu contur permanent, un efect care mie mi se părea înfiorător – îl asociam cu curvele transsexuale din Meatpacking District*. Sprâncenele tatuate nu se potriveau niciodată cu cele reale, care apoi trebuiau să fie smulse sau rase și, cu timpul, din negre deveneau albastre.

Aproape toate femeile care așteptau o vizită apăreau cu hainele călcate, erau coafate și cu fața aranjată, așteptând pe palierul de lângă telefoanele cu plată, unde puteai să-i vezi pe cei dragi urcând dealul dinspre parcare. Cele care nu așteptau o vizită se înființau oricum pe scări, văzând acel du-te-vino ca pe un surogat de distracție – puteau, în general, să-i recunoască din vedere pe cei care veneau regulat: „O, uite-i pe copiii lui Ginger! Uite-i pe părinții Angelei – el întotdeauna o lasă pe mama ei să coboare înainte să parcheze, are probleme cu șoldul".

Vizitatorii trebuiau să completeze un formular în care declarau că nu au asupra lor arme de foc sau narcotice. Apoi, ofițerul de corecție verifica lista deținutei pentru a se asigura că numele vizitatorului era pe ea. Nu puteai decât să speri că lista era la zi, ceva ce ținea numai și numai de consilierul deținutei. Îi completase actele? Se obosise să le predea? Dacă nu, o încurcai. Nu conta cine era vizitatorul sau de cât de departe venise să te vadă – nu erau lăsați să pună piciorul în închisoare. Larry mi-a spus ce dureros era să vadă cum fiecare vizitator – bătrân sau

* Cartier din New York City (n.t.).

tânăr, punkist sau corporatist stilat – trebuia să-și calce pe inimă și să-l lingă-n cur pe gardian în speranța obținerii vreunui favor. Pentru ce, mai exact? Nu se știa. Dar jocurile de putere care alimentau atât de mult interacțiunea deținută-gardian se extindeau și în sala de vizite.

Larry venea să mă vadă în fiecare săptămână, iar eu trăiam pentru vizitele acelea – au fost centrul vieții mele la Danbury, o afirmare a iubirii mele pentru el, care-mi umplea inima. Mama conducea șase ore dus-întors, așa că, până la urmă, am implorat-o să vină o dată la două săptămâni. Cât am stat la Danbury, în acele unsprezece luni, am văzut-o mai mult decât în toată viața mea anterioară de adult.

Janet Yoghina și Sora Platte aveau mereu o mulțime de vizitatori, hipsteri nonconformiști și stângiști roșii în obraji și cu haine ieftine de bumbac de Guatemala. Sora Platte era nemulțumită de regulamentul în vigoare al Departamentului Administrației Penitenciarelor cu privire la lista ei de vizitatori – personalități care militau pentru pacea internațională încercaseră să obțină permisiunea de a o vizita pe Soră, dar le-a fost refuzată.

Câteva femei nu primeau niciodată vizite, pentru că efectiv rupseseră orice legătură cu lumea exterioară. Fără familie, părinți, copii, fără nimeni. Unele dintre ele aveau casa la celălalt capăt al lumii, iar unele nu aveau nici măcar casă. Unele femei au spus, scurt și la obiect, că nu voiau ca apropiații lor să le vadă într-un asemenea loc. În general, cu cât stăteai mai mult la pârnaie, cu atât se răreau vizitele și se mărea intervalul dintre ele. Îmi făceam griji pentru colega mea de dormitor, Natalie, care-și impusese o restricție de opt ani; vorbea la telefon cu băiețelul ei în fiecare noapte și primea multe scrisori, dar nu a primit nici măcar o vizită în tot anul în care am locuit împreună. Am fost conștientă de crearea tacită a unui zid prin

care ne respectam intimitatea, în spațiul nostru de doi pe trei, așa că nu am întrebat-o niciodată nimic.

Deși fiecare zi părea adesea să nu se mai sfârșească, acum fiecare săptămână se sfârșea fără să-mi dau seama, cu ritmul accelerat de orele de vizită. Eram incredibil de norocoasă să fiu vizitată de cineva joia sau vinerea și apoi și sâmbăta sau duminica. Era un sistem posibil datorită implicării lui Larry și a mamei mele, alături de o mulțime de prieteni din New York, dornici să vină să mă vadă. Larry jongla cu programul meu complicat de vizite cu abilitatea unui căpitan de pe un vas de croazieră.

Când consilierul meu, Butorsky, a plecat brusc, m-am temut de un nou coșmar birocratic. Se spune că a preferat să se pensioneze decât să dea socoteală directoarei, o femeie mult mai tânără decât el și care, pe deasupra, nu era nici „nordică", așa că a fost înlocuit tot cu un „veteran", domnul Finn, ce mai avea puțin și făcea și el 20 de ani de muncă în închisoare. Finn și-a făcut rapid dușmani în instituție, în rândul deținutelor și al personalului, cerând un birou privat și luându-se de femeile de serviciu că nu lustruiesc bine parchetul. Când s-a mutat în biroul său privat, dichisit, și-a pus pe ușă o plăcuță de alamă cu numele său. Evident că a naibii plăcuță a dispărut imediat, rezultatul fiind că o armată de ofițeri de corecție au venit să răstoarne cu susul în jos toată instituția. N-au putut răsufla până când n-au găsit plăcuța ofițerului Finn.

— Ne-am ars, colega, a spus Natalie, care-l știa pe Finn din anii trecuți, de la închisoarea de peste deal. Omul ăsta e al dracu'. Cel puțin Butorsky completa actele. Lui Finn nu-i place deloc hârțogăraia.

Asta a fost de natură să mă streseze, având în vedere jonglarea mea complicată cu lista de vizite. Dar părul meu blond și ochii mei albaștri m-au avantajat, la fel cum s-a întâmplat cu Butorsky. Domnul Finn s-a simțit imediat

înclinat să mă placă și când m-am dus la el cu un formular pentru un nou vizitator și cu o rugăminte timidă să binevoiască să-mi aprobe o vizită specială sau să-mi facă programul flexibil, așa cum o făcea Butorsky, a pufnit:

— Dă-mi lista aia. Mă doare-n cur de câți oameni ai pe listă. Îi trec pe toți.

— Serios?

— Normal! Finn și-a ridicat privirea spre mine.

— Ce dracu' cauți aici? Nu prea avem femei ca tine pe aici.

— Condamnare pentru implicarea în traficul de droguri, de acum zece ani, domnule Finn.

— Mare pierdere! E o pierdere pentru jumate dintre voi astea din închisoare. Majoritatea dintre voi nici n-ar trebui să fiți aici. Nu ca scursurile alea de peste deal... e una care și-a omorât cei doi copii. Cred că e o pierdere să o ții în viață!

Nu știam cum să răspund la asta.

— Așadar, o să-mi treceți numele vizitatorului pe listă, domnule Finn?

— Sigur!

Și așa a făcut. Lista mea de vizitatori a ajuns rapid la peste 25, un alt exemplu uluitor al faptului că nicio regulă din închisoare nu era bătută-n cuie.

Larry și mama erau legătura mea cu exteriorul, dar eram norocoasă și că aveam prieteni care veneau să mă vadă. Vizitele lor erau în mod special reconfortante pentru că nu mă mai simțeam vinovată, așa cum o făceam când era vorba despre tot calvarul prin care-i puneam pe Larry și pe cei din familia mea să treacă. Pur și simplu mă relaxam și mă tăvăleam pe jos de râs auzindu-i pe prietenii mei vorbind, punând întrebări și făcând remarci despre viețile lor miraculos de normale.

David, amicul meu din San Francisco de la clubul cărții și fostul coleg de cameră al lui Larry, era un vizitator regulat. Acum locuia în Brooklyn și, o dată pe lună, se suia în trenul către Connecticut. Ce era în mod special minunat la vizitele lui era faptul că se purta ca și cum totul ar fi fost perfect normal, inspectând peisajul plin de curiozitate și înțelegere. Îi plăceau la nebunie automatele – „Hai să tragem o fugă până acolo și să băgăm ceva pe sub mustăți". Îmi dădeau lacrimile când vedeam cu cât firesc abordau prietenii mei necazul meu.

David atrăgea multe priviri în rândul femeilor din închisoare. Poate datorită combinației dintre părul său roșcat, șarmul său nonșalant și ochelarii săi artistici, care atrăgeau atâtea comentarii tăioase. Sau poate că, în colțul ăsta de lume, nu erau obișnuiți cu evrei gay din New York. „E o figură prietenul ăsta al tău", a comentat unul dintre ofițerii de corecție, după o vizită. „Cum ar fi să simt pentru femei ce simte amicul ăsta al tău care vine să te vadă?", a spus domnul Finn, uitându-se chiorâș. Dar celelalte deținute îl adorau pe David, care era mereu vorbăreț cu ele.

„Te-ai simțit bine azi cu prietenul ăla al tău poponar?", m-a întrebat Pop după una dintre vizitele lui David. „Poponarii sunt cei mai buni prieteni", a spus ea cu un aer filosofic. „Sunt foarte loiali."

Dragul meu prieten Michael îmi scria în fiecare marți pe frumoasa lui hârtie de scris Louis Vuitton; scrisorile lui păreau artefacte ale unei lumi îndepărtate și exotice. La prima lui vizită a avut ghinionul să se nimerească odată cu un nou transport de deținute, iar priveliștea care l-a întâmpinat a fost cea a unor femei neîngrijite, în combinezoane, intrând în penitenciar încătușate, supravegheate de gardieni cu pușți de mare calibru. Când m-am alăturat lui la o masă pliantă, veselă, în uniforma mea kaki, curată, am văzut că e zguduit, dar ușurat.

Au venit să mă vadă și prieteni din Pittsburgh, Wyoming și California. Prietena mea cea mai bună, Kristen, își lăsa afacerea ei proaspăt demarată în Washington ca să mă vadă în fiecare lună, căutând îngrijorată, pe fața mea, semne că am vreun necaz de care alții nu și-au dat seama. Am fost prietene nedespărțite încă din prima noastră săptămână la facultate, un cuplu ciudat, asta e clar: ea, o sudistă în adevăratul sens al cuvântului, conștiincioasă și silitoare, dornică să îndeplinească așteptările despre ea; eu, nu prea conștiincioasă. Dar, în esență, ea și cu mine avem multe în comun – avem familii similare, valori similare, suntem prietenoase. Ea trecea printr-o perioadă mai dificilă; mariajul ei eșuase chiar când se năștea afacerea ei; și pentru a avea o discuție intimă cu cea mai bună prietenă a ei, trebuia să se târască până la o închisoare din Connecticut. Am observat că de câte ori venea să mă vadă, ofițerul Scott se înființa în sala de vizite și se holba la ea ca un adolescent.

Odată a venit să mă vadă un prieten; un avocat înalt, cu părul creț, și care își oferise serviciile pro bono unui client dintr-o închisoare pentru bărbați din apropiere, așa că s-a hotărât să facă o oprire în drumul său spre casă. De obicei, el și soția lui veneau să mă vadă împreună. În acea după-amiază liniștită de joi, noi doi ne-am distrat de minune, ca pe vremuri, vorbind și râzând ore întregi.

După aceea, Pop m-a încolțit.

— Te-am văzut în sala de vizite. Părea că te simți foarte bine. Deci, cine-i tipu'? Larry știe că vine să te vadă?

Am încercat să par serioasă, asigurând-o pe Pop că vizitatorul meu e un vechi prieten de facultate al lui Larry și că da, logodnicul meu știa de vizitele lui. M-am întrebat dacă Larry avea habar cât de multe susținătoarea avea în spatele gratiilor.

Când s-au terminat orele de vizită, ultimele deținute, care nu se îndurau să mai plece, i-au îmbrățișat și i-au sărutat pe cei dragi, iar noi am rămas împreună, mai mult pierdute în gândurile proprii, sperând că ofițerul de corecție n-o să aibă chef să ne facă percheziția corporală. Dacă cineva plângea, zâmbeai înțelegător sau o băteai pe umăr. Dacă cineva zâmbea cu gura până la urechi, o întrebai cum a fost vizita, în timp ce te dezlegai la șireturi. După ce terminai cu procedura de a te așeza pe vine și a tuși, puteai să te întorci, trecând de ușile duble, înapoi în clădirea închisorii, pe palier, unde erau tot timpul o mulțime de femei care se plimbau de colo-colo, așteptau telefoane și îi priveau pe vizitatori coborând dealul înspre parcare. Dacă erai rapidă, puteai să te repezi la fereastră pentru a prinde o ultimă imagine cu cei dragi, care plecau. Larry mi-a spus abia târziu, când m-am întors acasă, în siguranță, cât de sfâșietor era pentru el să-și întoarcă privirea și să mă vadă cum îi fac din mână în semn de rămas-bun, în spatele geamului, și apoi să coboare dealul, lăsându-mă singură.

opt

TOATE CURVELE SĂ-ȘI BAGE UNGHIA-N GÂT

Nu s-a lipit deloc de mine hobby-ul croșetatului, o obsesie în rândul deținutelor peste tot în închisoare, unele rezultate fiind impresionante. Nancy, deținuta care se ocupa de spălătorie, era o femeie albă de la țară, ursuză, a cărei antipatie pentru oricine în afară de „nordice" nu mai era un secret pentru nimeni. Personalitatea ei lăsa mult de dorit, dar era o artistă remarcabilă în ale croșetatului. Într-o zi, în Dormitorul C, am dat peste Nancy, care stătea cu vecina mea, Allie B. și cu Sally cea posacă prăpădindu-se de râs.

— Ce e?, am întrebat eu cu inocență.

— Arată-i, Nancy!, a chicotit Allie.

Nancy și-a deschis palmele pentru a ne arăta un penis croșetat, uluitor de realist. De mărime medie, în erecție, făcut din fire roz de bumbac, cu testicule și cu un smoc de păr pubian din bumbac maro și cu o revărsare de fire albe în vârf, pe post de ejaculare.

— Ce să zic, drăguț, dar nu prea e practic..., a fost tot ce am putut să comentez.

Allie B. stătea la câteva cabine distanță de mine în Dormitorul B și era o femeie înaltă, slăbănoagă, cu umeri lați și cu un maxilar proeminent, care se întovărășea cu cele care arătau ciudat și cele care arătau bine. Adora

bomboanele de ciocolată și îmi amintea de Wimpy, din *Popeye*: „Îți dau negreșit banii marți pe un baton de Snickers azi!" O tipă sărită de pe fix, care se gândea mereu la sex, număra zilele cât mai avea până să se întoarcă acasă, să și-o tragă, să mai prizeze ceva, în ordinea asta. N-avea nicio reținer sau rușine să-și mărturisească dragostea pentru narcotice. Îi plăcea heroina, dar era dispusă să ia orice care ar făcut-o să fie *high*, adesea fiind în stare să aspire vaporii solvenților de la locul ei de muncă, în atelierul de construcții. Mie nu mi se părea că e ceva de inhalat de acolo.

Tovarășa lui Allie era o tânără din zona de vest a Pennsylvaniei, care își spunea cu mândrie „țărancă". Eu o numeam Pennsatucky. Într-o zi, stăteam cu Pennsatucky în cabina mea din Dormitorul B, când vecina mea de lângă, Colleen, și amica ei, Carlotta Alvarado, au ieșit din baie.

— Și ce zici de jucărioara pe care ți-am dat-o săptămâna trecută? Tare, nu?, a întrebat-o Colleen pe Carlotta, rânjind cu gura până la urechi.

Carlotta a râs cu poftă, satisfăcută și și-au văzut de drum.

M-am uitat cu coada ochiului la Pennsatucky.

— Diiildouuuri!, a spus ea tărăgănat, pe vocea ei nazală din cucuieții din deal de unde provenea.

Cred că am părut curioasă, pentru că a continuat cu explicația:

— Colleen cre' că a mai făcut ceva trăsnit dintr-un morcov sau ceva. Altceva decât în mod normal!

— Adică?!

— Un creion cu un pansament în jurul lui și, peste, un prezervativ din ăla pentru degete, de la infirmerie.

— Nu sună prea plăcut!

— Hm. Când eram la închisoare, la țară, își făceau dildouri din linguri de plastic cu trei dinți, un absorbant și un deget de la o mănușă de cauciuc.

Mai descoperisem încă o utilizare a absorbantului! În închisoare, pasionatele care-și dădeau silința foloseau orice tip de material care le pica în mână.

— Vremuri grele, măsuri disperate, nu-i așa, Pennsatucky?

— Mda, orice o însemna și *asta*!

De bine ce le trimisesem pe cele opt colege ale noastre peste deal, la programul destinat dependenței de droguri, că IFC ne-a returnat favorul și ne-a trimis „prospături", niște pușcăriașe care „absolveau" la închisoarea din deal. Câteodată, aceste femei mai aveau puțin până la eliberare, dar, uneori, încă mai aveau o bună bucată de timp de stat la pârnaie. Totuși, de obicei stăteau împreună o perioadă, analizând situația în tăcere – asta, desigur, dacă nu aveau deja prietene în instituție, fie de afară, fie dinăuntru.

Una dintre nou-sositele de la IFC era Morena, o spanioloaică ce semăna cu o prințesă mayașă tulburată. Tulburată, nu pentru că era neîngrijită sau sălbatică în aspectul ei general. Avea clar aerul cuiva care știe cum să-și ispășească pedeapsa și arăta impecabil, cu uniformă „bună", călcată și dichisită, și, în general, avea o mare stăpânire de sine. Dar Morena avea ochi tulburători. Când se uita la tine, acei ochi căprui înnebunitori aveau o imensă forță de expresie și nu știai ce naiba vor să comunice. Ochii ei trădau faptul că făcea un mare efort să nu spună ce are în minte. Nu doar eu îi remarcasem ochii stranii. „Asta e dusă", mi-a spus Pop, bătându-se cu degetul la tâmplă. „Fii atentă!"

Vă dați seama ce surpriză am avut când Morena m-a întrebat dacă vreau să mergem împreună la muncă, dimineața – fusese distribuită la atelierul cu echipamente de protecție al SCM. Întotdeauna parcurgeam singură acel kilometru cât aveam până la atelier, o mică libertate la

care țineam. Habar n-aveam ce să vorbesc cu ea. Am presupus că e de vârsta mea, nu mi-am dat seama sigur de unde e (engleza ei avea un accent puternic, dar vorbea bine) și puteam să bag mâna-n foc că n-aveam să-i pun întrebări personale.

— Îți place la atelierul cu echipamente de protecție?, mi s-a părut o întrebare neutră.

Ochi Nebuni n-avea de ce să se supere.

— E în regulă!, a spus și a râs zgomotos. Îl știu pe șeful de IFC. Nu e nicio problemă. De unde ești, *chica*?

I-am oferit informațiile minimale, standard – New York City, cincisprezece luni sentința.

— Ai copii?

Fără copii. Ea?

Morena a râs – un râs gutural, de nebună, care spunea *O, ce fată naivă și hetero ești tu, de nu-ți poți da seama că sunt lesbi și afară, nu numai aici, unde nu poate să ajungă nicio sulă... Și ce-o să mă mai distrez să ți-o trag până-ți sar creierii.*

— Nu, scumpo, n-am copii.

Că mi-a plăcut sau nu, o săptămână și ceva, Morena m-a însoțit la lucru. Am auzit vrute și nevrute despre părerea ei proastă despre femeile din închisoare.

— Sunt ca niște fetițe, cred că e de joacă aici! și-a dat ea cu părerea, strâmbând din nas.

Eu afișam o politețe scrupuloasă și neutră, căci Ochi Nebuni îmi dădea o stare de neliniște. Pe lângă numeroasele noastre conversații stângace, în drum spre muncă, interacțiunea mea cu ea în interiorul închisorii a luat amploare. Morena se înființa la ușa cabinei mele și se pisicea într-un mod straniu: „Bună, scumpooo!"

Când m-am mutat în Dormitorul B, luasem hotărârea să nu primesc pe nimeni la mine; spațiul împărțit cu Natalie era și așa minuscul și era cel mai apropiat lucru

de intimitate pe care-l puteam obține. Ca să socializez, ieșeam. Dacă eram la mine în cubicul, fie citeam, fie scriam scrisori sau dormeam. Celorlalte femei, mai ales celor tinere, le plăcea ca lumea să vină în vizită la ele, să stea pe paturile lor și pe taburete și pur și simplu să piardă timpul flecărind; așa ceva nu era pe gustul meu.

— Se pare că ai o nouă prietenă, colega!, a observat Natalie, sec.

În cele din urmă, într-o zi când mergeam la muncă, Ochi Nebuni nu m-a mai luat pe ocolite. Începuse iar să critice imaturitatea și prosteala femeilor din închisoare.

— Se poartă de parcă sunt în vacanță sau ceva de genul ăsta, flendurindu-se pe aici prostește. Trebuie să se poarte ca niște femei!

Am spus, pe un ton întru câtva moderat, că majoritatea femeilor se plictiseau rău și poate că nu erau chiar atât de educate, așa că se distrau și ele cu prostioare.

Această observație a provocat-o pe Ochi Nebuni să se lanseze într-o declarație bruscă și pasionată:

— Piper, sunt ca niște copii, iar eu caut o femeie adevărată! Nu am chef de rahaturi din astea, cu fetișcanele astea! Afară, fac trafic de droguri pe bune! Am o afacere în toată regula, n-ai idee! Viața mea e serioasă! Chiar și aici, nu pot să-mi pierd vremea cu curvele astea proaste – vreau o femeie adevărată!

Am vrut să zic ceva, dar m-am răzgândit. Mă simțeam de parcă fusesem aruncată în plină telenovelă. Sub uniforma kaki de închisoare, pieptul Morenei practic se zbătea. Nu zic, avea și ea dreptate, o înțelegeam. Viața ei chiar era serioasă, dorințele ei erau serioase, iar eu pricepeam de ce nu voia să se încurce cu vreo pipiță oarecare și care se juca de-a lesbiana doar ca să aibă cu ce să se amuze în închisoare. Dar, la naiba, nu eram eu persoana potrivită!

Am încercat să-mi aleg cuvintele cu delicatețe.

— Ei, lasă, Morena, sunt sigură că o să-ți găsești femeia potrivită pentru tine. Doar trebuie să ai puțină răbdare până apare, nu?

S-a uitat la mine cu ochii aceia nebuni, în care nu puteai citi nimic. Se enervase? Era rănită? Voia să se răzbune? Nu-mi dădeam seama.

Am simțit o mare ușurare când am ajuns la lucru – acele zece minute de mers pe jos nu mi s-au părut niciodată atât de lungi. Mi-am păstrat gândurile pentru mine.

Morena a mai avut câteva tentative de a-și exprima nevoia ei pentru o femeie adevărată, gândindu-se poate că a fost prea subtilă pentru mine, dar răspunsul meu a rămas același – eram sigură că femeia potrivită exista pe undeva în sistemul de corecție și că providența o să i-o aducă chiar la Danbury degrabă. Eu abia așteptam să se întâmple asta.

Odată ce i-a fost clar că eu nu aveam să fiu scumpa ei viitoare, Ochi Nebuni și-a pierdut repede interesul față de mine. Nu m-a mai însoțit la lucru și nici nu se mai înființa la cabina mea. Încă mă saluta, dar total dezinteresată. Simțeam că ieșisem mai mult decât onorabil dintr-o situație delicată și că nu aveau să fie repercusiuni din cauza respingerii mele tacite. Am respirat mai ușurată, sperând că Ochi Nebuni avea să împrăștie zvonul în rândul celorlalte lesbiene adevărate că nu sunt „pe invers", deși fusesem și așa, într-o altă viață.

Pentru prima oară în mulți ani, duceam o existență purificată de orice chimicale – nici anticoncepționale nu mai luam. Corpul meu se întorcea la starea lui organică naturală. Și, după mai bine de două luni de abstinență forțată, simțeam că-mi fierbe sângele în vine. Dacă scuipai pe mine, cred că sfârâia.

Și Larry simțea cu siguranță presiunea separării noastre. Săruturile lui de bun venit în sala de vizite erau din ce în ce mai fierbinți și voia să mă mângâie cu piciorul pe sub masă. Și eu îmi doream asta, dar mă temeam mai tare de gardieni. Înțelegeam, la nivel visceral, așa cum el nu putea, că gardienii aveau puterea să încheie vizita și să mă priveze de toate drepturile de vizită. Acest lucru i-a fost clar și lui Larry într-o zi când Pornostarul Gay (adică ofițerul Rotmensen) și-a făcut apariția în timpul orelor de vizită. Pornostarul Gay era un sadic pompos, tuns periuță, cu ochii apropiați și cu o mustață zbârlită, arătând de parcă tocmai ar fi fost dat afară dintr-o formație-tribut Village People. Venise în sala de vizite să-l vadă pe amicul său, ofițerul Jesus-Is-My-Homeboy, care îi ținea locul ofițerului de corecție responsabil cu vizitele și care acum le plictisea pe cele două deținute a căror misiune era să-i țină isonul, în sala de vizite, cu proorociri despre Înălțarea la Cer.

Când am intrat în sala de vizite, l-am sărutat pe Larry de bun venit și apoi l-am mai sărutat pe furiș încă o dată când ne așezam la masa indicată. Văzându-ne, Pornostarul Gay a urlat de a răsunat toată încăperea, arătând cu degetul spre noi.

— *Hei!!!* Dacă vă mai prind o dată, ai *zburat* de aici!!!

Toți s-au uitat în tăcere la noi.

Larry a rămas perplex.

— Care naiba e problema ăstuia?, a spus în timp ce încerca să mă atingă pe genunchi, pe sub masă.

— Pur și simplu așa sunt ei, iubire – *și nu mă atinge!* Ăstuia *nu* îi arde de glume!

M-a durut să mă răstesc așa la el, când tot ce-mi doream era să mă atingă, dar Larry nu înțelegea că, în închisoare, dacă forțai limitele, consecințele puteau fi cumplite. Bărbații aceia aveau puterea nu numai să ne interzică vizitele, ci și să mă arunce la izolare după purul lor capriciu;

cuvântul meu împotriva cuvântului lor nu valora nici cât o ceapă degerată.

După vizită, încă traumatizată, am întrebat-o pe Elena, una dintre deținutele care lucra în sala de vizite, ce naiba se întâmplase. „O, amicul lui se uita la tine și s-a înroșit!", a spus ea. „Așa că lui Rotmensen i-a sărit țandăra când l-a văzut pe ăla mic rușinându-se că te vede că te săruți."

Săptămâna următoare s-a întors la post ofițerul de corecție responsabil cu sala de vizite. „Am auzit că ai sărit calul săptămâna trecută!", mi-a spus bătându-mă pe umăr înainte să mă lase să-l văd pe Larry. „O să fiu cu ochii pe tine."

Într-un asemenea mediu dur, corupt și contradictoriu, există un echilibru fragil între regulile închisorii, blândețea personală și propriul simț al umanității. Câteodată, în timpul câte unei vizite a lui Larry, mă simțeam copleșită, doborâtă dintr-odată de tristețe, la gândul vieții mele din acel moment. Putea oare să reziste relația noastră în toată acea nebunie? Mă temeam că nu. Larry păruse de neclinitit în toți acei ani în care așteptam să intru la închisoare; acum, că ajunsesem acolo, puteam oare să trecem testul adevărat? Minutele pe care le petreceam în sala de vizite erau atât de prețioase, încât nu ne înduram niciodată să discutăm ceva greu sau negativ. Voiam ca fiecare secundă petrecută în acea sală să fie dulce și perfectă.

Fiecare femeie resimte diferit impactul închisorii asupra relațiilor lor. Era o după-amiază de weekend și stăteam lângă cuptorul cu microunde cu prietena mea Rosemarie. Era în plin proces de preparare a unui fel elaborat, brânză topită și enchilada cu pui, iar eu o „ajutam". Deși mă descurcam să tai o ceapă (destul de dificil cu un cuțit pentru unt), în principiu, ajutorul meu consta în a o asculta vorbind pasionat despre viitoarele nunți. Rosemarie era logodită cu un tip drăguț, tăcut, care o

vizita credincios săptămânal, iar ea era obsedată de planurile pentru nuntă. Se abonase la tot felul de fițuici pentru mirese, care se adunaseră teancuri în cabina ei, și adora să viseze și să-și plănuiască Marea Zi.

Voia să-mi plănuiască și mie Marea Zi – Larry și cu mine eram logodiți de aproape doi ani. Dar pe mine nu prea mă interesa o ceremonie tradițională, plus că știam că mai era ceva până să ne căsătorim, ceea ce nu prea mă îndemna să iau în serios planurile de nuntă. Lucru care o scotea din minți pe Rosemarie. Când i-am spus că o să port o rochie de mireasă roșie, a pufnit revoltată.

În acea după-amiază, Rosemarie era preocupată cu ce aveam să port pe cap. Dacă nu o să port văl (păcat însă, spunea ea), atunci o tiara era cea mai potrivită. „Rosemarie, chiar crezi că o să-mi pun o coroană pe cap în timp ce mă îndrept spre altar?", am pufnit eu.

Dar în inima unei planificatoare de nunți în devenire, orice e posibil.

În timp ce Rosemarie umplea tortillas și argumenta pasional în favoarea perlelor de cultură, a venit Carlotta Alvarado: voia să știe cine era la coadă la cuptorul cu microunde. Era o întrebare strategică. Carlotta, care juca după regulile sistemului fără abatere, voia să știe, de fapt, cine ar fi putut s-o lase să treacă înainte, iar cu Rosemarie erau șanse mari. Lucrau împreună în programul cu câinii antrenați pentru persoanele cu dizabilități și, deși Carlotta, o fată sigură pe ea, din Bronx, și Rosemarie, o tocilară preppy din New England, nu păreau să aibă prea multe în comun, se înțelegeau foarte bine. Rosemarie a fost de acord să mai amâne gătitul enchiladelor astfel încât Carlotta să poată să-și prăjească niște ceapă cu Sazón, condiment hispanic care dă tututor mâncărurilor o notă de portocaliu, sărat și picant.

— Și Carlotta e logodită!, a spus Rosemarie în timp ce ceapa sfârâia.

Logodnele erau rare în rândul deținutelor.

— Grozav, Carlotta. Cum îl cheamă pe al tău?

— Rick. E un scump, vine să mă vadă mereu. Deci mă mărit. Abia aștept!, a spus Carlotta radiind de fericire.

— It's *so* exciting!*, fredona Rosemarie.

Apoi, a afișat un zâmbet larg.

— Spune-i ce mi-ai spus și mie, Carlotta!

Carlotta a zâmbit triumfător.

— Da, abia aștept să mă mărit. Știi de ce?

Nu știam.

Carlotta a făcut un pas în spate, pentru a transmite mai bine ideea că, atunci când medita la sfânta cununie, inima i-o lua la trap. Și-a întins palma înspre mine, cu degetul arătător în sus, pentru a sublinia ideea.

— Ca toate curvele *să-și bage unghia-n gât*!

— Mm... curvele?

— Exact! Mă întorc în cartierul meu și mă mărit, și asta o să le dea peste bot curvelor ălora care mă bârfesc pe la spate. O să fiu măritată, o să am omul meu și știi ce o să aibă ele? Pe nimeni! O droaie de copii de la nu știu câți bărbați. *Abia aștept* să mă mărit, ca să-și bage unghia-n gât curvele alea!

O studiam pe Carlotta, cu fața ei frumușică radiind și animată în timp ce visa la viitorul ei – unul din care făceau parte un singur bărbat, câteva curve și un inel pe deget. Nu mă îndoiam că o să obțină ce voia. Dintre toate femeile din închisoare, ea era singura care întotdeauna găsea o soluție. A primit o slujbă de închisoare grozavă, la dresajul câinilor însoțitori, făcea rost de toate cepele de contrabandă de care avea nevoie, avea și o afacere suplimentară cu

* „It's so exciting", vers dintr-o melodie a solistei Rihanna (n.t.).

pedichiura și se zvonea că avea până și un telefon mobil ascuns pe undeva în închisoare, ca să-și sune omul afară, fără să aștepte la rând și să plătească taxele exorbitante din închisoare. Era o șmecheră, care privea lumea fără sentimentalisme. Am tras concluzia că Rick era un tip norocos.

Cât mă privește pe mine, mă simțeam prinsă între lumea în care trăiam acum și cea în care tânjeam să mă întorc. Vedeam că cele care nu se împăcau cu traiul în închisoare aveau probleme cu personalul și cu celelalte deținute. Erau într-un permanent conflict, pentru că nu ajungeau la o înțelegere cu colegele lor. Am văzut tinere femei care aproape toată viața se luptaseră cu sărăcia și acum se revoltau împotriva autorității, precum și femei de vârsta a doua, de clasă mijlocie, care erau oripilate de faptul că trebuie să trăiască printre niște oameni pe care nu-i considerau a fi de nasul lor. Din punctul meu de vedere, puteau să evite să-și provoace singure o astfel de nefericire. Și eu uram controlul pe care-l exercita închisoarea asupra mea, dar știam că singura modalitate de a mă împotrivi lui se găsea chiar în mintea mea. Și știam că nu eram mai bună decât oricare dintre celelate femei închise acolo, chiar și cele care nu-mi plăceau.

Pe de altă parte, unii se simțeau mult prea confortabil în închisoare, prea integrați în ciclul vieții dinăuntru. Păreau să fi uitat lumea care există dincolo de gratii. Încerci să te acomodezi și să te integrezi și, în același timp, să fii pregătit în fiecare zi să te întorci acasă. Nu e deloc ușor. Adevărul e că închisoarea și locuitorii ei îți umplu gândurile și îți vine greu să-ți mai amintești cum era în libertate, chiar și după numai câteva luni. Petreci o mulțime de timp mai degrabă gândindu-te cât de groaznică e închisoarea decât imaginându-ți cum o să fie viitorul. Nimic din rutina zilnică a sistemului penitenciar nu-i face pe deținuți să se

axeze pe cum va fi viața afară, ca cetățeni liberi. Viața instituției domină totul. Acesta este unul dintre adevărurile îngrozitoare ale încarcerării, faptul că oroarea și încrâncenarea și atenția asupra vieții imediate în spatele gratiilor îți alungă din minte „lumea reală". Și asta face ca întoarcerea în ea să fie dificilă pentru mulți deținuți.

Așa că am devenit obsedată de plecările care aveau loc aproape zilnic și mă trezeam întrebându-mă *Cine pleacă acasă săptămâna asta?* Aveam un pontaj mental și, dacă îmi plăcea de persoana respectivă, mă duceam la ușa din față a sălii de vizite, după micul dejun, să-i spun la revedere, un ritual respectat de o mulțime de deținute la fiecare plecare. Era o senzație de bucurie amară să le văd plecând, pentru că aș fi dat orice să merg și eu cu ele. Femeile își pregăteau hainele pentru plecarea acasă, pe care cineva din lumea de afară le trimitea prin R&D; prietenele lor le pregăteau o masă specială, iar ele începeau să-și împartă toate lucrurile – haine de la magazinul închisorii, uniformele și păturile „bune" și alte lucruri de valoare pe care le strânseseră în timpul detenției lor. Și eu aveam fantezii cu momentul când urma să-mi împart lucrurile.

Să mă uit la femeile care abia veneau nu era la fel de plăcut, dar era interesant. Evident că-mi părea rău pentru ele, dar în privire aveam o sclipire amuzantă de superioritate, pentru că cel puțin știam mai multe despre cum merg treburile în închisoare decât știau ele, iar asta îmi oferea un avantaj. Acest impuls s-a dovedit a fi adesea greșit când cineva se întorcea la Danbury după ce încălcase termenii eliberării condiționate – în principiu se repezea direct în biroul consilierului și cerea să stea în cameră cu fosta colegă și să i se dea aceeași slujbă. Știam că până la două treimi dintre toți deținuții eliberați se întorc la închisoare pentru că au încălcat termenii eliberării condiționate, lucru care

pe mine inițial m-a lăsat perplexă – eu n-aș fi făcut nimic care să mă arunce înapoi în închisoare. Niciodată. Și totuși... nimeni nu părea surprins să vadă o față familiară din nou la Danbury.

Puteai să le identifici ușor pe cele care se predaseră singure. De obicei erau femei albe, din clasa de mijloc, și păreau copleșite total și speriate de moarte. Mă întrebam *Și eu am arătat atât de descompusă?* și apoi mă duceam să le ofer niște papuci de duș și pastă de dinți pe care acum le țineam depozitate în dulapul meu, special pentru astfel de ocazii.

Dar majoritatea nou-venitelor fuseseră în custodie de ceva vreme, uneori chiar de la arestul inițial, dacă li se negase cauțiunea sau dacă nu o putuseră plăti, și veneau din închisori districtuale sau din cele federale, numite CCM-uri sau CDM-uri – centre de corecție metropolitane sau centre de detenție metropolitane. Închisorile districtuale mi se descriau ca fiind în general murdare, pline de bețivi, prostituate și drogați – nu se ridicau la nivelul nostru, de *federales*. Deci nimic surprinzător în faptul că femeile care ajungeau la Danbury după penitenciarele districtuale arătau de obicei terminate. Păreau încântate că au ajuns la Danbury, deoarece condițiile de aici erau mai bune – fapt care mie mi se părea deprimant.

Interesante mi se păreau și femei precum Morena, care „avansaseră" de la penitenciarul de maximă securitate în închisoarea de minimă securitate – teoretic, criminale dure și potențial periculoase. Arătau întotdeauna prezentabil – aveau părul făcut, uniformele erau în toată regula, cu numele lor și numărul de înregistrare reliefate pe buzunarul cămășii. (Femeile din închisoare nu aveau așa ceva.) Nu păreau niciodată speriate. Dar se simțeau adesea nelalocul lor văzând de câtă „libertate" dispunem noi și spuneau că închisoarea nu oferă prea multe opțiuni în ceea ce

privește programele și timpul liber. De fapt, multe dintre ele erau nefericite în închisoare și voiau să se întoarcă la penitenciarul de maximă securitate. O femeie, Coco, s-a dus hotărâtă în biroul consilierului și i-a explicat că ea nu face față bine libertății și dacă ar putea, îi ruga frumos, să o trimită înapoi peste deal, pentru că nu ar vrea să nu i se mai ia în considerare buna purtare din cauza unei tentative de evadare. Dar am auzit că, de fapt, nu suporta să stea departe de iubita ei, care încă era la IFC. Coco a fost trimisă înapoi a doua zi.

Încet-încet, se făcea primăvară pe dealurile din Connecticut și începeam și noi să ne dezmorțim. Pentru că stăteam printre atâtea „țăcănite", viziunea mea asupra lumii era afectată, așa că mă temeam că, atunci când o să mă întorc afară, o să fiu și eu puțin atinsă. Dar învățam câte ceva în fiecare zi, rezolvând câte un mister sau o subtilitate prin observație și instrucție.

Cărarea de lângă sala de gimnastică era în cea mai mare parte o mocirlă, dar eu mă ambiționam să merg pe lângă ea, încurajată de faptul că eram din ce în ce mai slabă și fiecare vizitator care venea să mă vadă îmi spunea, uluit, *Arăți fantastic!* Făceam acele ture pe terenul acela mocirlos în tăcere, pentru că la magazinul închisorii încă nu veniseră nenorocitele alea de radiouri cu căști, la 42 de dolari. În fiecare săptămână treceam pe listă radioul, înainte de a o preda, și în fiecare săptămână primeam un răspuns negativ. Ofițerul de corecție care se ocupa de magazin și care, în public, era un nesuferit, iar în particular, prietenos, pur și simplu zbiera „Nu avem!" de fiecare dată când îl întrebam dacă vor veni. Toate celelalte nou-sosite erau în aceeași barcă cu mine și ne plângeam de milă reciproc. Seara de film mi-o petreceam mai mult citind pe buze și în timpul pe care-l petreceam pe drum sau la sala de gimnastică eram singură cu gândurile mele

care îmi răsunau zgomotos în minte. Trebuia să fac rost de radioul ăla!

Lionnel, deținuta care era supervizor la magazie, era una dintre cele mai apropiate vecine în cămăruțele noastre strâmte. Colega ei fusese ținta protestului pe care Lili Cabrales l-a manifestat făcând pipi în cameră, în prima mea zi în Dormitorul B, și tot ea fusese cea care curățase. Lionnel avea o plăcuță neagră cu numele ei, la fel ca Natalie, indicând faptul că fusese peste deal, la IFC, și probabil avea o sentință mare. Era teribilă, totuși prietenoasă, o deținută care aborda practic lucrurile, o creștină veselă, care te taxa imediat cu câte o ironie. Lionnel își exprima sus și tare opinia despre ceea ce ai putea numi atitudinea ei față de „comunitate" – să nu fure, să fie „corectă" la numărătoare, să le trateze cu respect pe celelalte deținute. Nu se dădea peste cap să se împrietenească la întâmplare cu o fată albă ca mine, dar tot îmi spunea bună dimineața și, câteodată, când ne găseam una lângă alta la chiuvetele de la baie, zâmbea la încercările mele timide de a glumi.

Într-o după-amiază liniștită, când înlocuiam becurile din Dormitorul B, am văzut-o pe Lionnel ieșind din cabina ei. Era ceva neobișnuit, căci în mod normal trebuia să fie la lucru, la magazie. Am profitat de ocazie să aflu mai multe despre misterioasele radiouri.

— Lionnel, iartă-mă că te deranjez, dar am și eu o întrebare, am spus și i-am explicat rapid problema mea cu radioul. Simt c-o iau razna fără muzică. Pur și simplu nu pot să-l conving pe OC să-mi spună când vor primi. Ce părere ai?

Lionnel și-a înclinat capul într-o parte, aruncându-mi o privire sceptică, piezișă.

— *Știi* că nu trebuie să-i întrebi pe cei care lucrează la magazie chestii din astea și că nu avem voie să vorbim despre niciun bun din magazie?

Am înlemnit.

— Nu, Lionnel, nu știam. Nu voiam să te pun într-o situație delicată, iartă-mă.

— E în regulă.

Mai era o săptămână până în mai. De-acum, ne bucuram și noi de soare, care usca mocirla. Copacii aveau frunze și pe ei poposeau păsări migratoare, iar de peste tot pe cărare răsăreau iepurași. Pe patul de flori de lângă magazin se vedeau bujorii, erau și ei pe cale să înflorească. Mi-am dat seama că nu era atât de rău să-mi ascult gândurile, când aveam atâtea la care să mă uit. Rezistasem trei luni, aproape un sfert din sentință. Dacă trebuia să urmăresc filme mute până la finalul ei, nicio problemă. Nici măcar nu m-am mai obosit să trec radioul pe listă în acea săptămână; cineva care deja făcuse cumpărăturile se plânsese că tot nu găsise. Așa că, atunci când un nou radio cu căști a zburat de pe tejghea direct pe teancul meu de cumpărături, pur și simplu m-am holbat la el.

— Ai vreo problemă, Kerman?, a zbierat OC-ul. E adevărat ce se spune despre blonde, nu-i așa?

M-am uitat peste el, prin geamul magazinului, prin care am zărit-o pe Lionnel. Nu s-a uitat la mine. Dar am zâmbit în sinea mea în timp ce semnam chitanța și i-am dat-o ofițerului. Era amuzant cum funcționau treburile pe aici, cum alte deținute puteau să pună lucrurile în mișcare. Nu știam ce făcusem să merit asta, dar mai conta?

În acea săptămână, toată lumea din închisoare a fost chemată în holul principal la o întâlnire inopinată cu conducerea – o mână de bărbați albi, prea plictisiți pentru a mai zâmbi afectat. Ni s-au spus următoarele:

1. Urmează salubrizarea! Vom avea mai multe inspecții!

2. Nu mai este permis fumatul sub ferestrele de la birourile directorului! Ați fost avertizate!
3. Nu este permis sexul în închisoare! Fără excepție! Nu tolerăm așa ceva! Și da, ne referim la tine!!

Nici că putea să ne pese mai puțin. Toate deținutele știau că Finn, consilierul-șef, era prea leneș ca să se obosească să inspecteze dormitoarele chiar și de formă și nu era atât de implicat încât să pună în vigoare majoritatea regulilor. Singurul lucru de care se părea că-i pasă lui Finn era ierarhia (așa cum se observase când a fost acel fiasco cu plăcuța cu numele). Și administratorul-șef nu dădea doi bani pe nimic din ce avea legătură cu închisoarea.

Dar avea și conducerea dreptate să ne acuze de ceva: de când plecase Butorsky, se simțea o atmosferă mai „sexuală" printre doamne, lucru care ducea la niște combinații hilare. Big Mama era o matahală veselă, care locuia în Dormitorul A – spirituală la jocurile de cuvinte, mai tot timpul amabilă și generoasă în talie. Era însă slăbuță cu modestia, așa cum s-a dovedit flirtând cu câteva fete mult mai tinere și mult mai slabe din cabina ei. Îmi plăcea de Big Mama și eram fascinată de succesul ei în dragoste. Cum reușea? Care îi era secretul? Fetele astea erau oare precum cele angajate de bărbați grași, de vârsta a doua, să atragă fete nubile ca să se culce cu ei? Fetele însă nu o vorbeau urât pe la spate, așa că oare o făceau din curiozitate? Mi-ar fi plăcut să știu, dar nu aveam curajul să întreb.

Atât conducerea, cât și deținutele se fofilau constant de la reguli. Odată ce venea noul schimb de gardieni în închisoare, fofilarea începea din nou. Am jubilat când am scăpat de Pornostarul Gay, căci mi se părea incredibil cât de suportabilă părea acum închisoarea, fără el.

În locul Pornostarului, a venit domnul Maple, care părea a fi exact opusul predecesorului său. Domnul Maple

era tânăr, tocmai se retrăsese din armată după ce servise în Afganistan și era exagerat de curtenitor și prietenos. A devenit imediat plăcut de femeile din închisoare. Încă îi consideram pe toți OC-ii a fi, în principiu, dușmanii, dar începeam să înțeleg de ce o deținută putea să se uite la ei și altfel decât cu ură. În ciuda teoriei „gay de moment", vasta majoritate a femeilor deținute sunt heterosexuale și le e dor de compania masculină, de perspectiva masculină și de atenția masculină. Cele puține norocoase aveau soți sau iubiți care le vizitau regulat, dar majoritatea nu au acest noroc. Singurii bărbați care intră în contact cu ele sunt gardienii, iar dacă OC-ul este cât de cât uman, se transformă în obiectul pasiunii. Dacă e un nenorocit, cu atât mai mult.

E greu să-ți imaginezi, în America, o relație atât de inegală precum cea dintre un deținut și un gardian. Relația formală, impusă de instituție, e că vorbele unuia sunt literă de lege, iar ale celuilalt nu valorează nimic; o persoană poate să-i ordone celeilalte să facă aproape orice, iar refuzul poate avea consecințe fizice. E ca și cum ai primi o palmă peste față. Chiar și în relațiile cu oamenii care, în lumea de afară, sunt aleși să exercite forță – polițiști, ofițiali aleși, soldați – și tot avem drepturi în cadrul interacțiunii noastre. Avem dreptul de a-i contesta pe cei aflați la putere, deși poate nu ne exercităm acest drept. Dar când treci de gratiile închisorii, în postură de deținut, îți pierzi acest drept. Se evaporă, ceea ce e terifiant! Și n-ar trebui să mire pe nimeni când extrema inechitate a relațiilor zilnice dintre deținuți și temnicerii lor duce, firesc, la diverse forme de abuz, de la mici umiliri până la crime oribile.

În fiecare an, gardienii de la Danbury și din alte închisori de femei din țară sunt prinși că le-au abuzat sexual pe deținute. La câțiva ani după ce m-am întors acasă, s-a aflat că unul dintre ei era un ofițer de la Danbury, un veteran

care avea la activ șaptespreze ani în funcție. A fost condamnat și a petrecut o lună în închisoare.

Când domnul Maple era de serviciu după-amiaza, patrula prin dormitoare. Mă stânjenea ideea ca ofițerii de corecție bărbați să mă vadă doar în muu-muu-ul meu, oricât de larg era. Era și mai stânjenitor când, după ce mă schimbam de la sală, în pantaloni scurți și un top sport, vedeam cum un gardian se holbează la mine. Nu era atât ideea că-mi văd corpul, deși gândul acesta mă oripila, cât ideea că momentele mele intime – schimbatul de haine, statul în pat, cititul, plânsul – erau, de fapt, publice, pentru a fi observate de acești bărbați străini.

Într-una dintre primele sale zile de serviciu, Maple citea corespondența.

— Platte! Platte! Rivera! Montgomery! Platte! Esposito! Piper!

M-am ridicat și mi-a înmânat corespondența, iar apoi m-am întors în grup. Unele femei se hlizeau și șușoteau. M-am dus lângă Annette și m-am uitat la ea derutată.

— Ți-a zis Piper!

Și alte deținute se uitau la mine nedumerite. Și povestea nu se terminase. M-am rușinat și m-am făcut roșie ca racul, ceea ce a stârnit și mai multe chicoteli.

— Pur și simplu nu știe. Crede că e numele meu de familie!, am încercat eu să mă apăr.

A doua zi, la strigarea corespondenței, a procedat la fel.

— Ăsta e *prenumele* ei!, au accentuat unele femei, cu tupeu, iar eu m-am înroșit din nou.

— Zău?, a întrebat el. E cam straniu.

Dar tot Piper a continuat să-mi spună.

nouă

ZIUA MAMEI

De Ziua Mamei în închisoare, a fost o nebunie totală. De când ne-am trezit, fiecare femeie îi ura alteia „La mulți ani"... încontinuu. Am renunțat rapid să mai încerc să le explic că nu aveam copii și doar spuneam și eu „La mulți ani și ție!" Cam 80 la sută dintre deținutele din închisorile americane au copii, așa că erau mari șanse să nimeresc.

Multe femei croșetaseră trandafiri roșii cu cozi lungi pentru „gagicile de închisoare" sau pentru prietene. Unele s-au organizat într-un fel de „familie" formală, mai ales pe perechi mamă-fiică. Erau o mulțime de mici clanuri la Danbury. Femeile mai tinere se bazau pe „mămicile" lor pentru sfaturi, atenție, mâncare, împrumuturi pentru a cumpăra produse de la magazin, afecțiune, îndrumare, chiar disciplină. Când una dintre cele tinere se purta necorespunzător, putea să audă, de la o altă deținută enervată, „Du-te și vorbește cu maică-ta și termină cu rahaturile astea!" Sau dacă puștoaica chiar vorbea tâmpenii sau făcea probleme din cauza radioului, era posibil ca și mama să fie sfătuită: „Trebuie să vorbești cu fii-ta, că dacă nu se potolește, o să și-o ia de la mine!"

Familia mea de facto de la închisoare era centrată în jurul lui Pop. Exemplifica modurile complexe prin care rădăcinile familiale se dezvoltă în spatele gratiilor, ca

arbuștii tunși în forme diferite. „Sora" mea imediată era Toni, noua șoferiță de oraș, care o înlocuise pe Nina și devenise noua colegă de cameră a lui Pop. Automat, prin extensie, Rosemarie, cea mai bună prietenă a lui Toni, era tot o soră – mă gândeam la ele ca la Gemenele Italience. Dar Pop avea mulți alți „copii", inclusiv pe Big Boo Clemmons, chiar și mai masiva Angelina Lewis și pe Yvonne, care lucra cu Pop în bucătărie. Îmi plăcea în mod special de Yvonne; fiecare spunea despre cealaltă că este „sora pe care nu mi-am dorit-o niciodată". Toate „fiicele" negrese ale lui Pop îi spuneau Mama. Toate „fiicele" albe îi spuneau Pop. Nu avea fiice spanioloaice, deși avea amice spanioloaice chiar în grupul ei.

Maternitatea în închisoare era venerată, dar era și complicată de separare, vină și rușine. Din punctul meu de vedere, colegele mele deținute erau, în mare, mămici, bunici și chiar străbunici obișnuite, sărace sau de clasă mijlocie, și cu toate acestea aveau sentințe foarte lungi – cinci ani, șapte, doisprezece, cincisprezece. Știam că, de vreme ce se aflau în închisoarea de securitate minimă, nu comiseseră crime violente. Urmărindu-le pe vecinele mele, tinere care nici măcar nu făcuseră liceul, cu copiii lor în sala de vizite, m-am întrebat, a nu știu câta oară, în mintea mea: *Ce poate să fi făcut ca să fie închisă aici atât de mult?* Doar nu erau niște genii criminale!

În cele trei luni de când mă aflam la Danbury văzusem câteva femei gravide care născuseră; în februarie, tânăra Doris a fost cea prin care am avut acces la prima naștere în închisoare. Nu mai văzusem niciodată o femeie în travaliu și am fost, în același timp, fascinată și îngrozită s-o văd pe Doris controlată total de corpul ei și de copilul ei, indiferent de ce era în jur. Spre uimirea mea, lumea din închisoare a lăsat alte lucruri deoparte și a încercat pe cât posibil s-o ajute – a beneficiat de vreo șase moașe-surogat,

învârtindu-se pe lângă ea în orice moment, verificând dacă are nevoie de ceva, arătându-i cum să stea mai confortabil, spunându-i povești despre propriile lor travalii și raportând progresul nașterii audienței emoționate din închisoare. Conducerea clar nu era prea preocupată de ce se întâmpla; nașterile în închisoare nu însemnau nimic pentru ei.

Era primul copil al lui Doris și tot ce voia era să se ghemuiască în patul ei, ceea ce, se pare, nu era un lucru prea bun nici pentru ea, nici pentru copilul care se chinuia să iasă. Femeile mai în vârstă făceau cu rândul plimbând-o pe Doris de-a lungul holului principal al închisorii, vorbindu-i cu blândețe, spunându-i povești și făcând glume. Extrem de vigilentă era colega de cameră a lui Doris, și ea însărcinată cu primul ei copil și urmând să nască în curând. Amândouă păreau speriate.

A doua zi dimineață, pe măsură ce contracțiile s-au întețit, Doris a fost dusă la spital în cătușe. În multe locuri din Statele Unite, deținutele însărcinate sunt ținute încătușate în timpul nașterii, o practică brutală și barbară, dar Doris nu a trebuit să treacă prin asta. După multe ore de travaliu a născut un băiețel de patru kilograme, la spitalul din Danbury, și a fost adusă înapoi imediat, palidă, trasă la față și tristă. Mama ei îl luase pe copil și îl dusese la avanpostul de țară unde trăia, la opt ore distanță. Nu erau prea mari șanse ca nou-născutul să-și vadă curând tatăl – Doris mi-a spus că tatăl copilului tocmai fusese arestat, având trei capete de acuzare. Din fericire, ea urma să plece acasă în decursul unui an.

Nimic din ce văzusem la Danbury nu-mi alungase din teama de naștere, dar, pentru prima oară, am avut o mică perspectivă a relației mamă-copil. Singurul mod sigur de-a o face pe o deținută să zâmbească era să o întreb de copiii ei. Văzându-le pe colegele mele deținute, am înce-

put să înțeleg că nu există nicio conexiune emoțională mai puternică decât cea dintre o mamă și copilul ei, fie el sugar sau un om în toată firea. Erau întotdeauna familii în sala de vizite; acesta era cel mai bun și cel mai rău lucru pe care-l vedeam în orele petrecute acolo. Copii mici care creșteau în timp ce mamele lor își ispășeau pedeapsa, încercând să aibă o relație bazată pe cele cincisprezece minute de conversație telefonică și pe orele de vizită. Nu le-am văzut pe aceste femei să fie mai fericite decât atunci când erau cu copiii lor, jucându-se cu micile jucării de plastic pe care le țineau în colț și împărțind Fritos și Raisinets de la automat. Când orele de vizită se sfârșeau, ți se rupea inima să le vezi cum se despart. Într-un singur an, un copil putea deveni, dintr-un bebeluș care se foiește, un copilaș vorbăreț și gălăgios, iar mamele nu puteau privi decât de la distanță campionatele lor de fotbal, serile de bal, absolvirea, nunțile și înmormântările.

Oricât de greu era pentru o deținută să-și vadă copiii în timpul vizitelor, la fel de greu era și pentru părinți să-și vadă copiii ajunși în spatele gratiilor. Erau atât de multe fete printre noi, de optsprezece și nouăsprezece ani! Unele dintre copilele astea fuseseră trimise de ceva vreme într-un loc ca Danbury, dar o singură decizie greșită putea să arunce o tânără într-un sistem necruțător și inflexibil. Faptul că nu aveau antecedente și că aveau un comportament bun nu conta deloc – sentințele federale erau stabilite în funcție de limitele minime din închisorile federale, așa că dacă pledai vinovată (așa cum făceau majoritatea), singura persoană care chiar avea puterea de a decide cât timp să stai dincolo de gratii era procurorul, nu judecătorul. Urmau apoi vizitele părinților întristați – nu așa erau însă și ai mei. Mama era ca o rază de soare în acea sală.

Pentru vizitele noastre săptămânale, mama se îmbrăca impecabil, în culori delicate, vesele, cu părul ei blond

aranjat cu stil, cu machiaj ireproșabil, purtând o bijuterie pe care i-o oferisem mai demult, de Crăciun sau de ziua ei. Puteam să trăncănim cu orele despre fratele meu, despre elevii ei, despre unchi și mătuși, despre câinele familiei! Eu o puneam la curent cu orice nouă deprindere în ale electricității pe care o asimilasem în săptămâna aceea. Părea întotdeauna că se simte bine în sala de vizite și, după ce pleca, primeam tot felul de comentarii de la colegele mele: „Mama ta e așa drăguță, ești o fată norocoasă!" sau „Asta e mama ta? Pleacă de aici! Eu credeam că e sora ta!"

Auzisem replica asta mare parte din viața mea de adult. Și ei i-o spuneau des oamenii și, deși primise complimentul acesta cam de vreo trei mii de ori înainte, tot o făcea să radieze. În trecut, acest schimb familiar mă jignea. *Adică eu arăt ca și cum aș avea 40 sau 50 de ani?*, mă îmbufnam eu. Dar acum mă bucura să observ că-i face plăcere când oamenii ne asemuiau astfel. Chiar și în plin dezastru pe care-l provocasem asupra noastră, ea tot se simțea mândră că e mama mea. Mi-am dat seama că n-o văzusem niciodată pe mama înfrântă, chiar când viața i-a aruncat în spate greutăți și dezamăgiri. Speram ca asemănările dintre noi să fie mai mult decât ochii noștri albaștri.

Tatăl meu, la mai bine de 1 600 de kilometri distanță, a putut să mă viziteze când s-a terminat anul academic. Ușurarea lui când m-a văzut era evidentă. Fusesem tot timpul fetița lui tătic' și îmi dădeam seama că suferea să-și vadă copilașul, chiar dacă un copilaș la vreo 30 de ani, într-un loc ca acela. Dar tot ne-am simțit bine, mâncând bomboane M&M, în timp ce eu îl aduceam la zi cu toate intrigile din acel loc. Diferența dintre telefoanele noastre săptămânale și o conversație reală, față în față, era precum cea dintre un mesaj scris versus o vizită de un weekend. Dacă rămânea ceva bun în tot haosul acela, era gândul la cât de minunată este familia mea.

Am avut o întâlnire grozavă cu mama, de Ziua Mamei – deși sala de vizite era dată peste cap. N-o mai văzusem niciodată atât de aglomerată, cu atât de multe familii. Multe femei de la Danbury aveau familii care nu dispuneau de resursele necesare unor vizite regulate, chiar dacă multe locuiau în New York City. Era greu pentru bunicile și mătușicile obosite, care aveau grijă de copiii fiicei sau ai surorii, în timpul detenției acestora, să se care cu copilașii de-o șchioapă sau cu adolescenții prin autobuze, trenuri și taxiuri, necesare pentru a ajunge la Danbury – călătoria putea dura și câteva ore dus, din oraș, și costa mult. Dar Ziua Mamei era specială și copii de toate vârstele mișunau prin sală, într-o învălmășeală de conversații purtate în multe limbi și accente. În miezul lor era mama, zâmbind fericită când m-a văzut intrând în toată acea nebunie.

La strigarea corespondenței, spre oroarea mea, am primit două exemplare identice din *The New Yorker*. Cineva de afară îmi mai făcuse încă un abonament. Domnișoara Esposito din Dormitorul C deja se supărase pe mine când am primit primul abonament, în martie – considera că e o pierdere de bani pentru amândouă. Ale nabii reviste se strângeau teanc peste tot în închisoare!

Esposito era o ciudățică. O femeie masivă, solidă, la vreo 50 de ani, avea o coafură derutantă, de fetișcană, cu părul ei închis la culoare, tuns bob. Făcea mereu parte din trupa de întâmpinare a noilor deținute, indiferent de rasă – ea însăși fiind americancă de origine italiană, cu un nume spaniol, după căsătorie. A mărturisit că fusese în fruntea Regilor Latini*, o afirmație pe care la început am privit-o cu scepticism – de ce ar avea nevoie Regii Latini

* Latin Kings, una dintre cele mai puternice găști hispanice de stradă, în America (n.t.).

de o Regină Italiancă? –, dar s-a dovedit a fi adevărat. Era o fostă intelectuală radicală din anii '60, care intrase în afacerile găștii la un nivel regional ridicat. Esposito ispășea o sentință foarte lungă.

Mi-am dat seama destul de repede că Esposito, deși o persoană cu nevoi, nu dorea de la mine ceea eu nu eram dispusă să-i ofer și avea o admirație emoționantă față de revistele și cărțile mele. Într-o zi a venit la mine cu un ventilator în mână. Era un ventilator potrivit, din plasticul din care erau făcute și mesele, așa cum puteai găsi la Woolworth. Semăna cu cel pe care-l avea Natalie.

— Colega, o să te bucuri că ai așa ceva la vară!, a spus ea. Nu se mai găsesc. Nu le mai vând la magazin.

Acum, la magazinul închisorii se vindea un ventilator mult mai mic, un rahățel care costa 21,80 de dolari. Cele de modă veche erau cele prețuite, mai ales de doamnele mai în vârstă, care păreau să resimtă mai acut căldura.

Ventilatorul lui Esposito era stricat. Nici măcar nu venise căldura, dar ea era deja stresată.

— Poți să te uiți puțin la el, în atelierul de electrice? Aș da orice să-l repari!

I-am spus că sigur, o să încerc, dar nu promit nimic. L-am luat cu mine a doua zi la lucru și l-am examinat împreună cu colegele mele. S-a dovedit că se putea repara ușor și m-am bucurat că faptul că aveam acces la unelte îi era de folos unei alte deținute. Înapoi în închisoare, când, cu un aer triumfător, am pus ventilatorul în priză și a început să zumzăie, ca dovadă că mergea, Esposito aproape că a leșinat de bucurie. Am refuzat să accept vreo plată în bunuri de la magazin, dar Esposito m-a răsplătit ducând vorba despre mine.

Aproape imediat, o altă deținută veterană m-a abordat, sperând să-i fac rost de o placă pe care s-o pună sub saltea, ca să n-o mai doară spatele. Mai era un grup de femei mai

în vârstă care ispășeau sentințe lungi – Pop, Esposito, doamna Jones – și dacă îi făceam uneia dintre ele o favoare, avea grijă să răspândească vestea. În curând, eram asaltată de femei care veneau cu radiouri și ventilatoare stricate și eram chemată în cabinele lor, să le repar lucruri – agățătoare pentru haine, țevi slăbite, pantofare stricate, tot felul de lucruri de genul ăsta.

Mica Janet considera că s-a întrecut orice limită.

— Nu e treaba noastră, Piper. Nu țin de electrice, deci de ce să le facem noi?

— Nimeni altcineva n-o să le facă, scumpo. Federalii n-or să aibă grijă de noi în fundătura asta. Trebuie să ne descurcăm singure.

Accepta logica aceasta și, în plus, avea și altele pe cap la acel moment. Mica Janet avea o admiratoare, o fată albă, minionă, pe nume Amy, cu gura mare. Amy era nouă în subgrupul existent aproape mereu de deținute pe care eu le numeam Eminemlettes, fete caucaziene, care o încurcaseră din cauza gurii lor mari și a atitudinii pe măsură, care nu acceptau să fie călcate în picioare de nimeni (cu excepția bărbaților din viața lor). Aveau sprâncene pensate mult, părul ca porumbul crud, limbaj hip-hop și bărbați cu care făcuseră copii, dar cu care nu se măritaseră, și credeau că Paris Hilton era *nec plus ultra* în ceea ce privește frumusețea feminină. Amy era cea mai măruntă și mai nesuferită din noua serie de Eminemlettes, era îndrăgostită de Mica Janet, care, în ciuda experienței ei de doi ani în închisoare, părea să nu știe cum să facă față unei pasiuni ca de școală generală. Mica Janet nu se încurca cu fete, așa că Amy își pierdea timpul degeaba. Mica Janet nu era atât de rea ca s-o strivească pe Amy; îi tolera venerația de cățeluș.

Totuși, când Amy a fost distribuită la atelierul electric, Janet a trebuit să pună piciorul în prag. Dacă Amy nu

înceta cu bileţelele ei sentimentale şi cu comportamentul de câine plouat, Mica Janet nu va mai vorbi cu ea. Amy a părut descurajată, dar resemnată. Din punctul meu de vedere, Amy nici nu era cu adevărat lesbiană, ci doar se amorezase ca o şcolăriţă. Ca să fac un bine tuturor şi fiindu-mi milă de Janet, o mai luam pe Amy cu mine la diverse treburi de administrare. Nu refuzam o cerere să repar ceva nici din partea cuiva care nu-mi plăcea. Cred că am pus sute de agăţătoare în plus în cabine, pe care le făceam din cleme de oţel, cu ciocanul, în tot acest timp Amy bombănind şi înjurând.

În ciuda gurii ei spurcate şi a frecventelor ei crize de isterie, am găsit în mine o rezervă surprinzătoare de răbdare pentru Amy, pe care o abordam cu blândeţe, dar ferm. Era ca bomboanele SweeTart – dulci şi, în acelaşi timp, acre de ţi se strepezeau dinţii. Nimeni nu se uita la ea cu ochi buni. Amy mă răsplătea cu un devotament de neclintit, pendulând între a-mi spune mamă şi soţia ei – ambele apelative mă revoltau şi pufneam ironic: „Amy, nu sunt suficient de bătrână să-ţi fiu mamă, iar cealaltă – nu eşti genul meu!"

Faptul că săream în ajutor chiar ne-a atras popularitatea, iar eu primeam mai multe zâmbete şi salutări din cap, ceea ce mă făcea să mă ruşinez puţin. După aproape patru luni petrecute în închisoare, e prea puţin zis că eram precaută şi îi ţineam pe majoritatea oamenilor la distanţă. De multe ori mă eschivam de la întrebarea vicleană „Ce face o americancă get-beget ca tine într-un loc ca ăsta?" Toată lumea presupunea că ajunsesem aici pentru vreo escrocherie financiară, dar, de fapt, ca majoritatea femeilor, intrasem la închisoare din cauza implicării nonviolente în afacerile cu droguri. Nu făceam un secret din asta, de vreme ce ştiam că aveam o companie numeroasă; numai în sistemul federal (o fracţiune din populaţia închisă în

Statele Unite), erau peste 90 000 de deținuți pentru infracțiuni legate de droguri, în comparație cu 40 000, pentru crime violente. Pentru întreținerea unui deținut federal e nevoie de 30 000 de dolari anual, iar la femei, e nevoie chiar de mai mult.

Majoritatea femeilor din închisoare erau sărace, cu un nivel de educație scăzut, care proveneau din cartiere în care abia se resimțea economia de bază, iar traficul de narcotice oferea cele mai mari șanse de angajare. Sentințele lor erau date, cel mai adesea, pentru acțiuni precum traficul de droguri la un nivel scăzut, pentru faptul că permiseseră ca apartamentul lor să fie folosit în activități legate de droguri, pentru că făcuseră pe curierii și transmiseseră mesaje, fiind plătite oricum foarte prost. O cât de ușoară implicare în afacerile cu droguri putea să te trimită la închisoare pentru mulți ani, mai ales dacă aveai un avocat slab, din oficiu. Chiar dacă aveai un avocat grozav de la Legal Aid, acela se confrunta cu un teanc de dosare încălcite și cu resurse limitate pentru apărare. Îmi era greu să cred că natura infracțiunilor noastre era ceea ce contase pentru sentința mea de cincisprezece luni versus cea mult mai lungă a unora dintre vecinele mele. Eu beneficiasem de un avocat privat foarte bun și de un costum de club country, care să meargă cu părul meu blond, tuns bob.

În comparație cu cei condamnați pentru afaceri cu droguri, infractorii considerați „gulere albe" dovediseră adesea o lăcomie mai mare, deși infracțiunile lor foarte rar atrăgeau atenția – fraudă bancară, fraudă în asigurări, escrocherii cu cardurile de credit, emitere de cecuri fără acoperire. O blondă la vreo 50 de ani, cu voce guturală, era la închisoare pentru fraudă cu acțiuni (îi plăcea să mă țină la curent cu năzbâtiile făcute de copiii ei la internat); o femeie care fusese bancher de investiții delapidase bani pentru a-și întreține obiceiul de a juca la noroc; și

Rosemarie, cea cu gândul setat pe mariaj, ispășea o sentință de 54 de luni pentru fraudă la licitații pe internet.

Am spicuit aceste date despre infracțiunile altora fie pentru că mi le spuseseră ele, fie că aflasem de la altcineva. Unele vorbeau fără menajamente despre infracțiunile comise, ca Esposito sau Rosemarie; altele nu suflau o vorbă despre ce făcuseră de ajunseseră la Danbury. Încă habar n-aveam de ce fusese condamnată Natalie la opt ani în această fundătură. Ne înțelegeam bine și ne petreceam plăcut unele după-amieze împreună, în cubiculul nostru. Eu stăteam pe patul meu, citind sau scriind scrisori, în timp ce Natalie, sub mine, asculta la radio. Mă anunța: „Colega, mă bag în pat, ascult muzică și mă relaxez!" În fiecare duminică făceam curat împreună în cubiculul nostru – foloseam ligheanul ei de plastic, de neînlocuit, și îl umpleam cu apă caldă și cu detergent. Ea spăla podelele cu o cârpă specială de la bucătărie, în timp ce eu curățam pereții și tavanul cu absorbante pe care le luam din cutia din baie, ștergeam praful și toată murdăria de pe grinzile de metal oblice și de pe instalația de protecție contra incendiului, care se afla deasupra patului meu. Apoi lucram amândouă la făcutul patului meu. Nimeni care fusese de ceva vreme în închisoare n-avea să lase o colegă de celulă novice să facă patul singură, așa cum am aflat încă din prima mea zi acolo.

M-am atașat foarte mult de Natalie în scurt timp – era foarte drăguță cu mine. Și mi-am dat seama că, fiind colega ei de celulă, îmi conferea o inexplicabilă credibilitate în rândul altor deținute. Dar pentru că sau din cauză că împărțeam același spațiu, nu știam practic mai nimic despre ea – doar că era din Jamaica și că avea doi copii, o fiică și un fiu mai mic. Și cam atât. Când am întrebat-o dacă, inițial, a fost închisă peste deal, la IFC, a negat, dând din

cap: „Nu, colega, pe vremuri, lucrurile erau puțin diferite. Am stat acolo puțin – și n-a fost prea plăcut."

Mai mult de atât nu-mi împărtășea. Era clar că, pentru Natalie, subiectele personale ieșeau din discuție, iar eu trebuia să respect asta.

Dar într-un univers al femeilor închise într-un perimetru atât de restrâns, poveștile suculente și secretele aveau un fel al lor de a ieși la suprafață, fie pentru că deținutei în cauză îi scăpase porumbelul când nu trebuia, fie pentru că personalul închisorii ciripise. Bineînțeles că personalul nu trebuie să discute detalii personale cu alte deținute, dar e ceva ce se întâmplă tot timpul. Anumite povești erau la mare trecere. Francesca LaRue, o tipă ciudată și recalcitrantă, fanatică religioasă, din Dormitorul B, fusese desfigurată în urma unei operații estetice extreme. Oferea o imagine bizară, cu niște sâni ca baloanele, buze de rață și chiar implanturi la fund, și se spunea că aplicase niște proceduri ilegale de chirurgie estetică, pe ascuns, „injectându-i pe oameni cu ulei de transmisie" pentru a topi celulita. Cred că în spatele acestei povești era, de fapt, o fraudă medicală clasică. Se zvonea că o blondă de vârsta a doua, deșteaptă și manipulatoare, furase zeci de milioane de dolari într-o schemă elaborată de fraudă. O doamnă în vârstă abia ce-a pășit pe poarta închisorii, că s-a și răspândit ca focul vestea că delapidase o sumă mare de bani de la sinagoga ei. Mulți nu aprobau acest lucru („Nu se poate să furi de la o biserică!").

Trebuia să privești cu o notă de scepticism orice poveste pe care o auzeai de la o altă deținută. Gândiți-vă puțin: pui multe femei într-un spațiu închis, le dai puțin de lucru și mult timp de pierdut – la ce altceva să te aștepți? Totuși, adevărată sau nu, bârfa făcea ca timpul să pară că trece mai ușor. Pop avea cele mai bune subiecte de bârfă, mai vechi și mai detaliate. De la ea știam că Natalie fusese la

IFC cu ani în urmă: aruncase apă fierbinte peste o altă deținută, în bucătărie. Mie parcă nu-mi venea să cred. „Curva aia o călca pe nervi și, dacă nu te-ai prins încă, Piper, să știi că lui Natalie îi sare țandăra ușor!"

Îmi venea greu să suprapun acest gen de furie și agresivitate peste imaginea colegei mele liniștite, care avea mereu un aer de demnitate și care mă trata atât de drăguț. Totuși, citând-o pe Pop, „Să nu te pui cu Natalie!".

Văzând cât de derutată și de tulburată eram aflând de această nouă față a lui Natalie, Pop a încercat să facă puțină lumină asupra unor aspecte din închisoare: „Uite, Piper, acum lucurile sunt calme, dar nu e mereu așa. Câteodată, lucrurile o iau pe arătură. Și atunci, te duci peste deal – ai încurcat-o! Unele dintre curvele alea de acolo sunt niște animale, unele. Plus că acolo sunt și unele care au sentință pe viață. Tu ai un an amărât de făcut și știu că ți se pare greu, dar când ai ani mulți de făcut, sau ești aici chiar pe viață, privești altfel lucrurile. Nu poți să înghiți prea multe de la nimeni, pentru că e vorba de viața ta, și dacă te lași călcată o dată în picioare, atunci o să ai mereu probleme...

Era o femeie peste deal pe care o știam – o minioană, foarte tăcută, rezervată, nu supăra pe nimeni. Femeia asta era acolo pe viață. Își vedea de lucru acolo, nu stătea în drumul nimănui, se ducea devreme la culcare și cam atât. Apoi apare o tipă tânără, genul care face probleme. Și începe să se agațe de femeia asta – îi face numai căcaturi, o bate la cap tot timpul, e o tipă proastă de bubuie. Ei bine, femeiușca aia, care nu spusese nimănui nici dă-te mai încolo, a pus două lacăte într-o șosetă și a învățat-o minte. Nu mai văzusem așa ceva, fata aia a încasat-o zdravăn, era sânge peste tot, a terminat-o. Dar știi ce, Piper? Ăsta-i locul unde suntem. Și nu suntem cu toate în aceeași barcă. Ține minte."

Când Pop îmi spunea astfel de povești, băgam la cap fiecare cuvințel. N-aveam cum să verific dacă era adevărul gol-goluț sau nu, ca majoritatea lucrurilor pe care le auzeam în închisoare, dar mi-am dat seama că poveștile astea nu erau chiar aberante. Ele descriau lumea noastră așa cum era ea și așa cum o trăiam noi. Lecțiile de pe urma lor s-au dovedit a fi mereu de neprețuit și demne de a fi respectate.

Spre norocul meu, cel mai aproape de o bătaie am fost nu ajungând la o ciomăgeală cu lacăte în șosetă, ci mai degrabă dintr-o ceartă legată de legume. De câte ori la bufetul vegetal era și altceva în afară de conopidă și salată iceberg, mă duceam să-mi iau. Într-o zi, era niște spanac amestecat cu salata iceberg și, încântată, am început să aleg frunzele de un verde-închis pentru cină. Fredonam în barbie o melodie, încercând să mă desprind puțin de vacarmul din sala de mese. Dar, în timp ce culegeam cu atenție frunzele de spanac, evitând salata, din tot zgomotul acela am auzit clar cuvintele:

— Hei, hei, hei, tu! Nu le mai alege! Nu le mai alege atât!

M-am uitat în jur să văd cine țipa și cui îi era adresat. Spre surprinderea mea, o tânără robustă, cu plasă de păr, se uita urât la mine. M-am uitat în jurul meu, apoi am gesticulat către ea, cu cleștele pentru salată.

— Cu mine vorbești?

— Da' cu cine? Nu poți să alegi așa salata. Umple-ți farfuria și mișcă-te!

M-am uitat la adversara mea de la bufetul vegetal, întrebându-mă cine naiba se crede. Am recunoscut-o vag ca fiind o nou-sosită, cunoscută pentru scandalurile pe care le provoca. Chiar zilele trecute, Annette, care încă era prinsă acolo, se plânsese de nesimțirea acelei puștoaice de optsprezece ani. Știam de la Pop că munca la bufetul

vegetal era printre cele mai neplăcute munci de bucătărie, pentru că trebuia să speli și să tai mult. Așa că, de obicei, era făcută de femeia cu cel mai scăzut rang din ierarhia culinară.

Eram furioasă că avusese tupeul să se răstească așa la mine. Deja simțeam că eram destul de bine integrată în structura socială a închisorii. Nu le călcam pe bătături pe alte deținute, eram prietenoasă, dar politicoasă, în consecință și celelalte mă tratau cu respect. Așa că mi se părea revoltător să fiu călcată în picioare de o mucoasă în sala de mese. În plus, încălca o regulă de aur în rândul deținutelor: *Nu-mi spune mie ce să fac – după nume, ai opt cifre, exact ca mine.* Să intru într-o dispută publică cu o negresă crea o situație delicată, dar nici prin gând nu-mi trecea să dau înapoi în fața puștoaicei ăsteia punk.

Am deschis gura, atât de nervoasă că puteam să și scuip, și aproape că am răcnit:

— Eu *nu mănânc* salată iceberg!

Pe bune?, m-am întrebat. *Asta e tot ce am mai bun de zis?*

— Nu dau doi bani pe *ce* mănânci tu, dar să nu te mai prind că le alegi!

Dintr-odată, mi-am dat seama că în sala de mese nu mai era așa vacarm și că toată lumea asista la această ceartă extrem de neobișnuită. Toți se uitau la ciocnirile dintre deținute ca la televizor, dar ca eu să fiu în miezul lor era ieșit din comun. Parcă eram din nou în școala generală, în parcare, când Tanya Cateris m-a provocat și știam că singura soluție pentru ca toți colegii să nu mă considere lașă era să mă bat. În suburbiile din Massachusetts, am ales să fiu considerată lașă; aici, asta nu mai era o opțiune.

Dar chiar înainte să ridic din nou mingea la fileu cu Gură Spurcată, Jae, prietena mea de la muncă și din Dormitorul B, a apărut lângă mine. Fața ei de obicei zâmbitoare era serioasă. M-am uitat la ea. O privea pe

Gură Spurcată, fără niciun cuvânt. Și, ca din senin, Gură Spurcată s-a întors și a plecat cu coada între picioare.

— Ești OK, Piper?, a spus Jae.

— Mai mult decât OK, Jae!, am răspuns eu întârâtată, uitându-mă urât după Gură Spurcată.

Dezamăgite, femeile s-au întors la mâncarea lor, iar zgomotul din sală s-a ridicat iar la volumul său obișnuit. Știam că Jae tocmai mă ajutase să evit o grămadă de necazuri.

Acum, că aveam radioul cu căști, nu-mi venea să cred cât de ușor îmi era să mă bucur de zi. Îmi puneam o pereche de tenișI albi, cumpărați de la magazinul închisorii, și făceam zilnic ture pe cărare. Puteam să mă detașez când voiam de haosul din Dormitorul B, să ascult știrile pe NPR și să fac și mai multe ture pe cărarea de 500 de metri, acum, că în urechi îmi răsuna muzică.

Rosemarie m-a sfătuit să încerc WXCI, pe frecvența 91,7, postul radio al Western Connecticut State University. Uitasem de dulcea plăcere de a asculta un post de radio universitar, splendidul hazard al difuzării de melodii, intervențiile spirituale de 20 de minute ale tinerilor de nouăsprezece ani, între melodii, sunetul muzicii pe care n-o mai auzisem niciodată invadându-mi acum mintea. Mă simțeam ca în paradis în timp ce făceam ture pe cărare, chicotind de una singură la scheciurile studenților de anul doi despre Dick Cheney și ascultând noi formații, precum Kings of Leon, despre care citisem în *SPIN*, dar pe care n-o auzisem niciodată în repertoriul nesfârșit de rock clasic, hip-hop și muzică latino, din care se compunea viața noastră zilnică în închisoare.

Ce-mi plăcea cel mai mult era o emisiune săptămânală, *90s Mixtape*, care difuza cele mai bune cântece din anii '90, câte un an în fiecare săptămână. Topul din 1991

îi includea pe Pavement, N.W.A., Naughty by Nature, Teenage Fanclub, Blur, Metallica, Nirvana și LL Cool J. Acele cântece mă făceau să mă gândesc la Larry și la cum eram când l-am cunoscut, o fată care căuta belele. Făcând ture pe cărare, am retrăit fiecare cântec pe care-l auzisem pe fundal când alergam în toată lumea, pe vremea când eram o tânără neglijentă și ignorantă, scufundându-mă atât de adânc în necazuri, încât, peste treisprezece ani, am aterizat în închisoarea asta nenorocită. Dar, oricât de stupidă, de fără sens și de dureroasă era situația mea actuală, în timp ce ascultam *Mixtape*, în fiecare săptămână, nu puteam să nu o iubesc încă pe acea fraieră nesăbuită și îndrăzneață care eram eu, chiar și numai în mintea mea.

Pe 17 mai a fost aniversarea mea și a lui Larry. Știam că era o situație jalnică și că eram despărțiți din cauza mea, dar când am găsit felicitarea Hallmark potrivită, în colecția gratuită, care se găsea la capelă, m-am simțit puțin mai bine.

Ăsta ești tu, iubire,
Un negru strașnic –
Care știe ce-i cu el
și știe ce vrea.
Nu are timp
de jocuri,
Mi-a câștigat respectul
pe care-l oferă la rândul lui.
Care dă din el
pentru a clădi încrederea
Și se dedică trup și suflet
marilor noastre visuri.
Care știe să mă întărâte,
și apoi să mă iubească tandru,

Și în brațele lui,
stă toată fericirea mea...

Și pe interior:

Ăsta ești tu, iubire,
un negru strașnic.
Iar asta sunt eu, iubindu-te –
până la cer și înapoi.

Lăsând gluma la o parte, cam asta era ideea.

Am petrecut o după-amiază în patul meu, lucrând la ceea ce voiam să-i scriu pe felicitare. Era cea de-a opta noastră aniversare de când eram împreună. I-am spus cât de repede trecuse timpul, un sfert din viața noastră petrecut împreună. Cum toate deciziile riscante pe care le făcusem fuseseră cele bune și cum abia așteptam să mă întorc acasă la el, la singurul bărbat pe care-l puteam iubi. I-am promis să număr fiecare răsărit până când aveam să fiu lângă el, oriunde ar fi fost.

Într-o zi, la muncă, DeSimon a ieșit din biroul lui și a încuiat ușa.

— Astăzi o să exersăm puțin la lift, a anunțat el.

La ce naiba s-o referi?

Liftul s-a dovedit a fi, de fapt, un lift mecanic, hidraulic. Am încercat să-mi dau seama la ce o folosi – toate clădirile erau la o altitudine joasă, însăși clădirea IFC-ului avea doar câteva etaje. DeSimon m-a luminat puțin: erau câteva surse de iluminat în zonă care aveau câțiva zeci de metri înălțime. Liftul era folosit când un bec sau o instalație trebuiau reparate.

— O, nu!, a spus Jae, care încerca să se transfere la depozit. S-o creadă dracu' că mă urc în așa ceva! a spus ea și toată echipa a fost de acord cu ea.

Dar tot trebuia să trecem prin procesul complicat al punerii în funcțiune a liftului – în esență, o platformă de metal de câțiva metri pătrați și cu o balustradă, care se ducea în sus când apăsai un buton. Dacă nu respectai toate măsurile de siguranță, era ușor să-ți imaginezi ce băltoacă ai fi lăsat pe ciment.

Când, în sfârșit, am reușit să-l montăm cum trebuie, DeSimon a întrebat cine vrea să încerce o tură. Câteva curajoase – Amy, Mica Janet, Levy – au urcat pe platformă și au apăsat pe buton, fiecare oprind liftul mult înainte să ajungă la capătul de sus, apoi au coborât. „De groază!"

„Vreau și eu să încerc!", am spus și m-am suit pe platformă, iar DeSimon mi-a dat butonul de control. Sus, sus, sus – inima-mi bătea tot mai tare pe măsură ce mă îndepărtam de sol, șase femei și un bărbos ridicându-și privirea pentru a mă vedea. Mai sus, tot mai sus. Puteam vedea pretutindeni, la kilometri depărtare de granița închisorii, așa cum nu-mi imaginasem niciodată. Poate că puteam să-mi văd viitorul de acolo, de sus. Întreaga platformă se legăna în bătaia vântului, iar eu tot țineam butonul apăsat. Voiam să ajung cât de sus se putea, cu toate că mă agățasem atât de tare de balustradă, încât încheieturile degetelor îmi erau albe și mi se înfundaseră urechile.

La limita de sus, liftul s-a oprit cu o smucitură, sperindu-mă și mai rău. Am auzit de la colegele mele, care-și puseseră mâna streașină deasupra ochilor, pentru a mă vedea, o încurajare pe jumătate. Veneau și femei de la alte ateliere să mă vadă. „E nebună", am auzit pe cineva spunând cu admirație.

M-am uitat peste balustrada de care eram încleștată, zâmbind cu gura până la urechi. Domnul DeSimon încerca să-și mascheze zâmbetul.

— Hai, coboară, Kerman. Nimeni n-are chef să te mătură de pe jos.

Aproape că l-am plăcut în ziua aceea.

Locul se golea. La începutul lunii fusese un val de nou-sosite, inclusiv o gașcă de femei care introduseseră marijuana în închisoare, transportând-o cu „expresul găoaza" (tehnica „așază-te pe vine și tușește" se părea că nu funcționează la ele), stârnind un val de controale în toată închisoarea. Dar apoi, fluxul de noi deținute a încetat brusc. Zvonul predominant era că DIP (Departamentul Administrației Penitenciarelor) „închisese" perimetrul închisorii, acceptând numai deținute care erau deja închise în altă parte, pentru că nu voiau ca Martha Stewart să fie distribuită aici. Nu se știe dacă din cauză că locul era o fundătură sau dintr-un alt motiv mai sinistru. Embargoul pus asupra deținutelor noi părea real, pentru că fluxul de fețe noi de la închisoarea de peste deal s-a subțiat, ca un pârâiaș care abia mai curge. Dar tot erau femei care se întorceau acasă.

Îmi doream să plec și eu. Adrenalina pe care mi-a stârnit-o provocarea inițială „Pot s-o fac și p-asta?" se potolise cu siguranță, așa că timpul pe care-l mai aveam de petrecut la Danbury se întindea înaintea mea. Larry și cu mine ne-am petrecut mult timp și ne-am agitat mult să scădem sentința la un an, simțind că ar fi o victorie. Acum, eram la mijlocul perioadei, iar lunile păreau să nu se mai sfârșească.

Totuși, noutățile pe care le descopeream în sistemul de socializare al închisorii încă puteau să-mi țină mintea ocupată. Jae, ca multe dintre persoanele dragi mie, era în zodia taurului, detaliu pe care l-am aflat când Big Boo Clemmons a venit la mine, în Dormitorul B, să mă invite la petrecerea aniversară a lui Jae. Boo Clemmons era o lesbiană bărbătoasă, imensă. Imensă, adică avea cel puțin 130 de kilograme. Avea pielea ca un baton de înghețată

Dove și era cea mai atrăgătoare femeie de 130 de kilograme pe care o văzusem vreodată. Își folosea statura masivă pentru intimidare, dar talia ei era mai puțin înspăimântătoare decât intelectul ei. Stăpânea de minune jocul de cuvinte – era stăpâna en titre a rimelor, iar charisma și șarmul ei erau evidente. Iubita ei, Trina, de 90 de kilograme, era drăguță, dar cât casa de nesuferită, iar celelalte deținute îi spuneau frecvent „Față de plăcintă" – dar numai pe la spate. Îi plăcea la nebunie să se certe, era la fel de nesuferită pe cât era Boo de delicată.

Boo m-a anunțat ziua și ora la care începea petrecerea și că aș putea să vin cu o plăcintă de brânză.

„Unde se ține petrecerea?", am întrebat și m-a surprins când mi-a spus „Chiar aici, în Dormitorul B".

Petrecerile în închisoare se țineau, de obicei, în sălile publice; dacă nu, riscai să fii hărțuită de gardieni.

De ziua lui Jae, m-am întrebat cum se simte. Probabil că era a doua sau a treia ei zi de naștere care o găsea în închisoare și mai avea încă șapte în fața ei, ca niște obstacole pe un drum lung. M-am dus la petrecere imediat după cină, cu plăcinta de brânză în mână (era singurul fel pe care știam să-l fac în închisoare). Invitații la petrecere s-au strâns în coridorul din mijloc al Dormitorului B, în fața cabinei lui Jae, pe care o împărțea cu colega ei, Sheena. Majoritatea invitatelor erau din Dormitorul B și ne-am adus scaunele pliante și taburetele din cubiculele noastre.

Vecina mea, Coleen cea bipolară, era și ea acolo, la fel și amica lui Jae, Bobbie, gagica motociclistă din Brooklyn MCC, Mica Janet, Amy și Lili Cabrales, pe care o văzusem în acțiune în prima mea dimineață din Dormitorul B. Lili mă scosese din minți când m-am mutat aici, pentru că striga, în toată încăperea, iar și iar, „Pookie, ce faci? Pookie, vino aici! Pookie, ai niște supă cu fidea? Mi-e așa foame!" Pookie era prietena ei specială, foarte tăcută, care

stătea la două cubicule de mine. Eu, întinsă la mine în pat, mă întrebam (și câteodată pe Natalie), „Nu-i mai tace fleanca odată?“ Lili era un adevărat fenomen, gălăgioasă, o portoricană din Bronx, „gay de moment“, dură, cu care nu voiai să te încurci. Dar s-a întâmplat ceva ciudat, mai ales după ce Pookie a plecat acasă și Lili s-a mai liniștit puțin – a început să se atașeze de mine. Cred că și eu începusem să mă apropii de ea, până când a început să-mi spună „Delfinaș“, inspirată de tatuajul meu, iar eu puteam s-o înveselesc cu o mică glumă.

Venise și Delicious, fata veselă, căreia îi plăceau țâțele – ea și Jae jucau cărți împreună. Delicious putea fi sosia vechii mele prietene, Candace. Poate părea surprinzător, căci Candace este o albă din Carolina de Nord, absolventă de Darmouth și o expertă energică în tehnici de PR, pe Coasta de Vest, mamă a unui singur copil și căreia îi plăceau la nebunie clovnii, pe când Delicious e o negresă născută în D.C., cu fire de păr în barbă, cu o mulțime de tatuaje, cu unghii neobișnuit de lungi și lucrând la spălătoria închisorii, în timp ce-și exersa excelenta ei voce și-și îmbunătățea umorul fără perdea. Dar aveau același tip de păr, aceeași statură, același nas cârn și același fel de a privi lumea, relaxat, cu o notă de exaltare. Asemănarea îmi făcea pielea de găină. Delicious cânta tot timpul. Tot! Timpul! Îi plăcea mai mult să cânte decât să vorbească. Cum am ajuns în Dormitorul B, cum m-a întrebat: „Ai vreo carte cu gangsteri?“. Când i-am spus despre prietena mea de afară, Candace, și despre cât de mult semănau, de parcă erau gemene, Delicious m-a privit de parcă aș fi fost cea mai mare ciudățenie pe care o întâlnise vreodată.

Boo pregătise un joc pentru noi. Inventase câte o poezioară, care era o ghicitoare pentru fiecare invitat, iar jocul consta în a ghici identitatea celei despre care ere vorba în poezioară. Era ceva irezistibil de inedit și nu mult a trecut

până să ne amuzăm fiecare pe seama celorlalte, deși Boo se abținuse să fie cu adevărat răutăcioasă la adresa cuiva.

Trăiește chiar aici
Între mine și tine,
Și când te uiți la ea,
La mare te gândești.

Când Boo a citit aceste versuri, a trebuit să mă muşc de buză să-mi ascund zâmbetul și m-am uitat rapid în jurul meu. Majoritatea erau derutate, dar câteva zâmbeau superior, mulțumite de sine că ghiciseră din prima.

— Cine e?, a întrebat Boo și multe au ridicat din umeri, ceea ce a iritat-o.

— E Piper!, au strigat Sheena și Amy, cu vocile triumfătoare, la unison.

— Nu pricep!, s-a îmbufnat Trina la iubita ei. N-are niciun sens.

Boo era exasperată.

— *Trăiește chiar aici, între mine și tine* – adică locuiește în Dormitorul B. *Și când o vezi, la mare te gândești*, se referă la tatuajul ei. 'Nțeles? *See, sea**? Peștele?!

— A, da!, a rânjit Lili Cabrales. Este Delfinașul meu!

* Joc de cuvinte intraductibil, între „see" – a vedea și „sea" – mare (n.t.).

zece

MEDITÂND-O PE GO

Învățasem multe lucruri de când intrasem la închisoare, în urmă cu cinci luni: cum să fac curat folosind absorbante, cum să fac o instalație electrică, cum să-mi dau seama dacă două femei sunt cele mai bune prietene sau iubite, când să înjur pe cineva în spaniolă, să discern între „merge"* (de bine) și „mi-e nu știu cum" (de rău), cel mai rapid mod de a calcula sentința cuiva în funcție de scăderea datorată comportamentului bun, cum să-mi dau seama de la un kilometru că ofițerul responsabil cu aprovizionarea magazinului e un nenorocit, cum să-i disting pe gardienii de treabă de cei cu care nu te puteai înțelege. Chiar am devenit expertă în prepararea unui fel de bază în închisoare: plăcinta cu brânză.

Prima mea tentativă de a găti a fost la petrecerea de „rămas-bun" a unei deținute și am preparat plăcinta cu brânză după indicațiile date de colega mea de muncă, Yvette, aceasta mai mult gesticulând și vorbind într-o engleză-spaniolă aproximativă. Spre deosebire de multe dintre felurile din închisoare, mare parte dintre ingredientele necesare puteau fi cumpărate de la magazin.

* „Feelin' it" versus „Feelin' some kinda way" (n.t.).

1. Pregătește o crustă din biscuiți de graham, amestecați cu patru bucățele de margarină furată din sala de mese. Pune conținutul într-un vas Tupperware și lasă-l la cuptorul cu microunde aproximativ cinci minute, apoi lasă-l să se răcească și să se întărească.

2. Ia o felie întreagă de brânză Laughing Cow, strivește-o cu o furculiță și amestec-o cu o cană de budincă de vanilie până când se omogenizează. Treptat, amestecă o întreagă cutie de lapte Cremora, chiar dacă ți se pare scârbos. Bate conținutul cu putere, până când se omogenizează. Adaugă suc de lămâie la cutie, până când compoziția începe să se întărească. Notă: o să ai nevoie cam de tot conținutul din sticla cu suc de lămâie.

3. Toarnă conținutul în vas, peste crustă, și pune-l la gheață pe găleata pentru spălat a colegei tale de cameră, la răcit, până când e gata să fie servită.

Prima oară mi-a ieșit cam moale; ar fi trebuit să pun mai mult suc de lămâie. Dar a avut un mare succes. Yvette a ridicat din sprânceană când a gustat. „*Buena!*", a declarat ea, iar eu m-am simțit tare mândră.

Bucătăria specifică închisorii și tehnicile de supraviețuire erau foarte bune, dar era timpul să învăț ceva mai productiv. Janet Yoghina mă invitase, politicos, dar insistent, să mă alătur clasei ei, și când am avut o întindere la spate, mi-a pus gheață, în timp ce eu stăteam întinsă cu fața-n jos, pe pat. „Chiar ar trebui să înveți yoga cu noi", m-a certat ea cu blândețe. „Nu-ți face bine să alergi atâta."

Nu aveam de gând să renunț la turele mele, dar am început să vin la mica sală de gimnastică pentru yoga, de câteva ori pe săptămână. Larry s-a amuzat când i-am povestit. Încercase ani întregi să mă convingă să fac yoga la un salon elegant din centru, așa că i s-a părut și amuzant, și enervant că a trebuit să ajung la închisoare ca să ajung în poziția câinelui cu aplecare în față.

Sala de gimnastică avea podeaua cauciucată. La început, am folosit covorașe albastre din spumă, mai mici decât trebuie, dar, cu mare efort și perseverență, Janet Yoghina a făcut rost, ca prin minune, de covorașe portocalii, potrivite ca mărime, donate către închisoare de afară. Înaltă, calmă și cu picioarele pe pământ, Janet a reușit să ne insufle sentimentul că ne predă ceva important și valoros, fără să-și dea prea mare importanță.

Camila, din Dormitorul B, venea întotdeauna. Alături de toate celelalte păpușele care nu-și aveau rostul aici, Camila atrăgea imediat atenția. Prietenul meu Eric a pus ochii pe ea în sala de vizite și a declarat-o „cea mai sexy femeie din închisoare în America – n-o lua personal, Pipes". Într-un loc care mustea de boală și de maniere proaste, ea strălucea de sănătate și frumusețea ei radia; înaltă, suplă, cu o coamă de păr negru, strălucitor, cu pielea de un maro-roșcat, bărbia ascuțită și ochi negri, imenși, Camila râdea mereu, zgomotos. Mie îmi plăcea tocmai această ușurință cu care râdea, dar chiar această calitate era motivul pentru care a fost luată în râs de câteva dintre femeile albe.

„Portoricanele astea zici că nici nu știu că sunt în închisoare, toată ziua râd și dansează ca idioatele!", a pufnit Sally cea înaltă și posacă, cea care voia ca toată lumea să fie la fel de nefericită ca ea. Și la fel de ignorantă – Camila era columbiană, nu portoricană. Camila avea o ușurință înnăscută pentru yoga, stăpânea de minune pozițiile de

luptător și aplecările pe spate, chicotind cu mine, fără să poată să se abțină, când încercam să ne găsim echilibrul pe un picior și cu celălalt rotindu-l în jurul lui.

Pe covorașul de lângă Camilia era Ghada. Ghada era una dintre puținele musulmane pe care le-am cunoscut în închisoare. Era greu să ghicești ce vârstă are – fața îi era profund ridată, dar emana un aer nemaipomenit de vitalitate –, putea avea vreo 50 sau 60 de ani. Părul îi era ca sarea și piperul și și-l ascundea sub eșarfe improvizate – câteodată o față de pernă, altă dată un șervet de pânză, luat prin contrabandă. N-am înțeles niciodată bine care era povestea, dar se pare că, frecvent, gardienii confiscau eșarfele pentru cap. Ca deținute, nu aveam voie să purtăm „baticuri", numai șepci de baseball sau căciuli de lână crosetate, permise de închisoare și care puteau fi cumpărate de la magazin. Erau al naibii de înțepătoare, dar îmi imaginam că pentru femeile musulmane trebuie să existe o excepție. Nu mi-am dat seama niciodată dacă nu cumva mă înșelam și *hijab*-ul era interzis în sistemul penitenciar sau Ghada pur și simplu nu reușea să obțină o eșarfă permisă de închisoare. Nu-i prea plăceau regulile.

Ghada era din Liban, dar trăise mulți ani în America de Sud, așa că vorbea fluent spaniolă și o engleză slăbuță. Pentru că stătuse atât de mult timp în America Latină, Ghada era o mami spanioloaică onorifică. Era un lucru bun, pentru că ea respingea total autoritatea personalului și nu-i păsa de regulile instituției, așa că numai efortul teribil al prietenelor ei o proteja de consecințele indiferenței ei, care ar fi trimis-o direct la izolare. Acest lucru provoca atât enervare, cât și respect în rândul colegelor ei deținute. Nimeni nu părea să știe pentru ce era Ghada în închisoare, dar eram cu toate de acord că era încă o GO. Ghada o iubea pe Janet Yoghina, motivul principal pentru

care venea la curs. Nu-i păsa deloc dacă executa corect pozițiile, dar participa cu mare entuziasm la ritual.

Ultima membră a găștii noastre pestrițe de yoghine aspirante era Sora Platte, care lua foarte în serios mișcările. Sora era îngustă în șolduri, așa că la răsuciri și la Poziția Porumbelului se încrunta, iar dacă la prânz se răsfățase cu cartofi prăjiți, grași, aplecările înainte erau dificile pentru ea. Când am făcut o fandare lungă, micuța călugăriță m-a studiat, văitându-se: „Ce nu fac bine?".

Camaraderia noastră, a celor cinci, făcea ca acele câteva ore pe care le petreceam împreună să fie printre cele mai plăcute din săptămână. La fiecare curs ajungeam la concluzia că pacea, la Danbury, putea să și-o găsească fiecare numai în propriul lui trup. Fiecare sesiune se încheia cu un ultim repaus al lui Janet, când ne vorbea blând fiecăreia despre munca pe care tocmai o făcuserăm și despre lucrurile pentru care trebuie să fim recunoscătoare zilnic, împreună, în închisoare. Și absolut în fiecare săptămână Ghada adormea la câteva minute în timpul repausului final, sforăind zgomotos până când cineva o trezea.

Într-o după-amiază, domnișoara Mahoney, administratora pe educație de peste deal, extrem de veselă și cu atitudine de lesbiană, i-a făcut pe mulți foarte fericiți. Domnișoara Mahoney era unul dintre puținii membri ai personalului care păreau să fie de partea noastră. Pe cât de mult puteam să-mi dau seama, în rândul celor din departamentul de educație, ea era o bomboană. E drept, avea un obicei enervant de a încerca să se „producă la microfon" când anunța ceva la stație. Într-o după-amiază oarecare, a anunțat că se va ține un curs despre conștientizarea identității sexuale, în sala de mese. Nu era clar ce anume urma să ni se spună.

Apoi, a trecut la chestiunile importante: „Următoarele doamne să se prezinte în biroul ofițerului de corecție pentru rezultatele la testul GED..." Și puteai să-ți dai seama din tonul vocii că, pentru cele strigate, veștile erau bune.

— Malcolm!, a strigat Mahoney.

Am sărit din pat. Natalie dăduse cam de douăsprezece ori testul GED și era clar că ratase de mult acest tren. Avea emoții în timpul testării și, în mod repetat, matematica se dovedise a fi pacostea cea mai mare. Dar unde era Natalie?

Când am ajuns în holul central, deja era o atmosferă de bucurie, iar femeile ieșeau din toate camerele și dormitoarele. Când o femeie de 25, de 35, de 55 de ani s-a străduit să-și ia diploma de absolvire a liceului în închisoare, dând pretestări peste pretestări și încercând să învețe după programul prost conceput și în clasele pline de toate tipurile imaginabile de comportament delincvent al studenților și apoi chiar să treacă, se putea considera că era o victorie! Unele dintre aceste femei renunțaseră la școală cu 30 de ani în urmă și, în sfârșit, reușeau să obțină unul dintre puținele lucruri pozitive pe care le poți câștiga în închisoare, una dintre singurele forme de împlinire. În plus, asta însemna că aceste femei puteau în sfârșit să câștige peste venitul minim la slujbele lor din închisoare – dacă nu aveai luat GED-ul, nu puteai câștiga mai mult de paisprezece cenți pe oră, care abia-ți ajungeau să-ți iei pastă de dinți și săpun. Totul venea din conturile noastre de închisoare – produse de igienă, telefoane, amenzi. Dacă o deținută nu avea GED-ul luat și nici bani de afară, era de rău. Natalie, o brutărească pricepută, trudise ani buni în bucătăria închisorii, era un membru respectat al personalului de la bucătărie, și totuși nu putea fi plătită cu mai mult de 5,60 de dolari pe săptămână, pentru 40 de ore de muncă.

Dar unde era domnișoara Natalie? Numele ei fusese strigat acum cinci minute, dar nu am văzut-o în gloata veselă de femei din hol, care jubilau, strigau, râdeau. Unde era colega mea enigmatică, acea femeie stăpână pe sine? Știam cât de mult își dorise Natalie acea diplomă, îmi dădeam seama că suferise fiindcă se luptase atât de mult să treacă la matematică. Cu o demnitate în spatele căreia se simțea rușinea, refuzase să o ajut să învețe. Acum trebuia să-și trăiască momentul! Era oare posibil să se fi ascuns, prea rușinată să se alăture acelei orgii de felicitări și îmbrățișări ilegale, care se petreceau pe hol?

Nu, stai, alerga pe cărare! O văzusem punându-și tenișii. Am plecat pe hol în papuci, am ieșit din clădire, am coborât în viteză treptele care dădeau înspre cărare. Nici măcar nu știa! Pe la jumătatea treptelor, începusem să le întreb pe celelalte de pe cărare: „Ați văzut-o pe colega mea?". M-am uitat de jur împrejur și am văzut-o cu nebuna ei de prietenă, Sheila.

— Colega! Au venit rezulatetele GED!, am țipat eu, gâfâind.

Natalie a zâmbit emoționată.

— Hai, colega, vino să vezi!

— Bine, colega, vin.

Doamnă până la capăt, Natalie nu s-a grăbit.

Am început să urc scările, în timp ce altele coborau.

— Unde-i Natalie? Unde-i domnișoara Malcolm? Iat-o! Hai, Natalie!

Colega mea părea surprinsă, dar nu s-a grăbit nici acum. Avea acea undă de scepticism pe față, nefiind dispusă să se lase pradă sărbătoririi până când nu vedea cu propriii ochi motivul.

Când a intrat în închisoare, o suită de femei se țineau în urma și în fața ei, zgomotul din hol era de-a dreptul asurzitor, iar oamenii o strigau: „Unde e domnișoara

Malcolm?". A fost imediat încercuită de oameni care o îmbrățișau și o felicitau. Înaintând pe hol, Natalie râdea și zâmbea, copleșită.

Aproape de biroul OC-ului, cineva flutura foaia cu rezultatele testului.

— Natalie, ai trecut!

Brusc, m-am gândit că o să mă pierd cu firea și o să izbucnesc în plâns chiar acolo, iar eu nu sunt o plângăcioasă. Dar manifestarea unei atât de mari fericiri colective în acel loc nefericit mă copleșise. Era ca și cum se izbeau curenți de aer rece și cald, creând o tornadă chiar acolo, în hol. Am respirat adânc, am făcut un pas înapoi și m-am uitat la colega mea cum era încercuită de oameni care o felicitau. Când am felicitat-o și eu, în spațiul relativ intim al cabinei noastre, a încercat să minimalizeze importanța victoriei ei, dar mi-am dat seama că era pe deplin satisfăcută.

Faptul că mă obișnuisem cu viața în închisoare i-a șocat pe prietenii mei și pe cei din familie, dar nimeni din afară nu poate să aprecieze în mod real efectul dinamizant al ritualurilor înregimentate, fie ele oficiale sau nu. Este paradoxul de o cruzime perfidă al sentințelor lungi. Pentru femeile care au de ispășit șapte, doisprezece, douăzeci de ani, singurul mod de a supraviețui este de a accepta închisoarea ca fiind universul lor. Dar cum, Doamne, iartă-mă, aveau să supraviețuiască în lumea de afară, după eliberare? „Înregimentat" era una dintre cele mai mari insulte pe care cineva putea să i-o arunce altei deținute, dar când te opuneai sistemului de control, erai rapid pedepsit. Cât de mult te integrai și cât de confortabil te simțeai depindeau de durata sentinței, de cât de mult contact aveai cu lumea exterioară și de calitatea vieții tale de afară. Și dacă te încăpățânai să nu-ți găsești un loc al tău în societatea creată în închisoare, erai cumplit de singur și de nefericit.

Domnișoara Jones fusese în închisoare mai mult decât oricare altă deținută, dar urma să plece acasă anul viitor. Cubiculul ei, un separeu pentru Programul Cățelușii, în colțul Dormitorului A, era atât de confortabil, încât ne temeam cu toate ce-o să se întâmple când avea să-l părăsească.

— Îmi place cubiculul ăsta! Respir cât aer proaspăt vreau, plus că pot foarte frumos să-mi plimb cățelușii!, a chicotit.

Ziua, îmi plăcea să trec pe la cubiculul domnișoarei Jones să mă joc cu Inky, labradorul retriever pe care-l antrena ca să fie câine însoțitor. Stăteam pe podea și îl mângâiam pe Inky pe burtică, în timp ce domnișoara Jones își făcea de lucru prin cubicul arătându-mi fotografii cu femei cu care stătuse la închisoare sau ce mai croșeta nou (era expertă în ciorapi de Crăciun), întrebându-mă dacă voiam cutare sau cutare obiect pe care-l șutise de-a lungul celor cincisprezece ani de închisoare.

Domnișoara Jones își petrecea mult timp pe cărare, plimbându-l pe Inky, și era impresionată de turele mele de alergare. Își făcea griji că e supraponderală, așa că a început și ea să alerge. „Hai să ne întrecem!", mă provoca ea și mă împungea tare în umăr. „Să vedem de ce ești în stare!"

Dar domnișoara Jones era, de la talie în sus, riscant de mare și, după ce făcea doar o tură, gâfâind, se prăbușea pe o bancă, abia trăgându-și sufletul. I-am sugerat să încerce, în schimb, mersul rapid. Asta i s-a părut că e de ea, așa că toată dimineața sufla din greu, încercând, obsesiv, să facă pașii cât mai rapid posibil.

Într-o zi, domnișoara Jones a venit să mă vadă în cubiculul meu. Eu eram sus, în pat, și scriam scrisori. S-a uitat pe furiș pe lângă placa despărțitoare, ca o fetiță, ceea ce m-a derutat.

— Ce e, domnișoară Jones?
— Ocupată?
— Nu pentru tine, GO. Intră.
A venit lângă pat și mi-a șoptit conspirativ:
— Am să-ți cer o favoare.
— Spune.
— Știi că mă duc la ora de colegiu, da?

Ora era un curs antreprenorial de bază, predat de profesori care veneau de la un colegiu acreditat din zonă. Nu te ajuta prea mult să obții un credit pentru colegiu (pentru asta trebuia să plătești cursurile la distanță), dar conta pentru „programul" de credite al coordonatorului care se ocupa de cazul unei deținute. Coordonatorii de caz trebuiau să aibă grijă ca sentințele noastre să fie completate, ceea ce însemna să le recalculeze în funcție de „purtarea bună" (împlineam doar 85 la sută din sentință dacă aveam comportament bun), să colecteze amenzile din conturile deținutelor (dacă nu plăteai amenzile, nu primeai reducere pentru purtare bună) și să coordoneze activitatea din „programa" noastră, inclusiv cursurile obligatorii de reintegrare. „Programa" disponibilă celor din închisoare era incredibil de neofertantă și săracă. Cursul de colegiu era una dintre opțiuni, dar, după ce m-am documentat și le-am ajutat pe unele femei să-și revizuiască temele, am fost puțin sceptică cu privire la utilitatea cursului. De exemplu, planul de afaceri al Camilei, care închipuia un concurent al Victoria's Secret, era amuzant, dar pur ipotetic și total irelevant pentru ceea ce avea ea să facă după ce ieșea din acest depozit uman, peste cinci ani.

— Cum merge, domnișoară Jones?

Mi-a spus că nu prea bine. Primise o notă proastă la planul ei de afaceri. GO era îngrijorată.

— Am nevoie de un meditator. Poți să mă ajuți? Tre' să facem o lucrare despre un film pe care l-am văzut. Te plătesc!

— Domnișoară Jones, nu vreau niciun ban. Bineînțeles că o să te ajut. Adu-ți materialele și hai să ne apucăm de treabă.

Când am fost de acord s-o ajut pe GO, aveam în minte relația tipică elev-meditator; intenționam să vorbesc cu ea despre subiecte, să îi pun întrebări care să-i stimuleze gândirea, să mă uit peste temele ei și să le corectez. S-a întors cu notițele și foile ei și cu o carte pe care a pus-o pe patul meu: *Managing in the Next Society* de Peter Drucker.

— Ce-i asta?

— Manualul nostru. Tre' să-l citești.

— Nu, domnișoară Jones, *tu* trebuie să-l citești!

S-a uitat la mine cu o privire îndurerată, care părea că mă imploră.

— Îmi dă dureri de cap.

Mi-am adus aminte că, pe lângă faptul că nu mai era în apele ei din cauză că fusese închisă mai bine de zece ani, avea și o doagă sărită din pricina soțului ei abuziv.

M-am încruntat.

— Hai să vedem ce-i cu lucrarea despre film pe care trebuie s-o predai.

La asta, mi-a aruncat din nou o privire îndurerată.

— Trebuie s-o scrii *tu*, eu nu pot! Nu le-a plăcut ultima mea lucrare!, a spus, arătându-mi, rușinată, planul ei de afaceri pe care era scrisă, cu roșu, nota proastă.

M-am uitat peste el. Scrisul domnișoarei Jones era greu de descifrat, dar mi-am dat seama că, și dacă ar fi avut o caligrafie ireproșabilă, conținutul lucrării nu prea avea sens. Am simțit un gol în stomac. Eram eu o infractoare condamnată, dar tot fiică de profesori eram și aveam o aversiune față de ideea de a trișa la un examen.

— Domnișoară Jones, nu ar trebui să scriu eu lucrarea în locul tău. Și cum să scriu o lucrare despre un film pe care nu l-am văzut?

— Am luat notițe!

Mi le-a fluturat în față, cu un aer triumfător. O, grozav, se pare că filmul avea legătură cu Revoluția Industrială.

Era mai bine să o las pe domnișoara Jones să pice pe socoteala ei sau să o ajut să trișeze? Nu aveam de gând s-o las să pice.

— GO, hai să-ți pun eu întrebări despre film și te ajut să faci un rezumat, iar apoi scrii tu lucrarea!

Domnișoara Jones a dat din cap, încăpățânată.

— Piper, uită-te la planul meu de afaceri. Nu pot să-l fac. Dacă nu mă ajuți tu, Joanie din Dormitorul A a spus că mă ajută... Dar tu ești mai deșteaptă decât ea.

Joanie Lombardi nu era un geniu și știam că ar fi taxat-o pe domnișoara Jones pentru „meditație". Plus că era în joc și egoul meu.

Am oftat.

— Dă-mi să-ți văd notițele.

După ce am extras din context niște date despre film, m-am apucat să scriu un eseu de trei pagini despre Revoluția Industrială, în cel mai generic stil posibil. După ce am terminat, m-am dus în cubiculul GO-ului din Dormitorul A, cu lucrarea scrisă îngrijit.

A fost în extaz.

— Domnișoară Jones, o să copiezi lucrarea cu scrisul tău, da?

— Nah, n-or să-și dea seama!

M-am întrebat ce s-ar întâmpla cu mine dacă instructorii ei își dădeau seama. Nu mă gândeam că o să fiu trimisă la izolare sau că o să fiu exmatriculată din închisoare.

— Domnișoară Jones, măcar să citești lucrarea, ca să știi despre ce e vorba. Îmi promiți?

— Jur, Piper, pe onoarea mea!

Domnișoara Jones a fost în al nouălea cer când a primit nota.

— 10!! Am luat 10!, a spus ea, nemaiîncăpându-și în piele de mândrie.

Am mai luat un 10 și la rezumatul următorului film, iar ca jubila. Nu-mi venea să cred că profesorii ei n-au avut nimic de zis cu privire la diferența dintre aceste lucrări și cele precedente – începând chiar cu scrisul diferit.

A venit la mine cu un aer serios.

— Tre' să scriem lucrarea finală. Face 50 la sută din nota finală, Piper!

— Care e tema, GO?

— Tre' să fie o lucrare despre inovație și să pornească de la manual. Și tre' să fie mai lungă!

Am suspinat. Voiam să evit sub orice formă să citesc cartea lui Peter Drucker. Îmi petrecusem toată perioada educațională și toată cariera mea evitând acest gen de cărți despre afaceri, iar acum mă ajungeau din urmă, în închisoare. Nu vedeam cum puteam să evit s-o citesc dacă voiam ca GO să treacă testul.

— Inovația e un subiect cam larg, domnișoară Jones. Ceva idei despre o temă mai specifică?

S-a uitat la mine neajutorată.

— Bine, ce zici de... mașini cu consum mic?

Domnișoara Jones era la închisoare de la jumătatea anilor '80. Am încercat să-i explic ce este o mașină hibridă.

— Sună bine!, a spus ea.

Larry a rămas mască atunci când l-am rugat să-mi trimită niște articole de pe net cu informații de bază despre mașinile hibride. Am încercat să-i explic ce e cu lucrarea finală pentru GO. Abia făcea față la tot ce presupunea noul său job de redactor la o revistă pentru bărbați. Parte din negociere era permisiunea de a lucra jumătate de zi joia sau vinerea, pentru a-și vedea iubita în închisoare. Încercam să-mi imaginez cum a putut decurge o astfel de conversație. Este uimitor până unde a mers pentru

mine. Curând, la strigarea corespondenței, am primit un teanc de informații și m-am apucat să-i dau de cap cărții *Managing in the Next Society*.

Printre ultimele deținute care s-au prezentat în mai, înainte ca închisoarea să fie „închisă", pentru a o realoca pe Martha Stewart într-un alt penitenciar, se numărau trei condamnate pe considerente politice, pacifiste ca Sora Platte. Fuseseră arestate pentru că au protestat la School of Americas, centrul de pregătire al Armatei SUA pentru personalul latino-american (a se citi: poliție secretă, torturi și brute), localizat în Georgia. Aceste nou-sosite speciale erau stângiste tipice, fețe palide serioase, care erau dispuse și dornice să se sacrifice pentru cauza lor – și să o dezbată până ți se făcea rău. Una dintre ele arăta ca domnul Burn, din *Familia Simpson*, cu ochi albaștri apoși, cocoșată și cu o proeminență la gât, ca mărul lui Adam, și părea nemulțumită de situația ei; cealaltă era o tânără novice dintr-o mânăstire, cu părul tuns și cu o expresie perpetuă de uimire; mai era și Alice, de 1,50 metri și cu cei mai groși ochelari fund de borcan cum nu mai văzusem de mult, la fel de prietenoasă precum câinii din Programul Cățelușii și, pe cât erau partenerele ei de retrase, pe atât era ea de vorbăreață. Câteodată ni se alăturau la ora de yoga.

Cele trei roiau în jurul Surorii Platte și o urmăreau peste tot ca niște rățuște. Mi se părea grozav că Sora avea o gașcă de pacifiste în jurul ei – da, guvernul irosea milioane din dolarii celor care plăteau taxe, doar pentru a judeca și condamna protestatari nonviolenți, dar aici, în interior, deținutele pe considerente politice aveau o comunitate de oameni care împărtășeau aceleași principii. Surorii cu siguranță îi făcea plăcere compania lor, discutând, ore întregi, în sala de mese, teorii și strategii tactice pentru a îngenunchea sistemul militar-industrial. Alice și

surorile ei de suferință primiseră slujbe de profesoare în programul GED, postul pe care-l râvnisem și eu atât de mult, dar care acum nu mă mai interesa.

M-am simțit vinovată că preferam munca la atelier, dar observasem cât de neplăcut se desfășurau lucrurile în departamentul de educație, și asta mă făcea să stau la distanță. După închiderea programului GED, din cauza extinderii mucegaiului pe timpul iernii, toate cărțile și materialele curriculare atinse fuseseră aruncate, dar nu fuseseră înlocuite. Conducerea transferase o profesoară cunoscută din personalul instituției în închisoarea de peste deal – bănuiesc că era prea solidară cu deținutele. În locul ei, noul șef pe educație de la noi era un tip cu o tunsoare cu chică, vulgar, parcă ieșit de la o cursă Trans-Am – eu îi spuneam Bondocul –, despre care se zvonea că, practic, nu reușise să intre în serviciul poștal și fusese cules de Departamentul Administrației Penitenciarelor. Era un înlocuitor de profesor total neadecvat, care se rezuma, cu studentele sale (și îi și făcea plăcere, asta era clar), la amenințări și abuzuri verbale. Era detestat de toată lumea din închisoare și mai ales de deținutele suplinitoare care lucrau pentru el. După cum povesteau, atitudinea lui față de elevele lui era simplă: „Nu-mi pasă dacă nu învață niciodată că unu plus unu fac doi. Eu sunt plătit pentru opt ore de muncă!"

Într-o zi, mă întorceam de la atelierul de electrice și am găsit închisoarea în plin vacarm. Bondocul se dezlănțuise serios în acea zi în clasă, fiind mai agresiv decât de obicei, iar pacifistei Alice în sfârșit i se luase. A cerut să fie eliberată din postul de suplinitoare. Bondocul pur și simplu a luat-o razna, urlând și făcând scandal și făcându-i raport pe motiv de sfidare sau pentru că nu ascultase un ordin direct sau ceva de genul acesta.

Pennsatucky, care fusese în clasă (și fusese probabil obiectul agresiunii sale inițiale), a spus că tâmpitului îi luase foc fața. Plecase ca o furtună din închisoare, peste deal, dar se zvonea că, de fapt, voia s-o trimită pe Alice la izolare, și toată lumea era revoltată.

Bineînțeles, după cină și după strigarea corespondenței, am auzit pași de bocanci grei și zăngănit de lanțuri. Bărbați masivi, cu încălțămintea lor scoțând tropăitul tipic, sinistru, de năvălire de trupe, au intrat în închisoare venind cu restricții. Au trecut, călcând apăsat, pe lângă telefoane, înspre scări, ajungând pe holul care ducea la biroul ofițerului de corecție al instituției. Fiecare deținută a auzit aceste zgomote din orice colț al clădirii, iar holul principal s-a umplut rapid și în tăcere de femei, pentru a vedea când se potolesc. Câteodată, când cineva era închis pentru că făcuse ceva de tot rahatul sau când cea în culpă era displăcută de toți, parcă se auzeau roțile trăsurii care-i ducea pe condamnați la ghilotină. Acum nu era cazul.

Difuzorul a pârâit când domnul Scott a strigat-o pe condamnată: „Gerard!". Mica Alice Gerard s-a înfățișat la birou și a intrat. Ușa s-a închis, iar ea a rămas acolo cu cei trei bărbați uriași, în timp ce locotenentul citea plângerea care fusese depusă împotriva ei.

Femeile șușoteau: „Asta e de CĂCAT!!" „Nu te duci pentru chestia asta la izolare... Domnița aia nu a făcut nimic din ce nu trebuia făcut!" Cineva a început să plângă. „Nu pot să cred că fătălăii ăia de copoi n-au altceva mai bun de făcut cu timpul lor decât s-o arunce pe Alice la izolare!"

Ușa biroului s-a dat deoparte. Alice a pășit afară, urmată de cei trei temniceri. Erau cu mult peste ea, făcând-o să pară extrem de mică, în timp ce ea se uita către mulțimea adunată. Clipind în spatele ochelarilor săi fund de borcan,

a spus clar și cu vioiciune: „M-am dus!". Unul dintre ofițeri i-a pus cătușe, nu prea blând, iar șușotitul femeilor a devenit un vuiet scăzut. Apoi Sheena a început să scandeze: „Al-ice, Al-ice, Al-ice, Al-ice, Al-ice!", în timp ce o duceau de acolo pe mica pacifistă. Niciodată nu mi s-au părut gardienii de închisoare mai înspăimântători decât atunci.

Era o după-amiază călduroasă și eu stăteam sub un copac, încercând să evit soarele. S-a apropiat domnișoara Jones, cu companionul ei permanent, Inky. Îi terminasem lucrarea finală, un eseu destul de simplu pe care-l înjghebasem despre rolul pe care mașinile hibride îl puteau juca în viitoarea economie. Încercasem să extrag niște idei mărețe din *Managing in the Next Society* pentru a-mi argumenta teoriile despre economia bazată pe cunoaștere și despre felurile în care factorul demografic modifică societatea. Dar era dureros să mă gândesc la ce rol puteau juca în societatea viitoare milioanele de americani care fuseseră în închisoare – știam din buletinele informative ale FAMM (Families Against Mandatory Minimums – Familii Împotriva Obligației Condamnărilor Minimale), pe care le primeau multe deținute, că peste 600 000 de condamnați se întorceau acasă în fiecare an. Singurele piețe pe care erau obișnuiți să intre erau cele din economia ilegală și nimic din ceea ce văzusem în sistemul penitenciar nu părea să le arate alt drum posibil pe care puteau merge când ajungeau din nou pe stradă. Puteam să număr pe degetele de la ambele mâini femeile din Danbury care participaseră într-un program cu adevărat vocațional – Pop, care câștigase o diplomă în industria alimentară, la IFC; Linda Vega, care era igienistul dentar al închisorii; și câteva femei care lucrau la Unicor. Pentru restul, poate că munca lor de a freca podelele închisorii sau activitatea lor în atelierul de instalații ofereau premisele unei slujbe

adevărate, dar eu mă îndoiam. Nu exista niciun pic de continuitate între economia închisorii, inclusiv slujbele de închisoare, și economia principală.

— Hei, domnișoară Jones! Ai primit deja lucrarea?

— Chiar pentru asta am venit să vorbesc cu tine. Sunt al dracului de supărată!

M-am ridicat, îngrijorată. Oare fusese prinsă? Poate vreo colegă nemulțumită o pârâse. Nu m-ar fi șocat prea mult.

— Ce s-a întâmplat?

— Am primit 10 minus!

Am râs, ceea ce a iritat-o și mai mult.

— Care a fost problema?, s-a plâns ea. „Era o lucrare grozavă! Am citit-o, exact așa cum am spus că o s-o fac!, a spus ea indignată la culme.

— Poate că nu a vrut să ți-o iei în cap, domnișoară J. Cred că un 10 minus este mai mult decât onorabil.

— Hmm. Nu știu la ce s-or gândi. Mă rog, voiam să-ți zic mersi. Ești o tipă de treabă.

Și cu asta, a tras de lesa lui Inky și a plecat mai departe, cu un aer de defilare.

Două luni mai târziu, defila din nou; toate femeile care abolviseră GED sau cursuri de colegiu erau sărbătorite printr-o ceremonie ținută în sala de vizite. Domnișoara Natalie, Pennsatucky, Camila și, desigur, domnișoara Jones au purtat bonete de absolvent, alături de alte câteva femei. Fiecare absolventă avea voie să cheme un anume număr de invitați fie din afară, fie din interiorul închisorii, iar eu eram invitata lui GO.

Șefa de promoție era Bobbie, care avusese cea mai mare notă la examenul GED. Pe parcursul săptămânilor de dinainte de ceremonie s-a stresat la culme din cauza discursului ei, scriindu-l și rescriindu-l. Ziua a fost toridă,

iar sala avea două rânduri de scaune față în față, absolvente versus invitați. Femeile au intrat una câte una, cu solemnitate, arătând impunătoare cu bonetele și cu robele lor – negre pentru studentele GED, albastru-deschis, pentru absolventele de cursuri de colegiu. Era și un podium, pe care Bobbie și-a ținut discursul, dar mai întâi am ascultat-o pe directoarea Deboo. Acesta avea să fie cântecul ei de lebădă, căci primise sub coordonare o închisoare nou-nouță din California, iar noi urma să avem un nou director, un tip din Florida.

Bobbie a ținut un discurs grozav. Alesese o temă – „Am REUȘIT!" – și a vorbit inspirat, felicitându-și colegele pentru că REUȘISERĂ, amintindu-i audienței că a obține o diplomă în acel mediu nu era ușor, dar că ele REUȘISERĂ, și declarând că, acum că toată lumea știe că pot REUȘI, nu mai era nimic ce nu puteau să facă, dacă vor continua să creadă că pot REUȘI. Și aveau și o diplomă, prin care puteau demonstra lumii că REUȘISERĂ. Am fost impresionată de atenția cu care Bobbie își alesese cuvintele și de cât de bine vorbise, exact cu nota potrivită de sfidare. Discursul a fost succint, la obiect, dar transmițând ferm ideea că era o zi de sărbătoare pentru absolvente, nu pentru instituție. A vorbit cu convingere, natural și cu mândrie.

După aceea, deținutelor li s-a permis să facă fotografii. Pe fundalul înscenat dintr-un colț al sălii de vizită, cu imaginea unui cireș, am stat alături de prietenele mele, fiind mândră că le cunosc pe fiecare în parte. Bobbie, pozând cu un grup de deținute în uniformele lor kaki, arăta serioasă și scundă în roba ei, cu șnurul auriu, special pentru șeful de promoție, dar părul îi era voluminos și frumos cârlionțat. Într-un instantaneu, Pennsatucky și o altă Eminemlette zâmbeau la fel de larg ca orice alt absolvent de liceu din America, în ultima sa zi; par atât de bătrână lângă ele, zâmbind în uniforma mea kaki. Preferata mea este fotografia

cu mine și cu domnișoara Jones: stau în spatele ei, veselă, iar ea stă jos, radiind în roba sa de un albastru regal, ținându-și diploma în față, cu mândrie. Pe spatele fotografiei, e scris, într-o caligrafie groaznică:

Mulțumesc.

Unei prietene dragi. Am reușit. Dumnezeu să te binecuvânteze.

Dra. Jones.

unsprezece

RALPH KRAMDEN ȘI MARLBORO MAN

Începusem să mă obișnuiesc cu situația, iar zilele și săptămânile păreau să treacă mai repede. Trecusem de punctele de răscruce – un sfert, apoi o treime din sentința mea –, iar viața în închisoare părea mai suportabilă. Peisajul de afară îmi arăta trecerea naturală a timpului într-un chip inedit pentru o fată de oraș cum eram eu. Am început prin a înainta pe gheață, apoi prin noroi și pe urmă prin iarbă (tunsă de doamnele care se ocupau cu terenul). Copacii au îmbobocit, iar florile sălbatice și chiar bujorii au înflorit. Iepurașii care apăreau la marginea cărării se transformaseră în iepuri în toată regula, vioi, chiar sub ochii mei, în timp ce-mi făceam, de mii de ori, tura de 500 de metri. Curcani sălbatici și căprioare hoinăreau în libertate în rezervația federală pe care se afla închisoarea. Îmi displăcea profund gâsca canadiană, care lăsa excremente de un verde-închis peste tot pe cărare.

Într-o după-amiază însorită, mă odihneam la soare, pe banca din fața atelierului de electrice, încercând să-mi înving apatia și să citesc o ediție subțire din *Candide*, carte pe care mi-o trimisese un deștept. Domnul DeSimon nu venise la muncă, din fericire o experiență comună. În acea dimineață, îmi fusese greu să citesc, din cauza focurilor de armă asurzitoare. Poligonul de tragere era foarte aproape

de atelierele SCM, ascuns cam la 500 de metri depărtare, în pădure. Ofițerii de corecție puteau să se relaxeze acolo, cu armele lor, iar pocnetele specifice tragerilor în rafală formau zgomotul de fundal tipic în zilele noastre de muncă. Era profund tulburător să trudești muncind pentru o închisoare, în timp ce asculți cum temnicerii tăi se antrenează să te împuște.

Când ne-am întors după prânz, focurile de armă încetaseră, era din nou o zi rurală, placidă, tipică pentru Connecticut. Dintr-odată, una dintre camionetele albe ale penitenciarului a oprit lângă mine.

— Ce naiba faci, deținut?

Era domnul Thomas, șeful atelierului de tâmplărie. Atelierele de tâmplărie și de construcție erau găzduite de aceeași clădire, la stânga atelierului de electrice și de cealaltă parte a serei dărăpănate. Atelierul electric nu avea o toaletă, așa că trebuia să mergem dincolo, la cea din clădirea lor. Baia era doar pentru o persoană, o încăpere privată spațioasă, pe pereții căreia cineva pictase modele frumoase, albastre. Îmi plăcea la nebunie baia asta. Câteodată, când colegele mele de la electrice se ciorovăiau sau se uitau pe ascuns la emisiuni TV proaste, când DeSimon nu era prin preajmă, pur și simplu dispăream în acea baie, pentru a mă bucura de câteva minute binecuvântate de intimitate și liniște. Era singura ușă din închisoare pe care puteam s-o încui.

Atelierele de construcție și de tâmplărie erau conduse de domnul King și, respectiv, de domnul Thomas. Domnul Thomas era plinuț, vulcanic și înclinat să facă tărăboi, glume și să aibă, din când în când, ieșiri ca din senin, ca un Jackie Gleason* din prezent. Domnul King era uscățiv și deșirat, taciturn și cu pielea arsă de soare, mereu cu

* Comediant, actor și cântăreț american (1916-1987) (n.t.).

o țigară atârnându-i dintre buze. Semăna cu Marlboro Man. Împărțeau acest atelier de mulți ani și aveau o relație de muncă apropiată, chiar dacă era taciturnă. Când intram în atelier să mă duc la toaletă, domnul Thomas îmi remarca de obicei prezența cu un „Hei, infractoareo!".

Acum voia să știe ce naiba făceam. Colega mea din Dormitorul B, Alicia Robbins, era pe scaunul de lângă șofer, lângă el, în camion. Alicia era jamaicană și era apropiată de domnișoara Natalie. Chicotea, deci mă îndoiam că intrasem la belea.

— Mmm... Nimic?

— Nimic?! Și nu vrei să muncești?

— Ba da...

— Atunci urcăăăăă!!!

Am sărit, l-am lăsat pe Voltaire pe bancă și m-am urcat în camion. Alicia s-a dat mai la o parte ca să-mi facă loc și mie. Mă gândeam că n-aveam de ce să am probleme dacă sunt cu un OC. Domnul Thomas a accelerat și camionul a luat-o din loc. A virat pe lângă atelierul de instalații electrice și pe lângă atelierul de instalații de împământare, am luat-o prin spatele IFC și apoi am coborât brusc pe un drum abrupt cu pietriș. Habar n-aveam unde ducea. Aproape imediat clădirile au ieșit din raza vizuală și tot ce mai puteam vedea prin fereastra coborâtă a camionetei era pădurea – copaci, bolovani și câte un pârâu – toate înclinate abrupt.

De la radio bubuia rock clasic. M-am uitat la Alicia, care tot chicotea lângă mine.

— Unde ne duce?, am întrebat-o.

Domnul Thomas a pufnit.

— Șefu' e nebun!, e tot ce a spus Alicia.

Drumul cobora tot mai abrupt. Erau minute bune de când plecaserăm. Nici nu mă mai simțeam la închisoare. Mă simțeam ca o fată într-un camion care se îndreaptă

spre aventură. Cu brațul gol odihnindu-se pe ușa de la camion, mi-am lăsat privirea să se scufunde adânc în pădure, așa că șirul de copaci se perinda nedeslușit prin fața mea, iar eu nu mai vedeam decât un amestec de verde cu maron.

După câteva minute, camionul a ajuns într-un fel de poiană, unde am văzut mișcare de oameni. În fața noastră era o zonă pentru picnic și câteva dintre femeile care lucrau în construcții și la tâmplărie vopseau în liniște niște mese de lemn pentru picnic. Dar ele nu mi-au captat deloc interesul, pentru că ce se zărea în spatele lor mă umplea de un asemenea entuziasm, că am crezut că o să explodez. Zona pentru picnic era pe malul unui lac enorm, iar lumina soarelui de iunie făcea ca apa ce clipocea delicat la marginea unui debarcader să scânteieze.

Am suspinat. Am făcut ochii mari și nu-mi păsa nici cât negru sub unghie să-mi păstrez firea.

Domnul Thomas a parcat camionul și eu am sărit spunând:

— E un lac! Nu-mi vine să cred cât de frumos e!

Alicia a râs de mine, și-a luat echipamentul pentru vopsit din portbagaj și s-a îndreptat agale către o masă pentru picnic.

M-am întors către domnul Thomas, care se uita, de asemenea, înspre lac.

— Pot să mă duc să mă uit? Vă rog!

A râs și el de mine.

— Sigur, doar să nu sari. Or să mă dea ăștia afară.

M-am grăbit să ajung la mal, unde erau pontoane plutitoare și unde erau acostate câteva bărci mici cu motor. Încercam să cuprind tot peisajul dintr-o privire. Pe malul celălalt puteam să văd case frumoase, cu peluze care se prelungeau până în apă. Lacul părea să fie foarte lung, ieșind din sfera mea vizuală atât la dreapta, cât și la stânga.

M-am ghemuit și mi-am scufundat mâinile în apa rece. Mi-am privit mâinile albe, cu palmele în jos, prin curgerea maronie a apei, și mi-am imaginat cum ar fi să mă scufund, ținându-mi respirația, cu ochii deschiși sub apă, și împingând cât de tare pot pentru a înota rapid. Aproape că simțeam curenții apei învăluindu-mi trupul, iar părul formând o aureolă în jurul capului.

Am mers de-a lungul a zece metri pe malul lacului într-o direcție și înapoi, gândindu-mă că asta avea să fie prima mea vară fără să înot. Fusesem mereu o ființă a apei, nu m-am temut niciodată să fac surf. Acum, avem o poftă nebună să mă dezbrac și să plonjez. Dar nu era prudent și nici corect față de cel care fusese suficient de drăguț să mă aducă aici. Sclipirile apei mă făceau să-mi mijesc ochii. Am stat și am privit mult timp, fără ca nimeni să-mi spună nimic. În cele din urmă, m-am întors și am urcat pe pontonul de beton.

M-am dus la Gisela, cea care conducea autobuzul și lucra pentru domnul King, întrebând-o dacă avea vreo pensulă în plus.

A zâmbit.

— Sigur, vino să-ți arăt.

Și mi-am petrecut restul după-amiezii în tăcere, sub copaci, vopsind și ascultând zgomotul făcut de bărci pe suprafața lacului și sunetele păsărilor de apă.

Când a trebuit să plecăm, domnul Thomas ne-a adus înapoi la ateliere. Am coborât și m-am proptit cu brațele de fereastra din dreptului locului de lângă șofer și m-am uitat la el.

— A fost foarte drăguț din partea dumneavoastră că m-ați adus aici. Vă mulțumesc mult, domnule Thomas. A însemnat enorm pentru mine.

Mi-a evitat privirea, părând stânjenit.

— Păi, da, știu că șeful ăla al vostru nu vă aduce aici. Așa că mersi de ajutor.

A pornit mașina și a plecat. Din acel moment, am devenit obsedată de ideea întoarcerii la lac.

Într-o zi când am ajuns la muncă, am rămas mască văzându-l pe DeSimon fără barbă și mustață, semănând cu un penis rătăcit care-și căuta un corp. Interacțiunile mele cu el deveniseră din ce în ce mai neplăcute, eu urând faptul că munceam pentru cel mai nesuferit om din departamentul de construcții, iar el părând să aibă o plăcere perversă în a mă umili cât de mult putea. Într-o altă zi la prânz, mă plângeam amarnic de el, când Gisela s-a oprit lângă mine.

— De ce nu vii să lucrezi în construcții? Eu plec acasă în septembrie. Domnul King o să aibă nevoie de cineva bun. E foarte drăguț, Piper!

Nu-mi trecuse prin minte că pot să-mi schimb slujba. Două zile mai târziu, m-am dus sfioasă la domnul King, în fața atelierului. Mi-era rușine, dar eram disperată. Nu eram obișnuită să-i cer ceva unui OC.

— Domnule King? Știu că Gisela pleacă în curând și mă întrebam dacă aș putea să vin să lucrez pentru dumneavoastră în construcții.

Am așteptat, plină de speranță. Știam că sunt un angajat al închisorii pe care ți-l doreai: aveam permisul de închisoare, eram dispusă să muncesc, niciodată nu „lenevisem" (prefăcându-mă că sunt bolnavă), eram educată, puteam să citesc un manual, să fac calcule și așa mai departe. Și nici nu aveam gura mare.

Domnul King s-a uitat la mine, mestecând din țigară și cu o privire inflexibilă, în care nu puteai citi nimic.

— Sigur, a spus el și mi-a crescut inima, pentru ca apoi să mi-o strivească: Dar DeSimon trebuie să-ți semneze transferul.

Am scris eu cererea de transfer, un formular simplu, cu titlul BP-S148.005 CERERE DEȚINUT CĂTRE CONDUCERE. A doua zi dimineață, am intrat hotărâtă în biroul lui DeSimon și i-am înmânat-o. Nici nu s-a uitat la ea. După o vreme, am obosit să o tot împing înspre el și i-am lăsat-o pe birou.

S-a uitat la ea cu scârbă.

— Ce e asta, Kermit?

— E o cerere de transfer, prin care vreau să mă mut în construcții, domnule DeSimon.

— Răspunsul e nu, Kermit!, a zis el fără ca măcar să arunce o privire.

M-am uitat la el, la capul său bulbucat, de un roz lucios, și am zâmbit trist. Evident că nu eram surprinsă. Am ieșit din birou.

— Ce a spus?, a întrebat Amy.

Veniseră la mine amica mea Eminemlette, Yvette, și două alte femei care lucrau în atelierul de electrice, în lumina difuză a atelierului neaerisit.

— Ce crezi?, am spus eu printre dinți.

Amy doar a râs, cu un aer de înțelepciune ce se prelungea mult peste ea.

— Piper, omul ăsta nu o să te lase să pleci nicăieri, așa că n-ai altceva de făcut decât să te obișnuiești cu el.

Eram furioasă. Acum, că știam că există posibilitatea unei vieți mai bune în spatele gratiilor, că există și slujbe în care deținutele nu sunt umilite constant, eram disperată să mă mut. Aveam mintea ocupată doar de gândul de a pleca din electrice și de a scăpa de DeSimon.

Vara era tot mai toridă și luni întregi atelierul de electrice lucrase la un nou circuit pentru aparatele de aer condiționat din sala de vizite. Singurele încăperi din închisoare care aveau aer condiționat erau birourile personalului și sala de vizite, dar energia era prea slabă și tot

timpul se opreau. Așa că am montat și cablat noul panou de circuite, am asamblat conductele în jurul camerei și am cablat noile prize. Acum, că eram aproape de sfârșit, tot ce ne mai rămânea era să conectăm placa de bază la sursa principală de energie a clădirii, într-o podea din sala cazanelor.

Asta presupunea să tragem cabluri noi de la sursa principală de energie din sala cazanelor la noul circuit din sala de vizite – fizic, trebuia să le tragem cu putere prin măruntaiele clădirii. Când ziua de pomină s-a apropiat de sfârșit, noi toate am adunat uneltele pe care DeSimon ne pusese să le aducem și am rămas în sala cazanelor, așteptând indicații. Nu erau fete prea masive la atelierul de electrice, așa că fuseseră chemate ajutoare de la atelierul de instalații, unde erau câteva fete mai forțoase.

DeSimon își făcea de lucru cu cablurile. Erau cabluri mari industriale, groase, total diferite de cablajul cu care lucram în fiecare zi. A strâns câteva, apoi le-a legat cu bandă izolatoare neagră, în straturi peste straturi, groase de peste 30 de centimetri. La capăt le-a legat cu o sfoară, al cărei capăt l-a rulat până la sala de vizite. Femeile de la instalații erau sus, așteptând.

Jos, în sala cazanelor, eram eu, Amy, Yvette și Vasquez. Ne-am uitat la DeSimon.

— Ele or să tragă, iar voi o să împingeți. O s-o trimiteți în sus. Dar ne lipsește ceva: avem nevoie de un gresor...

Din felul în care a spus-o, mi-am dat seama că n-o să fie o muncă prea plăcută. Și știam și cine o s-o facă.

— Kermit, tu o să fii gresorul. Ia astea, a spus el, întinzându-mi mănuși de cauciuc până la cot. Acum, ia sticla aia de lubrifiant.

Mi-a indicat un vas de lubrifiant industrial de lângă picioarele lui. Știam înspre ce se îndreaptă totul. Obrajii începuseră să-mi ia foc.

— O să ai nevoie de mult, Kermit.

Am ridicat recipientul. DeSimon a împins înspre mine cablurile legate. Erau rigide și inflexibile, iar eu eram împietrită de rușine.

— O să fie nevoie de mult ca să intre pe acolo, Kermit. Dă-i zdravăn cu lubrifiant!

M-am aplecat și am luat lichid în palmele făcute căuș. Semăna cu un jeleu de un albastru-deschis. L-am aruncat peste legătura imensă, mai devreme nevinovată, devenită acum un falus dezgustător.

DeSimon și-a dat capul pe spate și a strigat: „Trageți!" Au tras cu putere de sfoară, dar nu suficient cât să miște cablurile.

— Haide, Kermit, fă-ți datoria!

Eram atât de furioasă, că abia mai vedeam în fața ochilor. M-am străduit să-mi domolesc sângele care fierbea în vene. Am încercat să trimit cablurile de la sol, dar scena era atât de oribilă, încât tehnica mea obișnuită nu a funcționat. Mi-am mai turnat niște jeleu albastru în palme și am uns cablurile peste tot.

— Ooo, sulă de cal. Îți place sula aia de cal, nu-i așa, Kermit?

Sulă de cal? Mi-am lăsat mâinile, în mănușile mari, lipicioase, să atârne pe lângă corp. Amy se uita în jos, iar Yvette se prefăcea că nu știe o boabă de engleză.

DeSimon a strigat din nou „Trageți!" și, de undeva de sus, muncitoarele din închisoare au smucit de sfoară. Cablurile au alunecat. „Trageți!" Au alunecat din nou. „Împingeți!"

Colegele mele de muncă au tras în sus cablurile. Văzându-le cum se încordează să tragă, m-am pus în genunchi și am ajutat să împing cât de tare am putut și eu. Cablurile au început să ruleze în sus, până când nu mai era altceva de făcut decât să se tragă de ele. Am ieșit ca o furtună din sala cazanelor, mi-am dat jos mănușile și le-am aruncat cât colo.

Eram oarbă de furie, mai aveam puțin și explodam. Și nu mă puteam manifesta altfel decât aruncând lăzile, uneltele și echipamentele în spatele camionului, cât de tare puteam. Colegele mele erau siderate. Nu am vorbit cu nimeni tot restul după-amiezii și nici DeSimon nu mi-a adresat niciun cuvânt. Înapoi în închisoare, am făcut duș, încercând să mă curăț de murdărie și de umilință. Apoi am mai scris o cerere de transfer, de data aceasta șefului lui DeSimon. Suna cam așa:

„După cum am mai discutat cu dvs. cu altă ocazie, domnul DeSimon, supervizorul meu la muncă, ne vorbește adesea într-un fel pe care-l consider crud, lipsit de respect și cu aluzii sexuale explicite.

Pe 23.06.04, eram în sala de cazane la noul circuit electric pentru sala de vizite și lucram cu cabluri electrice mari, legate cu bandă izolatoare. Domnul DeSimon s-a referit la aceste cabluri, pe care a trebuit să le ung pentru a trece prin țevi, ca la organul sexual al calului, lucru pe care-l consider extrem de jignitor. Și nu a spus organul sexual, ci a fost mult mai vulgar."

Și cu asta am explicat tot ce era de explicat într-o cerere de transfer.

Mi-am jurat că nu aveam să-mi petrec următoarele șapte luni la cheremul porcului ăluia. Și speram ca prin acea sulă de cal să-mi fi oferit biletul câștigător al evadării mele.

Cu următoarea ocazie, m-am dus în biroul șefului lui DeSimon. El era dintr-o altă categorie, își făcea o carieră în cadrul Departamentului Administrației Penitenciarelor și mutându-se de la o închisoare la alta, urcând pe scara ierarhică. Era din Texas, unde cu siguranță se știu mai multe despre ce înseamnă închisoarea, și era un adevărat profesionist. Era foarte înalt, întotdeauna purta cravată și

adesea cizme de cowboy și era de o politețe ireproșabilă. Era, de asemenea, foarte corect, ceea ce i-a atras admirația deținutelor. Pop îl numea „Domnul Texas Ranger" și îi făcea plăcere să-l servească cu prăjituri făcute de ea, când venea în închisoare.

Am bătut la ușă, am intrat și i-am înmânat cererea.

A citit-o în tăcere, apoi s-a uitat la mine.

— Domnișoară Kerman, nu sunt sigur că înțeleg ce încercați să spuneți aici. Luați loc.

M-am așezat și mi-am scos șapca albă de baseball. Simțeam că iar mă înroșesc. Am ales un punct de pe birou la care să-mi ațintesc privirea, pentru a nu trebui să am contact vizual cu el, ca să nu vadă cât de rușinată sunt și să încep să plâng în fața unui oficial. Apoi i-am explicat despre ce era vorba, cu multe amănunte. Când, în sfârșit, am terminat, am respirat adânc. Apoi, mi-am ridicat privirea înspre Tex.

Era la fel de roșu la față ca și mine.

— Imediat te transfer de acolo!, a spus el.

În iulie, atmosfera a fost de nesuportat. Întregul complex al închisorii părea să fiarbă de căldură și surmenaj. Telefoanele au încetat brusc să mai funcționeze. Mașinile de spălat s-au stricat, zici că era un film de groază. Dintr-odată au dispărut uscătoarele de păr. Două sute de femei, fără telefoane, fără mașini de spălat, fără uscătoare de păr – era ca în *Împăratul muștelor*, varianta cu estrogen. Iar eu nu aveam de gând să fiu Piggy.

Pentru a mă elibera de tensiunile ce ardeau la foc mocnit în închisoare, mă refugiam sub niște pini cu vederea la cărare și la valea de dincolo, mai ales la apus. Acum, că știam cum arată lacul, îmi imaginam cum ar fi să mă scufund în el, adânc, și să înot repede, departe de acolo. Îmi ciuleam urechile să prind sunetul bărcilor cu motor, mult

sub mine. Era un peisaj minunat, oare de ce-l stricaseră cu o închisoare? Îmi era un dor teribil de Larry în acele după-amiezi, dorindu-mi să fie lângă mine.

Mă duceam zilnic la strigarea corespondenței pentru a vedea dacă fusesem transferată. După o săptămână, am aflat că tentativa mea de a scăpa fusese zădărnicită de plecarea neanunțată a lui DeSimon în vacanță, iar Tex nu voia să mă mute la construcții până nu se întorcea DeSimon. Nu înțelegeam deloc de ce.

Dar când am insistat, părând la fel de disperată pe cât eram, marele texan a ridicat mâinile, ca și cum ar fi spus să mă opresc.

— Va trebui să ai încredere în mine și să ai răbdare, domnișoară Kerman. O să te scot de acolo!

Ca prin minune, transferul meu de la electrice în construcții s-a petrecut, primindu-l la strigarea corespondenței la sfârșitul lunii iulie. Tex se ținuse de cuvânt. Am făcut un mic dans victorios în holul central al închisorii.

Dintre noile mele colege făceau parte amica mea, Allie Baranski, ciudata veselă de 1,80 metri, din Dormitorul B, și Pennsatucky, care se întrecea în a deveni fata albă cu cea mai mare gură. Atelierul de tâmplărie era, în mare, format din mămici spanioloaice, inclusiv Maria Carbon, fata aproape catatonică pe care o salutasem în Camera 6, în februarie. Își recăpătase echilibrul în lunile ce urmaseră, iar diferența dintre acea fată terifiată și deținuta bărbătoasă, arătând bravadă, de acum era șocantă. Toată lumea a fost primitoare cu mine și nici nu părea că există acea atmosferă mizerabilă în care erai călcat în picioare, ca la atelierul de electrice. Îmi plăcea la nebunie cum mirosea atelierul, a lemn, vopsea și rumeguș. Atelierul de construcție și cel de tâmplărie erau în aceeași clădire, iar acum lucram pentru domnul King, acel fumător înrăit Marlboro Man.

Aveam o nouă vecină în Dormitorul B, pe care am poreclit-o Pom-Pom, din cauza frezurii ei. Pom-Pom era o fată timidă de 22 de ani, care dormea mult, așa că a fost rapid catalogată ca fiind leneșă. Probabil că dormea atât de mult pentru că era deprimată, o consecință destul de firească a vieții de închisoare. Tocmai fusese distribuită să muncească la garaj, unde pompa benzină, cu entuziasm, în vehiculele închisorii; mie nu mi se părea leneșă. Dacă te uitai la ea și zâmbeai, își întorcea privirea, dar schița și ea un zâmbet timid.

Într-o zi, la coada de la cină, Pom-Pom s-a întors brusc la mine și a început să vorbească. Cum abia o știam, am presupus să vorbește cu altcineva, poate cu colega ei de muncă, Angel, care stătea lângă mine. Dar nu, vorbea cu mine, și chiar intens.

— M-a chemat șefu' azi la el în birou și m-a întrebat dacă am mai avut rude pe aici – domnul Senecal era șeful ei de la garaj. Așa că mă întreba asta și se pare că mama a lucrat pentru el.

M-am uitat la Pom-Pom. În prezent, aveam trei perechi de surori în închisoare, și mama unei alte vecine se pare că fusese eliberată chiar înainte să ajung eu. În acest stadiu al șederii mele în închisoare, mi se părea mai puțin surprinzător faptul că era la a doua generație aflată în închisoarea federală decât că nu știa că mama ei lucrase la garaj.

— Nu știai că a lucrat în garaj?, am întrebat eu.

— Nu, știam că a fost aici, mi-a spus mătușa, dar ea nu mi-a zis niciodată nimic.

Am avut brusc presupunerea tristă că mama lui Pom-Pom murise.

Angel, colega ei, bineînțeles că ascultase și a întrebat-o cu delicatețe:

— Unde e mama ta?

— Habar n-am!, a replicat Pom-Pom.

M-am simțit și mai prost, dar tot eram curioasă.

— Cum de a știut Senecal?

— Pur și simplu a nimerit-o. A crezut că era soră-mea, dar doar a zis-o la nimereală.

— Semeni cu mama ta? Și-a dat seama uitându-se la tine?

— Presupun – m-a întrebat: *Înaltă și slăbănoagă, nu?*, a râs Pom-Pom. A spus că pur și simplu a avut o bănuială, așa că m-a întrebat. Apoi m-a întrebat ce fac aici.

M-am întrebat dacă personalul închisorii făcea legătura între neplăcerile profesiei pe care și-o aleseseră cu nefericirea copiilor deținutelor lor. Îl deranja pe Mike Senecal să o vadă pe Pom-Pom la Danbury și oare îi aștepta și pe copiii ei? Poate că, dacă mama ei ar fi fost trimisă să se trateze pentru dependențele ei (care erau implicite), Pom-Pom n-ar mai fi fost la el în birou azi.

— Ce a spus Senecal despre mama ta?

— Că nu i-a făcut niciodată probleme.

Nu-mi prea păsa de șeful lui Pom-Pom, dar îmi plăcea să-mi petrec timpul în garaj. Treceam pe acolo în fiecare dimineață să iau camioneta albă pentru construcții și să vorbesc nimicuri cu fetele care pompau benzină și reparau camioanele. Se purta o dezbatere cu privire la cântecul verii.

Angel spunea că era marele hit reggae mixat al lui Daddy Yankee; nu știam că titlul era *Oye Mi Canto*, dar toate puteam să fredonăm refrenul:

> Boricua, Morena, Dominicano, Colombiano,
> Boricua, Morena, Cubano, Mexicano,
> Oye Mi Canto

Bonnie a pufnit.

— Sunteți duse toate, a spus. E Fat Joe!

Toate am replicat *Lean Back* și, la unison, am lăsat pe spate un umăr.

— Nu prea-mi place de ea, dar cântecul ăla al Christinei Milian – *Pop, Pop, Pop that Thang*? Mă dă pe spate!, a spus Kenyatta.

Am chicotit la auzul acestor vorbe. Cu câteva zile mai devreme, la cursul de yoga, Janet Yoghina încercase să ne facă să ne destindem șoldurile.

— Foarte bine, toată lumea să dea din șold. Scuturați-l bine. Acum rotiți-l la stânga... acum la dreapta. Foarte bine, acum vreau să veniți cu șodul înainte, cu pelvisul, cu o mișcare lină. *Pop That Ting*!

Sora era derutată:

— Pop that thing?

Camila și cu mine eram pe jos de râs.

Pom-Pom ne-a lămurit:

— Nu știu ce tot aberați voi acolo, dar există doar o melodie a verii ăsteia. Și asta e *Locked Up*. Uitați-vă în jur! Punct.

Trebuia să recunoaștem, pusese punctul pe i. Toată vara, oriunde întorceai capul, puteai auzi vocea stranie, tânguitoare a lui Akon, un rapper senegalez, cântând despre închisoare.

> Can't wait to get out and move foreward with my life,
> Got a family that loves me and wants me to do right,
> But instead I'm here locked up.

Chiar dacă nu fusese un mare hit afară, într-un loc cum era închisoarea devenise imnul călăuzitor; auzeai femei cărora nici măcar nu le plăcea hip-hop-ul fredonându-l încet, în bărbie, în timp ce împachetau rufele: *I'm locked up, they won't let me out, noooo, they won't let me out. I'm locked up*.

doisprezece

ADEVĂRURI GOL-GOLUȚE

Îmi plăcea la nebunie de colega mea de muncă, Allie B. Mă făcea să râd mereu. Părea să fie mereu plină de voie bună – asta când nu era enervată pe ceva; trecea destul de repede de la o extremă la alta. Nu avea însemnele grele ale încarcerării, deși nu era prima oară în spatele gratiilor – de fapt, încălcase termenii eliberării, ceea ce părea logic, având în vedere că se droga. Dar nu ajunsese aici din cauza unei infracțiuni legate de droguri, așa că nu primea niciun fel de tratament pentru dependența ei.

Îi spuneam mereu:

— Haide, nu te-ai mai atins de droguri cât ai fost închisă, de ce să te întorci la ele?

Ea doar își înclina capul într-o parte și zâmbea.

— E clar că habar n-ai ce vorbești, Piper, a spus ea. Abia aștept să mai gust puțin. Asta și o sulă.

Măcar atât știam: pe cât îi plăcea lui Allie să se drogheze, pe atât de mult îi plăcea sexul. Făcea, pe șoptite, comentarii porcoase și amuzante despre orice bărbat pe care-l vedea și îi aprindea fantezia – fie el gardian, vreun șef la cravată sau câte un curier întâmplător, care nu bănuia nimic și care intra în raza noastră vizuală.

Allie îmi spunea câteodată că sunt „soția" ei, la care eu îi răspundeam „S-o crezi tu, Allie!". Ocazional, avea porniri

sexuale și îi ardea de joacă, așa că mă alerga prin Dormitorul B urlându-mi vorbe porcoase și încercând să-mi dea jos pantalonii scurți, gri, de alergat, în timp ce eu țipam. Vecinele noastre au devenit repede iritate de scandalul pe care-l făceam.

Din felul în care vorbea și scria și în ciuda pasiunii ei pentru *Fear Factor*, puteam să-mi dau seama că Allie era mai educată decât majoritatea deținutelor. Fără să-i pun amicei mele întrebări personale, *verboten* chiar între prietene, am presupus că multiplele ei recidive la închisoare erau cauzate de dependența ei. Îmi făceam griji pentru Allie; speram din tot sufletul să nu mai pună piciorul într-o închisoare, dar, mai mult decât atât, îmi făceam griji că ar putea muri.

La fel mă îngrijoram pentru amica ei, Pennsatucky, care fusese dependentă de cocaină (îmi dădeam seama după dinții ei din față înnegriți). Spre deosebire de Allie, Pennsatucky nu visa să prizeze ceva imediat după ce-și recâștiga libertatea. Voia s-o ia înapoi pe fiica ei. Îngerașul ei de fată trăia cu tatăl. Pennsatucky decăzuse din drepturile parentale. Nu era „în toate apele", după părerea femeilor din închisoare, ceva ce se spunea despre oameni care avuseseră probleme comportamentale sau, câteodată, chiar boli mintale. Condițiile din închisoare nu atenuau deloc aceste premise.

Acum, că o știam pe Pennsatucky de ceva vreme și lucram cu ea, o credeam mai zdravănă la cap decât o creditau cei din jur. Era receptivă și sensibilă, dar îi era greu să se exprime într-un fel care să nu-i îndepărteze pe ceilalți, țipa și se enerva când simțea că cineva nu-i acordă respect, ceea ce se întâmpla des. Nu era nimic în neregulă cu Pennsatucky, care s-o împiedice să ducă o viață perfect fericită, dar știam că problemele ei o predispuseseră la droguri și o împinseseră către bărbați care îi făceau rost.

Dacă problemele cu drogurile te fac să încalci legea, poți să ajungi la dezintoxicare pe podeaua unei închisori. Odată ce, în urma unei sentințe lungi, casa ta devine închisoarea, cei de acolo vor vrea să-ți evalueze starea mintală... și să-ți prescrie niște medicamente. Coada formată de femei care așteptau să ia pastilă de două ori pe zi era lungă, șerpuind din cabinetul medical până pe hol. Unele femei erau ajutate enorm de pastilele pe care le luau, dar unele arătau ca niște zombie, îndopate cu medicamente. Acele femei mă speriau; ce avea să se întâmple odată ce ieșeau din nou pe stradă și nu mai puteau să se ducă la coadă să primească pastile?

Când, în urmă cu șapte luni, trecusem prin porțile înspăimântătoare ale închisorii, cu siguranță nu arătam ca un gangster, dar avem o mentalitate de gangster. Unui gangster nu-i pasă decât de el însuși și de ai lui. Regretul care mă copleșea cu privire la faptele mele era că-i traumatizasem pe cei dragi și că suportam consecințele. Chiar când hainele mi-au fost luate și înlocuite de uniforma kaki de închisoare, aș fi zis că ideea „războiului împotriva drogurilor" nu era decât o gogoriță. Aș fi argumentat că legile guvernului privitoare la droguri se dovediseră, în cel mai bun caz, total ineficiente în fiecare zi și, în cel mai rău caz, greșit centrate mai degrabă pe ofertă decât pe cerere, concepute la întâmplare și aplicate inegal și incorect în funcție de rasă sau clasă și, astfel, nule din punct de vedere intelectual și moral. Și toate aceste lucruri erau adevărate.

Dar acum, privind-o îngrijorată pe Allie, care nu făcea decât să viseze la momentul când se putea scufunda din nou în uitare, când mă întrebam dacă Pennsatucky avea să reziste și să dovedească faptul că e o mamă bună, așa cum visa, când îmi făceam griji pentru numeroasele mele prietene de la Danbury a căror sănătate fusese distrusă de

hepatită și HIV, și când vedeam, în sala de vizite, cum dependența rupea legăturile dintre mame și copiii lor, înțelegeam, în sfârșit, adevăratele consecințe ale propriilor mele acțiuni. Contribuisem și eu la acele lucruri.

Ce m-a făcut, într-un final, să recunosc cruzimea indiferenței mele din trecutul meu nu a fost cauzat de constrângerile impuse asupra mea de guvernul Statelor Unite, nici datoriile pe care le-am adunat pentru taxele legale, nici faptul că nu puteam fi cu bărbatul pe care-l iubeam. Ci de faptul că stăteam, vorbeam, lucram și știam oameni care suferiseră din cauza a ceea ce făcuseră persoane ca mine. Niciuna dintre aceste femei nu m-a criticat – majoritatea fuseseră și ele implicate serios în afacerile cu droguri. Dar pentru prima oară înțelegeam că alegerile mele mă făcuseră complice la suferința lor. Eram complice pentru dependența lor.

O pedeapsă îndelungată în munca în folosul comunității, lucrând cu persoane dependente, în libertate, m-ar fi condus probabil spre aceleași concluzii și ar fi fost de o mie de ori mai productivă pentru comunitate. Dar sistemul nostru penal actual nu are resurse pentru justiția de recuperare, în care cel care a făcut un rău să se confrunte cu daunele produse și încearcă să se revanșeze față de oamenii pe care i-a afectat. (Am fost norocoasă că am fost în această situație, grație femeilor pe care le-am cunoscut.) În schimb, sistemul nostru de „corecție" e bazat, de la cap la coadă, pe răzbunarea de moment. Apoi cei responsabili cu sistemul se miră de ce oamenii care ies din închisoare sunt mai distruși decât erau la început.

Vanessa Robinson era o transsexuală care devenise femeie și care la începutul sentinței ei fusese peste deal, la IFC. În spatele gratiilor închisorii, prezența ei era notorie;

ofițerii de corecție insistaseră să-i spună „Richard", numele ei de naștere. Într-o zi de la sfârșitul lunii mai era agitație în închisoare. „O să vină el-ea!!!"

Se pregătiseră mult pentru sosirea domnișoarei Robinson. Unele femei au jurat să nu-i vorbească; altele și-au recunoscut fascinația față de ea. Femeile din Indiile de Vest și unele mămici spanioloaice erau dezgustate; cele convertite făceau scandal, revoltate; iar femeile albe, din clasa mijlocie, erau derutate sau emoționate. Cele care erau de mult timp în închisoare erau doar blazate:

— A, am mai avut o grămadă de fete care încercau să treacă pe invers. Erau protestatare, a spus domnișoara Jones.

— Pe invers?, am întrebat.

— Să devină din fată băiat și întotdeauna se plângeau de medicație și de alte căcaturi!, a spus ea, fluturând disprețuitor din mână.

Curând am văzut-o și eu prima oară pe Vanessa – la 1,93 metri, o aproape-femeie blondă, cu tenul cafeniu, cu sânii ca niște baloane. Un cârd de tinere admiratoare făcuseră roi în jurul ei, iar ea se bucura din plin de atenție. Nu era acea ea-el rezervată, pe nedrept încarcerată și care încearcă să se integreze; Vanessa era o divă în toată regula. Era ca și cum cineva o răpise pe Mariah Carey și, printr-o ruptură spațială, aterizase în rândul nostru.

Cât era ea de divă, Vanessa avea inteligența și maturitatea de a face față noii situații cu o oarecare discreție. Când intrase la închisoare, era timidă, n-avea nimic teatral. Alte câteva femei veniseră odată cu ea de la IFC, inclusiv o tânără strălucitor de frumoasă, pe nume Wainwright, cu care era prietenă la cataramă – amândouă cântau în corul de la biserică. Wainwright era minionă, cu ochi verzi, ca de pisică, un zâmbet enigmatic și educație

superioară – majoritatea celorlalte negrese au venerat-o pe loc. Formau o pereche amuzantă la vedere, teoretic asemănătoare, dar radical diferite.

În primele câteva săptămâni ale lor în închisoare au stat împreună mai mereu. Vanessa era prietenoasă dacă o abordai, dar mai rezervată decât ar fi indicat-o reputația și aspectul ei. De lucru și-a găsit la bucătărie.

„Nu poate *ăsta* să gătească!", a spus Pop cu dispreț, intrând în categoria celor „dezgustați" – și nu se străduia deloc să fie drăguță, deși aprecierile ei culinare conțineau ceva adevăr.

A existat un episod de tipul ketchup-în-sosul-de-roșii-cu-ceapă, care a creat vâlvă în toată închisoarea. Pop mi-a șoptit la ureche cine era vinovatul, dar nu am mai spus nimănui.

Îmi plăcea de Vanessa. Ceea ce era un lucru bun, pentru că-mi devenise vecină. Ea și Wainwright au reușit, cu finețe, să rezolve aranjamentele de cazare pe care și le doreau. Wainwright a devenit colega de cubicul al lui Lionnel, care era șefa peste echipa de la magazie și vocea rațiunii/disciplinei în ceea ce le privește pe tinerele negrese nedisciplinate. („Fată, bagă-ți mințile-n cap, ori te bat de-ți sună apele!") Iar Vanessa s-a mutat lângă mine, cu Faith, o bunicuță cu părul grizonant, care făcuse trafic cu oxitocină și ieșise din pădurile din New Hampshire, iar acum venise de la IFC alături de Vanessa și Wainwright. Se înțelegeau de minune. Sosirea Vanessei în Dormitorul B a făcut-o pe domnișoara Natalie să-și dea ochii peste cap, ea fiind mai tolerantă decât prietena ei, domnișoara Solomon, care a cerut să știe: „Asta vrei să vezi când mergi la baie, domnișoară Piper? Ei, asta vrei?". Am subliniat sfioasă că Vanessa era după operație, dar nu, nu căutam neapărat un spectacol gratuit.

Aveam parte și de spectacole gratuite. Pe măsură ce Vanessa se acomoda cu locul, devenea tot mai incisivă și era încântată să se laude cu succesul operației ei de câte ori avea chiar și cea mai mică ocazie. În curând, jumătate din închisoare văzuse cu ce era dotată. Sânii ei de cupă D erau mândria și bucuria ei și, având în vedere diferența de înălțime dintre noi, erau adesea primul lucru pe care-l vedeam dimineața. Era cu siguranță mai arătoasă decât multe dintre deținutele care se născuseră cu sexul nostru, dar dacă te uitai mai de aproape, îi vedeai și unele dintre trăsăturile ei mai masculine. Subsuorile ei erau extrem de păroase – spunea că dacă tot nu poate să le epileze, atunci la naiba cu ele – și în spațiul strâmt al Dormitorului B, vara, mirosea inconfundabil a bărbat transpirat. În închisoare, Vanessa nu mai putea să-și injecteze hormoni, așa că își dezvăluia câteva trăsături masculine care ar fi fost mult mai puțin evidente altfel, mai ales vocea. Deși vorbea mai mereu cu voce pițigăiată, de fetiță, putea să treacă brusc la o voce tunătoare, masculină, de Richard. Îi plăcea să se strecoare în spatele oamenilor și să-i bage în sperieți, fiind foarte eficientă când încerca să potolească vuietul din sala de mese, aflată în plin vacarm.

— Tacă-vă fleanca!

Cel mai bine se pricepea la încurajările ei de Richard pe terenul de softball, unde era cea mai căutată echipieră. Gagica aia știa să arunce, nu glumă.

Vanessa era o vecină distractivă și atentă, veselă și amuzantă prin feminitatea ei, deșteaptă și politicoasă, receptivă la ceea ce alții gândeau și simțeau. Imediat își scotea albumul, arăta poze și relata întâmplări cu bărbați cărora le frânsese inima, povestind cu lux de amănunte pentru a-și mai omorî timpul: „Ăsta e programul pentru concursul Miss Gay Black America – am ieșit pe locul trei!“ Toate divele aspirante, născute femei (majoritatea

din Dormitorul B), au recunoscut imediat că aveau în față un maestru de la care puteau învăța. Și Vanessa avea o influență bună asupra tinerelor fete care roiau în jurul ei. Le admonesta cu blândețe când se comportau urât și le impulsiona să se educe, să se îndrepte cu gândul către Dumnezeu și să se iubească pe ele.

Avea un singur ritual pe care era greu să-l suporți. În fiecare seară, după ce termina munca la bucătărie, Vanessa se întorcea în cubiculul ei, se cățăra în pat și scotea un casetofon obținut prin contrabandă de la capelă, nu se știe cum. Cântecul ei de suflet, un gospel care vorbea despre cât de iubitor și iertător este Iisus, ajutându-ne la fiecare pas pe care-l facem, plutea peste zidurile cubiculului, alături de vocea Vanessei. Asta se întâmpla când avea cea mai mare lipsă de hormoni – Vanessa pur și simplu nu putea atinge notele înalte. În primele două nopți când s-a întâmplat asta, am zâmbit în sinea mea, amuzată; în a zecea, deja îmi băgam capul sub pernă. Totuși, când mă gândeam la toate păsările cântătoare pe care le aveam în vecinătate, m-am hotărât să strâng din dinți și să rezist. Un imn pe noapte nu avea să mă omoare.

Unul dintre multele obiecte de contrabandă pe care le aveam în posesie era oja. La un moment dat, se găsea la magazinul închisorii, dar acum era un produs interzis. Janet Yoghina mi-a dat o sticlă cu ojă superbă de un purpuriu strălucitor, la care pedichiurista mea, Rose Silva, a recunoscut că râvnește. I-am promis că o să i-o dau ei când plec acasă, dar acum o păstram pentru mine și Janet Yoghina, căreia de asemenea îi plăceau degetele îngrijite. Orice newyorkeză care se respectă are o pedichiuristă bună, chiar dacă e la pârnaie.

Eram clienta lui Rose de ceva vreme. Faptul că existau pedichiuriste la închisoare a fost unul dintre puținele

lucruri pe care le-am știut când am intrat la Danbury. Dădusem peste acest detaliu în documentările pe care le-am făcut înainte să intru la închisoare, plus recomandarea că, dacă aveam de gând să apelez la serviciile lor, să fac bine să-mi cumpăr cele necesare eu, de la magazinul închisorii. În închisoare există o incidență ridicată a bolilor transmise prin sânge, precum HIV sau hepatită, așa că nu avea sens să riști să te infectezi.

Când am ajuns prima oară în închisoare, eram mult prea timidă ca să cer o pedichiură, deși îi admiram unghiile de la picioare ale lui Annette. „Mă duc doar la Rose", a explicat ea.

De fapt, nu exista decât o singură altă opțiune în afară de Rose, anume Carlotta Alvarado – Pop era printre clientele Carlottei. Între ele două se împărțea clientela. Pedichiuristele de închisoare existau pentru că se ducea vorba despre ele și, în acest caz, deținutele dovedeau o loialitate de fier.

M-am dus la prima mea ședință de pedichiură la începutul răcoros de primăvară. Annette mi-o oferise cadou:

— Ți-am făcut rost de o pedichiură la Rosa Silva, nu mai suport să mă uit la degetele alea ale tale în șlapi.

O săptămână mai târziu, m-am dus cuminte într-una dintre băile de pe holul central la o ședință cu Rose, înarmată cu propriile mele produse pentru pedichiură – forfecuță pentru cuticule, chiuretă, pilă pentru picioare. Rose a venit cu propriul ei set, inclusiv cu prosoape, cu un lighean pătrat de plastic și cu o multitudine de oje, unele de culori extrem de dubioase. Mă simțeam stânjenită, dar Rose avea papagal, așa că totul părea făcut ca la carte.

Rose și cu mine am aflat repede că ambele suntem din New York, ea din Brooklyn, eu din Manhattan, ea era italiancă-portoricană, descoperise credința și ispășea o sentință de 30 de luni pentru că fusese prinsă încercând să

treacă două capsule de cocaină de aeroportul din Miami. Avea un fel sprinten, deschis de a fi și îi plăcea să se mai-muțărească. De asemenea, îți făcea meticulos pedichiura și un masaj de picioare al naibii de bun. În închisoare nu e voie ca cineva să te atingă, așa că, la intimitatea oferită de masarea languroasă a picioarelor, cu scopul de a provoca plăcere, aproape că mi-au dat lacrimile de extaz.

— Ho, drăguță, respiră adânc!, m-a sfătuit ea.

Pentru toate acestea, Rose cerea să-i cumpăr lucruri de la magazinul închisorii, în valoare de cinci dolari – mă anunța în ziua de cumpărături ce să-i iau. Mă cucerise. Devenisem clientă fidelă.

Cel mai recent efort al ei lucrând la picioarele mele a fost de departe opera ei de artă. Îmi făcuse pedichiură franțuzească, cu ojă roz-pal și cu modele de flori de cireș, purpuriu cu alb, la degetele mari. Nu puteam să nu mă uit la degetele mele în șlapi, erau ca o vată de zahăr fabuloasă!

În ciuda obișnuinței în care mă stabilisem, tot aveam momente când mă iritau colegele mele deținute, lucru care mă dădea peste cap. În sala de gimnastică, aproape că mi-am ieșit din fire din cauza lui Janet Yoghina, în timpul orei, când a insistat că da, puteam să-mi duc piciorul în spatele capului dacă mă străduiam puțin mai mult.

— Nu, nu pot!, m-am răstit. Nu-mi pun piciorul în spatele capului. Scurt!

Eram printre cei mulți care, în mod clar, nu puteau sau nu voiau să lucreze la autocontrol și aveam de suferit din cauza asta, așa că mă concentram enorm să pot să mă controlez mai bine. Stând acolo în închisoare, am auzit o mulțime de povești de groază despre femei cu mulți copii pe care-i iubeau, dar nu se descurcau, despre familii în care ambii părinți erau închiși pentru mulți ani și mă gândeam la milioanele de copii care sunt nevoiți să treacă prin

experiențe oribile din cauza deciziilor proaste ale părinților lor. La asta se adăuga reacția jalnică a guvernului față de traficul de droguri, perpetuând mitul nociv că țin sub control rezerva de droguri când cererea era atât de mare, ceea ce nu făcea decât să provoace nefericire cu duiumul, fără sens și care ne va afecta pe noi toți într-o zi. M-am gândit la propriii mei părinți, la Larry și la tot chinul la care-i supuneam. Aceasta este penitența la care te supui uneori când ești în închisoare. Mă copleșea emoțional și, când vedeam femei care încă făceau alegeri proaste zi de zi în închisoare sau pur și simplu se purtau inadmisibil, îmi provoca o supărare profundă.

Eram destul de înverșunată în a menține o atitudine „noi și ei" în ceea ce privește personalul închisorii. Unii dintre ei păreau să mă placă, iar eu îmi dădeam seama că se poartă mai bine cu mine decât cu alte deținute, ceea ce mi se părea cu adevărat detestabil. Dar când vedeam alte deținute purtându-se într-un fel care-mi zguduia simțul unității, ca să nu spun altfel, fiind mărginite sau ignorante ori pur și simplu antisociale, chiar îmi era greu să trec peste toate acestea. Mă făcea să-mi ies puțin din sărite.

Am interpretat această stare ca pe un semn al faptului că mă înrădăcinasem prea mult în viața de închisoare, că „lumea reală" se estompa tot mai mult pe fundal și că probabil trebuia să citesc ziarele cuvânt cu cuvânt și să scriu mai multe scrisori. Era greu să mă concentrez pe aspectele pozitive, dar știam că întâlnisem femeile potrivite la Danbury să mă ajute s-o fac. O voce slabă în mintea mea îmi amintea că s-ar putea să nu mai întâlnesc niciodată ceva de acest gen și că a-mi asuma pe deplin situația actuală, a o experimenta și a învăța tot ce se putea învăța din ea reprezenta modul potrivit de a-ți trăi viața, acum și întotdeauna.

— Gândești prea mult!, a spus Pop, care reușise să-și mențină sănătatea mintală mai bine de zece ani în spatele gratiilor.

Mamă, ce pedichiură drăguță. În plus, aveam de schimbat becuri, de scris lucrări în numele altora, plicuri de zahăr și unelte de furat, de jucat cu cățeluși și de bârfit, pentru a face ca timpul să treacă mai ușor. Când mă gândeam prea mult la viața mea de închisoare, când, de fapt, ar fi trebuit să mă gândesc la Larry, mă simțeam puțin vinovată. Totuși, anumite lucruri puneau o lumină crudă pe absența mea de afară, când aveau loc evenimente de tipul „o dată în viață" și care aveau loc fără mine. În iulie, vechiul nostru prieten, Mike, avea să se căsătorească pe pajiștea sa de 51 de acri din Montana. Voiam să fiu și eu acolo, printre prieteni, în timpul superbei veri de Montana, ciocnind paharul de tequilla cu Mike și cu soția lui. Lumea își vedea de mersul ei, în ciuda faptului că eu fusesem trimisă într-un univers paralel. Voiam cu disperare să fiu acasă și când am spus „acasă", asta însemna „oriunde este Larry", și nu neapărat Lower Manhattan, dar mai aveam șapte luni lungi în față. Știam că puteam să le depășesc, dar tot era prea devreme ca să număr zilele.

Pe 20 iulie, Martha Stewart a fost condamnată la cinci luni de închisoare și la cinci luni de arest la domiciliu, „sentință împărțită" destul de des întâlnită în rândul gulerelor albe, dar mult sub sentința maximă pentru infracțiunea ei. Unele deținute au ridicat din sprâncene auzindu-i sentința. Aproximativ 90 la sută dintre acuzați pledează pentru vinovăție. De obicei, un acuzat care merge mai departe la tribunal cu cazul său și pierde un proces federal, o încasează sever de la judecător, primind pedeapsa maximă, nu minimă; asta se întâmplase cu câteva femei din închisoare care aveau ani grei de ispășit.

Totuși, cele mai multe deținute erau convinse că Stewart avea să fie noua colegă de cubicul a cuiva de la Danbury și că asta avea cu siguranță să însuflețească puțin lucrurile. Dacă Martha avea să fie trimisă la Danbury, eram sigură că aveau s-o pună în Dormitorul A, în „Suburbii", alături de cele cu OCD.

Auzisem de Ziua Copilului de când ajunsesem la Danbury. O dată pe an, Departamentul Administrației Penitenciarelor organiza un eveniment la care puteau veni copiii să-și petreacă o zi întreagă cu mamele lor. Erau plănuite activități, inclusiv ștafetă, pictură pe față, piñata*, un grătar în aer liber, iar copiii se puteau plimba pe terenul închisorii, alături de mama lor, semănând de departe cu o familie obișnuită care se bucură de o plimbare în parc. Din acest motiv, toate celelalte deținute trebuiau să rămână în spațiul de dormit pentru restul zilei. Așa că amicele mele care știau cum merg lucrurile mi-au sugerat insistent să mă ofer să ajut, ca să nu rămân închisă în cubiculul meu timp de opt ore într-o zi probabil caniculară.

Era nevoie de mult ajutor pentru pregătirea zilei, așa că în prima săptămână a lunii august am fost chemată la o întâlnire a voluntarelor. Urma să fac parte din echipa care se ocupa cu pictatul pe fețe. Când a sosit ziua de duminică, chiar era al dracului de cald, dar închisoarea vibra de o energie pozitivă. Pop și echipa ei trudeau la prepararea hotdogilor și a hamburgerilor. Voluntarele fie pridideau de zor, fie pregăteau cabinele noastre; apăruse un mic pled la masa cu pictatul pe față, pe care erau împrăștiate oale și creioane pentru machiaj, de culorile curcubeului. M-a surprins cât de emoționată eram. Ce făceam în

* Obiect de decorație, făcut din pastă de hârtie turnată (papier mâche), adesea umplut cu jucării și bomboane și apoi sfâșiat pentru ca surprizele din el să fie luate de copii (n.t.).

cazul în care copiii nu erau cuminți și nu mă descurcam cu ei? Doar nu era să încep să-l cert pe copilul altei deținute – imaginați-vă cum ar fi fost. Cuprinsă de anxietate, am întrebat-o pe cealaltă femeie care picta pe fețe și avea sigur experiență.

— E ușor. Doar arată-le modelele și întreabă-i ce vor..., a spus ea, extrem de plictisită.

Exista o foaie cu desene liniare de curcubee, fluturi și gărgărițe.

Au sosit și primii copii pentru ziua cea mare. Copiii trebuiau să fie înregistrați dinainte, să fie aduși și luați de la sala de vizite de același adult, care nu putea să intre în instituție – copiii trebuiau să vină singuri. Multe familii reușiseră să-și aducă copiii de la mare distanță – Maine, vestul Pennsylvaniei, Baltimore și chiar mai de departe – și pentru unii dintre ei putea fi singura zi din an când își vedeau mama. Să treacă prin sala de vizite trebuie să fi fost înfricoșător pentru copii, care apoi se repezeau în brațele mamei. După ce se îmbrățișau și se pupau, puteau să o ia pe mama lor de mână și să coboare scările de lângă sala de mese și să iasă în spatele închisorii, înspre cărare și la mesele de picnic în aer liber, având toată ziua în fața lor.

Primul nostru client s-a apropiat timid de cabina noastră de pictat pe fețe, alături de mama sa, o colegă de la atelierul de tâmplărie.

— Piper, vrea să o pictezi pe față!

Fetița avea probabil cinci ani, cu codițe de cal, ondulate și de un șaten arămiu, și obrăjori bucălați.

— Bine, scumpo, ce ai vrea?

I-am arătat foaia cu modele. S-a uitat la mine. Eu la ea. Apoi m-am uitat la mama ei.

— Deci ce vrea?

— Nu știu, poate un curcubeu?, a spus ea, dându-și ochii peste cap.

Curcubeul din poză ieșea dintr-un nor. Părea destul de greu de făcut.

— Ce zici de o inimioară cu un nor – pe albastru, ca să se asorteze cu rochia?

— Grozav, nu contează!

I-am prins în palmă bărbia micuță și am încercat să nu-mi tremure mâna cealaltă. Rezultatul a fost ceva foarte mare și foarte... albastru. Mama a examinat lucrul de mână și mi-a aruncat o privire de genul *Ce naiba?* Dar a gângurit „Ce drăguț, scumpo, *que Linda*!" și s-au îndepărtat. Era mai dificil decât părea.

Dar a devenit mai ușor. După ce copiii nu s-au mai simțit stânjeniți în fața străinilor, toți au vrut să fie pictați pe față. Copiii erau incredibil de cuminți, așteptând răbdători la coadă și zâmbind dulce când în sfârșit le venea rândul și trebuiau să-și aleagă modelul. Am avut de lucru câteva ore, până când, într-un final, a venit și pauza de prânz. Am mâncat cu Pop un hamburger și m-am uitat la momentele de tandrețe ale familiilor care stăteau pe iarbă și la mesele de picnic. Copiii mai mici se jucau împreună. Fetele adolescente ale Giselei flirtau cu fiii adolescenți ai Trinei Cox, care, sincer, chiar erau drăguți. Unele mame păreau copleșite – nu mai erau obișnuite să-și supravegheze copiii într-o zi normală, așa cum se întâmplă zi de zi. Dar toată lumea se simțea bine. Am avut din nou acel sentiment pe care l-am încercat când au venit rezultatele examenului GED al lui Natalie, acea furtună pe care am simțit-o în interior. O fericire atât de intensă, într-un loc atât de trist.

După prânz, m-am întors la cabina pentru pictat pe fețe. Acum începuseră să apară și copii mai mari.

— Poți să faci un tatuaj? Cu un tigru sau cu un fulger?

— Doar dacă vă dă voie mama voastră.

Odată ce primeam acordul matern, mă întorceam la „tatuarea" de fulgere, ancore și pantere, pe antebrațe,

umeri și gambe, spre încântarea mai degrabă a celor care trecuseră de pubertate. Le-am arătat și tatuajul meu, care a fost întâmpinat din plin cu „Ooo“ și „Aaaa“.

Fiul mai mic al Trinei Cox s-a apropiat de mine. Purta o bluză de un alb imaculat, cu New York Jets, care se asorta cu pălăria lui nouă și cu pantalonii scurți verzi.

— Asta e echipa mea!, am spus, în timp ce el lua un loc în salonul meu de tatuat.

S-a uitat la mine cu seriozitate.

— Poți să scrii în engleza veche?

— Engleza veche? Adică litere cu arabescuri?

— Mda, cam cum au rapperii.

M-am uitat în jur după mama lui, dar nu am văzut-o.

— Nu am mai făcut așa ceva, dar pot să încerc. Ce vrei să scriu?

— Mm... porecla mea, John-John.

— În regulă, John-John!

Ne-am așezat față în față și el și-a întins antebrațul. Am presupus că are în jur de paisprezece ani.

— Îl vrei pe lung sau mai apropiat?

— Poate ar trebui să lăsăm doar John“, a spus el după ce s-a mai gândit puțin.

— Sună bine, John. O să-l fac pe lung, mare.

— Bine.

Niciunul dintre noi nu a vorbit cât timp am fost aplecată deasupra brațului său. Am fost foarte grijulie și am încercat să-l fac să pară cât de grozav am putut, ca și cum chiar ar fi fost un tatuaj permanent. El m-a privit în tăcere și poate și-a imaginat cum s-ar simți cu un tatuaj adevărat. Într-un final, m-am ridicat, mulțumită. Dar oare el era?

Am primit un zâmbet larg. Își admira brațul.

— Mulțumesc!

John-John era un puști minunat. S-a dus să-l arate fratelui său mai mare, fotbalistul-vedetă.

După-amiaza, aproape de finalul activităților, a venit momentul piñatelor confecționate în închisoare, umplute cu bomboane și mici podoabe. Când le-am spart, ne-a supravegheat nenorocitul de la magazinul închisorii, care se purta neobișnuit de drăguț cu toți copiii. Legat la ochi, John-John a lovit în piñata Pokémon pe care o decorasem eu, până când s-a rupt și din ea s-au revărsat bunătățuri pentru puhoiul de copii. Acum era foarte aproape momentul pe care încercaserăm cu toții să-l ignorăm: sfârșitul zilei și despărțirile. Nu puteai să-i învinuiești pe copiii care veniseră de departe, fuseseră mai aproape de mamele lor decât fuseseră tot anul și mâncaseră o groază de bomboane, că le-au dat lacrimile la momentul despărțirii, deși erau „prea mari pentru asta". În seara aceea, la cină, mamele, cele care au venit să mănânce, păreau epuizate, în transă. M-am bucurat că fusesem ocupată toată ziua, pentru că după aceea, făcută ghem în patul meu, nu mă mai puteam opri nici eu din plâns.

Într-o dimineață la strigarea corespondenței, am văzut că aveam în dreptul meu o chemare la control ginecologic.

— Fată, e controlul ginecologic anual! Poți să refuzi controlul..., a comentat Angel, care venise și ea la strigarea corespondenței și care avea mereu ceva de zis.

— De ce să refuz?, am întrebat.

— Este un *bărbat*. Aproape toate refuză din cauza asta, a explicat Angel.

Eram oripilată.

— Dar e ridicol! E probabil cel mai important control pe care-l fac majoritatea femeilor ăstora tot anul! Cum adică o închisoare pentru 1 400 de femei nu aduce o femeie ginecolog?!

Angel a ridicat din umeri.

— Mă rog. Nu las un bărbat să-mi facă mie căcaturi din astea!

— Ei bine, nu-mi pasă dacă e bărbat sau nu, am anunțat. Mă duc să mă caut.

M-am prezentat la cabinetul medical la ora stabilită, fiind chiar îngâmfată la gândul că nu las banii pe care-i băgam în sistem să se irosească. Dar îngâmfarea mi s-a evaporat când doctorul m-a chemat în camera care servea drept camera de examinare. Era un bărbat alb, la vreo 80 de ani, a cărui voce tremura. Mi-a ordonat, iritat:

— Dezbracă-te, pune-ți prosopul de hârtie și urcă-te pe masa de control. Pune-ți picioarele în curele și întinde-te. Mă întorc imediat!

După un minut nu mai aveam pe mine decât sutienul sport, mi-era frig și frică. Prosopul de hârtie nu mă acoperea cum trebuie. Trebuia să am un halat sau măcar tricoul meu. Doctorul a bătut la ușă, apoi a intrat. Am clipit uitându-mă în tavan și încercând să pretind că ceea ce se întâmplă nu e real.

— Întinde-te!, s-a răstit el, pregătindu-și instrumentele. Relaxează-te, am nevoie să te relaxezi!

Atâta pot să spun, că a fost oribil. Și a durut. Când s-a terminat și bătrânelul urât mirositor a plecat, trântind ușa, eu strângeam în jurul meu prosopul acela de hârtie, simțindu-mă exact așa cum sistemul penitenciar voia să mă facă să mă simt – total neputincioasă, vulnerabilă, singură.

Munca în construcții mă solicita fizic mai mult decât munca în electrice. Deveneam tot mai puternică, ridicând scări extensibile și cutii cu vopsea, lemne de 5/12 centimetri, punând și scoțând materiale din camionetă. Spre sfârșitul lui august, aproape terminaserăm munca la casa directoarei, vopsind ușa garajului cu roșu aprins și strângând molozul făcut. Era o casă veche New England, care

fusese extinsă de câteva ori, cu tavane joase și mici dormitoare la etaj, dar oferea suficient confort. Era plăcut să-mi petrec timpul într-o casă, după luni de stat într-o baracă. La marginea îndepărtată a terenului închisorii, eu și colegele mele eram risipite în diverse colțuri ale casei goale, pentru a finisa diferite proiecte.

Într-o după-amiază, singură în baia de la etaj, m-am holbat în oglindă mută de uimire. Părea că anii se scuturaseră de pe mine, căzând ca o piele uscată, bătrână, de șarpe. Mi-am scos șapca albă de baselball și mi-am desfăcut părul strâns în coadă de cal și m-am uitat din nou la mine. Am încuiat ușa băii. Apoi mi-am scos bluza kaki și tricoul alb și mi-am desfăcut pantalonii. Am rămas în sutienul meu alb, sport, în chiloții de babă și în pantofii cu vârf de oțel. Le-am scos și pe acestea. M-am uitat la propriul meu corp în oglindă, văzându-mă goală pentru prima oară în șapte luni. În dormitoare nu găseai niciodată un moment sau loc în care să stai, să te întinzi și să te privești și să te confrunți cu fizicul tău.

Stând acolo goală în baia directoarei, puteam să văd că închisoarea mă schimbase. Mare parte din semnele celor cinci ani nefericiți în care am așteptat procesul dispăruseră. Cu excepția ridurilor de expresie, acumulate în ultimii zece ani, în jurul ochilor, semănam acum, cum nu mai semănasem de ani de zile, cu fata care se aruncase în cascadă.

treisprezece

TREIZECI ȘI TREI ȘI ÎNCĂ ÎN VIAȚĂ

Arțarul roșu și măcrișii începuseră deja să se schimbe la culoare, iar eu eram încântată de perspectiva unei toamne timpurii și de sosirea grabnică a iernii. La Danbury, învățasem să grăbesc zilele încercând să mă bucur de ele, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Unii oameni din afară caută să identifice ceea ce este greșit în fiecare interacțiune, relație și masă luată; încearcă mereu, cu disperare, să se perfecționeze pentru a uita că sunt muritori. În schimb, eu aveam o senzație incredibilă de ușurare din a mă concentra pe a face ca fiecare zi să zboare mai repede.

„Timpule, fii prietenul meu", îmi repetam zilnic. Curând, aveam să mă duc pe cărare, să fac ture pentru ca ziua să treacă mai repede. Chiar și în cele mai rele circumstanțe, tot poți găsi plăcere în viață, precum alergatul sau prăjiturelele cu ciocolată ale lui Natalie și poveștile lui Pop. Aveam nevoie să alerg puțin după o zi lungă de vopsit holul în clădirea de peste deal. Era prima zi de lucru a noii directoare și, pentru a sărbători, am auzit fără să vreau că dăduseră peste cap întreaga IFC, un demers uriaș și rar, care includea douăsprezece unități de 1 200 de femei, scotocind în dulapul fiecăreia. Eram sigură că venea la rând și instituția noastră. Federalii verificau dacă existau țigări.

Departamentul Administrației Penitenciarelor decretase că toate unitățile sale trebuiau să elimine fumatul până în 2008. Oferise stimulente financiare pentru locuri precum închisorile pentru a îndeplini obiectivul înainte de data limită. Ultima inițiativă a directoarei Deboo asupra femeilor de la Danbury a fost să implementeze interdicția, care să intre oficial în vigoare de la 1 septembrie. În lunile precedente au existat numeroase comunicate cu privire la interdicție. Mai întâi, magazinul închisorii a sistat cererea de țigări în iulie, încercând să scape de cele pe care le avea deja în stoc. Apoi, în august, toată lumea mai avea o lună în care să fumeze până le ies ochii, înainte să le fie tăiat de pe listă drogul care creează cea mai mare dependență cunoscută de om.

Sinceră să fiu, nu prea-mi păsa de interdicția fumatului. N-aș fi recunoscut niciodată față de Larry sau față de mama, în sala de vizite, dar mai trăgeam și eu ocazional din câte o țigară de la Allie B. sau Mica Janet sau Jae. O amică de la atelierul de electrice mă învățase cum să fac o brichetă dintr-o bucată de beteală, două baterii AA, bucățele de fire de cupru și niște bandă izolatoare neagră. Dar mă descurcam foarte bine și fără. Totuși, țigările le făceau rău „adevăratelor" fumătoare, iar la coada lungă la medicamente de două ori pe zi nu erau doar femeile care aveau nevoie de medicamente pentru problemele psihice, ci și cele care aveau nevoie urgentă de tratamente pentru inimă sau diabet, pentru a se pune pe picioare. Conform CDC*, țigările omoară peste 435 000 de oameni anual în Statele Unite. Majoritatea celor aflate la Danbury erau acolo din cauza implicării ilegale în traficul cu droguri. Știți care era numărul anual de victime ale dependenței de droguri, conform aceluiași studiu

* Centers for Disease Control (n.t.).

guvernamental? Șaptesprezece mii. Heroină sau cuie de coșciug*, judecați și voi.

Luna septembrie se apropia și o mulțime de deținute căzuseră în depresie. Ascundeau câte o țigară în locuri absurde, practic cerșind să fie prinse. De câte ori făceam, ture pe cărare, surprindeam câte un grup agitându-se prin tufișuri. Apoi au început controalele serioase și expediau o mulțime de deținute la izolare. Chibzuită ca întotdeauna, Pop negociase cu șefa ei de la muncă să-i permită, pe ascuns, să tragă câte un fum la finalul turei ei, într-un loc retras din bucătărie.

Populația din închisoare era în scădere, multe paturi erau neocupate. Locul era liniștit, ceea ce era în regulă, dar îmi era dor de prietenele și de vecinele mele zgomotoase care tocmai plecaseră: Allie B., Colleen și Lili Cabrales. Cum s-a ridicat „moratoriul Martha", închisoarea a fost invadată de toate ciudatele care au năvălit tulburând viețile noastre temporar pașnice. La îndemnurile lui Larry, mă uitasem mai mult la televizor, dar nu la știri. Campania prezidențială abia răzbătea la noi. În schimb, m-am alăturat mulțimii care s-a uitat la mult așteptatele Video Music Awards din august.

„Care-i faza, B.?", a întrebat Jay-Z, iar sala de vizite s-a umplut de voci care fredonau. În închisoare, toată lumea cântă la comun.

16 septembrie a fost ziua târgului de slujbe din închisoare, un eveniment IFC anual, simulând ipocrit grija că, într-o zi, deținutele aveau să se reîntoarcă în lume. Până acum nu văzusem niciun semn al vreunui efort serios care să le pregătească pe deținute să aibă o întoarcere reușită în societate, cu excepția programului de dezintoxicare, la care

* Coffin nail, termen argotic pentru țigări (n.t.).

au participat câteva femei. Poate că târgul de slujbe avea să împărtășească mulțimii niște informații folositoare.

Eram norocoasă să am o slujbă la care să mă întorc când plecam acasă: un prieten generos crease un post pentru mine în compania pe care o conducea. De fiecare dată când venea să mă vadă îmi spunea: „Hai mai repede de aici! Departamentul de marketing are nevoie de tine!"

Dar aproape nimeni altcineva de la Danbury nu avea asemenea noroc. De obicei, primele trei griji ale femeilor care sunt eliberate din închisoare sunt: reîntâlnirea cu copiii lor (dacă sunt mame singure, de obicei decad din drepturile parentale); locuința (o problemă uriașă pentru oamenii cu cazier); și angajarea. Scrisesem deja multe CV-uri în închisoare și știam că mare parte dintre doamnele de aici lucraseră doar în economia subterană (uriașă). Excluse din cea principală, n-aveau nicio idee cum să intre în ea. Și până acum nimic din închisoare nu schimbase această realitate.

Un tip chel de la sediul central al Departamentului Administrației Penitenciarelor din Washington, care părea agitat, a inaugurat târgul și ne-a urat bun venit. S-au împărțit programe, fotocopii împăturite, având pe față un desen cu o bufniță. Sub bufniță era scris: FII ÎNȚELEPT – Femei cu Locuri de Muncă Sigure. Pe spatele programului erau citate din Andy Rooney.

Diferite companii se angajaseră să participe la acest eveniment, multe fiind nonprofit. Programul zilei includea discuții la mese rotunde despre „Slujbe noi pe piața de muncă & Cum să obții una", simulări de interviuri pentru angajare, iar Mary Wilson, celebra cântăreață Motown, din grupul The Supremes, avea să ne țină un discurs motivațional. La asta chiar voiam să merg. Dar mai întâi, Vestimentația Profesională!

Vestimentația Profesională era coordonată de Dress for Success, organizația nonprofit care le ajută pe femeile dezavantajate să obțină haine adecvate pentru lucru. O femeie jovială de vârsta a doua ne-a prezentat rapid lista de haine adecvate și neadecvate pentru interviurile de angajare, apoi a cerut niște voluntare. Vanessa aproape că i-a spart nasul celei care stătea lângă ea, fluturând disperată din mână, așa că femeia n-a putut să n-o aleagă. Și, cât ai clipi, m-am trezit în fața sălii, alături de vecina mea amazoană, Delicious și Pom-Pom.

— Aceste doamne drăguțe ne vor ajuta să demonstrăm cu ce trebuie și cu ce nu trebuie să ne îmbrăcăm!, a spus voluntara, veselă.

Ne-a mânat spre baie, apoi ne-a dat țoale. Lui Delicious i-a dat un costum negru, fin, aproape cu un aspect japonez; lui Pom-Pom, un costum roz care o făcea să pară că se pregătește să meargă la biserică, undeva în Sud. Eu am primit o costumație hidos de demodată și aspră, de culoare roșu de Burgundia. Și Vanessa? O rochie de mătase fucsia, pentru cocktail, cu mărgele pe piept.

— Grăbiți-vă, doamnelor!

Eram ca niște școlărițe care ne costumam pentru spectacolul de final, chicotind și prostindu-ne în hainele de stradă de care ne dezobișnuiserăm.

— Îmi stă bine?, a întrebat Delicious și noi i-am așezat fusta lungă, asimetrică.

Lui Pom-Pom îi stătea bine în roz – cine ar fi zis? Dar Vanessa era tare amărâtă.

— Piper, nu pot să-mi trag fermoarul, ajută-mă!

Mândria și bucuria vecinei mele se revărsau din rochia de cocktail prea mică pentru ea. Arăta ca și cum ar fi izbucnit în plâns dacă nu apuca s-o poarte.

— Măi, Vanessa, nu știu. În regulă, stai nemișcată... acum suge-ți burta! Am tras fermoarul cam un centimetru. *Suge-ți* burta, curvo, aproape am reușit!

S-a arcuit de spate, a tras aer în piept și eu am reușit să trag fermoarul rochiei, trecând-ul peste V-ul larg al umerilor ei.

— Nu respira și o să te descurci!

Toate patru ne-am examinat.

— P-I Piper, leagă-ți părul sus. Să arăți mai profi și tot tacâmul!, m-a sfătuit Delicious.

Mi-am strâns părul într-un coc rapid. Acum era timpul să ne dăm în stambă.

Fiecare a apucat o tură de defilare, mai mult spre încântarea colegelor noastre, care chiuiau și fluierau. Au fost în delir când au zărit-o pe Vanessa, care plesnea de mândrie, trecându-și degetele prin bucle. Apoi ne-am aliniat, iar voluntara ne-a explicat cine era potrivită pentru un interviu și cine nu. Îmbrăcămintea lui Delicious a fost catalogată prea „provocatoare"; Pom-Pom era prea „dulce". Vanessa a fost demoralizată când a auzit că ceea ce purta ea era „ultimul lucru pe care l-ai vrea pentru un interviu".

— Despre ce tip de slujbă vorbim?, a întrebat ea cu o voce plângăcioasă.

Oribilul meu costum de stofă de bibliotecară a fost lăudat ca fiind cel mai potrivit pentru un interviu de angajare.

După ce ne-am distrat cu moda, niște femei de afaceri serioase au vorbit, la o masă rotundă, despre sectoarele în creștere ale economiei, care aveau slujbe de calificare pentru muncitori, cum ar fi sectorul sănătății. Dar, din audiență, se auzeau șușoteli contrariate. Când a venit momentul întrebărilor și al răspunsurilor, s-a ridicat un val de mâini.

— Cum ne pregătim pentru astfel de slujbe?

— Cum aflăm ce slujbe sunt disponibile afară?

— Cum aflăm cine angajează femei cu cazier?

Una dintre participantele la masa rotundă a încercat să răspundă la mai multe întrebări deodată.

— Vă recomand să vă petreceți ceva timp la computer, documentându-vă despre astfel de companii și domenii, căutând liste de joburi online și încercând să găsiți oportunități de pregătire. Sper că aveți oarecare acces la internet!

Asta a provocat o ușoară rumoare.

— Nici măcar n-avem calculatoare!

Participantele la masa rotundă s-au uitat unele la celelalte, încruntate.

— Sunt surprinsă să aud așa ceva. Nu aveți vreun laborator de informatică sau niciun fel de acces la computere aici?

— Bineînțeles că au, toate penitenciarele trebuie să aibă!, a intervenit nervos reprezentantul cel chel al Departamentului Administrației Penitenciarelor.

Asta a stârnit urlete de-a dreptul din partea doamnelor. Rochelle, din Dormitorul B, s-a ridicat.

— Nu avem niciun computer în închisoare! Nu, domnule!

Simțind că se naște un conflict, oficialul de la Departamentul Administrației Penitenciarelor a încercat să fie împăciuitor.

— Nu cred că este așa, domnișoară, dar promit să verific!

Mary Wilson s-a dovedit a fi o femeie adorabilă, minionă, cu un costum cu pantalon impecabil, de un maro-deschis. Și-a subjugat auditoriul din prima. Nu a vorbit prea mult despre muncă. A vorbit despre viață și, de două ori, a trecut pe muzică. În principiu, a spus povești despre procese și zbucium și dificultățile luptei și Diana Ross. Dar ce a fost izbitor la doamna Wilson, ca, de altfel, la toți cei veniți din afară, oferindu-se voluntari pentru acea zi, a fost faptul că ne-a vorbit nouă, deținutelor, cu mare

respect, ca și cum în viitorul nostru existau speranță, sens și oportunitate. După toate acele luni la Danbury, asta a fost de o noutate șocantă.

Toată lumea se gândea încă la Martha Stewart. Se crease o isterie, și în afară, și după gratii, legată de întrebarea dacă avea să-și ispășească scurta sentință și ce avea să se întâmple cu ea. Îi ceruse judecătorului ei să o trimită la Danbury, pentru ca mamei ei de 90 de ani, din Connecticut, să-i fie ușor să o viziteze. Totuși, nu judecătorul ei putea să decidă asta. Cei aflați la putere, de la Danbury (sau Washington), în cadrul Departamentului Administrației Penitenciarelor, nu o voiau acolo, poate pentru că nu voiau ca mass-media să-și bage prea mult nasul în treburile lor. De la condamnarea ei, instituția fusese „închisă" pentru noi deținute, cu pretextul că e deja „plină", deși erau tot mai multe paturi neocupate pe măsură ce treceau săptămânile.

Se scriseseră o mulțime de lucruri rele despre noi în presă. Nu eram uimită nici cât negru sub unghie, dar femeile din jurul meu erau incredibil de supărate, mai ales cele din clasa mijlocie. Apăruse un articol în *People*, în care fuseserăm numite „scursura societății", făcându-se speculații despre cum o s-o încaseze Martha la noi și ce abuzuri avea să sufere.

Annette a venit la mine după strigarea corespondenței, supărată, cu exemplarul ei din *People*.

— Am abonament la revista *People* de peste 35 de ani. Și acum sunt scursura societății? Tu ești scursura societății, Piper?

Am spus că nu cred. Dar agitația în jurul revistei *People* era nimic față de undele de șoc care au zguduit instituția pe 20 septembrie. M-am întors de la turele mele de alergare spre seară și am găsit un grup de rezidente ale Dormitorului A în jurul lui Pop, înjurând și dând din cap, aplecate deasupra unui ziar.

— Ce s-a întâmplat?, am întrebat.

— N-o să-ți vină să crezi, Piper!, a spus Pop. Îți amintești de curva aia franțuzoaică?

Pe 19 septembrie, ediția de duminică a *Hartford Courant* publicase o poveste de pagina întâi – primeam mereu ziarele cu o zi întârziere, pentru ca instituția să „controleze răspândirea informației". Redactorul Lynne Tuohy obținuse un interviu în exclusivitate cu femeie ce fusese recent eliberată, „Barbara", pe care Martha o contactase pentru a obține varianta neoficială a vieții din închisoarea Danbury. Și „Barbara" avusese de spus niște lucruri interesante.

„Odată ce șocul de a fi în închisoare mi-a trecut, a devenit o vacanță", a spus Barbara într-un interviu, după discuția ei cu Stewart. „Nu trebuia să gătesc. Nu trebuia să fac curat. Nu trebuia să merg la cumpărături. Nu trebuia să conduc. Nu trebuia să cumpăr benzină. Aveau aparat pentru gheață, mese de călcat. Era ca un mare hotel!"

Era clar că era Levy. După ce fusese luată pentru a depune mărturie împotriva fostului ei iubit, sculptor, reapăruse în închisoare, pentru scurt timp, o săptămână în iunie, apoi a fost eliberată, căci sentința ei de șase luni se împlinise. Se pare că șederea ei aici fusese mult mai plăcută decât lăsase să se vadă când ne-am bucurat de compania ei. Ridica o odă închisorii în declarația ei pentru ziar, accentuând cât de mult se bucurase să vadă „marea varietate de clase".

„...două biblioteci ce oferă o gamă largă de cărți și ziare, inclusiv *Town and Country* și *People*." „Mâncarea", a spus Barbara, era, nici mai mult, nici mai puțin, decât „de vis".

„Este un loc încântător!", a declarat ea.

Mi-am imaginat-o pe Levy, umflată de la mușcăturile de viespi, arătând ca Omul-Elefant și plângând în fiecare zi din cauza sentinței ei de șase luni, batjocorindu-i pe toți cei care nu erau „stilați".

„Îmi făceam părul în fiecare săptămână", a spus Barbara. „Acasă nu am așa grijă de mine. Am grijă de copiii mei. Am grijă de casă. Acolo, aveam timp și pentru mine. Când am ajuns acasă, mi-am ridicat puțin standardul de viață."

S-a grăbit să adauge că masajele sunt „pe bune" și că râde când prietenele ei o întreabă dacă a fost „atacată" – agresată sexual – pe perioada încarcerării. „Eu le spun: «Glumiți? Majoritatea celor de acolo sunt atât de stilate!»"

Reportera a înțeles greșit câteva detalii minore, cum ar fi că există patru călugărițe arestate și că putem să ne cumpărăm CD-playere de la magazinul închisorii. Femeile erau revoltate de afirmația falsă că ne puteam cumpăra înghețată Häagen-Dazs. Instituția era surescitată, proferând amenințări zgomotoase la adresa lui Levy, acum liberă. Boo Clemmons era revoltată la culme.

— Pe dracu' Häagen-Dazs! Hotel! Curva asta mică mincinoasă ar face bine să nu calce strâmb iar, că, dacă pun mâna pe ea, o să creadă că a ajuns la Motel Iad!

„Cred că Martha o să fie distribuită la bucătărie și o să gătească și o să fie fericită!", s-a aventurat Barbara să presupună.

Mi-o imaginam pe Martha Stewart încercând să se bage peste bucătăria lui Pop. Ar fi fost mai ceva decât Godzilla vs. Mothra.

Pop era chiar supărată, dar nu din cauza perspectivei de a o avea pe Martha la bucătărie.

— Piper, chiar nu înțeleg. De ce să mintă? Are ocazia să spună adevărul despre locul ăsta și, în schimb, scornește balivernele astea? Nu avem nimic aici și ea face să pară că e ca la picnic, cu șase luni nenorocite cât a avut ea. Să încerce să trăiască aici zece ani!

Credeam că știu de ce mințise Levy. Nu voia să recunoască față de ea, ca să nu mai vorbim despre lumea de afară, că fusese aruncată într-un ghetou, la fel cum au avut ei cândva în Polonia. În cel mai concret sens al cuvântului, închisoarea este un ghetou, un loc în care guvernul Statelor Unite nu-i pune acum doar pe cei periculoși, ci și pe cei incomozi – oameni bolnavi mintal, oameni care sunt dependenți, omeni săraci, needucați și fără nicio aptitudine. Deși și ghetoul de afară este tot o închisoare, și una din care e mai greu să scapi decât dintr-un centru de corecție. De fapt, există, practic, o ușă rotativă între ghetourile noastre urbane și rurale și ghetoul formal, al sistemului penitenciar.

M-am gândit că era prea dureros pentru Levy și pentru alții (mai ales pentru deținuții din clasa mijlocie) să recunoască faptul că fuseseră clasați drept incomozi, trimiși împotriva voinței lor în spatele gratiilor și forțați să ducă o existență plină de lipsuri, răpindu-li-se demnitatea de a-și alege ei, de bunăvoie, austeritatea. Așa că, în schimb, a spus că era ca la club – Clubul Fed.

Vecina mea, Vanessa, îmi povestise în detaliu cum i se interzisese ei să vină la balul de absolvire a liceului pentru că intenționa să poarte o rochie (își trăsese pe ea niște pantaloni ornați cu paiete, găsise o mămică înțelegătoare din Asociația Părinți-Profesori ca să-i accepte și a venit triumfătoare la bal). Dar nu am aflat niciodată ce făcuse de ajunsese în închisoarea federală sau de ce, inițial, fusese trimisă la o închisoare de maximă securitate. Eram

destul de sigură că nu era din cauza drogurilor și aveam o suspiciune că le dăduse ceva de furcă federalilor înainte să o prindă, așa că probabil din cauza asta ajunsese la închisoarea de peste deal. Îmi amintea de homosexualii și de cei care abia făcuseră schimbare de sex și deveniseră femei pe care-i cunoscusem în San Francisco și New York – deșteaptă, dezghețată, spirituală și curioasă cu privire la lume.

Eram mai curioasă despre istoria Vanessei decât eram despre cea a majorității colegelor mele deținute, mai ales după ce, într-un weekend, a avut o apariție stranie în sala de vizite... Iat-o acolo, cu părul și machiajul impecabile, cu uniforma călcată, mai înaltă decât vizitatoarea ei, o femeie albă micuță, frumos îmbrăcată, cu părul ca de zăpadă. Au stat împreună lângă automatele cu băuturi, cu spatele la mine, bătrâna într-o haină moale, de un albastru ca florile de brebenoc, Vanessa etalându-și umerii largi și șoldurile înguste așa cum ar fi visat orice bărbat să aibă.

— Ai avut o vizită interesantă?, am întrebat după, fără să-mi ascund curiozitatea.

— O, da! Aceea era bunica mea!, a răspuns ea, luminându-se la față.

Nu-mi potolisem curiozitatea și nici nu aflasem prea multe. Cu siguranță avea să-mi lipsească – pleca acasă în câteva săptămâni. Pe măsură ce se apropia data eliberării, Vanessa devenea tot mai agitată, cu o accentuare clară a tendinței religioase. Multe femei devin foarte, foarte agitate înainte să se întoarcă în lume – viitorul lor este incert. Cred că asta simțea și Vanessa. Dar agitația ei nu a împiedicat sub nicio formă pregătirea entuziastă a petrecerii de adio, inițiată de Wainwright și Lionnel.

A fost ceva de pomină. Mai multe bucătărăse au venit cu feluri făcute la cuptorul cu microunde și părea că e un picnic organizat de biserică, cu toate rivalitățile

participantelor legate de cine a gătit cel mai bine. Am avut chilaquiles, paste prăjite din orez și plăcintă cu brânză, rețeta de închisoare – specialitatea mea. Deliciul a fost dat de ouă umplute – un produs de contrabandă, o adevărată provocare să-l obții.

Ne-am strâns toate într-o sală de clasă goală, așteptând-o pe Divă.

— Șșșșșșșșșșt!! O aud!, a spus cineva, stingând lumina.

Când am strigat toate „Surpriză!", a mimat uimirea cu grație, deși era machiată proaspăt, extrem de atent. În acest moment, întregul cor al închisorii a început să cânte, coordonat de Wainwright, care a avut un solo frumos, cu *Take Me to the Rock*. Cea mai talentată la cântat era Delicious, care se epilase pentru această ocazie – Delicious avea o voce care îți făcea pielea de găină, în sensul bun. A trebuit să se întoarcă cu fața la perete în timp ce cânta pentru Vanessa, ca să nu izbucnească în plâns. După ce am cântat și am mâncat, invitata de onoare s-a ridicat și ne-a strigat pe fiecare în parte, amintindu-ne veselă că Iisus veghează asupra tuturor și că El a adus-o lângă noi. Ne-a mulțumit, cu o sinceritate încântătoare, că am ajutat-o să supraviețuiască detenției ei la Danbury.

— A trebuit să ajung la Danbury ca să devin o femeie adevărată!, a spus ea, stând cât de dreaptă a putut.

Sâmbătă seara, seara de film, era specială, ceva în genul învechit hai-să-mergem-la-film. Dar sâmbăta asta a fost super, superspecială. În seara asta, doamnele de la Danbury aveau să fie tratate regește. În această săptămână, filmul rulat la închisoare a fost un remake după *Walking Dead*, filmul clasic cu visul răzbunării justițiare, cu Dwayne Johnson, sau The Rock.

Sunt sigură că The Rock, care a fost cândva luptător profesionist, o să candideze cândva, în viitor, la președinția

Statelor Unite și cred că va și câștiga. Am văzut cu ochii mei puterea lui The Rock. The Rock unește, nu divide. Când Departamentul Administrației Penitenciarelor a difuzat *Walking Tall*, a fost cel mai numeros public de până atunci. The Rock are un efect asupra femeilor care transcende diferențele de rasă, vârstă, pregătire intelectuală – și chiar clasă socială, cea mai de nedepășit barieră în America. Negrese, albe, hispanice, bătrâne, tinere, toate femeile erau leșinate după The Rock. Chiar și lesbienele recunoșteau că era destul de plăcut la vedere.

Pregătindu-ne pentru The Rock, ne-am văzut de ritualurile noastre de sâmbătă seara. După ce s-au terminat orele de vizită și de masă, Pop și echipa ei au curățat sala de mese, iar mie mi s-au dat gustările speciale pentru film – în seara asta, nachos, preferatele mele. Era de datoria mea, a „traficantului", să șterpelesc mâncarea din bucătărie și să o pun la loc sigur, fără să fiu prinsă de un ofițer de corecție. De obicei, mă strecuram prin Dormitorul C, lăsam castronul meu Tupperware și pe al lui Pop în cubiculul meu și le aduceam castroane lui Toni și Rosemarie, împreună cu care vizionam filmul.

Ca femeie de serviciu, Rosemarie trebuia să și aranjeze scaunele în sala de vizită, pentru seara de film. Asta însemna că ea controla plasarea scaunelor speciale „rezervate" pentru anumite persoane, inclusiv pe cele patru ale noastre, în spatele sălii. Lângă scaunele noastre rezervate era una dintre acele piese de mobilier de închisoare – un scaun înalt, îngust, care ne servea drept bufet. Datoria mea era să pregătesc încă un castron Tupperware, umplut cu gheață, pentru sucurile lui Pop, și să aduc mâncare și șervețele înainte să înceapă filmul. Pe Pop, care se prezenta la muncă la cinci dimineața și muncea cât era ziua de lungă, până la cină, o vedeai rar altfel decât cu plasa pentru păr și mănușile de bucătărie. Dar în serile de film,

chiar înainte să înceapă filmul, Pop apărea în sală proaspăt spălată și cu pijama bărbătească, de un albastru-pal.

Pijamalele erau unul dintre acele produse greu de obținut, care fuseseră cândva vândute la magazinul închisorii, dar fuseseră stopate. Erau dintre cele mai simple pijamale bărbătești, dintr-un bumbac combinat cu poliester, semitransparent. (Cea a lui Pop fusese cumva vopsită pentru ea.) Îmi dorisem și eu cu disperare o pereche, luni întregi după ce am intrat în închisoare. Așa că, atunci când Pop mi-a venit cu o pereche de care nu știu cum făcuse rost, am dansat extatic în jurul cubiculului ei, țopăind nebunește până când m-am dat cu capul de marginea de metal a patului. De atunci, Toni și Rosemarie îmi spuneau „Fă dansul pijamalei, Piper!", iar eu dansam de colo-colo în pijamalele mele, extatică așa cum era Snoopy făcând dansul cinei. Pijamaua nu era pentru dormit. O purtam doar în weekend, la seara de film sau cu alte ocazii speciale, când voiam să fiu drăguță. Mă simțeam al naibii de bine în pijamaua aia.

Lui Pop îi plăcea la nebunie *Walking Tall*. Prefera o poveste simplă, poate cu un strop de romantism. Dacă filmul era siropos, plângea, eu o luam peste picior, iar ea-mi zicea să-mi țin gura. S-a smiorcăit la *Radio*, în timp ce eu îmi dădeam ochii peste cap, uitându-mă la Gemenele Italience.

După *House of Sand and Fog*, s-a întors către mine și m-a întrebat:

— Ți-a plăcut?

— Mm, a fost drăguț..., am spus eu, ridicând din umeri.

— M-am gândit că e genul tău.

Nu mai aveam de gând să trec din nou prin momentul penibil de a mai recomanda cu entuziasm un film, cum făcusem mai la începutul anului, cu *Lost in Translation*.

Doamnele de la Danbury îl declaraseră răspicat „cel mai prost film al *tuturor timpurilor*".

— Toată vorbăria aia degeaba, Bill Murray nici măcar nu apucă să i-o tragă, a râs Boo Clemmons, clătinând din cap.

Seara de film era importantă și pentru ceea ce se mânca. Pop pregătea felul ei special de sâmbătă, o pauză bine-venită de la canitățile de amidon pe care le ingeram în sala de mese. Tensiunea competitivă la bufetul de salate într-una dintre rarele zile când aveam broccoli sau spanac sau – minunea minunilor – *rondele de ceapă* aducea o schimbare oportună de la monotonia nesfârșită a castraveților și a conopidei crude – refuzam să mă hrănesc doar cu cartofi și orez alb. Mânuiam zâmbitoare cleștele de plastic, uitându-mă cu coada ochiului după Carlotta Alvarado, peste bufet, în timp ce amândouă încercam să ne umplem cu legume bune, mai repede decât cealaltă, micile noastre castroane – eu, pentru a le devora imediat, cu ulei și oțet, ea, pentru a le șuti în pantaloni, ca să le gătească mai târziu.

Ziua când se servea pui era un calvar. Mai întâi, toată lumea voia cât de mult pui le ofereau muncitoarele care serveau la coadă. În astfel de momente se dovedea folositoare apropierea de Pop. Regulile austerității conduceau viața de închisoare: strânge când ai ocazia, vezi tu apoi ce faci cu prada luată. Dacă aveam mai mult pui în farfurie decât puteam mânca, atunci îmi permiteam luxul milei, de a-l oferi, ceea ce făcea ca multă lume să-mi fie datoare. Câteodată, aveam un cârd întreg de femei competitive care puneau ochii pe farfuria mea, așteptând semnul că am terminat.

— Mai mănânci??

Totuși, câteodată aveam alte planuri cu puiul acela. Adesea, în zilele când se servea pui, Rosemarie plănuia un

fel special. Toni și cu mine trebuia să ne abținem să mâncăm pui în sala de mese și, în schimb, să șterpelim bucățile în pantaloni, pentru a fi scoase pe furiș și gătite mai târziu, într-un fel elaborat, aproape Tex-Mex*. Pentru asta, era nevoie de o pungă de plastic sau de o plasă de păr curată, pe care le obțineai de la cineva care muncea în bucătărie sau de la femeile de serviciu. Strecurai produsele în ambalajul potrivit la masă, le băgai în pantaloni și plecai din sală cu un aer cât mai nonșalant, cu puiul de contrabandă lipit de osul pubian.

Lista de lucruri importante pe care le poate pierde un deținut este scurtă: scăderea sentinței pentru bună purtare, privilegii la vizite, acces la telefon, sarcinile de la locul unde stăteai și de la muncă, participarea la programe. Și cam asta era tot. Dacă te prindeau furând ceapă, directorul putea să-ți taie de pe listă unul dintre aceste lucruri sau să te pună să muncești în plus. Mai mult de atât, singura alternativă era izolarea. Așadar, era un director de închisoare dispus să-i arunce pe hoții de cepe și pe contrabandiștii de pui la izolator?

Hai să punem problema și altfel: camera de izolare era un perimetru restrâns, iar directorul și personalul trebuiau s-o folosească chibzuit. Dacă umpli camera de izolare cu cei care fură pui, ce te faci cu cineva care chiar a comis o infracțiune serioasă?

Zilele de naștere erau o adevărată ciudățenie în închisoare. Multe nu spuneau când e ziua lor, fie din cauza paranoiei, fie pentru că nu voiau să se expună în fața celorlalte. Eu nu aveam astfel de reticențe și încercam din răsputeri să-mi întâmpin ziua de naștere la Danbury

* Un fel de mâncare ce combină stilul american și stilul mexican de a găti (n.t.).

cu optimism, încurajându-mă singură prin a-mi spune „Măcar e doar una!" și „Măcar nu împlinesc 40!"

Într-un ritual straniu al închisorii, o prietenă a deținutei sărbătorite se strecura în miez de noapte pentru a-i îmbodobi cubiculul cu ornamente de „La mulți ani" făcute din ce se găsea, cu colaje ilustrate și batoane de ciocolată, toate fiind lipite de pereții exteriori ai perimetrului în care locuia, în timp ce dormea. Aceste decorări ilegale erau tolerate de gardieni pe perioada zilei, dar apoi trebuiau date jos de sărbătorită. Eu speram să primesc un baton de ciocolată Dove.

Cu o zi înainte de aniversarea mea, îmi făceam turele după cină, când a apărut Amy la marginea cărării.

— Pop are nevoie de tine, Piper!

— Nu poate să mai aștepte?

Era ceva total ieșit din comun.

— Spune că e important!

Am urcat în grabă scările și m-am îndreptat spre bucătărie.

— Nu, e în sala de vizite.

Am urmat-o pe Amy trecând de ușile duble.

— Surprizăăă!!!

Am rămas mască. Mesele pliante fuseseră unite astfel încât să formeze o masă mare pentru ospăț, în jurul căreia era un grup pestriț de deținute, prietenele mele. Jae, Toni, Rosemarie, Amy, Pennsatucky, Doris, Camila, Janet Yoghina, Mica Janet, domnișoara Jones, Annette. Negrese, albe, hispanice, bătrâne, tinere.

Și, desigur, Pop, radiind veselă.

— Chiar te-a luat prin surprindere, nu?

— Sunt șocată, Pop, nu doar surprinsă. Mulțumesc!

— Nu-mi mulțumi mie. Rosemarie și Toni au pus la cale totul.

Așa că le-am mulțumit Gemenelor Italience, asigurându-le de eficiența strategiei lor de a mă surprinde și mulțumindu-le tuturor cu căldură. Erau o mulțime de castroane Tupperware pline cu bunătăți. Rosemarie trudise ca „un sclav evreu" pentru a realiza acest ospăț de închisoare. Chilaquiles, enchilada cu pui, plăcintă cu brânză, budincă de banane. Toată lumea a mâncat și a stat de vorbă, iar eu am primit o felicitare mare, desenată de mână, într-un plic din hârtie de Manila, pe care era desenat un urs Pooh care-și aniversa ziua și care făcea provocator cu ochiul. Jae mi-a strecurat propria ei felicitare făcută de mână, pe care erau desenați delfini care săreau, asemănători cu delfinul de pe tatuajul meu. Ce spusese în acea felicitare rezona cu ceea ce-mi scriseseră celelalte, în felicitarea de grup: „N-am crezut niciodată că o să găsesc o prietenă ca tine aici!"

După ce s-a spart petrecerea, Pop mi-a zis să vin în cubiculul ei.

— Am ceva pentru tine.

M-am așezat pe taburetul ei și am privit-o cu nerăbdare. Ce putea fi? Pop nu mi-ar fi cumpărat nimic de la magazinul închisorii – știa că puteam să-mi iau eu ce voiam de acolo. Putea fi ceva din măruntaiele uriașului ei dulap – poate carne la conservă Spam?

Cu mare solemnitate mi-a înmânat cadoul – o frumoasă pereche de papuci pe care-i comandase de la una dintre femeile pricepute la croșetat, o mami hispanică. Erau ingenios concepuți, cu talpă dublă făcută din papuci de duș uniți și apoi acoperiți în întregime de fire de bumbac roz cu alb, cu modele complicate croșetate. Îi țineam în mână, atât de impresionată că rămăsesem fără cuvinte.

— Îți plac?, a întrebat Pop.

Zâmbea, puțin emoționată, la gândul că poate n-o să apreciez cadoul.

— Dumnezeule, Pop, sunt minunați, nu-mi vine să cred! Nici măcar n-o să-i pot purta pe aici, sunt atât de frumoși că nu vreau să-i stric. Îmi plac la nebunie!, am spus și am îmbrățișat-o strâns, apoi m-am încălțat cu noii papuci.

— Voiam să-ți dau ceva special. Înțelegi de ce nu am putut să ți-i ofer în fața întregii găști, nu? Ah, îți vin de minune! Se potrivesc cu pijamaua ta. Vezi să nu te prindă vreun OC cu ei!

În acea noapte, nu mult după ce s-au stins luminile, am auzit șușoteli și chicoteli chiar lângă cubiculul meu. Amy era capul răutăților din echipa de decorări, iar cele două companioane misterioase ale ei care o ajutau sunau suspect de mult cu Doris și Pennsatucky.

Ca de obicei, după scurt timp, le înjura printre dinți pe complicele ei.

— Nu lipi poza aia acolo. Ești proastă? Pune-o acolo!

Am stat cu ochii închiși și am respirat profund, prefăcându-mă că dorm. Se putea bănui că visele mele mă făceau să zâmbesc.

A doua zi dimineață, am ieșit din cubicul să le inspectez munca. Poze lucioase cu fotomodele și sticle de lichior îmi ornau cubiculul, alături de urarea „La mulți ani Piper!" De perete era lipit și batonul de ciocolată Dove, plus atâtea bomboane cât pentru toată viața. M-am simțit grozav. Toată ziua am primit urări.

— Treizeci și cinci și încă în viață!, a spus șeful meu de la construcții, râzând când a văzut că mi-a picat fața.

După-amiază am descoperit o cutie mică din carton, delicată și albă, pe dulapul meu, cu modele dantelate și cu o felicitare de la Mica Janet:

„Piper, de ziua ta, îți urez tot binele din lume – sănătate, putere, siguranță, liniște sufletească. Ești o persoană incredibil de frumoasă la propriu și la figurat și în această zi nu te-am

uitat. Ai fost o prietenă atât de bună cum nu credeam că o să găsesc aici. Mulțumesc, fată nebună, doar pentru că ești tu. Fii tare și să nu te simți niciodată la pământ, în curând o să fii acasă cu oamenii care te iubesc și te adoră. Sper să-ți placă această cutie mică pe care am făcut-o pentru tine. Am făcut-o gândindu-mă la tine, sigur că nu e mare lucru, dar e ceva ce ar trebui să te facă să zâmbești și e ceva mai special. O să te port în inimă, acum și întotdeauna.

La mulți ani, Piper, să te aștepte mulți de acum înainte.

Cu dragoste, Janet"

paisprezece

SURPRIZE DE OCTOMBRIE

Cu cât aveam mai multe prietene, cu atât mai multe persoane voiau să mă hrănească; era ca și cum aș fi avut o jumătate de duzină de mame evreice. Nu eram genul care să refuze o a doua cină, pentru că nu știai niciodată când aveai să mai primești una bună. Dar, în ciuda dietei mele bogate în calorii, mă descurcam din ce în ce mai bine la yoga, la muncă ridicam saci de ciment de peste 35 de kilograme și alergam cel puțin 50 de kilometri pe săptămână, așa că nu mă îngrășam. Eram total detoxifiată, n-aveam pic de droguri și de alcool în sânge și mă gândeam că, în secunda în care o să umblu din nou liberă, fie o să-mi fac de cap, fie o să devin obsedată cu sănătatea, ca Janet Yoghina.

Urma să o pierd pe Janet Yoghina în curând. Avea să fie o femeie liberă, așa că făceam yoga cu ea ori de câte ori aveam ocazia, încercând să prind tot ce zice și să-i ascult indicațiile referitoare la pozițiile mele. Nu mai avusesem până atunci sentimente atât de amestecate legate de plecarea cuiva acasă, era un eveniment atât de fericit, dar acum perspectiva plecării ei o resimțeam ca pe o pierdere personală. Nu aș fi recunoscut-o față de nimeni, eram profund rușinată. Dar încă mai aveam mai bine de patru luni de stat și nu mi le puteam imagina trecând fără prezența ei reconfortantă și plină de inspirație. Am învățat din

exemplul ei cum să mă port în astfel de condiții cu grație și șarm, cu răbdare și bunătate. Avea o generozitate la care râvneam să ajung și eu într-o zi. Dar era, în același timp, puternică: nu înghițea nimic de la nimeni.

„Data de 10 la sută" a lui Janet, momentul când, în sentința cuiva, deținutul are dreptul de a se duce la o instituție de reeducare, venise și trecuse, iar acum era agitată că nu primise încă o dată de eliberare. Toată lumea era mai irascibilă înainte să plece acasă. Aveai nevoie să te agăți de aceste numere și date.

Dar Janet Yoghina a plecat, într-un final, acasă sau, mai bine zis, la o instituție de reeducare din Bronx. În dimineața eliberării ei, m-am dus în sala de vizite în timpul micului dejun, de unde toate deținutele pleacă, trecând de ușa principală. Din nu se știe ce motiv, era obiceiul ca șoferița de oraș să parcheze dubița albă în fața acestei uși, unde era adunat un mic grup care să-i ureze la revedere, apoi Toni o ducea pe femeia ce în curând avea să fie liberă la vreo jumătate de kilometru dincolo de deal. Majoritatea femeilor plecau doar cu o cutiuță cu lucruri personale, scrisori și fotografii. Toate prietenele lui Janet se strânseseră să-i fac semn de despărțire – Sora, Camila, Maria, Esposito, Ghada. Ghada plângea cu sughițuri și nu se mai oprea – întotdeauna o lua în tragic când cineva de care-i plăcea pleca acasă. „Nu, mami! Nu!", se văita ea, cu fața scăldată în lacrimi.

Încă nu știam cât de lungă era sentința Ghadei; dar că ar fi fost îndelungată era o presupunere adecvată.

De obicei, îmi plăcea să spun la revedere. Faptul că una dintre noi pleca acasă era o victorie pentru toate. Mă duceam acolo dimineața să-mi iau rămas-bun chiar unor femei pe care nu le știam bine – mă făcea fericită. Dar în această dimineață, pentru prima oară, am înțeles ce simțea Ghada. Nu aveam de gând să mă arunc în brațele lui

Janet Yoghina și să plâng, dar asta simțeam. Am încercat să mă concentrez din răsputeri pe cât de fericită eram pentru Janet, pentru iubitul ei drăguț, pentru oricine își recapătă libertatea. Janet purta o vestă roz, croșetată, pe care cineva i-o dăruise în semn de rămas-bun (o altă tradiție care încălca regulile). Voia atât de mult să plece, încât a avut clar nevoie de toată răbdarea de care dispunea pentru a-și lua la revedere de la toate.

Când mi-a venit rândul, am îmbrățișat-o cu putere, cu nasul lipit de gâtul ei.

— Îți mulțumesc, Janet! Îți mulțumesc mult! M-ai ajutat enorm!

N-am putut să mai spun altceva și am început să plâng. Apoi a plecat.

Îndurerată, după-masă m-am dus la sala de gimnastică. Erau niște casete cu exerciții și un televideo, precum și niște casete cu yoga. Lui Janet îi plăcea în mod special să execute una dintre ele.

— Doar eu și Rodney!, ofta ea.

Caseta era a unui yoghin celebru, Rodney Lee – „obiectul fanteziilor mele în închisoare", râdea ea. M-am uitat la copertă, la un tip cu coadă lungă, în poziția scaun. Părea cunoscut, așa că am rulat caseta.

A apărut pe ecran o frumoasă plajă din Hawaii. Valurile Pacificului se spărgeau de țărm și iată-l și pe Rodney, un chinez de o frumusețe desăvârșită, într-un slip negru. Am avut o străfulgerare de memorie. Era yoghinul pe care-l văzusem pe postul intern al hotelului din Chicago, unde eu, Larry și familia mea am stat când am fost condamnată să ajung în acest depozit uman! Am luat-o ca pe un semn, un semn puternic... a ceva. M-am gândit că înseamnă că ar trebui să continui cu yoga și, dacă Rodney era suficient de bun pentru Janet, era suficient de bun și pentru mine.

Am luat un covoraș de yoga și am trecut în poziția câinelui cu aplecare în față.

Pe 8 octombrie, Martha Stewart a fost în sfârșit trimisă. Cu o săptămână înainte, se anunțase în presă că fusese trimisă la Alderson, marea instituție penitenciară federală în munții din Virginia de Vest. Construită în 1927, sub auspiciile Eleanorei Roosevelt, a fost prima închisoare federală pentru femei, destinată a fi casă de corecție. Alderson era un penitenciar de minimă securitate întru totul, pentru aproximativ 1 000 de deținute și, după câte se vorbea în cadrul Departamentului Administrației Penitenciarelor, de departe cea mai bună instituție pentru femei. Doamnele de la Danbury erau dezamăgite de această veste. Toată lumea de aici sperase, în ciuda tuturor evidențelor, că avea să fie trimisă la noi, fie pentru că sperau că prezența ei avea, cumva, să ridice moralul tuturor, fie pur și simplu ca amuzament.

Ducându-ne la muncă în ziua aceea, am văzut elicoptere dând târcoale pe deasupra întregului domeniul federal. Le-am arătat degetul. Nimănui nu-i plăcea să fie tratat ca un animal de la grădina zoologică. Și personalul era agitat. Se pare că gardienii de la graniță îl prinseseră pe un fotograf încercând să pătrundă în perimetru, târându-se pe burtă, în stil comando. Era distractiv, dar, per total, deținutele erau abătute – ratam lucruri interesante.

Drama locală a izbucnit rapid în închisoare, iar deținutele au uitat de dezamăgirea lor. Finn, căruia îi păsa atât de puțin de aplicarea majorității regulilor de închisoare, începuse un război oarecum sub acoperire împotriva ofițerului Scott și a lui Cormorant.

De cum am ajuns în închisoare, observasem că se petrece ceva straniu pe tura lui Scott. O tipă albă, slăbănoagă se înființa la ușa biroului ofițerului de corecție,

unde stătea vorbind și râzând cu el ore întregi. Slujba ei era de femeie de serviciu și își petrecea câteva ore curățând micul birou unde stătea când era de gardă.

— Care-i faza?, am întrebat-o pe Annette.

— O, e Cormorant. Are o chestie pentru Scott.

— O chestie? La ce te referi mai exact, Annette?

— Nu știu sigur. Nimeni nu i-a văzut făcând altceva în afară de a vorbi. Dar se postează în pragul ușii de câte ori este el de serviciu.

Alte deținute s-au plâns de această situație ciudată, de necaz, din invidie sau pentru că erau sincer deranjate. Chiar dacă relația era platonică, tot era împotriva regulilor închisorii. Dar se știa că Scott e amicul lui Butorsky, așa că nu se făcuse nimic împotriva acestei aventuri stranii, poate neîmpărtășite, care avea loc în văzul tuturor. Nimeni nu-i prinsese făcând altceva în afară de a vorbi și toată lumea îi urmărea cu ochi de uliu. Amy era colega de cubicul a lui Cormorant, iar ea a spus că-și trimiteau scrisori de dragoste, dar Cormorant nu lipsea niciodată din patul ei.

Orice ar fi fost în spatele acestei relații ciudate, lui Finn nu-i plăcea, așa că a făcut singurul lucru care funcționa în realitatea închisorii: s-a luat de Cormorant. Se zvonea că o avertizase că, dacă o prindea pe lângă ofițerul Scott, avea să-i facă plângere (raport de incident) că nu a respectat un ordin direct. Toată vara s-au jucat de-a șoarecele și pisica; când Finn nu era de gardă și era Scott, Cormorant era tot o prezență permanentă la biroul OC-ului. Finn probabil că nu ar fi intrat în conflict cu nimeni din personalul închisorii și, când nu era de față, lucrurile mergeau ca de obicei. Până acum. Ca din senin, Cormorant a fost trimisă la izolare, la ordinul lui Finn.

Am fost toate șocate. Butorsky se pensionase în primăvară și se zvonea că Scott și Finn nu se suportă unul pe celălalt. Cormorant părea să fie acum un pion într-un joc

de putere neplăcut și, cum s-a răspândit vorba prin închisoare că fusese trimisă la izolare, toată lumea s-a întrebat ce avea să facă Scott.

Și-a dat demisia. Era mai mult decât șocant. Nimeni nu demisionase vreodată din Departamentul Administrației Penitenciarelor. Lucrau cu toții 20 de ani până le venea vârsta de pensionare, deși unii membri ai personalului recunoșteau că visau să se transfere la alte agenții federale, precum Garda Silvică. Nimeni nu știa cum să interpreteze evoluția dramatică a ofițerului Scott, dar, când am aflat că Cormorant nu o să se întoarcă de la izolare, deținutele care erau de ceva vreme în închisoare nu au fost surprinse. Departamentul Administrației Penitenciarelor îi modificase gradul de securitate și avea să stea la instituția cu securitate ridicată IFC pentru tot restul sentinței ei.

Pop a spus că fusese mult mai rău.

— Dincolo, la complex, am avut o prietenă, o fată foarte drăguță, care și-o trăgea cu un ofițer. Așa că, într-o noapte când era de gardă, vine după ea, o duce în baia ofițerilor și i-o trage. Se întâmplă ceva, trebuie să plece în grabă și o închide în baie. Ea era acolo și intră un alt ofițer, iar ea începe să țipe. Au ținut-o la izolare luni întregi cât a durat investigația internă. Au injectat-o cu tot felul de pastile pentru cap – s-a umflat ca un balon. Când în sfârșit i-au dat drumul, era ca un zombie. I-a luat mult să-și revină. Ăstora de aici nu le arde de glumă!

Drepturile unei deținute sunt atât de puține, atât de puțin protejate, atât de puțin puse în vigoare, încât există un mic grup de deținute care simt mereu nevoia imperioasă de a se lupta pentru ele cu orice ocazie. Sau fac în așa fel încât îl transformă pe vreun ofițer însărcinat cu aprovizionarea în avocatul închisorii. Ori una, ori alta. Erau doar vreo doi experți legali autodesemnați în închisoare.

Dar unul dintre ei era un tip dus cu pluta, în care clar nu puteai avea încredere, iar celălalt nu era prea deștept și amândoi cereau bani pentru serviciile lor. Când alte deținute au venit la mine să le ajut să scrie documente legale, nu mi-a convenit.

Am refuzat categoric să ajut pe cineva să scrie altceva decât o scrisoare. Nu eram interesată să învăț cum să redactez o petiție sau o dispoziție judecătorească *habeas corpus* sau alte documente de bază de închisoare. Și nici nu aveam de gând să cer bani pentru ajutorul oferit. Foarte des, oamenii care căutau să-și atenueze sentințele aveau mult timp de ispășit, așa că demersurile lor mi se păreau inutile fără un avocat adevărat. În plus, poveștile din spatele acestor eforturi erau atât de cumplite, că adesea ți se rupea inima – pline de abuzuri, violență și eșec personal.

Când Pennsatucky a venit la mine să-mi ceară ajutorul în redactarea unei scrisori către judecătorul ei, am răsuflat ușurată. Avea o sentință relativ scurtă, de doi ani, dar încerca să obțină o eliberare timpurie bazată pe cooperarea arătată procurorului. Ca majoritatea Eminemlettelor, Pennsatucky întotdeauna părea că vrea să stârnească o dispută. Dar era ca o fată rătăcită. Vorbea despre tatăl copilului ei și despre iubitul ei, dar nu și despre familia ei. Îmi arătase o fotografie cu sora ei, dar nu scosese niciun cuvânt despre părinți. Iubitul lui Pennsatucky a vizitat-o de două ori, iar pe copilul ei l-a văzut de două ori, adus de tată. M-am întrebat ce o așteaptă în lumea de afară. Pennsatucky mă scotea din minți mai ceva decât Amy, dar îmi făceam mai multe griji pentru ea.

Era una – dintre foarte puțini oameni – despre care știam că obținuse ceva pozitiv de pe urma ședерii în închisoare: dinți noi. Când a venit prima oară de la închisoarea districtuală, dinții ei din față purtau amprenta dependenței ei de cocaină – erau maro și stricați și zâmbea rar. Dar

recent, după câteva ședințe cu micul nostru dentist vesel (singurul medic de închisoare de care-mi plăcea și pe care-l consideram competent) și cu Linda Vega, igienista dentară *par excellence* a închisorii, suferise o transformare uluitoare. Cu noii ei dinți falși, strălucitori, era o fată drăguță, iar acum, că putea să afișeze un zâmbet uriaș, fals, îi ieșea de minune s-o imite pe Jessica Simpson.

Pennsatucky și cu mine ne-am întâlnit în biroul convertit care servea pe post de librărie de drept în închisoare, unde era o mașină de scris veche, rablagită.

— Pennsatucky, spune-mi încă o dată ce crezi că trebuie să scrie în scrisoarea asta, i-am zis și mi-a explicat că trebuie trecute dovezile cooperării ei.

— Și mai bagă și alte chestii, cum că mi-am învățat lecția și alte rahaturi din astea. Știi tu ce să spui, Piper!

Așa că am scris despre cooperarea ei, apoi am scris despre cum și-a folosit ea cei doi ani de încarcerare ca să se gândească serios la consecințele faptelor ei și cât de mult regretă ce-a făcut; am scris despre dragostea față de fiica ei și despre speranțele și visurile ei de a fi o mamă mai bună; am scris despre cât de mult se străduise să devină o persoană mai bună; și am scris despre cum cocaina îi răpise toate lucrurile importante pentru ea, îi afectase sănătatea, gândirea, cele mai importante relații și îi distrusese ani întregi din tinerețea ei; am scris despre cât de dispusă era să-și schimbe viața.

Când i-am dat scrisoarea lui Pennsatucky, a citit-o pe loc. S-a uitat la mine, cu ochii ei mari căprui, umezi.

— Cum ai știut toate astea?, a fost tot ce a putut să spună.

Am stat la coadă 25 de minute să-l sun pe Larry, doar ca să-i aud vocea. Aproape întotdeauna răspundea.

— Hei, puiule, mă bucur mult că m-ai sunat. Mi-e dor de tine. Uite, părinții mei vor să vină să te vadă vinerea asta.

— Minunat!

Părinții lui, Carol și Lou, mai veniseră o dată să mă vadă, dar pe autostradă, chiar în fața lor, se produsese un accident rutier și rămăseseră blocați ore întregi, ajungând cu cincisprezece minute înainte de terminarea programului de vizite, pe Larry trecându-l toate căldurile, iar ei enervați.

— Mda, vor să facă și niște ornamentații, așa că le-am spus să se ducă înainte și să rezerve hanul unde vor să stea. Nu pot să vin atunci – am o întâlnire importantă.

Panică.

— Ce? Ce vrei să spui? Nu vii și tu cu ei?

— Nu pot, puiule. Nu contează, oricum pe tine vor să te vadă.

Dintr-odată, clicul exasperant care se auzea pe linie mă avertiza că cele cincisprezece minute expiraseră și sistemul de închisoare urma să-mi închidă apelul.

M-am dus să le văd pe Gemenele Italience.

— Viitorii mei socri vin să mă vadă... fără Larry!

Asta le-a amuzat la culme.

— O să-ți facă o ofertă pe care să n-o poți refuza!

Lui Pop nu i se părea amuzant.

— Ar trebui să te simți norocoasă că vor să te vadă. Sunt oameni de treabă. Ce naiba aveți, fetelor?

Adoram vizitele familiei mele. Mama, tata – fiecare era, stând la mesele acelea pliante, o prezență calmă, iubitoare, încurajatoare, aducându-mi aminte că, într-un final, toate acestea vor fi istorie și voi putea să-mi refac viața. Fratele meu mai mic, artistul, a apărut, la prima sa vizită, într-un costum italian pe care îl cumpărase dintr-un magazin de mâna a doua.

— Nu știam ce să port în închisoare!, a spus.

Când mătușa mea i-a adus pe cei trei verișori să mă vadă, mica Elizabeth și-a pus brațele în jurul gâtului meu și piciorușele ei slăbănoage în jurul taliei, mi s-a pus un

nod în gât și aproape că am cedat nervos în timp ce o îmbrățișam la rândul meu. Erau toate rude de sânge. Trebuiau să mă iubească, nu-i așa?

Întotdeauna mă înțelesesem bine cu părinții lui Larry. Dar tot aveam emoții la perspectiva unei vizite de trei ore în închisoare. Atât de emoționată, încât m-am lăsat convisă de cineva să mă tund la salonul închisorii, o tunsoare cam ciopârțită și inegală. Mare minune că nu m-am ales cu breton, trendul în frumusețe în acea săptămână în închisoare.

Vineri, m-am făcut cât de prezentabilă era posibil, doar că nu-mi pusesem părul pe moațe. Și apoi, iată-i, apărând, la rândul lor, ușor emoționați. Odată ce ne-am așezat la masa pliantă, am simțit o mare ușurare să-i am acolo. Carol a avut o mie și una de întrebări, iar lui Lou i-am făcut turul automatelor. Cred că încerca să estimeze probabilitatea propriei supraviețuiri dacă ar fi fost în locul meu, iar pentru Lou asta însemna mâncare. Dacă chiar așa era, atunci perspectiva era cam sumbră, uitându-ne la aripile cam anemice de pui de la automatul clasic. Timpul trecea și nici măcar nu-i simțeam lipsa lui Larry. Carol și Lou erau binedispuși și atât de normali, că aproape că părea că stăm de vorbă în bucătăria lor din New Jersey. Eram atât de recunoscătoare că-și făcuseră timp să mă vadă și, la finalul vizitei, le-am făcut cu mâna până când au dispărut din raza vizuală.

În noaptea aceea, m-am gândit la mama. Îmi făceam griji pentru ea. Era atât de înțelegătoare, de pozitivă, de dedicată, dar sigur stresul încarcerării mele era groaznic pentru ea și știam că-și face mereu griji pentru mine. Felul deschis în care abordase nenorocirea în care-mi târâsem familia fusese impresionant – își anunțase colegii și prietenii despre situația mea. Știam că, la nivel mintal, avea un sistem de susținere, dar mare parte din greutatea de

a mă ajuta să trec peste închisoare cădea clar pe umerii ei. Cum putea să pară atât de fericită să mă vadă în fiecare săptămână? I-am studiat chipul la următoarea noastră vizită și nu am văzut decât semnul matern clasic: dragoste necondiționată.

— Cum a fost vizita cu mama ta?, m-a întrebat apoi Pop.

I-am spus cât de îngrijorată sunt de neliniștea pe care i-o provoacă situația mea.

Pop a ascultat, apoi m-a întrebat:

— Și deci mama ta – e ca tine?

— La ce referi, Pop?

— Adică dacă e deschisă, amuzantă, dacă are prieteni.

— Păi, da. Adică datorită ei sunt așa cum sunt.

— Scumpa mea, dacă semănați, atunci mama ta o să fie bine.

De cum a fost trimisă Martha Stewart la West Virginia, instituția Danbury a devenit dintr-odată „deschisă" și a venit un nou val de deținute care să umple toate paturile goale. Orice flux nou de deținute aduce cu sine și probleme, căci sunt aruncate în grup noi personalități și lipsurile duc la nevoi mai mari atât ale deținutelor, cât și ale personalului. Asta presupunea cozi mai lungi la mâncare, la spălat rufe, mai mult zgomot, mai multe intrigi și mai mult haos.

— Poți să spui tu ce vrei, colega, dar Butorsky măcar ținea de reguli, a spus Natalie. Finn nu ține de nimic.

În timpul disciplinei zilnice de vară în închisoare a fost aproape inexistent, iar puținele deținute au tradus asta printr-o notă plăcută de „Vezi-ți de treabă și nu sta în calea nimănui". Dar acum, cu locul dintr-odată plin de noi „venite cu pluta", slab supravegheate, plus o întreagă poveste cu țigările de contrabandă, în plină desfășurare, închisoarea o luase razna.

Problema țigărilor era în mod special enervantă. Mult mai multe persoane încercau acum să obțină marfă de contrabandă din afară, uneori cu rezultate hilare. Metodele prin care puteai să obții marfă de contrabandă de afară erau puține. Putea să-ți aducă un vizitator sau se zvonea că și magazia era o sursă. Sau cineva din afară putea să lase un pachet la marginea proprietății închisorii, unde era un drum public, recipientul trebuia să treacă de departamentul de întreținere sau să ajungă la un complice de la întreținere, care să-l ia. Printre obiectele de contrabandă făceau parte țigări, droguri, telefoane mobile și lenjerie.

M-a uimit să aflu într-o zi că Bianca și Lump-Lump fuseseră trimise la izolare. Bianca era o fată drăguță, cu părul de un negru-albăstriu și ochi mari – arăta ca una dintre fetele acelea voluptuoase care apăreau în calendarele de perete, în al Doilea Război Mondial. Nu era cea mai strălucită persoană (era o glumă frecventă în închisoare), dar era o fată bună și toată lumea o plăcea. Lump-Lump*, prietena ei, își merita porecla, atât în ceea ce privește aspectul fizic, cât și personalitatea. Amândouă lucrau la departamentul de securitate la SCM, adică nu făceau mai nimic.

— N-o să-ți vină să crezi, ne-a spus Toni mie și lui Rosemarie, căci șoferul de oraș cunoaște mai din timp varianta din interior. Fraierele astea au pus pe cineva din afară să le lase un pachet. S-au dus să-l ia în timpul orelor de lucru de la SCM și apoi vin cu pachetul, trec pe lângă holul IFC și își aduc aminte că trebuiau să facă acolo verificarea lunară de siguranță. Așa că intră în hol cu contrabanda lor, probabil având și fețe de vinovate idioate ce sunt, iar ofițerul Reilly, din nu se știe ce motiv, le bate pe umăr. Așa că evident că descoperă contrabanda. Țineți-vă bine – pachete de țigări și vibratoare! Auziți și voi ce băgau ele pe șest!

* Îngrămădita (n.t.).

În general, așa ceva era văzut ca amuzant, dar nici că aveam să le mai vedem pe Bianca și Lump-Lump. A face contrabandă era o ofensă serioasă, o încălcare a siguranței și, chiar dacă ieșeau de la izolare, erau trimise dincolo, în complex.

19 octombrie 2004

Piper Kerman
Nr. reg. 11187–424
Instituția Închisorii Federale
Danbury, Connecticut 06811

Dragă doamnă Kerman,

Aș vrea să vă mulțumesc pentru ajutorul oferit, în vederea sosirii mele, în pregătirea casei directorului. Dorința dvs. de a vă face utilă și entuziasmul arătat în acest proiect au făcut ca sosirea mea la Danbury să fie una plăcută. Calitatea muncii dvs. este indiscutabilă și este de lăudat.

Eforturile dvs. sunt apreciate din plin.

Cu sinceritate,

W.S. Willingham
Director

— Hm! Poate că ăsta o să fie mai bun", a spus Pop. „Cei mai buni sunt cei care țin cu deținutele. Ultima, Deboo, nu era decât o politiciană. Îți zâmbea în față, se purta de parcă-ți înțelegea durerea, dar făcea un rahat pentru tine. Când vin de la o închisoare pentru bărbați, cum e Willingham, sunt de obicei mai buni. Nu umbă atâta cu fofârlica. O să vedem.

Stăteam pe un taburet în cubiculul ei, unde adusesem nota scrisă la mașină de la noul director și pe care tocmai o primisem la strigarea corespondenței. Pop fusese de față la schimbarea multor directori și știam că era în măsură să-mi spună dacă e pe atât de surprinzător pe cât mi se păruse mie.

— Piper?

Îi știam tonul acela din voce. Pop nu venea niciodată la strigarea corespondenței, pentru că încă era la bucătărie, făcând curat după cină. Muncea mai din greu decât orice altă persoană din închisoare. Se prezenta în bucătărie la ora cinci, aproape în fiecare dimineață, și de obicei servea și cele trei mese, pe lângă faptul că le gătea. Corpul ei de 50 de ani era suferind, iar instituția o trimitea periodic la spitalul Danbury pentru injecții epidurale în spate. O băteam la cap să-și ia niște zile libere – nu avea voie să muncească atâtea ore.

— Da, Pop?, am spus eu zâmbind, de pe taburetul unde stăteam.

Voiam s-o fac pe ea să pună întrebarea.

— Ce zici de un masaj mic la picioare?

Nu-mi aduc aminte exact când m-a pus prima oară să-i fac masaj la picioare. Dar devenise un ritual constant de câteva ori pe săptămână. Ea stătea pe patul ei, după duș, în pijama, iar eu în fața ei, cu un prosop curat în poală. Îmi turnam din belșug loțiune de la magazinul închisorii și apucam ferm un picior. O masam tare la picioare și, din când în când, icnea când apăsam prea tare peste vreo articulație. Serviciile mele erau o sursă de mare amuzament în Dormitorul A – femeile veneau și sporovăiau cu Pop în timp ce eu lucram la picioarele ei, spunând câteodată „Vreau și eu unul".

Evident, depășeam orice măsură și încălcam interdicția de a ne atinge una pe alta. Dar ofițerii obișnuiți ai închisorii îi acordau lui Pop o atenție specială. Într-o seară, în

timp ce eu îi masam picioarele, un ofițer înlocuitor, de la IFC, s-a oprit înlemnit în pragul cubiculului lui Pop. Era un tip alb, păros, cu față aspră și cu mustață.

— Popovich?, a sunat mai degrabă ca o întrebare decât ca un avertisment.

Mi-am lăsat capul în jos, evitând contactul vizual.

— Domnule Ryan! Piciorul ăsta al meu... mă doare. Ea doar mă ajută să nu mai am cârcei. Mi se pun mereu cârcei, că stau toată ziua în picioare. Domnul ofițer Maple permite. E în regulă?

Pop era cu adevărat șarmantă când interacționa cu ofițerii de corecție.

— Mă rog, o să merg mai departe, a spus și s-a îndepărtat cu pași grei.

M-am uitat la Pop.

— Ce zici, mai bine o șterg?

— Din cauza lui? Îl știu de ani întregi, de la complex. E de treabă. Nu te opri!

Campionatul American League a fost atât de încins și de controversat în acel an, încât abia suportam să mă uit la meciuri. Tensiunea de a fi suporter Red Sox, în timp ce-și reveneau de la 0-3, îmi dădea dureri de stomac, iar mediul în care eram nu-mi ușura situația. Gluma care circula în închisoare era că jumătate din populația Bronxului locuia la Danbury și, desigur, erau cu toții fani înfocați Yankees. Dar și Red Sox avea destui suporteri; un procent semnificativ dintre femeile albe erau din Massachusetts, Maine, New Hampshire și dintotdeauna suspectul stat de graniță, Connecticut. Viața de zi cu zi, din punct de vedere rasial, era, în mod normal, pașnică în închisoare, dar discrepanța rasială vizibilă dintre fanele Yankees și Sox îmi dădea o stare de agitație. Mi-am adus aminte de răscoala din 1987, la Umass, după ce Mets i-au bătut pe cei de la

Sox, în World Series, când fanii negri Mets au fost cotonogiți bine.

Nu sunt sigură însă ce fel de scandal puteam noi să provocăm. Cele mai înfocate fane Sox de la pârnaie erau o gașcă de doamne albe, de vârsta a doua, de clasă mijlocie, a căror conducătoare era poreclită Iepuraș. Din nu știu ce motiv, majoritatea lucrau pentru departamentul de întreținere la SCM. Cât a durat febra campionatului, și-au văzut de treabă tunzând gazonul și adunând frunzele, cântându-și una alteia:

John-ny Damon, cât îl iubesc,
Mă dă pe spate,
Dar nici nu știe că trăiesc.

John-ny Damon, cât îl doresc.
Cum îmi bate inima când îl văd.
Când îmi spune „Bună", mă topesc.

Mă sună și alți tipi să mă invite în oraș,
dar eu stau și aștept, mai bine mă gândesc...

...la John-ny Damon.

Carmen DeLeon, cea mai mare fană Yankees a tuturor timpurilor, chiar din Hunts Point, mi-a aruncat o privire ucigătoare.

— Astea de-ale *tale*!, mi-a arătat ea cu sarcasm.

M-am uitat, dar eram prea agitată ca să-i dau replica, nu pentru că eram speriată de Carmen, ci pentru că mă temeam să nu le port ghinion celor de la Sox. Cu un an în urmă, Larry și cu mine chemaserăm în apartamentul nostru din East Village o gașcă de fani Sox bădărani, pentru meciul de la ora șapte și, pentru că în repriza a șasea

conduceam, ne-am simțit suficient de încrezători încât să ne aventurăm într-un bar local, în speranța să ne sărbătorim public și gălăgios victoria, în fața infecților și nesuferiților fani Yanks, care ne făcuseră zile negre de... de când ne știam. În schimb, am stat și am sorbit nefericiți berile la suprapreț, în timpul reprizelor suplimentare, când Martinez a rămas inexplicabil pe teren și toate speranțele și visurile Lumii Red Sox s-au prăbușit odată cu echipa.

— Să-ți spun ceva, a zis Carmen, umflându-se deja în pene ca un păun. Dacă Red Sox ajung în World Series, o să țin cu ei. Promit!

Când or să zboare porcii, mi-am zis eu mâhnită.

Când Yankees au pierdut spectaculos după o serie de șapte meciuri câștigătoare, iar Red Sox a jucat cu St. Louis Cardinals în World Series, mulțimile din camera cu televizorul au fost chiar mai mici. Dar Carmen DeLeon s-a aflat acolo, în față, central, cu gura până la urechi și ținând cu Sox. Și turneul a fost incredibil de ușor, o evoluție lină în patru meciuri. Nu-mi venea să cred – după fiecare victorie, simțeam cum anxietatea devine tot mai mare. La finalul celui de-al patrulea meci, după ultimul out al celor de la Cards, nu-mi mai puteam stăpâni tremuratul. Rosemarie, și ea fană de o viață a Sox, m-a luat de genunchi.

— Ești bine?

Carmen s-a uitat uluită la mine.

— Piper plânge!

Și eu eram uluită. Țin cu Red Sox, dar reacția m-a șocat și pe mine.

M-am calmat cât să mă uit la sărbătorirea de după meci fără să am ochii înlăcrimați, dar, singură în baia dintre Dormitorul B și Dormitorul C, am început iar să plâng. Am ieșit să mă uit la luna care răsărise pe jumătate și să plâng singură, fără opreliști. Cu sughițuri mari, care mă zguduiau. Nu plângeam pentru că mi-aș fi dorit să fiu

acasă să sărbătoresc, ci pentru că fusesem luată total prin surprindere de cât de adânc mă emoționasem. Glumisem spunând că trebuie să stau mult la pârnaie ca să rup Blestemul, astfel încât Red Sox să poată câștiga, iar acum simțeam că există un adevăr straniu în vorbele astea. Lumea, așa cum o știam, se schimbase chiar acolo, în mijlocul celei de-a noua reprize.

cincisprezece

NU E DE BINE

Fetelor de la garaj le plăcea să-şi petreacă timpul împreună în sala de vizite, seara, în timpul săptămânii. Eu mă relaxam cu ele, înconjurată de deţinute care croşetau silitoare, uitându-se la *Fear Factor* la televizor, cu căştile puse, sau pur şi simplu discutau. Pom-Pom avea un fel de proiect artistic cu creioane colorate, probabil o felicitare de ziua cuiva. O femeie a intrat ca o furtună în sală, cu o privire sălbatică.

— OC-ul distruge Dormitorul A!

Am urmat-o pe hol, unde se aduna o mulţime. Noul OC de serviciu din noaptea aceea era un tip foarte mare, tânăr, plăcut, aparent moderat. Ca majoritatea covârşitoare a gardienilor de închisoare, era fost militar. Tipii ăştia îşi terminau serviciul militar, mai aveau câţiva ani până la o pensie federală, aşa că ajungeau să muncească pentru Departamentul Administraţiei Penitenciarelor. Câteodată ne spuneau despre fostele lor cariere militare. Domnul Maple fusese medic în Afganistan.

OC-ul de serviciu din acea noapte era proaspăt întors din Irak şi abia începuse lucrul la închisoare. Se zvonea să fusese repartizat în Fallujah, unde luptele fuseseră dure toată primăvara. În acea noapte, cineva din Dormitorul A îi făcuse probleme – îi răspunsese obraznic. Şi ceva l-a

făcut să-și piardă mințile. Înainte ca cineva să-și dea seama cu adevărat ce se întâmplă, era în Dormitorul A, răvășind lucrurile din cubicule, dând cu lucrurile de pereți și sfâșiind așternuturile de pe saltele și răsturnându-le.

Eram speriate – 200 de deținute singure, cu un gardian care avea o cădere nervoasă. Cineva a ieșit și a semnalizat către camionul din apropiere, care a adus ajutoare de peste deal. Tânărul soldat a părăsit clădirea, iar rezidentele Dormitorului A au început să-și rearanjeze cubiculele. Toată lumea era năucită. În ziua următoare, a venit un locotenent de la IFC și și-a cerut scuze celor din Dormitorul A, ceea ce nu se mai întâmplase până atunci. Nu l-am mai văzut niciodată pe tânărul OC.

Abia ce-mi căpătasem atitudinea zen datorită lui Janet Yoghina, eram bine hrănită de Pop și acum expertă în amestecul din care se face betonul, la fel și în elementele de bază ale muncii în electricitate, astfel că simțeam cum profit la maximum de experiența închisorii. Dacă ăsta era cel mai rău lucru pe care mi-l puteau face federalii, atunci nicio problemă. Apoi, când l-am sunat pe tata de la telefonul cu plată din închisoare, să vorbim despre Red Sox, mi-a spus:

— Piper, bunica ta nu se simte prea bine.

Bunica mea, o sudistă adevărată și fragilă ca o pasăre, dar cu o personalitate neînduplecată și formidabilă, fusese o figură constantă în viața mea. Un produs al Virginiei de Vest, care crescuse în timpul Marii Depresiuni, alături de doi frați, și apoi crescuse patru fii, nu prea știa ce să facă cu o fată tânără, nepoata ei cea mai mare, iar mie mi-era frică de ea. Am avut mereu pentru ea o teamă respectuoasă, deși, pe măsură ce înaintam în vârstă, am ajuns, surprinzător, să avem o comunicare ușoară. Îmi vorbea deschis, personal, despre sex, feminism și putere.

Ea și bunicul meu au rămas perplecși și îngroziți de infracțiunile mele, și totuși n-au încetat să-mi reamintească faptul că mă iubesc, mă susțin și sunt îngrijorați pentru mine. Unul dintre lucrurile de care mă temeam cel mai mult când venea vorba despre închisoare era că unul din ei ar putea muri cât eram eu acolo.

Am insistat pe lângă tata – avea să fie bine, avea să se simtă mai bine, să fie acolo când mă întorceam eu, în ianuarie. Nu mi-a replicat, doar mi-a spus „Scrie-i". Le scriam constant bunicilor mei note scurte, vesele, reasigurându-i că sunt bine și că abia așteptam să-i văd când ajungeam acasă. Acum m-am așezat pentru a scrie un tip diferit de scrisoare, una în care încercam să transmit cât de mult însemna ea pentru mine, cât de mult mă învățase, cât de mult voiam să-i semăn și eu la rigoare și corectitudine, cât de mult o iubeam și cât de dor mi-era de ea. Nu-mi venea să cred că o dădusem atât de rău în bară, să ajung într-un astfel de loc când avea nevoie de mine, când era bolnavă și poate pe moarte.

Imediat după ce am trimis scrisoarea, am rugat-o pe secretara închisorii să-mi dea un formular de cerere de permisie.

— Ai fost crescută de bunica ta?, m-a întrebat ea tăios.

Când am spus nu, mi-a zis că n-are sens să-mi dea formularul – nu mi-ar fi fost niciodată aprobată o permisie pentru un bunic. I-am spus, pe un ton aspru, că mă calificam pentru permisie și că oricum o să fac cererea.

— Treaba ta!, s-a răstit ea.

Pop m-a lămurit blând că, într-adevăr, n-aveam nicio șansă să primesc permisia, chiar și pentru o înmormântare, doar dacă nu era a unui părinte, a unui copil sau poate a unui frate sau a unei surori, și că nu voia să mă vadă cum îmi fac speranțe deșarte.

„Știu că nu e corect, scumpo. Dar așa procedează ei."

Văzusem multe alte deținute suferind pe perioada bolii celor dragi și mă simțisem neajutorată văzându-le în momentele cele mai rele – când trebuiau să facă față nu numai suferinței, ci și eșecului personal de a fi în închisoare, și nu alături de familia lor.

N-am avut chef de sărbătoare de acel Halloween. Mă simțeam ciudat, ca și cum cineva îmi dăduse una în stomac cu un baros. Dar nu puteam să ignor festivitățile celorlalte peste 200 de femei cu care trăiam nas în nas zilnic. Femeile își adorau sărbătorile.

Fusesem avertizată că este ciudat de Halloween în închisoare. Putea fi mai ciudat decât orice altceva? Cum să faci un costum cu resurse atât de limitate și de puțin colorate așa cum aveam noi la dispoziție? Mai devreme în acea zi văzusem niște măști idioate de pisică din plicuri din hârtie de Manila. Nu aveam chef de nimic, cu atât mai puțin de a împărți bomboane.

Le-am auzit venind pe cele care respectau tradiția, de undeva de pe la jumătatea Dormitorului B.

— Ne dați ori nu ne dați?

Am rămas în patul meu, încercând să mă concentrez pe cartea mea. Apoi a apărut în pragul cubiculului meu Delicious.

— Ne dați ori nu ne dați, P-I Piper?

Nu mi-am putut ascunde un zâmbet. Delicious era îmbrăcată ca o codoașă, acoperită într-un costum total alb, pe care-l încropise cumva folosindu-se de uniforma ei de la bucătărie și chiloți puși invers. Avea o „țigară" și un grup de curve pe lângă ea. Între ele, câteva Eminemlettes, dar și Fran, bunicuța italiancă, cea cu gura cât o șură, fiind, la cei 78 de ani ai săi, cea mai bătrână femeie din instituție. Curvele au încercat să se facă sexy, trăgându-și cât mai sus pantalonii scurți și cât mai jos baza de la gât a tricoului, dar majoritatea s-au axat pe un machiaj țipător chiar și pentru

standardele închisorii. Fran avea un „port țigaret" lung, o cordeluță pe care și-o făcuse din hârtie și fard din belșug; arăta ca fetișcană de pe vremuri.

— Hai, Piper, ne dai ori nu ne dai?, a întrebat Delicious. Miroase-mi picioarele! Dă-mi ceva dulce să mănânc, tu!

Nu țineam niciodată bomboane în cubiculul meu. Am încercat să afișez un zâmbet larg, pentru a le lăsa să înțeleagă că le apreciez efortul creativ.

— Cred că nu dau, Delicious. N-am pic de dulce la mine!

Am început să-i urmăresc pe oficialii închisorii care ar fi putut avea un cuvânt de spus dacă aveam sau nu s-o mai văd pe bunica. Unul dintre ei era șeful de secție provizoriu, mereu absent, Bubba, care putea să-ți spună să te cari dracului, în cel mai plăcut mod posibil. Consilierul meu, Finn, un alt angajat de-o viață la Departamentul Administrației Penitenciarelor, era un tip degajat și indiferent, care îți arunca rapid o insultă și nu-și făcea niciodată hârțogăraia, dar mă plăcea pentru că eram blondă, cu ochi albaștri și aveam „fundul mic", așa cum bălmăjea pe sub mustață. S-a oferit, amabil, să mă lase s-o sun pe bunica din biroul lui – numărul de la ospiciu nu era pe lista aprobată de sistemul de telefonie din închisoare, așa că nu puteam să sun de la telefoanele cu plată. Părea epuizată și uimită să-mi audă vocea la capătul liniei. Când am terminat apelul, m-am lăsat doborâtă de hohote de plâns. Am ieșit ca o furtună din biroul lui și m-am dus pe cărare.

M-am întors la vechile și singuraticele mele obiceiuri. M-am închis în mine și am rămas tăcută, hotărâtă să trec singură prin cel mai rău scenariu posibil. Orice altceva era o recunoaștere publică a faptului că federalii reușiseră să mă frângă, să mă aducă nu doar în genunchi, ci de-a dreptul întinsă pe jos; că nu puteam să supraviețuiesc închisorii fără sechele. Cum puteam să admit că

tactica de tip All-American Girl a atitudinii stoice și de încredere în sine și de *poartă-te-cu-alții-cum-vrei-să-se-poarte-cu-tine-și-continuă-să-zâmbești* nu funcționează, nu mă ferea de suferință, de rușine și de sentimentul de neajutorare?

De la o vârstă fragedă învățasem să trec peste orice – să-mi înăbuș orice zvâcnire emoțională, să-mi ascund sau să-mi ignor problemele, considerând că sunt ale mele și doar eu le pot rezolva. Așa că atunci când era vorba să strâng din dinți și mai mult și să trec peste figuri ale autorității, știam cum s-o fac. Blufam excelent. Și când trebuia să fac efort să supraviețuiesc unei zile obișnuite în închisoare, puteam s-o fac și pe asta. Era ceea ce colegele mele lăudau a fi „inteligență de stradă", de genul „N-ai zice când te uiți la ea, dar Piper are inteligență de stradă".

Nu doar colegele mele îmi lăudau această trăsătură; și sistemul penitenciar cerea stoicism și încerca să strivească orice emoție sinceră, dar toată lumea, gardieni și deținute deopotrivă, toți încălcau aceste limite care cum nimerea. Aveam un dispreț profund față de femei ca Levy, nu numai pentru că nu-mi plăcea felul în care se vedeau a fi deasupra celorlalte, dar și pentru că erau exact opusul unui stoic. Nimănui nu-i place o plângăcioasă.

În următoarele săptămâni am fost într-o stare de furie și de disperare pe care le țineam în frâu. Am fost rezervată, decentă în ceea ce privește cerințele societății din închisoare, dar nu m-am arătat dispusă să stau la taclale sau să glumesc. Colegele mele deținute, simțindu-se jignite, au mirosit că trebuie să mă simt eu „nu știu cum", de vreme ce nu mai eram în starea mea obișnuită optimistă. Apoi, cineva care știa despre ce e vorba le-a anunțat discret că bunica era foarte bolnavă. Brusc, am fost copleșită cu vorbe bune, cu sfaturi înțelegătoare și cu bilete de rugăciune. Și toate acele lucruri chiar au avut darul să-mi

reamintească faptul că nu eram singură, că fiecare femeie care era sub același acoperiș ca și mine se afla în aceeași barcă putredă.

M-am gândit la o femeie a cărei figură fusese o mască a suferinței aflând vestea morții mamei ei – s-a legănat în tăcere, cu fața încremenită într-un urlet de durere, în timp ce prietenele ei o îmbrățișau strâns, legănându-se în ritm cu ea (și încălcând regulile care interziceau contactul fizic). Mi-am amintit și de Roland, o femeie cinstită din Caraibe, căreia îi admiram caracterul de neclintit. Roland spunea verde-n față că închisoarea îi salvase viața.

— Mi-aș fi găsit sigur sfârșitul prin vreun canal, la felul în care trăiam!, mi-a spus.

Își ispășise pedeapsa cu grație. Muncea din greu, nu crea probleme altora, știa să zâmbească când trebuie și nu cerea nimic nimănui. Cu puțin timp înainte să fie eliberată, fratele ei a murit. A rezistat cu stoicism, în tăcere, și a primit acceptul unei permisii de jumătate de zi pentru a se duce la înmormântare.

Dar când membrii familiei ei au ajuns la Danbury să o ia, au venit cu altă mașină decât cu cea înregistrată în actele ei. Și până aici i-a fost – a fost trimisă înapoi în închisoare de la R&D, iar familiei i s-a zis să plece. Câteva săptămâni mai târziu a fost eliberată. Subiectul zilei în închisoare era cruzimea, meschinăria și stupiditatea situației. Cele care le contraziceau mereu pe celelalte subliniau că trebuia să ne așteptăm ca federalii să ți-o tragă rău de câte ori aveau ocazia și că astfel de greșeli puteau fi evitate, dar toată lumea suferea pentru ea.

Pop m-a tras deoparte să discutăm ceva.

— Uite, scumpo, văd că te consumi la greu. Știi, când tata era pe moarte, îmi ieșisem complet din minți, așa că știu cum te simți. Dar ascultă la mine: în ce-i privește pe nenorociții ăștia, n-ai ce să te aștepți de la ei. Crezi că dacă

primeai o permisie, n-ai fi știut până acum? Drăguță, trebuie s-o suni pe bunica ta, trebuie să-i scrii, trebuie să te gândești mult la ea. Dar nu poți să-i lași pe distrușii ăștia să te acrească. Nu ești o persoană acră, Piper; nu-ți stă în fire. Nu-i lăsa să-ți facă asta. Hai, scumpo, mi-a spus și m-a îmbrățișat tare, ținându-mă lipită de „podoabele" ei mari, parfumate.

Știam că are dreptate. M-am simțit o idee mai bine.

Totuși, bântuiam pe la birourile administrației, care erau aproape întotdeauna goale. (Dumnezeu știe ce făceau oamenii ăia. Cu siguranță nu-și făceau datoria.) Am trimis scrisori acasă și m-am pus în pat cu albumul foto, uitându-mă îndelung la zâmbetul bunicii și la coafura ei, același stil Babe Paley* pe care-l avusese din anii '50. Eminemlettele veneau să mă vadă la mine în cubicul, apoi se îndepărtau, frustrate că nu reușiseră să mă înveselească. Era tot mai frig, trecuse și Ziua Veteranilor, iar eu îl sunam pe tata o dată la două zile la telefonul cu plată, să verific (starea bunicii era stabilă, oare aveam să reușesc să obțin permisia?), agitată la gândul că-mi expiră minutele. M-am gândit să mă rog, ceva la care cu siguranță nu mă pricepeam. Din fericire, s-au oferit alte femei s-o facă pentru mine, inclusiv Sora. Trebuia să conteze în plus, nu?

Nu simțeam înclinație către rugăciunea formală, dar eram mai puțin sceptică în privința credinței decât eram când intrasem la închisoare. Într-o zi de la sfârșitul lui septembrie, stătusem în spatele Dormitorului A, la o masă de picnic, cu Gisela. Era colega mea de la atelierul de construcții și conducea și autobuzul, fiind una dintre cele mai drăguțe, de treabă și blânde femei pe care le cunoscusem vreodată, delicată, era o doamnă, deși nu se lăsa călcată în

* Barbara „Babe" Cushing Mortimer Paley (1915-1978), americancă, femeie de societate celebră și un model iconic în ceea ce privește stilul vestimentar (n.t.).

picioare, nu era ca Pollyanna. Nu-mi amintesc ca Gisela să fi ridicat vreodată vocea și, ținând cont că era șofer pe autobuz și cea mai bună prietenă a Elenei Guzman, era un lucru extraordinar. Gisela era, de asemenea, plină de grație și încântătoare, avea o față de un oval perfect, cu tenul de un cafeniu-deschis, ochi căprui mari, limpezi, și părul lung, ondulat. Era din Republica Dominicană, dar trăia de ani buni în Massachusetts – nu în cartierele pe care le știam bine, dar aveam lucruri în comun. O așteptau doi copii, aflați acum în grija unei femei în vârstă, pe nume Noni Delgado, pe care Gisela o numea îngerul ei.

În acea zi anume, eu și Gisela vorbeam despre eliberarea ei din viitorul apropiat. Desigur că era emoționată. Avea emoții în privința găsirii unui loc de muncă. Avea emoții legate de ce avea să facă soțul ei când ea ieșea din închisoare – era în RD, iar relația lor părea a fi vulcanică și chinuitoare. Gisela spunea că nu vrea să se împace cu el, dar el părea a fi o persoană căreia cu greu poți să-i reziști și, desigur, mai era și faptul că aveau copii împreună. Știam că Gisela nu are bani și are multe responsabilități și că numărul mare de provocări care o așteptau erau necunoscute, dar imposibil de evitat. Deși n-avea probleme în a recunoaște că are emoții, emana, în același timp, cea mai profundă stare de pace, acel calm încântător care o făcea să fie o persoană plăcută de toată lumea. Apoi a început să vorbească despre Dumnezeu.

În mod normal, manifestările de credință și discuțiile despre religie în închisoare nu mă făceau decât să-mi dau ochii peste cap și să plec cât mai repede din zonă. Consideram că toată lumea trebuie să aibă dreptul să se manifeste cum vrea, în funcție de propria credință, dar, în închisoare, păreau că se adună incredibil de multe practicante de formă, care merg cu valul, în moduri destul de stupide – purtând eșarfe de contrabandă pe cap, în luna în

care practicau islamul, apoi apărând în cercul de meditație budistă, luna următoare – după ce-și dădeau seama că pot să scape de muncă respectând aceste ritualuri religioase. În plus, musteau de ignoranță față de restul credințelor lumii („Păi, evreii l-au omorât pe Iisus... toată lumea știe asta!"), iar eu nu voiam să fac parte din așa ceva.

Totuși, Gisela nu vorbea despre religie sau biserică și nici măcar despre Iisus. Ea vorbea despre Dumnezeu. Și când vorbea despre Dumnezeu, părea extrem de fericită. Vorbea atât de liber, atât de firesc despre cum o ajutase pe ea Dumnezeu să depășească toate greutățile vieții și mai ales anii de închisoare; despre cum știa ea că Dumnezeu o iubește necondiționat și că veghease asupra ei, îi conferise liniște sufletească, bun-simț și înțelepciunea de a fi o persoană bună, chiar și într-un loc rău. Spunea că are încredere că Dumnezeu a ajutat-o trimițându-i îngeri precum Noni Delgado, care să aibă grijă de copiii ei, și prietene bune, ca Elean, când a avut cel mai mult nevoie de ele ca să supraviețuiască în închisoare. Radia când vorbea, calm și liniștit, despre Dumnezeu și despre cât de multe i-a oferit dragostea Lui față de ea.

Am fost șocată să văd cât mă mișcaseră vorbele Giselei și am ascultat-o în tăcere. Unele dintre credințele ei nu erau mărturisite atât de diferit de vorbăria pe care o auzisem de la sfintele practicante din închisoare, dar afirmările lor de credință erau impregnate de nevoia de mântuire – *Iisus mă iubește chiar dacă sunt o persoană rea, chiar dacă nu mă iubește nimeni.* Gisela știa deja despre dragoste. Era clar că vorbea despre o credință de neclintit care-i conferea forță cu adevărat și pe care o avusese de multă vreme. Nu vorbea despre căință sau iertare, ci numai despre iubire. Ceea ce-mi descria Gisela era iubire de o splendidă intimitate și fericire. M-am gândit că era cea mai pertinentă descriere

a credinței pe care o auzisem vreodată. Nu aveam de gând să pun mâna pe o Biblie; și nici conversația noastră nu era, sub nicio formă, despre mine sau despre alegerile mele. Dar era ceva la care să meditez.

De multă vreme acceptasem felul în care credința îi ajută pe oameni să înțeleagă relația cu comunitatea lor. În cele mai bune cazuri, le ajuta pe femeile de la Danbury să se axeze mai mult pe ce au de dat decât pe ce vor să ceară. Și ăsta era un lucru bun. Așa că, oricât le luam eu peste picior pe „sfintele practicante", poate nu era un lucru chiar atât de rău dacă prin credință erau ajutate să înțeleagă ce le-ar fi putut oferi celorlalți, în loc să se gândească numai la ele.

În închisoare, am înțeles în sfârșit cum credința îi putea ajuta pe oameni să vadă dincolo de ei, nu în abis, ci în stradă, în grupuri, să-i facă să direcționeze ce e mai bun din ei către alții. Am ajuns la această înțelegere cunoscând oameni ca Sora, Janet Yoghina, Gisela și chiar pe Rose, pedichiurista mea, practicantă ferventă.

Rose, cu care stăteam la taclale într-o zi, în timp ce-mi făcea pedichiura, mi-a spus ce a învățat de pe urma credinței ei; mi-am spus, mai târziu, că vorbele ei avuseseră cea mai mare încărcătură cu care le putea înzestra cineva: „Am o mulțime de oferit!"

Acumulasem frustrări, iar metodele mele de a le depăși întâmpinau obstacole la fiecare pas. Cărarea era acum închisă după patru după-amiaza. După muncă, mă întorceam alergând la închisoare, îmi puneam tenișii și alergam cu furie până la ora numărătorii, ajungând din ce în ce mai târziu și dându-le emoții majorității femeilor din Dormitorul B. Mă uitam din colțul îndepărtat al cărării și o vedeam pe Jae făcându-mi semn din cap, cu disperare,

iar eu alergam cât de repede puteam pe treptele instabile, treceam prin Dormitorul C, către cubiculul meu, cu celelalte deținute șuierându-mi printre dinți să mă grăbesc.

— Pipes, o s-o dai în bară cu numărătoarea de la ora patru, o să-ți dea ăștia un șut în cur și te trimit la izolare! m-a certat Delicious, din cealaltă parte a Dormitorului B.

— Colega, te cam joci cu focul!, îmi spunea Natalie, dând din cap.

În cel mai bun caz, reușeam să fac doar zece kilometri într-o zi a săptămânii. Am încercat să recuperez în weekend, alergând șaisprezece kilometri în jurul cărării de 500 de metri, sâmbăta și duminica, dar asta nu-mi ușura valul zilnic de stres și de anxietate din cauza lucrurilor și a oamenilor asupra cărora nu dețineam controlul.

Așa că am început să fac mai mult yoga. La început, interesul meu de a menține cursul de yoga a fost entuziasmant, dar câteva dintre noile adepte (Amy, înjurând și gemând la fiecare poziție) nu au rezistat mult. Ghada venea din când în când, să facă întinderi lângă mine, murmurând într-o engleză stricată, dar eu nu vorbeam decent spaniolă și nici nu aveam prezența odihnitoare, necesară pentru yoga, a lui Janet, așa că nu am fost pe aceeași lungime de undă. Camila venea câteodată în weekend, să executăm mișcările de pe o casetă, și era o companioană bună, radiantă (se arcuia pe spate, alături de mine), dar îi stătea mintea mai mult la plecarea ei apropiată, la programul pentru dependenții de droguri, peste deal. Așa că eram mai mult eu și Rodney Yee.

Mă obișnuisem să mă trezesc la cinci dimineața, asigurându-mă că se terminase cu numărătoarea de dimineață – bocăneli de ghete, lumină intermitentă de la lanterne, zăngănit de chei, în cazul în care OC-ul nu le ținea bine. Stăteam în cubiculul meu, în tăcere, sperând să le sperii și să le văd sărind. Natalie era deja la bucătărie,

să înceapă pregătirile. Savuram întunericul complet din Dormitorul B, ascultând poliritmul respiratoriu de somn profund al celor 48 de femei, în timp ce-mi pregăteam cantitățile necesare de cafea instant, zahăr și Cremora. Era călduț și incredibil de liniște în Dormitorul B, în timp ce mă strecuram prin labirintul cubiculelor ca să ajung la dozatorul de apă caldă. Din când în când, mai vedeam și pe altcineva treaz – ne salutam din cap sau uneori și îngăimam ceva. Cu cana aburindă în mână, mă furișam din clădire și ieșeam în frigul înviorător, către sala de gimnastică, unde puneam caseta și mă vedeam cu Rodney. În perfecta intimitate a sălii de gimnastică goale, trupul mi se dezmorțea treptat și se încălzea pe podeaua rece de cauciuc, mintea și inima își păstrau calmul mai mult timp și îmi dădeam seama pe zi ce trecea cât de importante fuseseră lecțiile lui Janet Yoghina. Îmi era teribil de dor de ea, însă îmi oferise un dar ce-mi permitea să fac față în absența ei.

În ultimele zece luni, găsisem modalități prin care să dețin cât de cât controlul asupra lumii mele, să păstrez un dram de putere personală într-un mediu în care se presupune că nu există deloc așa ceva. Numai că boala bunicii mele alungase această senzație, îmi arătase în ce fel acțiunile mele din urmă cu doisprezece ani și consecințele lor mă aruncaseră în ghearele unui sistem ce se dovedea necruțător în eforturile sale de a te priva de lucruri. Puteam să aleg să nu acord prea mare valoare confortului fizic pe care-l pierdusem; puteam să apreciez ce era savuros și unic în lucrurile și oamenii din actualul meu mediu. Dar nimic de aici nu putea să o înlocuiască pe bunica, pe care o pierdeam.

Într-o după-amiază mohorâtă, făceam ture, într-un ritm rapid, pe cărare, străduindu-mă să-mi mențin ritmul

de șapte minute la un kilometru și jumătate. Domnișoara Jones îmi dăduse un ceas digital de mână pe care nu-l folosise niciodată, iar eu îl purtam mereu și îmi mențineam neabătută viteza. Vremea era de rahat, stătea să plouă. Jae a apărut în vârful dealului, făcându-mi semne disperată. M-am uitat la ceas și am văzut că era abia 3:25, mai erau 35 de minute până la numărătoare. Ce voia?

Mi-am scos enervată căștile.

— Ce e?, am strigat eu în vânt.

— Piper! Mica Janet are nevoie de tine!, și mi-a făcut din nou semn să vin.

Dacă Mica Janet avea nevoie de ceva, să-și miște fundul ăla tânăr încoace, la mine... doar dacă nu cumva se întâmplase ceva rău?

Un acces brusc de panică mi-a grăbit pașii pe scări, să ajung la Jae.

— Ce s-a întâmplat? Unde e?

— E în cubiculul ei. Haide.

Am mers alături de Jae, tensionată. Pe fața ei nu se citea dezastrul, dar Jae era atât de obișnuită cu dezastrul, că nu prea știai ce să zici. Am ajuns repede în Dormitorul A.

Mica Janet stătea pe patul de jos al colegei ei de cubicul și părea în regulă. M-am uitat în jur. Cubiculul era gol, mai rămăsese doar o cutie pe podea.

— Ești în regulă?, voiam să o scutur pentru că mă speriase.

— Piper? Plec acasă.

Am clipit. Despre ce naiba vorbea?

— Ce vrei să spui, puiule?

M-am așezat pe pat, dând la o parte un teanc de hârtii. Am crezut că nu mai era în toate mințile.

M-a luat de mână.

— Am primit eliberare imediată.

— Ce?

M-am uitat la ea, nevenindu-mi să cred ce auzeam. Nimeni nu primea eliberare imediată. Deținutele depuneau moțiuni care abia după luni întregi treceau prin sistemul legal și întotdeauna erau respinse. Eliberarea imediată era ca iepurașul de Paști.

— Ești sigură, scumpo?

Am luat-o de ambele mâini.

— Ți-au confirmat, ți-au spus să-ți strângi lucrurile?

M-am uitat la teancul ei de lucruri și apoi la Jae, care arborase un zâmbet până la urechi.

În pragul cubiculului acum aglomerat a apărut Toni, cu haina pe ea, zăngănind cheile dubiței de oraș.

— Ești gata, Janet? Piper, îți vine să crezi? E incredibil!

Am chiuit de bucurie, nu atât un țipăt, cât un chiot de război. Și apoi am strivit-o pe Mica Janet într-o îmbrățișare ca de urs, strângând-o cât de tare puteam și râzând. Râdea și ea, fericită și sceptică. Când, în sfârșit, i-am dat drumul, mi-am pus ambele mâini pe cap, ca să încerc să mă calmez. Eram năucită, de parcă eu fusesem eliberată. Mă ridicam și mă așezam.

— Spune-mi tot! Dar repede, că trebuie să pleci! Toni, o așteaptă la R&D?

— Mda, dar tre' să o luăm de aici înainte de numărătoare, că, dacă nu, rămâne blocată aici!

Mica Janet nu spusese nimănui că îi ajunsese la tribunal o moțiune – precauție tipică închisorii. Dar câștigase, iar sentința ei de 60 de luni fusese redusă la cât ispășise, doi ani. Părinții ei erau pe drum să vină să-și ia fetița și s-o aducă acasă, în New York. Am zorit-o din cubicul către ușa din spate, unde aștepta parcată duba albă, lângă sala de mese. Era aproape la apus. Eram doar câteva, totul se petrecea atât de repede, că nimeni altcineva nu știa despre ce e vorba.

— Janet, sunt atât de fericită pentru tine!, am spus eu pe cale să vărs lacrimi de pură încântare.

M-a îmbrățișat, a îmbrățișat-o pe Jae și a pupat-o pe colega ei de cubicul, domnișoara Mimi, o mami hispanică micuță, bătrână. Apoi s-a urcat lângă Toni, iar duba a demarat, pe panta către drumul principal care încercuia IFC. I-am făcut frenetic cu mâna. Mica Janet stătea invers pe scaunul ei, cu capul pe fereastră pentru a ne spune tuturor la revedere, până când duba a urcat pe deal și a cotit-o la dreapta, ieșind din raza noastră vizuală.

Am privit în zare multe minute, sau așa mi s-a părut mie, după ce duba a dispărut. Apoi m-am uitat la Jae – Jae, care mai avea de ispășit încă șapte ani din sentința ei de zece. Și-a pus brațele în jurul umerilor mei și m-a strâns.

— Ești în regulă?, a spus.

Eu am dat din cap. Eram mai mult decât în regulă. Apoi ne-am întors și am ajutat-o pe domnișoara Mimi în închisoare.

Am încercat să împărtășesc cu Larry miracolul de nedescris al eliberării de care s-a bucurat Mica Janet, iar el a încercat să mă înveselească povestindu-mi noutăți despre casa noastră nouă din Brooklyn. Larry fusesese în căutare de casă cât am stat eu în închisoare și mulți oameni de afară erau uimiți că eu n-aveam nicio problemă să-l las pe el să aleagă o casă nouă fără ca eu să arunc o privire. Dar nu numai că eram recunoscătoare, ci și aveam totală încredere că avea să găsească un loc grozav pentru noi. A cumpărat un apartament într-un cartier încântător, umbrit de copaci.

Totuși, la acel moment, ne era greu amândurora să gustăm vestea bună a celuilalt. Încă nu-mi puteam imagina că aș putea deține mai mult decât o sticlă de șampon sau să trăiesc în orice alt loc în afara Dormitorului B, așa

că m-am holbat cam prostește la planul de amplasare și la mostrele de vopsele. L-am asigurat pe Larry că, atunci când urma să vin acasă, aveam să fiu Doamna Repară-Tot, în noul nostru apartament, cu noile mele aptitudini deprinse în închisoare.

La ieșire, m-am încruntat la gardianul de serviciu; era un porc, din cap până-n picioare. Înainte să intri în sala de vizite, gardianul venea să te percheziționeze, să se asigure că nu aduci nimic pe care să-l strecori vizitatorului tău. (De fapt, un gardian putea să te verifice de fiecare dată când suspecta că aveai la tine marfă de contrabandă.) Aceste verificări erau făcute și de gardieni, și de gardiene și variau de la a fi doar de formă, până la total stânjenitoare.

Majoritatea gardienilor făceau un adevărat spectacol din percheziția corporală minimală, trecându-și degetele peste brațe, picioare și talie într-un fel care spunea „Nu ating! Nu ating! Nici nu ating!". Nu voiau ca asupra lor să planeze nici măcar o simplă aluzie cum că ne-ar fi atins așa cum nu trebuie. Dar câțiva gardieni, se pare, n-aveau nicio temere să apuce ce pofteau. Le era permis să atingă partea de jos a sutienelor noastre, să se asigure că nu ascundeam bunuri acolo – dar chiar aveau voie să ne apuce ferm de sâni de la spate? Câteodată te șoca să vezi cine o făcea – cum ar fi politicosul și, de altfel, corectul domn Black, care o făcea la modul pragmatic. Alți ofițeri de corecție bărbați erau obraznici, precum tânărul acela scund, cu fața roșie și cu gura mare, care mă întreba mereu, zgomotos, „Unde-ți sunt armele de distrugere în masă?", în timp ce mă mângâia pe fund, iar eu scrâșneam din dinți.

Nu te alegeai chiar cu nimic dacă înaintai o plângere. O deținută care se plânge de comportament inadecvat sexual din partea unui gardian este imediat trimisă la izolare, în „pază de protecție", pierzându-și aranjamentele

unde locuia, activitățile din cadrul programelor (dacă era înscris în vreunul), aranjamentele la muncă și o mulțime de alte privilegii din închisoare, ca să nu mai spunem confortul dat de rutină și de prietene.

Gardienii nu au voie să pună întrebări personale, dar regula asta se încălca mereu. Unii dintre ei te întrebau verde-n față. Într-o zi, când învățam să sudez în seră, cu unul dintre ofițerii veseli care se ocupa de conducte, mi-a aruncat, prietenos, întrebarea „Tu pentru ce naiba ai ajuns aici?".

Dar mi-am dat seama că, pentru gardienii care mă știau mai bine, era o întrebare mai delicată, una pe care se chinuiau s-o pună mai înălut. Într-o după-amiază, într-un camion de colectare, un alt ofițer SCM s-a întors către mine cu o privire intensă și a spus:

— Pur și simplu, nu înțeleg, Piper. Ce caută o femeie ca tine aici? Nu se poate!

Deja îi spusesem că ispășesc o sentință pentru o infracțiune legată de droguri, de acum zece ani. Murea de curiozitate, dar era clar ca lumina zilei că intimitatea cu un gardian ar fi fost dezastruoasă pentru mine – sau pentru oricare altă deținută. N-avea niciun sens să-i fac confidențe.

În weekendul când a avut loc maratonul din New York, am făcut și, eu pe cărarea de 500 de metri, ture de 20 de kilometri, propriul meu semimaraton de închisoare. Următorul weekend a fost neobișnuit de călduros, chiar frumos, iar eu mă bucuram de ritualul meu de duminică, *Little Steven's Underground Garage*, o emisiune radio de două ore, dedicată rock garage și găzduită de Steven Van Zandt, de la E Street Band și *The Sopranos*, și care era difuzată la postul local radio la ora opt dimineața, în fiecare duminică.

Cel mai mult îmi plăcea să-l ascult pe Little Steven, fie făcea mișto pe tema filmului noir, a femeilor, a rebeliunii rock sau a sorții legendarului CBGB* de acasă, din New York. Niciodată nu ratam emisiunea. Simțeam că-mi menține activă o parte a creierului care, altfel, ar fi fost mereu adormită – chiar și în închisoare trebuia să te străduiești să arăți că ești nonconformist. Eram o ciudată și o marginală, dar la Underground Garage simțeam că undeva, în eter, am mereu o casă. Dacă vremea nu era deplorabilă, de obicei ascultam două ore întregi, cât îmi dădeam sufletul alergând, adesea râzând cu poftă. Era ca un colac de salvare, care se agăța chiar de urechile mele.

Un singur lucru mi-a pus capăt ritualului astăzi, și anume LaRue, victima dezagreabilă a operațiilor plastice, din Dormitorul B. LaRue era singura femeie din închisoare pe care o detestam cu toată ființa. Nu-mi ascundeam bine repulsia, lucru care prietenelor mele li se părea straniu.

— E clar o ciudată, Piper, dar nu mai mult decât altele duse cu pluta. E ciudat cum te calcă pe nervi!

Mă călca pe nervi chiar acum. Se plimba în jurul cărării, pe mijlocul drumului, ascultând ceea ce sigur era una dintre emisiunile ei fundamentaliste de la radio, cu brațele întinse, de parcă era Hristos, și fredonând fals, cu gâjâielile ei stridente, despre Iisus. De fiecare dată când treceam în fugă pe lângă ea, rămânea încremenită în mijlocul drumului cu pietriș, cu brațele larg deschise. O făcea special, eram sigură, pentru a mă agasa și a mă face să ies de pe drum. A zecea oară când am trecut pe lângă ea, deja vedeam roșu în fața ochilor și fierbeam de furie mocnită.

* Acronim de la Country, Bluegrass and Blues, club celebru din Manhattan. Și-a dezvoltat și un post de radio și, în 2012, a fost cel mai mare festival de muzică din New York (n.t.).

Îmi strica tot cheful să-l ascult pe Little Steven, îmi strica alergarea. Am scrâșnit din dinți cu ură.

La a unsprezecea tură, m-am uitat la ea din partea cealaltă a terenului oval, fantazând la crucificarea ei. Am tăiat curba de-a dreptul, apropiindu-mă rapid de ea. Fundul ei ciudat, plin de implanturi, a rămas în centrul cărării; brațele i-au rămas prinse de o cruce imaginară. Pe măsură ce se micșora distanța dintre noi, mi-am ridicat și eu o mână și am dat peste o mână a ei când am trecut pe lângă ea.

LaRue a icnit surprinsă și s-a dat la marginea cărării, scăpându-și căștile radioului. În urma mea s-a auzit un val de înjurături în spaniolă. Mi-am simțit inima ușoară pentru un moment, apoi mi-am simțit-o strivită. Ce naiba era în neregulă cu mine? Ce îi permisesem acestui loc să facă din mine? Nu-mi venea să cred că ridicasem mâna, cu intenții agresive, împotriva unei alte deținute, mai ales împotriva acestei nebune patetice. M-am simțit acoperită de rușine. M-am oprit din alergat, cu un nod în stomac.

Când am ajuns lângă cărare, LaRue era aproape de sala de gimnastică, cu una dintre acele mami hispanice pe care le știam de la muncă.

Mi-am cerut scuze stânjenită:

— Francesca, îmi pare rău. Îmi pare atât de rău. N-am vrut să te sperii. Ești bine?

La asta, a urmat un alt val de injurii în spaniolă. Am înțeles ideea.

— Francesca, a spus că-i pare rău. Treci peste, mami!, a sfătuit-o colega mea de muncă. E bine. Vezi-ți de alergatul tău, Piper.

Dacă ești o femeie relativ mică și un bărbat cel puțin de două ori mai mare decât tine țipă nervos, aplecat deasupra ta, tu porți uniformă de pușcăriașă, iar el are la brâu o pereche de cătușe, nu-mi pasă cât de șmecheră te crezi, o să faci pe tine de frică.

Unul dintre locotenenți se ocupa de țipat, cu gura sinistră sub mustața sa zburlită și tunsoarea sa periuță. N-avea nicio legătură cu rușinea mea imaginară de a fi lovit-o pe LaRue pe cărare. Fusesem prinsă în afara zonelor permise în Dormitorul A de către un domn Finn trădător, care nu era de serviciu și care apăruse ca din senin într-o noapte când nici măcar nu lucra și a depus plângeri împotriva mea și a altor șapte femei, ținându-ne la coadă în fața biroului său. Asta, în schimb, ne-a adus fiecăreia o întâlnire personală, față în față, cu ofițerul-șef, care a cerut să știe dacă încerc să contest acuzația, plângerea cu numărul 316 din cartea cu regulile de închisoare. Am spus, pe o voce joasă, că nu și nu am încercat să mă scuz.

— Crezi că e amuzant, Kerman?, a tunat el, enervat.

Am rămas perfect nemișcată, fără să schițez vreun zâmbet. Nu, nu credeam că e ceva amuzant în toată povestea; nici nu mai eram interesată de ironia tipică închisorii. Într-un colț al minții mele, știam că n-are ce rahaturi să-mi facă. N-avea să mă trimită la izolare, n-avea să ridice niciun deget asupra mea, n-aveam să-mi pierd din bună purtare. Pentru ei, nu merita osteneala să facă rapoartele necesare. Și știa că eu știu. De aceea și răcnea la mine și încerca să mă intimideze, chiar dacă știam amândoi că e un exercițiu total lipsit de sens. Nu, nu credeam că e amuzant.

Infracțiunea mea de încălcare a zonelor permise era una minoră, o plângere din seria 300, alături de: nerespectarea unui ordin direct, participarea la o întâlnire sau adunare neautorizată, refuzul de a sta la numărătoare, oferirea sau acceptarea unui lucru de valoare către sau de la o altă deținută, posesia de contrabandă nepericuloasă, și expunere indecentă. Chiar mai jos pe listă erau infracțiunile din categoria 400: mimarea bolii, tatuarea sau automutilarea, conducerea unei afaceri sau contact fizic nepermis (cum ar fi să îmbrățișezi pe cineva care plânge).

De departe mai serioase erau infracțiunile din categoria 200; a te lua la bătaie; extorcare, șantaj, cerere de bani în schimbul protecției; deghizarea; participarea într-o demonstrație de grup sau încurajarea acesteia; greva; mita; furtul; afișarea, practicarea sau folosirea artelor marțiale ori boxului, a luptelor sau a altor forme de ciocniri fizice, sau ale exercițiilor sau antrenamentelor militare; și cea mai cunoscută dintre plângeri, numărul 205 – angajarea în acte sexuale.

Cele mai rele dintre toate erau plângerile din categoria 100 – puteai să te alegi cu o nouă sentință din cauza lor. Crimă, atac, evadare, posesie de arme, incitare la răscoală, posesie de droguri și una care le îngloba perfect pe toate: „Comportament care perturbă sau interferează cu buna funcționare a instituției sau a Departamentului Administrației Penitenciarelor".

În cele din urmă, locotenentul a încetat să se mai holbeze la mine și și-a îndreptat privirea către bărbatul chel din colțul camerei.

— Mai vreți să adăugați ceva, domnule Richards?

Anumiți gardieni se desfată cu puterea și controlul pe care le exercită asupra altor ființe umane. Mustește asta prin toți porii lor. Consideră că e un privilegiu al lor, dreptul lor și datoria lor de a face ca închisoarea să fie un loc cât mai oribil, prin amenințări, restricții și abuzuri cu orice ocazie. Din experiența mea, aceste creaturi nu erau pateticii care le făceau avansuri sexuale deținutelor; de fapt, niciodată nu ar fi interacționat cu niște forme de viață inferioare ca noi și față de colegii lor care ne tratau uman aveau un dispreț suprem.

Richards, și el un bărbat uriaș, avea obrajii străbătuți mereu de o tentă de roz aprins și îi plăcea să aibă o chelie strălucitoare. Semăna cu geamănul cel rău al lui Mr. Clean.

— Mda, ar mai fi ceva, a spus Richards și s-a aplecat în față. Nu știu ce naiba se întâmplă pe aici, dar știm cu toții că instituția și-a ieșit din minți. Ei bine, du-te înapoi acolo și spune-le prietenelor tale că o să fiu responsabil pentru perimetrul ăsta și că lucrurile n-or să mai fie la fel. Vezi să răspândești vestea!

Și s-a lăsat înapoi pe spătarul scaunului, satisfăcut.

Toate opt am auzit același discurs – bineînțeles că am făcut schimb de notițe. Pedeapsa mea era să muncesc zece ore în plus.

M-am oferit rapid voluntară în echipa specială de noapte de care era nevoie pentru cina de Ziua Recunoștinței. Astfel, puteam să-mi ispășesc dintr-un foc toate cele zece ore suplimentare. Pop și șeful de echipă pentru care lucra, un tip foarte plăcut, al cărui birou era plin de plante, lua foarte în serios mesele de sărbători. O echipă extinsă de femei pregătea curcan, cartofi dulci, varză neagră, piure din cartofi și umpluturi, plus plăcintele lui Natalie, toate în cantități enorme. Eu mă ocupam de oale, înveșmântată într-un șorț de cauciuc, mănuși uriașe de cauciuc și plasă de păr. Am ascultat radio, am gustat câte ceva pe măsură ce se gătea și totul a fost gata, în ciuda emoțiilor lui Pop (de parcă nu făcuse lucrurile astea de zece ani).

Am muncit toată noaptea până la răsăritul soarelui și am simțit o epuizare plăcută. Era cea mai bună formă de pedeapsă, să-mi revărs energia pentru masa colectivă care avea să fie împărțită în curând, chiar dacă majoritatea dintre noi ne-am fi dorit să fim în cu totul altă parte. De Ziua Recunoștinței am dormit, am primit o vizită de la Larry și de la prietenul nostru, Boyer, și mi-am mâncat porția cu Toni și Rosemarie – puteam spune cu mâna pe inimă că era cea mai bună masă din tot anul. Festinul a fost într-un fel stricat când o mami hispanică, tăcută, care stătea lângă

mine, a izbucnit în plâns, chiar în timpul cinei, și nu se mai oprea.

Întotdeauna am crezut că aparțin de ritul episcopalian. Nu mi-am dat seama, dar, de fapt, fusesem crescută să urmez etosul stoicismului – replica greco-romană la zen. Mulți oameni de afară (mai ales bărbați) îmi admiraseră stoicismul când mă îndreptam spre închisoare. În opinia lui Bertrand Russell, stoicul virtuos este cel a cărui voință corespunde ordinii naturale. Ideea de bază a descris-o astfel:

> În viața individului, virtutea este singurul bun; lucruri precum sănătatea, fericirea, posesiile nu contează. De vreme ce virtutea sălășluiește în voință, orice lucru foarte bun sau foarte rău din viața unui om depinde numai de el însuși. Și ce dacă poate săraci? Încă poate fi virtuos. Poți să arunci un tiran în închisoare, dar poate să continue să trăiască în armonie cu Natura. Poate să fie condamnat la moarte, dar poate să moară cu noblețe, ca Socrate. Așadar, fiecare om este perfect liber, cu condiția să se detașeze de dorințele mundane.

Desigur, stoicismul pică la țanc când ți se iau chiloții. Dar cum îl împaci cu dorința nesățioasă de a avea alți oameni în jur? Dorința mea de conexiune, de intimitate, de atingere umană nu era în mod clar „mundană"? Cea mai rea pedeapsă pe care o pot născoci, cu excepția morții, este totala izolare de alți oameni, Supermax*, Seg, izolare, Grota.

Adevărul e că nu mă descurcam prea bine să fiu o stoică bună. Nu puteam să rezist fluxului și pulsului emoțional ale vieții sau oamenilor imperfecți pe care-i consideram

* Închisoare cu securitate extrem de ridicată (n.t.).

atât de necesari. Continuam să merg cu valul, deși odată prinsă în el, puteam, în mod normal, să-mi păstrez calmul și să-mi mențin capul deasupra apei.

Și totuși, nu puteam să nu mă întreb de ce nevoia mea de a încălca regulile mă adusese atât de jos, în plină închisoare. Poate că eram prea prinsă, incapabilă să privesc aceste lucruri de la distanță, și, în schimb, insistam să-mi apropii fața de foc, pârlindu-mi genele. Trebuie să-ți descoperi partea rea din tine pentru a identifica răul din lume, cu adevărat? Cel mai dezgustător lucru pe care-l descoperisem în mine și în sistemul care mă ținea prizonieră era o anume indiferență față de suferința altora. Și când am înțeles cât de putredă fusesem, cum aveam să mai trăiesc cu mine, acum, că fusesem deconspirată în stricăciunea mea, și nu în particular, ci în public, într-o sală de judecată?

Dacă era un lucru pe care-l învățasem în închisoare, acela era că, de fapt, eram bună. Nu mă descurcam atât de bine cu regulile de toată jena, dar eram mai mult decât capabilă să-i ajut pe alții. Eram dornică să ofer ce aveam, ceea ce însemna mai mult decât îmi dădusem seama. Acum nu prea mă mai tenta să-i judec pe alții și, când o făceam, îmi părea rău. Cel mai bun lucru era că descoperisem aici, în închisoare, femei care puteau să mă învețe să fiu mai bună. Mi se părea că eșecul meu, demonstrat suprem, în a fi o fată bună era mai mult decât contrabalansat de necesitatea imperioasă de a fi o persoană bună. Și că era ceva ce speram să fi fost aprobat de bunica mea, care să mă ierte că nu puteam să fiu lângă ea când suferea.

A doua zi după Ziua Recunoștinței, bunica a murit. Am suferit în tăcere, având simpatia prietenelor mele. Mă simțeam ca o cârpă mototolită. M-am holbat ore întregi dincolo de vale, pierdută în trecut și abia târându-mă pe

cărare. Nu primisem niciun răspuns la cererea de permisie. Așa cum a spus Pop, nu trebuia să-mi fac speranțe.

La aproximativ un an după, când eram din nou în libertate, am primit o scrisoare de la Danbury. Era de la Rosemarie, formală, scrisă cu un aer ușor stânjenit, înăuntru conținând două fotografii cu bunica. Vărul meu mi le trimisese în închisoare și eu mă uitasem la ele de sute de ori când voiam să mă înveselesc. În prima, bunica abia deschisese un cadou împachetat festiv, un tricou mult prea mare Harley-Davidson. Pe fața ei se citește, fără echivoc, oroarea. În a doua, cadoul comic este ținut în poală, iar ea se uită radiind înspre aparatul foto, cu ochii surâzători, luminoși. Rosemarie scria că speră că fac bine afară și că găsise aceste fotografii într-o carte de la bibliotecă și o recunoscuse pe bunica. Rosemarie spunea că știa cât de mult am iubit-o pe bunica și, de asemenea, că se gândea la mine.

șaisprezece

BUNĂ PURTARE

Libertatea se apropia tot mai mult. În ciuda incidentului din noiembrie, în urma căruia mi se făcuse raport, rămăsesem tot cu treisprezece din cele cincisprezece luni ale sentinței mele și urma să fiu eliberată în martie, pe „bună purtare", reducerea standard a sentinței federale pentru un comportament bun. În ianuarie urma să mă calific pentru un program de reintegrare, în miezul Brooklynului, pe Myrtle Avenue (în închisoare, cunoscută și ca „Bulevardul Crimei"). În închisoare se vorbea că, după ce treceai niște teste antidrog și îți găseai o slujbă, cei de la programul de reintegrare te trimiteau acasă – atâta vreme cât își luau banii de pe urma ta.

Natalie avea să mă aștepte pe Bulevardul Crimei. Mi-am luat rămas-bun de la colega mea de cubicul în prima săptămână din decembrie. În noaptea înainte să plece, am fost extrem de surescitată, îi puneam tot felul de întrebări, mă aplecam din patul meu de sus către cel al ei, de jos, să mă uit la ea, pentru ultima oară, cum stă întinsă în pat. Părea că Natalie își impusese să fie calmă. A doua zi dimineața, când își lua la revedere de la mulțimea adunată să-i ureze numai bine, țopăiam agitată în jurul ușii centrale, ca un copil. Voiam să fiu ultima. Încercam să-mi mențin calmul, chiar mai mult decât atunci când a plecat Janet Yoghina.

— Natalie, nu știu ce aș fi făcut fără tine. Te iubesc!

Acesta a fost, probabil, cel mai direct lucru pe care l-am spus vreodată unei femei mândre cu care locuisem în intimitate timp de nouă luni. Aveam să pierd din nou bătălia cu lacrimile. În ultima lună, devenisem de speriat, o regina a smiorcăielilor.

Natalie m-a îmbrățișat tandru.

— Colega, e în regulă, ne vedem în curând. O să te aștept în Brooklyn.

— Așa e, Natalie, să rezist până ajung acolo.

A zâmbit și a ieșit mândră pe ușă pentru ultima oară.

Și Pop trebuia să plece la un program de reintegrare în ianuarie. Un motiv pentru care ea și eu ne-am apropiat atât de mult a fost chiar acela că plecam acasă în același timp. Pentru Pop, ca și pentru Natalie, a pleca acasă însemna ceva total diferit decât însemna pentru mine. Pop stătuse după gratii mai bine de doisprezece ani, de la începutul anilor '90. Își amintea de o lume fără telefoane mobile, fără internet și fără ofițer supraveghetor căruia să-i raporteze. Era al naibii de emoționată. Am vorbit multe ore despre cum avea să fie după eliberare, mai întâi la centrul de reintegrare, șase luni, și apoi în casa pe care avea s-o împartă cu familia sa. Soțul ei mai avea de ispășit trei ani, într-o închisoare din sud. Ea plănuia să lucreze într-un restaurant și spera ca într-o zi să cumpere și să se ocupe de un chioșc unde să vândă hotdogi. Avea emoții în legătură cu calculatoarele, cu centrul de reintegrare, din cauza copiilor ei și pentru că pleca dintr-un loc care, de bine, de rău, fusese casa ei mai mult de zece ani.

Și eu aveam emoții, dar nu din cauză că plecam acasă. În a doua săptămână din decembrie, am primit o scrisoare de la avocatul meu, Pat Cotter, de la Chicago, anunțându-mă că unul dintre cei alături de care fusesem acuzată, un bărbat pe nume Jonathan Bibby, se înfățișa la proces și

eu aș fi putut fi chemată ca martor. Mi-a amintit că, după condițiile stabilite la apelul meu, eram obligată să ofer mărturie completă și sinceră dacă eram chemată la tribunal. Pat m-a anunțat că federalii puteau alege să mă ducă ei înșiși la Chicago pentru a mă prezenta în justiție și că, de fapt, chiar asta aveau de gând să facă. Mi-a scris:

„Nu că n-aș vrea să mă bucur de ocazia de a te revedea, desigur, dar, din câte știu din ce mi-au spus alți acuzați, foști clienți de-ai mei, a călători prin intermediul Administrației Penitenciarelor poate fi o experiență incomodă și obositoare pentru deținutul în cauză. Pe cât posibil, aș vrea să te scutesc de această experiență."

Eram îngrozită. Jonathan Bibby era un străin pentru mine. Nu voiam să ajung la Chicago și cu siguranță nu voiam să fiu un martor al justiției – o trădătoare. Voiam pur și simplu să stau aici, în închisoare, să fac lumânarea stând în cap și să mă duc la seara de film cu Pop. Mi-am sunat avocatul și i-am explicat că nici măcar nu-l văzusem vreodată pe Jonathan Bibby, că nu aș fi reușit să-l identific la o aliniere. Dacă eram mutată în Chicago pentru procesul lui, riscam să-mi stric aranjamentul de la centrul de reintegrare, în ianuarie. Ar putea, dacă vrea, să dea niște telefoane în numele meu și să-l anunțe pe procurorul Statelor Unite că nu am niciun trecut comun cu acuzatul și că nu aș fi un martor important?

— Bineînțeles!, a răspuns el.

Dar am simțit că n-ar trebui să mă bazez pe șederea mea la Danbury.

Am ținut totul pentru mine, spunându-i doar lui Pop despre scrisoare.

— Of, puiule, a spus. Transportul aerian, a continuat, referindu-se la sistemul federal de transport, Con Air. Transportul aerian nu e deloc plăcut!

Cu Natalie plecată, am rămas singură în cubicul câteva zile. Existența saltelei ei goale, cu dungi mă făcea să mă simt extrem de singură. Stătusem în spatele gratiilor destul cât să știu că pur și simplu a aștepta pasiv ca zeii din închisoare să-mi dea o colegă nouă minunată era o strategie perdantă. Faith, colega mea de alături, avea potențial bun, așa că am pus la cale o schimbare de cubicule și am primit permisiunea de a mă muta alături. Acum dormeam în patul pe care-l ocupaseră Vanessa și, înaintea ei, Colleen. Faith era foarte diferită de Natalie, deși, din fericire, nu se dovedea mult mai vorbăreață. Era extrem de încântată că eram colega ei și îmi povestea despre fiica ei adolescentă, drăguță, rămasă în New Hampshire, în timp ce croșeta – avea un permis special pentru croșetat.

Faith ispășea o sentință lungă, pentru o infracțiune legată de droguri, și îmi aminteam vag că luase asupra ei vina altcuiva. Își făcea mereu griji în privința fiicei ei, pe care n-o mai văzuse de peste un an. Îi făcea un pulover verde de Crăciun. Nu păreau să fie mai mult de trei, patru culori ale firelor de acrilic la magazinul închisorii – gri, alb, roșu de Burgundia și verde –, roșul de Burgundia și verdele terminându-se rapid, spre frustrarea celor pasionate. Jae croșeta jucării de Crăciun pentru copiii ei – începuse cu câteva luni înainte. Nu-mi imaginam să fie ceva mai dificil în închisoare decât să fii mamă, mai ales de sărbători.

Am primit o scrisoare de la Pom-Pom, care muncise pe vremuri în garaj și care tocmai plecase acasă, în Trenton:

„Dragă Piper,

Tocmai am întrebat de tine. Mă bucur mult că am primit o scrisoare și câteva poze de la tine. Sora mea mi-a spus că eram mai grasă acolo. I-am spus că i se pare, din cauza hainelor. Oricum, nu-mi vine să cred că ți s-a făcut o plângere! Amy mi-a

scris despre colega ei că a ajuns la SHU, dar nu mi-a spus și că ți s-a făcut raport. Locul ăla chiar o ia razna."

Pom-Pom, a cărei mamă fusese și ea, înainte ei, la Danbury, fusese îngrijorată ce avea să se întâmple după ce ieșea din închisoare. Avea rude care acceptaseră cu jumătate de gură să locuiască cu ei, deși se gândise și să se ducă direct la un cămin pentru cei fără adăpost.

Acum, era din nou afară și avusese parte de o primire descurajatoare. Apartamentul în care locuia era într-un cartier în care se auzeau zilnic schimburi de arme – mult mai înspăimântător decât seriile de trageri de la Danbury. Dulapurile fuseseră complet goale și ea își folosise puținii bani pe care-i avea să-și aprovizioneze casa cu mâncare, șampon și hârtie igienică. Dormea pe podea.

„Dumnezeule, ce dor îmi e de tine! E trist să spun că mi-e dor de locul ăla, pen' că a fost o nebunie acolo... Cu toată libertatea asta, tot mă simt închisă. Pot să spun cu mâna pe inimă că toate de acolo ați fost familia mea. A fost ziua mea și ce am primit? Nimic și a trebuit să mă milogesc pentru cina de Ziua Recunoștinței. Acum știi de ce mi-era atât de frică să plec acasă."

Puteam să ne agităm cu ziua ei în închisoare. Dar Pom-Pom încă avea rezerve profunde de umor sănătos, de care avusese nevoie pentru a supraviețui până atunci. Mi-a trimis o listă cu oameni cărora voia să le transmit cele bune – colegei ei de cubicul, Jae, fetelor care rămăseseră la garaj – și o serie de vorbe încurajatoare, spuse din suflet, despre cum să rezist până la propria eliberare. A încheiat cu „Te voi iubi mereu, Pom-Pom".

Era cel mai ciudat sentiment pe care l-am simțit vreodată, dar îmi doream cu disperare ca Pom-Pom să fie din nou în închisoare, cu noi. Îmi era teamă pentru ea, afară.

Cel puțin în ghetoul Administrației Penitenciarelor, gardienii din perimetru erau singurii oameni înarmați și ei niciodată nu coborau din camioanele lor.

— Piper?

Amy și-a ițit capul în pragul ușii de la cubiculul meu. De obicei nu permiteam să se strângă oameni la mine în cubicul, preferam să-mi fac vizitele în zonele comune.

— Ce e, Monstrule?

Începusem să-i spun lui Amy „micuțul monstru" de când lucram împreună la electrice. Era o poreclă potrivită, căci vorbea spurcat, își ieșea repede din fire și nu dădea doi bani cam pe nimeni și pe nimic. Dar țineam la Amy, chiar dacă eram incompatibile, și, pe deasupra, mă făcea să râd. Își dorea atât de mult să fie dură și era, în stilul băiețașilor de cartier, dar eu o priveam ca pe o pisicuță care scuipă și sâsâie, pe care o puteai ține la distanță, apucând-o de ceafă. Totuși, pisicuțele au gheare și dinți ascuțiți.

Acum, Amy a venit grăbită la marginea patului meu și s-a pus pe taburetul meu. Îmi dădeam seama că e supărată. Trebuia să plece acasă înaintea mea, în periferiile New Yorkului. Știam că și pe ea o așteaptă o situație nesigură acasă, deși nu atât de sumbră precum cea a lui Pom-Pom. Timp de câteva săptămâni încercase să-și aranjeze, de la telefon, situația acasă și la lucru și era stresată. Încerca cu disperare să-l găsească pe tatăl ei și avea probleme cu sistemul de telefonie. În timp ce-mi spunea supărările ei, vorbele i se învălmășeau, până când s-a înecat cu ele, începând să sughită.

— Vino aici, sus, Amy!

Am făcut loc pe pat și ea s-a cocoțat.

— Îmi pare rău că lucurile sunt așa incerte acum. O să fie totul bine, o să ajungi acasă în curând.

Mi-am pus brațele în jurul ei, în timp ce ea plângea. Și-a îngropat capul în poala mea.

— Îl vreau pe tăticu'!

Am încercat s-o consolez și i-am mângâiat buclele blonde de care era atât de mândră și, în mine, mă rodea furia din cauza nebuniei de a închide copii și de a-i returna în cartiere care erau mai jalnice și mai periculoase decât închisorile.

La strigarea corespondenței, am aflat că eram programată să-mi petrec după-amiaza la cursul obligatoriu dinainte de eliberare, în departamentul administrativ, și am simțit că sângele începe să-mi clocotească. Toți deținuții federali sunt obligați să se ducă la o serie de cursuri de pregătire pentru eliberare, înainte de întoarcerea în societate. Era prefect logic. Multe dintre femeile de la Danbury fuseseră izolate în închisoare ani întregi și, în ciuda duritații detenției, era și un proces de infantilizare. Ideea că aveau să aterizeze în picioare și să fie în stare să facă față cerințelor de zi cu zi ale vieții „de afară" era ridicolă.

Fusesem chiar curioasă să văd ce aveau să ne transmită cursurile de reintegrare. Primul curs la care fusesem trimisă era cel de sănătate. M-am prezentat în sala de vizite la ora stabilită; fuseseră aranjate scaune pentru 20 de femei și un OC care lucra la departamentul alimentar la IFC venise să țină cursul. M-am lăsat pe spătar și am întrebat-o pe Sheena, care stătea lângă mine, ce o să ne predea.

— Obișnuia să joace baseball profesionist, mi-a răspuns ea, ca și cum asta ar fi fost o explicație.

Am stat câteva clipe să meditez asupra acestor spuse, încercând să le găsesc sensul.

— Dar de ce predă cineva de la Danbury cursul ăsta – de ce nu cineva de la departamentul de sănătate?

Sheena și-a dat ochii peste cap.

— Sunt toate cursurile ținute de personalul închisorii? Nu lucrează afară, cu foști condamnați. Își petrec tot timpul aici. Ce pot ei să știe despre reintegrare?

— Pipes, tu cauți logica unde nu trebuie!

Tipul de la departamentul alimentar era foarte simpatic și amuzant. Ne-a plăcut mult de el. Ne-a spus că era important să mâncăm sănătos, să facem sport și să ne purtăm cu corpul nostru ca și cum ar fi un templu. Dar nu ne-a spus cum să beneficiem de serviciile de sănătate pe care și le puteau permite și oamenii fără venituri. Nu ne-a lămurit cum putem să obținem rapid metode contraceptive și alte servicii ce țineau de sănătatea reproductivă. Nu ne-a recomandat nicio soluție pentru terapia comportamentală și pentru tratamentul psihiatric, deși câteva dintre femeiuștile de acolo sigur aveau nevoie. Și nici nu ne-a spus ce opțiuni existau pentru oamenii care se luptaseră cu dependența de droguri, uneori zeci de ani, când se confruntau cu vechii lor demoni, afară.

Un alt curs era intitulat „Atitudine pozitivă" și era predat de secretara fostei directoare. Nu prea o plăceam, pentru că era profund condescendentă cu noi. Discursul ei era o detaliere a luptei ei acerbe cu dieta pe care o ținuse pentru a încăpea în rochia ei elegantă la o petrecere de vacanță. Din nefericire, nu reușise să slăbească, dar tot se distrase la petrecere, pentru că reușise să-și mențină atitudinea pozitivă. M-am uitat prin sală cu scepticism. Erau și femei care-și pierduseră drepturile părintești și trebuiau să se lupte să-și recâștige copiii; femei care nu aveau unde să se ducă, așa că destinația lor erau căminele pentru oameni fără adăpost; femei care nu munciseră niciodată în economia de bază și trebuiau să-și găsească slujbe adevărate, altfel ajungeau înapoi în închisoare. Eu nu aveam astfel de griji, pentru că eram mult mai norocoasă decât majoritatea femeilor cu care stătusem la Danbury, dar mă simțeam umilită de felul în care aveau loc aceste cursuri. Următorul era ținut de călugărița germană severă care conducea capela și s-a exprimat atât de vag, că nu am reținut decât că era ceva legat de „dezvoltare personală".

Apoi am auzit despre locuințe. Locuințe, angajare, sănătate, familie – aceștia sunt factorii determinați în a stabili dacă o persoană care se întoarce din închisoare o să reușească sau o să eșueze ca cetățean care respectă legea. Îl știam pe tipul care ținea prelegerea de la SCM – era un tip destul de simpatic. Și ne-a vorbit despre ce știa el – adică despre izolații, despre pereții laterali din aluminiu și despre cel mai bun tip de acoperiș pe care poți să-l pui pe casa ta. Ne-a vorbit și despre interioare. Eram atât de dezgustată de farsa pe care ne-o juca Departamentul Administrației Penitenciarelorlor cu acest program de reintegrare, că pur și simplu mi-am închis ochii și am așteptat să se termine.

O femeie a ridicat mâna să vorbească:

— Mm, domnule Green, sună bine, nu zic, dar eu am nevoie să-mi găsesc un apartament de închiriat. Puteți să ne vorbiți puțin despre cum să ne găsim un apartament și dacă există programe la care ne calificăm, știți, locuințe pe care să ni le permitem și lucruri din astea? Cineva mi-a spus că ar trebui să mă duc la un cămin pentru cei fără adăpost...

Nu a părut iritat, ci nesigur:

— Mda, bine, nu prea știu multe despre asta. Cea mai bună metodă de a-ți găsi un apartament e să cauți în ziar sau există site-uri acum pe care poți căuta.

M-am întrebat cât era de mare bugetul Administrației Penitenciarelor pentru programul de reintegrare.

Mă uitam intens la Larry, care stătea în fața mea, la masa pliantă. Părea epuizat, cu cearcăne mari sub ochi. Îmi amintesc ceva ce-mi spusese Janet Yoghina despre iubiții noștri: „Ispășesc și ei condamnarea noastră, odată cu noi!".

Acum, fiecare vizită era centrată pe un singur subiect: întoarcerea mea acasă. Nu conta dacă discutam asta cu Larry, cu mama, cu fratele meu sau cu un prieten. În rândul celor apropiați mie, simțeam că există un sentiment colectiv de ușurare, o senzație că aproape am ieșit la lumină. Nu voiam să le stric bucuria, așa că am încercat să țin pentru mine sentimentul ororii pe care mi-l provoca posibilitatea de a mă muta la Chicago.

Părea că jumătate dintre femeile din sala de vizite aveau să plece în curând acasă – Pop, Delicious, Doris, Sheena. Boo Clemmons plecase acasă imediat după Ziua Recunoștinței, iar iubita ei, Trina, stătuse în patul ei o săptămână.

Pleca și Camila, dar încă nu direct acasă. Instituția forma încă un grup pentru programul de peste deal, destinat problemelor cauzate de dependența de droguri, și făcea și ea parte din el. Nina trebuia să se întoarcă în ianuarie, după terminarea programului, înainte să fie eliberată. Speram să mai fiu, să o prind și eu.

Stăteam în cubiculul Camilei, uitându-mă la ea cum își sortează lucrurile. Tocmai îmi dăduse o pereche de cizme mari de lucru. Programul destinat problemelor cauzate de dependența de droguri era foarte strict, așa că trebuia să se descotorosească de toate lucrurile de contrabandă înainte să plece și să scape de surplusul de haine. Camila era într-o dispoziție bună. Programul pentru droguri avea să-i reducă sentința cu un an, de la șapte la șase. Îmi făceam griji în privința obiceiului ei de a riposta; mai mult decât majoritatea femeilor din închisoare, Camila le dădea replică gardienilor dacă o enervau, ea fiind o persoană temperamentală. Programul era strict, iar femeile erau date afară mereu.

— O să-mi fie dor de tine. Cu cine o să mai fac yoga?

A zâmbit.

— ...Pleci acasă, ca mâine!

— Camila, trebuie să-mi promiți că o să-ți muști limba acolo. Nu e de glumă.

S-a uitat la mine cu o privire perplexă.

— Să-mi muşc limba? De ce aș face asta?

— Să-ți muști limba. E o expresie. Adică să nu te iei în gură cu ofițerii de acolo. Chiar dacă sunt ca Welch sau ca nenorocitul ăla de Richards!

Fidel promisiunii făcute, Richards se străduia să facă viața tuturor mai grea în închisoare. Dacă DeSimon mă făcea să mă gândesc la un penis detașabil pierdut, Richards părea unul furios. Era ridicol de nervos; întotdeauna părea că micuțul lui căpșor, roz și strălucitor, poate să explodeze în orice moment. Era meschin, refuza să-i dea scrisorile unei deținute dacă aceasta nu se prezentase la strigarea corespondenței și stabilea un program rigid de vizionare TV, mai mult spre nemulțumirea insomniacelor. Nu dădeam doi bani pe majoritatea acțiunilor lui de nou șerif, deși Pop era necăjită că trebuia să se limiteze la a primi masaj la picioare doar când nu era el de serviciu.

Avea însă un obicei atât de nesuferit, încât speram să dea boala în el... Țipa la microfon! Tot timpul. Sistemul de amplificare era cuplat la întreaga clădire, cu mai multe difuzoare în toate dormitoarele. Erau plasate la doar câțiva zeci de centimetri de paturile unora dintre femei. Și când ajungea la sistemul de amplificare, ne urla în ureche tot felul de aberații, toată seara, la un volum dureros de ridicat. Săraca Jae avea patul chiar sub un difuzor.

— Pipes, crezi că poți să te folosești de cunoștințele tale în electricitate?

Nu eram sigură că mă descurc sau că puteam să ies basma curată, fără să mă electrocutez sau fără să ajung la

izolare. Așa că toate trebuia să-i suportăm abuzul, iar cuvântul *tortură* a căpătat un nou înțeles.

Mai era puțin până la Crăciun, iar Larry mi-a dat vestea cea proastă: urma să fiu chemată martoră în Chicago. Mi s-a făcut rău. Dacă ratam data de plecare la centrul de reintegrare? De fapt, nu era nicio îndoială că aveam să ratez ziua plecării către acel centru! Chiar la final de drum, trecutul mi se punea în calea libertății. Și dacă o vedeam pe Nora? N-aveau cum să mă citeze pe mine și pe ea nu.

Aveam emoții, dar nimeni nu și-a dat seama; instituția era în plină febră a sărbătorilor. Începuse încă dinainte de Ziua Recunoștinței, dar acum izbucnise în forță cu o echipă de deținute ocupate de pregătirea pentru concursul anual de decorațiuni pentru Crăciun. Fiecare unitate din IFC concura – erau o duzină de unități în închisoare, iar instituția noastră era considerată una dintre ele. Rămășițe din decorațiunile de anul trecut erau deja atârnate prin închisoare, afișe uriașe care urau CRĂCIUN FERICIT și PACE, pe foi în culori spălăcite de roșu și alb. Dar echipa de decorări din 2004 venea cu ceva nou, un atu în mânecile lor kaki. Trudeau în secret, oră după oră, într-o sală cu televizor în care nu era permis accesul și care fusese oficial pregătită pentru ele. Nu am putut să aruncăm decât o ocheadă la creaturile ciudate din papier mâché pe care le făceau.

— Ia uite ce elf poponar am făcut!, s-a lăudat veselă o voluntară, arătându-mi un umanoid mic, ciudat.

În Ajunul Crăciunului, a fost prezentată munca echipei de decorări din închisoare. Sincer, era incredibilă: transformaseră o încăpere obscură unde se difuzau filme, cu pereții gălbui și cu linoleum gri, într-un sat de Crăciun strălucitor, sub o noapte de iarnă. Placajul de pe tavan se

transformase într-un cer nocturn înstelat, de un albastru-cerneală, dedesubt fusese reconstituit un sat dintr-o vale muntoasă, iar atelierele, barul, chiar și caruselul erau populate de mici elfi, ale căror preferințe sexuale erau discutabile. Aveau figuri de ghiduși în zăpada scânteietoare care părea depusă în troiene pe linoleum. Totul strălucea. Impresionată, toată lumea examina încântată produsele confecționate. Încă nu-mi dau seama cum au reușit să facă așa ceva.

Am așteptat emoționate toată după-amiaza să vină juriul. Când rezultatul a fost făcut public, pentru prima oară instituția noastră a ieșit victorioasă! Gardienii au menționat că fusese o competiție acerbă – dincolo, la complex, Programul Cățelușii fusese găzduit de unitatea cu numărul nouă, care includea și unitatea psihologică, și au confecționat cornițe pentru toți labradorii retriever și o turmă de reni. *O turmă de reni!*

O proiecție specială a filmului *Elf** și popcorn la discreție au reprezentat tot premiul nostru. Faith, colega mea de cubicul, m-a luat prin surprindere când m-a întrebat:

— Piper, vrei să ne uităm la *Elf* împreună?

M-a luat pe nepregătite; presupunând că lucrurile rămâneau la fel, eu aveam să mă uit la film cu Pop sau poate cu Gemenele Italience. Dar era clar ceva important pentru Faith.

— Sigur, colega! Ar fi drăguț.

Filmul se difuza într-o altă sală decât de obicei, având mai multe proiecții. Faith și cu mine ne-am luat popcornul, ne-am așezat pe două locuri bune și ne-am instalat pentru a ne uita la film împreună. Nu aveam să gătim prăjiturele de Crăciun, nici nu urma să ne să alegem bradul preferat pentru a-l împodobi ori să ne sărutăm iubitul sub

* *Elf* (2003), în regia lui Jon Favreau, cu Will Ferrell și James Caan (n.t.).

vâsc. Dar Faith avea locul ei special în viața mea, iar eu în a ei, mai ales în acea perioadă, a Crăciunului. Și îmi plăcea.

Luni, 27 decembrie, deținutele au primit ediția de duminică a *New York Times*. M-am apropiat tiptil de Lombardi și am întrebat-o:

— Ascultă, poți să-mi dai mie secțiunea de stil?

Am luat ziarul și m-am dus cu pași repezi la mine în cubicul; Larry avusese un material în numărul acela, și nu orice material. Era rubrica „Dragoste modernă", eseul săptămânal, personalizat, despre dragoste și relații. Lucrase la el de ceva vreme și știam că era despre decizia noastră îndelung amânată de a ne căsători. În afară de asta, habar n-aveam ce urma să citim eu și abonații *Times*.

A descris, plin de umor, perioada noastră nonconformistă de tatonare, explicând de ce niciunul dintre noi nu considerase că este important să ne căsătorim, deși fuseserăm împreună la 27 de nunți. Dar ceva se schimbase, scria el apoi:

> Nu a existat niciodată un punct de cotitură, niciun moment de tip „Evrica!" când mi-am dat seama că a face cel mai tradițional lucru posibil era o idee bună. Unii bărbați spun că-și dau seama imediat că Ea Este Aleasa. Nu și eu. Fie că e vorba despre o bluză sau despre un program de calculator, îmi ia ceva timp să-mi dau seama dacă vreau ceva, ăsta fiind unul dintre motivele pentru care păstrez chitanța. Nu pot să identific momentul când m-am uitat în ochii de un albastru-deschis ai fetei pe care am cunoscut-o la o cafenea din San Francisco, mâncând carne tocată de vită la conservă, și am spus „Sunt hotărât". Acum, după opt ani, știu!
>
> Când am știut? A contat oare modul în care m-a ajutat să trec peste moartea bunicului? Ușurarea pe care am simțit-o când, în sfârșit, mi-a răspuns la telefon în ziua de 11 septembrie? Acea drumeție grozavă la Point Reyes? Ori faptul că a plâns cu

sughițuri când Sox au câștigat în sfârșit? Felul în care nepoții mei o întâmpină, ca pe un star rock, când intră în cameră?

Poate că ar fi trebuit să știu de la bun început, în acea dimineață, în plină excursie de-a lungul țării, când a vrut să facem o ultimă oprire la Arthur Bryant's, în Kansas City, să împărțim o porție de costițe la micul dejun (și, spunându-mi, la zece minute după ce începusem să ne înfruptăm, „Hei, puiule, ce-ar fi să ceri și o bere?").

Sau chiar nu mi-am dat seama cu adevărat decât șapte ani mai târziu, când am fost nevoiți să ne despărțim, împotriva voinței noastre, mai bine de un an? Cine poate spune? Contează momentele mari, dar și cele mici, la fel de mult sau poate chiar mai mult.

Bineînțeles că puteam să evoc acele momente în cele mai mărunte detalii, până la plescăitul de plăcere când mâncam acele costițe și la cât de bună fusese berea aceea!

Îmi luase o veșnicie, dar, când mi-am dat seama, a fost de o claritate neîndoielnică: ea vrea să ne căsătorim. Și, dacă așa e, atunci și eu vreau să mă însor. Cu ea. Asta a fost, probabil, cea mai neoriginală idee pe care o avusesem de ceva vreme, dar a fost nevoie să ajung eu însumi la concluzia asta, în propriul meu ritm. După toți acești ani, un lucru care chiar a funcționat pentru mine a fost elementul-surpriză.

Așa că, la naiba, hai s-o facem! În continuare nu cred că singura cale către fericirea sau împlinirea unei persoane este căsătoria – e vorba despre un lucru potrivit pentru noi! Așa că am cerut-o. Sau, mai exact, ceea ce am spus, stând lângă ea pe acea insulă ridicolă, ca dintr-o scenă scoasă chiar din revista *Bride's*, a fost ceva despre iubire și angajament și că nu plec nicăieri și că, uite, ți-am luat inelele astea și, dacă chiar vrei să oficializăm relația, perfect, dacă nu, nicio problemă. Și dacă vrei o nuntă, sunt dispus s-o facem, dacă nu, ce ne trebuie așa ceva? Încă îi era neclar ce anume îi propuneam, dar, după ce

s-a potolit din râs, a spus Da. Apoi și-a scos hainele și s-a aruncat în apă.

Prietenii mei glumeau că am fost la 27 de nunți și că acum a venit, în sfârșit, momentul pentru o înmormântare – a celibatului meu. Care e la fel de tristă ca orice înmormântare, dar această moarte nu este un accident tragic. O privesc mai degrabă ca pe o eutanasiere pe care mi-o aplic mie, o ucidere blândă.

Sunt pregătit, iubito. Tu să spui când.

Chiar și aici, fără el, nu-mi puteam imagina un cadou de Crăciun mai frumos.

Când eram în libertate, întotdeauna mi se părea Ajunul Crăciunului o plictiseală totală, dar, în spatele gratiilor, avea un alt farmec și eram perfect conștientă și recunoscătoare că avea să fie singurul pe care-l petreceam la Danbury. Era logic ca, rupând filele din calendar, o deținută să se simtă mai optimistă. Să vezi cum trec numerele acelea îți arată evoluția.

Mai mult decât de orice alt Revelion, chiar și decât cel de la trecerea între milenii, simțeam acum că ceva ajungea la un final definitiv. Pop a plâns la numărătoarea de la miezul nopții – era al treisprezecelea ei an în închisoare și ultimul. Privind-o, am încercat să-mi imaginez valul de emoții contradictorii care te curpind când te gândești la câtă luptă de supraviețuire ai dus, la toate regretele, la puterea de rezistență și la tot timpul pierdut.

Părea că jumătate dintre femeile din închisoare se concentrau să o trimită pe Pop acasă întreagă. Nu mai era nevoită să muncească la bucătărie – straniu, dar deținuții câștigă și acumulează zile de vacanță în cadrul Departamentului Administrației Penitenciarelor –, dar ea nu a rezistat nici măcar o zi. Am surprins-o la bucătărie și

am certat-o, dar ea mi-a zis să mă duc la dracu'. Femeia aceea serioasă, cu picioarele pe pământ, cu simțul umorului și care m-a ajutat să trec peste atât de multe; era un pachet de nervi – mai avea mai puțin de două săptămâni până să plece la centrul de reintegrare.

Așa că m-am simțit groaznic când, pe 3 ianuarie, am primit ordinul: „Kerman! Fă-ți bagajul!".

Să-ți faci bagajul însemna să-ți strângi catrafusele, pentru că plecai undeva. Deținutei i se dau ranițe militărești pentru a-și pune, temporar, bunurile. Am ales să dau mare parte din ce acumulasem: oja de un roz aprins, de contrabandă, pijamaua mea albă, bărbătească, la care țineam atât de mult și pe care mi-o oferise Pop, jacheta de un verde milităresc și chiar prețiosul meu radio cu căști. Am dus toate cărțile în biblioteca închisorii. Având în vedere că ținusem totul secret până acum, colegele mele deținute erau surprinse de plecarea mea iminentă. Unele presupuneau că am primit o eliberare înainte de termen, dar cele care auziseră că plecam cu Con Air erau extrem de curioase, îngrijorate și mă bombardau cu sfaturi.

— Poartă un absorbant. Nu te lasă mereu să te duci la toaletă. Așa că încearcă să nu bei nimic!

— Știu că ești mofturoasă la mâncare, Piper, dar nu refuza nimic, s-ar putea să fie ultima masă comestibilă pentru o vreme!

— Când îți pun cătușe, încearcă să-ți îndoi mâinile de la încheieturi, ca să ai puțin mai mult spațiu, și, dacă încerci să te uiți în ochii agentului federal când te leagă, poate că nu o să strângă atât de tare să nu-ți mai circule sângele. A, și pune-ți două perechi de șosete astfel încât cătușele să nu-ți strângă gleznele până la sânge!

— Roagă-te să nu te trimită prin Georgia. Te aruncă într-o închisoare districtuală și e cel mai groaznic loc în care am fost în viața mea.

— Sunt o groază de tipi simpatici la transportul aerian. O să te placă la nebunie!

M-am dus să vorbesc cu Marlboro Man.

— Domnule King, am primit citație în Chicago, am spus și chiar am reușit să-l surprind.

Apoi a izbucnit în râs:

— Terapie diesel!

— Poftim?

— Pe aici așa îi spunem, *Terapie diesel*.

Habar n-aveam despre ce vorbea.

— Atunci, ai grijă de tine.

— Domnule King, dacă mă întorc înainte de data eliberării, pot să-mi recapăt slujba?

Narator

— Sigur.

După cum s-a dovedit, aveam să mai rămân încă două zile. L-am mai sunat o dată pe Larry – alte deținute m-au avertizat să nu spun la telefon detalii despre plecare. „Te ascultă și, dacă dai prea multe amănunte, vor crede că plănuiești să evadezi." Larry avea o veselie stranie în glas și mi se părea că nu înțelege cu adevărat ce se întâmplă, deși i-am spus că s-ar putea să nu mai pot vorbi cu el o perioadă îndelungată.

Îndurerată, mi-am luat rămas-bun de la Pop.

— Piper a mea! Piper a mea! Nu era plănuit să pleci înaintea mea!

Am îmbrățișat-o și i-am spus că o să fie bine la centrul de reintegrare și că o iubesc.

Apoi am plecat peste deal, pentru a-mi trăi următoarea pățanie.

șaptesprezece

TERAPIA DIESEL

Ca orice transport aerian din zilele noastre, Con Air te lăsa, în mare, să fierbi în suc propriu. La exact unsprezece luni de când pusesem piciorul la R&D, eram din nou acolo, așteptând. Gardienii, unul câte unul, aduceau alte femei care așteptau, ca și mine. O fată albă, slăbănoagă, cu o privire visătoare. Două surori jamaicane. O țărancă nesuferită de la închisoarea unde fusesem eu, cu care lucrasem la CSM și care era trimisă în Pennsylvania pentru un apel. O negresă cu aspect de lesbiană, cu o cicatrice urâtă care începea undeva în spatele urechii, se prelungea pe gât și dispărea sub gulerul tricoului ei. Nu s-a vorbit prea mult.

În cele din urmă, a apărut o gardiană pe care-o știam din închisoare. Doamna Welch era ofițer în cadrul serviciilor alimentare și o cunoștea bine pe Pop. M-am simțit întru câtva eliberată la gândul că avea să fie implicată în plecarea noastră – era mult mai bine decât fusese cu gardiana care m-a preluat când am ajuns la Danbury. Ne-a dat tuturor uniforme noi, aceleași halate kaki de spital și aceiași papuci moi, de pânză, pe care-i primisem la sosire. Mi-a părut rău să mă despart de pantofii mei cu vârfuri de oțel, deși erau deja găuriți în talpă. Ne-a încătușat pe rând – un lanț în jurul taliei, cătușe la mâini, care apoi au

fost prinse de lanț, și cătușe la picioare, prinse între ele cu un lanț. Nu mai fusesem vreodată încătușată în afara dormitorului. Mi-am spus că era o situație pe care nu o puteam controla sub nicio formă; aveam să fiu încătușată fie că eram cooperantă, nemulțumită, fie că eram țintuită la pământ cu un picior în șale ori cu un bocanc pe piept.

M-am uitat la doamna Welch în timp ce se apropia de mine.

— Ce faci, Kerman?, a întrebat.

Părea sincer preocupată, dar mi-am dat seama că le aparțineam „lor" și eram trimise în marele necunoscut. Știa cum aveau să fie următoarele ore pentru mine, dar restul era probabil un mister la fel de mare pentru ea și pentru mine.

— Bine..., am răspuns cu o voce neobișnuit de scăzută.

Mi-era frică, dar nu de ea.

A început să mă încătușeze, sporovăind ca să-mi distragă atenția, aproape ca un igienist dentar care știe că face ceva ce provoacă disconfort.

— Cum e - prea strâns?

— Puțin cam strâns la încheieturi, da.

Nu mi-a plăcut câtă recunoștință s-a simțit în vocea mea, dar era sinceră.

Ne strânseserăm toate lucrurile - toate bunurile noastre personale fuseseră verificate de un gardian din închisoare (în cazul meu, același pitic cu atitudine disprețuitoare pe care-l întâlnisem în prima mea zi) și depozitate. Singurul lucru pe care aveai voie să-l iei cu tine în timpul zborului era o foaie de hârtie pe care erau listate bunurile tale. Pe spate, scrisesem toate informațiile importante - numărul de telefon al avocatului meu și adresele familiei și ale prietenilor. De asemenea, mâzgălite în diverse scrisuri de mână erau datele de contact ale prietenelor mele din închisoare - și, dacă erau pe cale să fie eliberate în curând,

adresa lor de acasă; dacă mai aveau mult de stat în închisoare, aveam numărul lor de înregistrare. Mă durea să mă uit pe listă. M-am întrebat dacă o să le mai văd vreodată pe acele femei. Am pus lista în buzunarul de la piept al vestei mele aspre, alături de cartea mea de identitate.

Ne-am aliniat și ne-am îndreptat afară din clădire, târându-ne picioarele și zăngănindu-ne lanțurile, către un autobuz nemarcat care era folosit pentru a transporta deținuții. Când picioarele îți sunt legate, ești forțat să adopți un ritm scurt, un mers pe vârful picioarelor. Când așteptam într-unul dintre spațiile îngrădite cu plasă dintre închisoare și autobuz, dubița care făcea curse către oraș s-a apropiat în viteză de noi. Joe a coborât din dubiță, cu sacii de raniță după ea.

Negresa masivă, lesbiană și-a ridicat capul.

— Vară-mea?

Jae a clipit, nevenindu-i să creadă.

— Slice? Ce naiba se întâmplă?

— Să mor dacă știu!

Ne-au trimis pe toate înapoi în IFC, ca să-i depoziteze bagajul lui Jae și s-o încătușeze – se alătura micului nostru grup, iar eu m-am bucurat să am alături de mine o prietenă pe parcursul drumului.

Într-un final, ne-au urcat în autobuz, păzite cu arma, și ne-am îndreptat către lumea liberă. Am avut o senzație de dezorientare să văd peisajul suburban al Connecticutului desfășurându-se pe lângă mine, dând, în cele din urmă, în autostradă. Habar n-aveam unde ne îndreptam, deși erau mari șanse să mergem înspre Oklahoma City, centrul sistemului de transport al închisorii federale. În autobuz, Jae s-a întreținut cu Slice, care chiar era verișoara ei. Niciuna dintre ele nu înțelegea de ce erau trimise de acolo, dar erau probabil coinculpate, căci gardiana își făcea griji fiindcă ar fi trebuit să fie încătușate mult mai bine.

— Ba, nici vorbă, s'tem verișoare, ne iubim!, au protestat ele.

Gardiana mai precizase că ne îndreptam către Orlando, ceea ce era extrem de îngrijorător.

— Piper, nu știu niciun drac despre Orlando, eu sunt din Bronx, am fost la Milwaukee, și cu asta, basta!, a afirmat Jae. Nu văd de ce dracu' ar trebui să merg în Orlando, poate doar dacă ne duc la Disney World...

Într-un final, am ajuns într-un loc ce părea a fi un teren industrial gol, părăsit. Autobuzul s-a oprit, iar noi am rămas în așteptare, ore întregi. Dacă aveți impresia că e imposibil să dormi încătușat, vă înșelați. Ne-au dat sandviciuri cu pui și a trebuit s-o ajut pe țăranca din Pennsylvania să mănânce – gardiana nu fusese atât de drăguță cu ea cum fusese cu mine și îi pusese, în plus, o „cutie neagră" drept piedică, ce îi imobiliza degetele mari – asta pentru a o apăra pe coinculpata ei, o femeie cu care acum sporovăia entuziastă. În cele din urmă, autobuzul a huruit, revenind la viață, și a oprit pe pistă de aterizare uriașă. Aveam companie – erau cel puțin jumătate de duzină de vehicule de transport, un alt autobuz, dubițe nemarcate și berline, toate rămase în așteptare în frigul acelui apus de iarnă. Și apoi, ca din senin, un 747 enorm a aterizat, a rulat puțin pe sol și a tras lângă vehicule. M-a străfulgerat gândul că eram în miezul celui mai clișeistic film de acțiune, cu accente thriller, când i-am văzut pe agenții federali încălțați cu cizme de luptă, cu mitraliere și carabine cu tragere lungă, cum se învălmășesc pe pistă – iar eu jucam rolul unuia dintre răufăcători.

Mai întâi, i-au coborât din avion pe vreo doisprezece deținuți, bărbați de forme, mărimi, culori și haine diferite. Unii păreau că poartă salopete din hârtie, o alegere nefericită pe vântul mușcător de ianuarie. Răvășiți și înfrigurați, păreau destul de interesați de micul nostru grup

adunat lângă autobuzul de Danbury. Apoi, tipii înarmați au zbierat la noi, în vânt, să ne aliniem și să păstrăm o distanță mare între noi. Am țopăit pe asfalt, așa cum se face când încerci să te miști cât de repede poți, fiind încătușat. După o percheziție dură, o agentă federală a verificat să nu am obiecte ascunse în păr și în gură, iar apoi, următorul pas a fost să urcăm scările, în avion.

La bord, am fost întâmpinați de și mai mulți agenți federali, bărbați masivi, robuști și femei arse de soare, în uniforme bleumarin. Pe măsură ce ne făceam loc zăngănind din lanțuri, înspre locurile de pasageri, am fost întâmpinate de un val de testosteron. Avionul era plin cu deținuți, toți părând să fie bărbați. Majoritatea erau foarte, foarte fericiți să ne vadă. Unii dintre ei erau tare gălăgioși, spunând ce-ar vrea să ne facă și dându-ne sfaturi pe măsură ce înaintam târându-ne picioarele pe culoar, ghidate de agenții federali.

— Nu vă uitați la ei!, au țipat la noi agenții federali.

În mod clar s-au gândit că era mult mai ușor să-și exercite controlul asupra comportamentului a douăsprezece femei decât asupra a 200 de bărbați.

— De ce ți-e teamă, blondino? N-au ce să-ți facă!, au strigat deținuții bărbații.

S-a dovedit că n-aveau dreptate când, mai târziu, pe parcursul drumului, un bărbat masiv s-a ridicat de la locul lui, protestând sus și tare că trebuie să se ducă la toaletă, iar agenții federali l-au calmat cu dispozitivul de electroșocuri. S-a rostogolit ca un pește.

Con Air e ca o prăjitură cu straturi a întregului sistem din închisoarea federală. Cuprinde fiecare tip de deținut; bărbații albi de vârstă mijlocie, din clasa de mijloc, cu privire tristă, cu ochelarii lor cu ramă de sârmă, câteodată strâmbi sau stricați; hispanici mândri, părând a fi mexicani sau din America Centrală și plini de semne ale

apartenenței la un clan; femei albe cu păr decolorat și cu dantură extrem de proastă; genul de neonaziști cu tatuaje cu svastica pe față; tineri de culoare, cu părul vâlvoi pentru că fuseseră obligați să-și despletească cozile; doi bărbați albi și slăbănogi, tată și fiu, lucru evident pentru că unul era imaginea în oglindă a celuilalt; un negru impunător, încătușat mai strâns și care, sincer, este, probabil, figura cea mai impunătoare pe care am văzut-o vreodată... și, desigur, eu. Când am fost escortată la toaletă (lucru dificil când ai încheieturile legate cu cătușe de lanțul de la talie), pe lângă propuneri lascive și fluierături amenințătoare, am auzit nu o dată „Ce cauți AICI, blondino?!".

Mă liniștea gândul că toată lumea era încătușată. Eram atât de încântată că o am pe Jae lângă mine, întinzindu-și gâtul să vadă tot ce se întâmplă. Totuși, era supărător faptul că ea și verișoara ei nu știau ce procedură legală le aștepta. Am fost toate de acord că, dacă –Doamne, ferește – fuseseră implicate „într-un alt caz" (adică dacă fuseseră acuzate de o altă infracțiune), ar fi trebuit să li se fi spus. Dar poate că nu. Nu aveau așteptări atât de înalte cum aveam eu.

Con Air nu zboară direct. Avioanele de linie sunt mai degrabă niște rable, oprind din loc în loc să-i ia pe deținuții care trebuie transportați în toată țara din diverse motive – înfățișări la tribunal, transferuri între instituții, distribuiri în urma condamnării. Unii deținuți par a fi luați direct de pe stradă, încă în haine de civil. Au adus un tip spaniol, cu părul lung și negru, care ar fi semănat cu Iisus dacă trăsăturile feței sale n-ar fi fost atât de aspre; era atât de arătos, că te lua amețeala. La o altă oprire, au fost aduse mai multe femei. Una dintre ele s-a oprit pe culoar, așteptând ca agentul federal să-i spună unde să se așeze. Era o femeie albă minionă, costelivă, cu un dinte lipsă și cu o claie de păr de o nuanță vagă, între gri și oxigenat. Arăta ca un pui

de curte jalnic, părând că avusese o viață grea. Stând acolo, s-a trezit un deștept să-i spună „Cocaina ucide!" și jumătate de avion, din care sigur făceau parte și traficanți de droguri, a izbucnit în râs. I-a picat fața ei urâtă. Era ca și cum asistai la cel mai răutăcios lucru care se petrecea în curtea școlii.

Cam pe la opt seara am aterizat în Oklahoma City. Cred că Centrul Federal de Transferuri se află la ieșirea din aeroport, dar nu pot fi întru totul sigură, căci n-am apucat să văd lumea de afară – avioanele rulează până aproape de închisoare pentru a se debarasa de încărcătura sa tatuată din greu. De la sine înțeles și din nevoie, este o instituție de maximă securitate, care găzduiește mulți deținuți pe parcursul transferului lor aerian. Până aveam să ajung la Chicago, acesta urma să fie noul meu sediu.

Am ajuns la următoarea noastră unitate după câteva ore, aproximativ 20 de femei cărora li s-au dat cearșafuri, pijamale și un mic pachet cu obiecte de igienă, și au fost conduse într-o grotă triunghiulară, cu două șiruri de celule. Era întuneric și pustiu, pentru că deținuții de acolo erau deja încuiați în celule. OC-ul era o amerindiancă de peste 1,80 metri înălțime, care ne-a spus, pe un ton ridicat, în ce celule eram repartizate. Nu mai fusesem închisă vreodată într-o celulă adevărată până atunci, cu atât mai puțin cu o colegă. M-am târât până la locul meu, cam de 1,80 pe 3,60 metri, cu o toaletă, o chiuvetă și un dulap fixat în perete. Puteam vedea, în lumina fluorescentă scăzută, că dormea cineva în patul de sus. S-a răsucit, mi-a aruncat o privire, apoi s-a răsucit din nou și s-a culcat la loc. Eu m-am băgat în pat și am ațipit, încântată că am apă și spațiu de mișcare.

Bufnind, vorbind tare, colega mea de celulă a sărit din patul ei și m-a trezit.

— Micul dejun!, a spus ea uitându-se peste umăr, apoi a dispărut.

M-am ridicat și am ieșit precaută din celulă, purtând pijamalele spălăcite, de un verde ca uniformele de spital, care-mi fuseseră date cu o noapte înainte. Celelalte femei ieșeau grăbite din celulele lor numerotate pentru a se așeza la coadă, în celălalt capăt al unității. Niciuna nu purta pijamale. M-am grăbit să mă schimb în hainele murdare de ieri și m-am îndreptat spre coadă. După ce am primit o caserolă de plastic, le-am găsit pe Jae și pe Slice, care ceruseră o masă lângă celula mea. Caserolele noastre conțineau cereale uscate, un pliculeț cu cafea instant, un pliculeț cu zahăr și o pungă transparentă de plastic cu lapte, unul dintre cele mai ciudate lucruri pe care le văzusem vreodată. Dar când amestecai pudra de cafea cu laptele și zahărul într-o cană verde, de plastic, și apoi o puneai la cuptorul cu microunde (un dispozitiv antic care părea scos dintr-un episod din *Lost in Space*), rezultatul nu era rău. Mi-am imaginat că e cappuccino.

— O să mor de foame!, a susținut Slice.

Jae și eu ne temeam că avea dreptate. Am discutat despre situația noastră delicată, iar Slice, care era clar o femeie de acțiune, și înfometată, a plecat într-o misiune de recunoaștere. Eu și Jae e ne-am retras în celulele noastre.

În sfârșit, am făcut prezentările formale cu noua mea colegă de celulă.

— Cum te cheamă?, a întrebat ea, pe un ton tărăgănat.

M-am prezentat. Ea era LaKeesha, din Atlanta, în drum spre... Danbury! Cum a auzit că veneam de la Danbury, m-a bombardat cu un milion de întrebări. Apoi s-a băgat înapoi în pat și s-a culcat. Am aflat în curând că LaKeesha dormea aproximativ 22 de ore pe zi, se trezea de trei ori, să mănânce și, din fericire, să se spele. Totuși, arăta mereu răvășită, ieșind din celulă mergând pe șapte cărări.

— Piper, care-i problema cu colega ta? Seamănă cu Celie din *The Color Purple**!, a comentat Slice.

Am fost cu nervii întinși la maximum în prima mea zi în Oklahoma City – era un peisaj nou-nouț cu care trebuia să mă acomodez, cu ritualuri și rutine total noi. Din păcate, mi-am dat seama repede că nu aveam nimic de făcut. Existau trei încăperi cu televizor, fără scaune, și un mic raft de cărți pe roți, plin cu un amestec straniu de volume – cărți creștine, exemplare vechi din John D. MacDonald, *Antoniu și Cleopatra* de Shakespeare, câteva romane de dragoste și două romane de Dorothy L. Sayers**. O structură ciudată în mijlocul unității arăta ca un birou de recepție, pe care nu erau decât creioane boante, groase și diferite forme de hârtie reciclată. Lângă cele trei telefoane cu taxă era o terasă, unde tremurau fumătorii, și puteai să vezi o fâșie de cer deasupra unui perete incomplet, cu sârmă ghimpată. Unitatea semăna cu o stație de tren sau de autobuz, dar fără un stand de ziare sau o cafenea. Am încercat să folosesc telefonul cu taxă ca să-l sun pe Larry sau pe părinții mei, să îi liniștesc că sunt în viață, dar telefonul accepta doar apeluri cu taxă inversă și niciun serviciu de telefonie nu primea așa ceva, ceea ce-mi amplifica senzația că fusesem aruncată într-un univers paralel, care nu exista pentru restul lumii.

Femeile veneau și plecau în tăcere. Era o atmosferă pașnică și locul era curat lună. Unitatea părea să fie cel mult plină pe jumătate, poate 60 de femei la coada de la micul dejun. La 11 dimineața, OC-ul a venit cu cărucioare mari, semn că urma să se servească prânzul. M-am uitat la o femeie care ieșea din celulă, de la nivelul de sus, coborând

* *The Color Purple* (1985), film regizat de Steven Spielberg, cu Danny Glover, Whoopy Goldberg, Oprah Winfrey (n.t.).

** Scriitoare britanică de cărți polițiste, dar și poetă, traducătoare, dramaturgă (n.t.).

scările către celălalt capăt al unității. Acel păr cârlionțat, acea figură îndesată... ochelari. Mi s-a pus un nod în stomac; m-am îndreptat de spate cât am putut. Ce dracu' căuta Nora Jansen aici, cu mine?

Fusesem convinsă că fusese emis un „ordin de separare" între mine și coinculpații mei, dar se pare că mă înșelasem. M-am holbat la ea în timp ce se punea la coadă pentru a-și primi prânzul.

— Haide, Piper!, m-a înghiontit Slice ca să merg să-mi iau porția.

În ciuda reținerii ei evidente de a se împrieteni cu fete albe, slăbănoage, era dispusă să mă accepte pe mine, ca prietenă a lui Jae, mai ales că nu mâncam prea mult. Am rămas în urma celor două companioane ale mele, nescăpând-o din ochi pe femeia despre care credeam că e Nora.

În ultimele unsprezece luni, avusesem gânduri trecătoare despre Nora – gânduri rele. Voiam să fiu sigură înainte să fac o mutare. Avusesem fantezii legate de confruntarea femeii pe care o urmasem pe calea greșită, femeia care, cel mai probabil, mă trăsese în jos odată cu ea. În mintea mea, de obicei mă imaginez într-un bar de lesbiene din San Francisco, unde iau tacuri și fac țăndări sticle și o pocnesc pe femeia aceea cu nasul cârn, în general fac vărsare de sânge. Acum, sosise momentul adevărului. Ce aveam să fac?

Femeia scundă, cârlionțată și care începuse să dea semne clare că era la vârsta a doua și-a luat caserola cu prânzul și s-a întors să caute o masă. Era aceeași femeie pe care o urmasem în Indonezia, în Zürich, la hotel Congress. Dacă n-aș fi cunoscut-o, n-aș fi stat acum, aici, cu o pungă de lapte călduț și purtând haine de pușcăriașă. Era aceeași față de buldog francez, zece ani mai târziu – după cum s-a dovedit, zece ani lungi, dificili. Arăta ca dracu'! Ni s-au încrucișat privirile când a trecut pe lângă

mine și am văzut că m-a recunoscut, căci șocul i-a zguduit fața ei turtită. Mi-am ținut respirația, inima bătându-mi necontrolat.

— Jae! Cred că o văd pe una dintre coinculpatele mele! am spus printre dinți, când eram la masă cu amicele mele.

Jae mi-a aruncat o privire foarte serioasă. Aproape toți condamnații pe infracțiuni legate de droguri au coinculpați și asta poate să însemne orice, dar Jae și-a dat seama, din tonul meu, că nu era de bine.

— Care-i problema?, a întrebat Slice, mirosind că ceva nu era în regulă.

— Piper crede că este aici una dintre coinculpatele ei și e uimită.

— Unde?

I-am făcut semn cu mâna.

S-au mai liniștit puțin.

— Cine, baba aia? La dracu', Piper, ce fel de gangster ești tu, măi?

M-am uitat lung la ele.

— Jae, cred că curva aia m-a dat în gât!

Nu le-a mai ars de glume. Slice s-a uitat cercetător la Nora. Jae s-a gândit câteva clipe, apoi mi-a vorbit astfel încât să fie sigură că se face înțeleasă.

— Piper, tu faci ce crezi tu că trebuie să faci, și știi la ce mă refer, dar să-ți fie clar un lucru – o să fii la izolare tot timpul ăsta aici! Dacă e ca dracu' acum, imaginează-ți cum e la izolare. Și dracu' știe ce o să se mai întâmple cu tine. Mai ai puțin și ajungi acasă, la omul tău care te iubește, care și-a mișcat curul în sala de vizite în fiecare săptămână nenorocită. Merită curva aia să mai primești o condamnare? O să te susțin *până la un punct*. Îți zic pe bune, n-am de gând să merg la izolare, dar respect că trebuie să faci ce trebuie să faci.

— Nici eu nu merg la izolare, nu pentru o albă pe care nici n-o știu. Nu te supăra, Piper. Dar tu fă ce trebuie să faci!, a intervenit și Slice.

N-am făcut nimic. Jae era cu ochii pe mine, îngrijorată. Slice a făcut rost, ca prin minune, de un pachet de cărți de joc de la o altă deținută și a început să le amestece. Totuși n-aveam stare. Am luat o pauză și m-am întins pe pat, holbându-mă la peretele din beton. Femeia din cauza căreia eram aici se afla, în sfârșit, în raza mea, iar eu eram paralizată. Chiar n-aveam de gând să fac nimic?

Am ieșit din celulă și m-am învârtit prin unitate, lucru care a durat vreo trei minute. Nora nu era de găsit pe nicăieri. Jae mi-a făcut semn să mă apropii.

— Hai, Piper, joacă și tu cu noi.

Jae și verișoara ei au fost în vervă cât am jucat cărți. Slice avea tolba plină de întâmplări amuzante despre viața ei de lesbiană în căutare, la IFC, la Danbury, inclusiv o poveste despre cum a fost prinsă în plină acțiune în miezul nopții de un gardian pe care-l știam toate.

— Am paralizat, frate, și-a pus lanterna pe noi și nici nu eram într-o situație de poți să zici că nu-i adevărat, știi? Și pur și simplu a spus *Lăsați-mă să mă uit!* Așa căăăăă..., și a făcut semn că s-au întors la treabă.

Era același tip care pusese ochii pe mine că-i făceam lui Pop un masaj la picioare nevinovat. Porc împuțit.

Când a venit căruciorul cu mâncarea pentru cină, după ora patru după-amiaza, deja râdeam cu lacrimi. Când am scos folia de pe tavă, duhoarea ne-a făcut să o punem la loc imediat.

— Cre' că tre' să omorâm vreo curvă de pe aici și s-o mâncăm, ca să nu murim de foame!, a spus Jae, după câteva clipe.

Traversam unitatea, ca să merg să returnez tava, când am văzut-o pe Nora venind spre mine. M-am îndreptat de

umeri și am încercat să arunc cea mai rece privire, de regină a gheții, de care eram în stare. Când a trecut pe lângă mine, mi-a aruncat o privire nedumerită.

— Bună..., a spus ea, aproape șoptit.

Am trecut țanțoșă pe lângă ea.

— Ce s-a întâmplat?, m-a întrebat Jae, îngrijorată.

— A încercat să mă salute, am spus eu, clătinând din cap, și apoi ne-am reluat jocul de cărți. Știi, ce nu înțeleg e de ce este ea aici, și nu și sora ei.

— Sora ei?

— Mda, și sora ei este coinculpata mea. E la închisoare în Kentucky.

A doua zi dimineața, la micul dejun, am văzut-o și pe Hester. Așa mergeau lucrurile în Oklahoma – apăreau, peste noapte, alți oameni, în timp ce tu erai închis la tine în celulă. Apăreau la micul dejun și deveneau noutatea zilei. Am asistat la reuniunea surorilor de la locul meu – s-au îmbrățișat extaziate și s-au retras într-un colț să discute.

Companioanele mele au observat și ele.

— Tre' s-o snopești și pe soră?, a întrebat Slice.

— Noo, n-am avut nimic de împărțit cu Hester – e în regulă!

Timpul fusese mai blând cu Hester. Părea aproape neschimbată, poate datorită vechilor ei vrăji cu oase de pasăre: păr lung, roșcat, o privire pierdută, dar misterioasă, și o alură fermecătoare, enigmatică.

În săptămânile petrecute în Oklahoma City, am refuzat să mă gândesc la prezența surorilor. Închisoarea de maximă securitate era o tortură din cauza monotoniei și a lipsei de stimulente; orele și zilele se scurgeau cu încetinitorul. Erau zboruri care soseau și plecau aproape zilnic, dar nu știai niciodată când puteai să fii trimis cu unul dintre ele. Era întruchiparea perfectă a unui limb – plecarea de pe

un tărâm al existenței, așteptând să ajungi într-altul. Oklahoma City m-a făcut să-mi fie dor de închisoarea Danbury, un sentiment suprarealist și tulburător. Eram obișnuită cu orele de activitate intensă zilnică, între munca în construcții, turele de alergare și gimnastică. Aici, singurele opțiuni erau abdomenele și yoga, în celula mea, și „plimbatul de la un etaj la altul", mai exact făceam sute de ture în papucii mei de pânză până când făceam bășici. Când eram la Danbury, Sora Platte folosea culoarul ca pistă de alergare improvizată, când era vreme rea. Câteodată, îmi potriveam ritmul cu al ei. Se mișca destul de repede pentru o femeie de 69 de ani și nu înceta să mă uimească veșnica ei bună dispoziție.

— Cum reziști, drăguță?, mă întreba călugărița minionă.

Eram norocoasă s-o am pe Jae alături de mine, să ne mai eliberăm de stres, nesiguranță și să ne descărcăm nervii, iar verișoara ei era a naibii de amuzantă, o prezență reconfortantă (chiar dacă și amenințătoare). Într-o zi, am întrebat-o pe Jae ce e cu cicatricea verișoarei ei.

— A sărit un tip pe ea, a încercat s-o violeze și a tăiat-o cu cutterul. A avut nevoie de sute de copci, a spus și a făcut pauză. Acum e în închisoare.

— Și porecla?

— E de la băutura ei preferată!

Era ușor să pierzi noțiunea timpului – nu aveam ziare, reviste, poștă și, pentru că evitam sălile cu televizor, nu aveam niciun mijloc serios de a deosebi o zi de alta. În definitiv, cât rummy poți juca? Am încercat să socotesc când avea să fie 12 ianuarie, când urma să fie eliberată Pop de la Danbury. Nu puteam vorbi cu Larry la telefonul cu taxă și nici nu aveam ferestre, așa că nici măcar nu puteam vedea traseul soarelui pe cer. Nu eram deloc interesată să mă hârjonesc cu gagicile din închisoare,

una dintre puținele distracții disponibile. Am învățat să joc domino. Și am învățat ce înseamnă cu adevărat să fii pedepsit să repeți aceleași lucruri fără nicio recompensă. Cum se putea ca cineva să ispășească o sentință mai mare aici fără s-o ia razna?

Nimeni nu era dispus să fie sociabil cu străinii, dar existau mici aventuri legate de țigări. La Danbury, posibilitățile de a face rost erau numeroase. Dar în Oklahoma City, singurele oferte pe piață erau sexul, medicamentele pentru tulburări psihice ale altora și, cel mai important, nicotina. Deținutele care se ofereau voluntare ca femei de serviciu aveau dreptul de a „cumpăra", dar tot ce puteai lua erau țigări. O dată pe săptămână, când se distribuiau țigări, se simțea un val de frenezie mocnită, gata să izbucnească. Femeile de serviciu fie erau amabile și își împărțeau țigările în „fișicuri" mai mici, pentru ca, din bunătatea sufletului lor, să ajungă pentru mai multe, fie erau plătite cu medicamente pentru tulburări psihice, care te ajutau să-ți petreci zilele dormind ca LaKeesha. Mi se părea că toată afacerea este extrem de stresantă și m-am bucurat că nu fumez. În absența balsamului, părul meu stătea în toate direcțiile – nu primeam decât pliculețe cu șampon. În cele din urmă, am început să adun pliculețe cu maioneză, care-mi făceau părul să arate slinos, dar măcar puteam să-mi trec prin păr pieptenul negru, de plastic, de la închisoare.

Ca din senin, Jae și Slice au fost trimise de acolo. La patru dimineața, Jae și cu mine ne-am luat rămas-bun, prin dreptunghiul de sticlă groasă de la ușa mea.

— Stai lângă Slice!, am spus. O să te găsesc eu după ce mă întorc acasă!

Jae m-a fixat cu ochii ei maro imenși, limpezi.

— Ai grijă de tine, Piper!, a spus. Și nu uita pontul cu vaselina pe care ți l-am spus.

— Nu uit!

I-am făcut cu mâna în semn de la revedere, prin geamul gros de opt centimetri. Când ne-au dat drumul pentru micul dejun, două ore mai târziu, m-am simțit chiar singură, lăsată să înfrunt furtuna pe cont propriu. Îmi era dor de fetele mele și mă uitam în jur s-o zăresc pe Nora. Știam că, orice îmi rezerva viitorul, avea să o includă pe Nora.

Câteva zile mai târziu, colega mea de celulă, LaKeesha, a plecat spre Danbury. Eram invidioasă. În timp ce-și trăgea pe ea hainele, am instruit-o ce să spună:

— Când ajungi la închisoare, spune-i Angelei, care e șoferul de oraș, că ai văzut-o pe Piper în Oklahoma City și că e bine și că le salută.

— Bine, bine... stai așa, cine e Piper?

De ce oare nu mă mira? Am oftat.

— Doar spune-le că te-ai întâlnit cu o albă care făcea yoga la Danbury și că e bine!

— Asta pot să țin minte!

Am avut două zile de totală intimitate în celulă. Am exersat pozițiile mele de yoga constant, uitându-mă prin fereastra opacă ce lăsa să intre puțină lumină naturală; era de înălțimea celulei și lată cam de cincisprezece centimetri. Îmi păstram punga de lapte de la micul dejun și o puneam pe pervaz, păstrându-se rece ore întregi. Laptele era un produs comestibil sigur, în fiecare zi. Am mai învățat și cum să dorm sprijinită de perete, cu palma făcută streașină ca să-mi feresc privirea de lumina fluorescentă care era aprinsă în celulă 24 de ore din 24. Pentru prima oară stăteam în patul de jos, o noutate stranie.

Apoi am primit o nouă colegă, o spanioloaică tânără. Era din Texas, în drum spre o închisoare din Florida. Nu mai fusese până atunci închisă, avea o privire mirată și multe întrebări. Am jucat rolul deținutei experimentate și i-am spus la ce ar trebui să se aștepte. Îmi amintea de

Maria Cabron din Camera 6 și de atelierul de construcții, lucru care m-a întristat.

În sfârșit, o săptămână mai târziu, am auzit un bubuit în ușă la patru dimineața.

— Kerman, fă-ți bagajul!

Nu aveam alte bunuri de împachetat în afară de foaia de la Danbury, acum mototolită, cu mâzgăliturile ce-mi aminteau de colegele mele de acolo. Practic, am dansat, îmbrăcată în pijamaua mea kaki, fiind deja pregătită pentru orice avea să mă scoată de acolo, cu sau fără Nora. Urmând instrucțiunile lui Jae, am scos dintr-o șosetă – loc bun de ascunzătoare – vaselina mea prețioasă, obținută prin contrabandă, și m-am dat din belșug cu ea în pliurile urechii. Pe timpul călătoriei îndelungate, de ore întregi, cu avionul, în majoritatea timpului fiind fără apă, puteam astfel să mă ung pe buze, ca să nu crape.

Urcând în avion, din nou încătușată, unul dintre federali, care fusese și în cursa cu care venisem, se holba la mine.

— Care-i problema, blondino?

Privirea mea era lipsită de orice expresie.

— Ai face bine să-ți revizuiești atitudinea, blondino!, m-a sfătuit el, tăios.

În avion, agenții federali m-au pus chiar lângă Nora. Nici măcar nu mai eram surprinsă de cât ghinion aveam, deși înțepenisem de furie. Încătușată, cu vaselină în urechi și stând lângă vaca din cauza căreia eram în tot rahatul ăsta, am refuzat să mă uit la ea. Am păstrat un zid de tăcere stânjenitoare între noi, în timp ce avionul se oprea în Terre Haute, Detroit și în alte ținuturi de vest, acoperite de zăpadă. Cel puțin stăteam la fereastră.

Coborând într-un Chicago însorit, friguros, m-am simțit un pic entuziasmată, în ciuda agitației mele extreme și a disconfortului fizic acut. Și mi-am păstrat un oarecare

simț al umorului cu ajutorul căruia să apreciez ironia întregii situații. Iată-mă în orașul care era centrul situației dezastruoase în care mă aflam, și mi se părea cumva destul de just să fiu acolo, cu ea lângă mine.

Pista de aterizare din Chicago era extrem de animată, în gerul acela tăios. Muream de frig în uniforma mea kaki. Deținuții țopăiau care cum puteau, în cătușe, mânați de agenții federali, iar Nora și Hester s-au entuziasmat la vederea unui băiat alb, cu părul ciufulit.

— Este George!, au exclamat ele.

M-am uitat cu atenție, în timp ce el se întorcea înspre noi și a schițat un salut vesel din bărbie, înainte să fie înghesuit într-un autobuz. Dacă acela era vechiul prieten al lui Hester, George Freud, atunci slăbise destul de mult în ultimii zece ani. Se pare că întreaga gașcă se reunise în Chi* pentru marele eveniment al procesului lui Jonathan Bibby. Ne-au urcat într-o dubiță de pasageri, cu niște tipi, și ne-am îndreptat cu viteză spre centru, în plin trafic, într-un șir de vehicule albe nemarcate și puternic securizate.

Hester stătea lângă mine și, preț de o secundă, s-a uitat intens în ochii mei.

— Te simți bine?, a întrebat ea, cu mare sinceritate, pe tonul ei nordic, accentuat.

Am bolborosit că da, sunt în regulă, și m-am uitat pe fereastră, enervată de bunătatea pe care o afișa.

Pe măsură ce ne îndreptam spre Loop**, am încercat să mă pregătesc să mă prezint cât mai bine la Chicago Metropolitan Correctional Center, adică închisoarea federală, unde sunt aduși de obicei oamenii înainte să se claseze

* Termen argotic pentru Chicago (n.t.).

** Centrul zonei comerciale din Chicago (n.t.).

cazurile lor – doar dacă, asemenea lui Lil' Kim, nu-și ispășesc toată sentința acolo. Jae fusese închisă la Brooklyn MCC timp de doi ani înainte să ajungă la Danbury și a spus că situația fusese mult mai bună decât experiența ei din Oklahoma City: „Două unități în Brooklyn, cam 200 de femei, puteai să ai o slujbă și toate cele, aveai ce să faci. La Chicago MCC, poți să te retragi, să te împrietenești cu cineva normal, pur și simplu să nu ieși în evidență, poate chiar să te muți într-o unitate sau într-un dormitor diferite de ale coinculpaților tăi".

Când am ajuns acolo, am fost duse în miezul unei fortărețe triunghiulare, într-un bloc ce, altfel, era părăsit, în plin centru comercial al Chicago-ului. Ne-au coborât din autobuz, ne-am târât până la un lift și ne-au lăsat într-un R&D murdar, vechi și dezorganizat. Clădirea te făcea să te simți dezorientat; podeaua părea minusculă și chiar mult mai mică, pentru că era lăsată în dezordine. Pe margine erau aliniate celule în care erau închiși deținuții înainte și după apariția lor la proces, în care erau bărbați în uniforme portocalii, majoritatea având tenul măsliniu. Ne-au închis rapid într-o celulă goală și murdară.

În următoarele cinci ore, m-am plimbat încolo și-ncoace și am încercat să le ignor pe surori. Erau politicoase și nu vorbeau mult, părând să-mi respecte furia crescândă, mocnită. După câteva ore, stăteam cu fața-n jos pe o banchetă tare, îngustă, exersând în a nu face nimic, iar Nora și-a dres glasul, începând:

— Piper?

— Ce?

— Tu măcar îl știi pe Jonathan Bibby?

— NU!

Au trecut câteva clipe, în tăcere.

— Cred că ești enervată *la culme*.

— MDA!

O gardiană ne-a dat uniforme bărbătești portocalii, care nu ne veneau bine. A mea era ruptă în față și avea mâneci scurte, o croială ciudată la picioare, ca pantalonii celor care pescuiesc moluște*. Reușisem să supraviețuiesc un an fără să cad într-un clișeu absolut, dar se părea că ratasem linia de sosire. În cele din urmă, părea că aveau să ne escorteze la locul unde urma să dormim. Eram al naibii de obosită, așa că am presupus că orice avea să fie mai bine decât celula asta jegoasă, incomodă, mai ales dacă era la distanță de Nora.

Ne-am urcat toate trei în lift, în tăcere, până la al doisprezecelea etaj. Am trecut de mai multe uși de siguranță, care au zăngănit, până când s-a deschis ultima poartă către unitatea destinată femeilor.

Salon de psihiatrie. Asta a fost impresia copleșitoare pe care mi-a lăsat-o la început. Două televizioare față în față urlau în colțuri opuse ale sălii. Un talmeș-balmeș de voci vibrau în spațiul strâmt, aglomerat. Femeile, răvășite și cocoșate, clipeau de parcă erau cârtițe. Deși nu era nimic vesel la acel loc, avea o energie copilărească, de creșă. Când am intrat, am avut impresia că toată lumea a încremenit, uitându-se la noi. Un gardian într-o uniformă care nu-i stătea bine și care avea o alură de „ineficient", s-a apropiat de noi. Părea total luat prin surprindere de sosirea noastră. M-am întors și m-am uitat la Nora și la Hester, apoi eu am izbucnit în râs, un râs sceptic, aproape disperat. Într-o clipă, s-a topit gheața dintre mine și coinculpatele mele.

— O, *la naiba*, nu!

Au râs și ele, ușurate și recunoscătoare, și am văzut în ochii lor aceeași neîncredere, amestecată cu dezgust și

* Pantaloni tăiați cam cincisprezece centimetri de la genunchi în jos (n.t.).

epuizare. Erau în aceeași barcă cu mine. Și chiar aici, chiar acum, dintr-odată am știut că le am doar pe ele.

Majoritatea schimbărilor de percepție sunt graduale: ajungem să iubim sau să urâm o idee, o persoană sau un loc, după o perioadă de timp. Clar ajunsesem s-o urăsc pe Nora Jansen de-a lungul a mulți ani, dând în mare parte vina pe ea pentru tot ce mi se întâmplase. Acum nu era una dintre acele situații. Câteodată, rar, felul în care vedem un lucru ține pur și simplu de alchimia sufletului. Emoțiile mele s-au schimbat atât de rapid și am simțit atât de puternic câte lucruri aveam în comun cu femeile acelea, încât n-aveam cum să nu am o revelație și să nu mă manifest. Istoria noastră tulburată a fost dintr-odată echilibrată de experiența noastră comună de deținute, într-o călătorie epuizantă.

Ne-am strâns una lângă alta o clipă, cât timp a fost haos în jurul nostru și, brusc, mi-am dat seama că probabil nu știau chiar nimic despre ultimii zece ani din viața mea, inclusiv faptul că fusesem condamnată. Amândouă intraseră la închisoare înaintea mea.

Și așa am spart gheața.

— Așa e și la Kentucky?, am întrebat-o pe Hester.

— Nu chiar.

— Dublin?

— La naiba, nu. Tu unde ești?

— La Danbury. Și nu se compară cu circul de aici.

Ofițerul a revenit, ca să ne distribuie în celule. Ne-au dus la celulele noastre și ne-au încuiat. Noua mea colegă, Virginia, avea 150 de kilograme și sforăia într-un hal de nedescris. Era ca și cum, în patul de deasupra mea, stătea un animal sălbatic, turbat. M-am tot foit pe salteaua de plastic, încercând să-mi acopăr capul cu o pernă, și mi-am dat seama la ce se referea Pop când spunea „închisoare adevărată", ceva de genul „Măi, fetelor, habar n-aveți cum

e la o *închisoare adevărată*". Mi-am adus aminte de un profesor din facultate care-mi spusese că privarea de somn sau somnul insuficient te vor face, în cele din urmă, să ai halucinații.

Virginia era astrolog amator, care se spăla rar. M-a anunțat că avea de gând să se apere singură la tribunal. Când am refuzat să-i spun data nașterii mele, ca „să-mi facă diagrama", s-a simțit profund jignită. M-am gândit la domnișoara Pat și la domnișoara Philly, două dintre cele mai instabile femei pe care le cunoscusem la Danbury, și mi-am amintit că trebuie să fiu foarte delicată cu oamenii nebuni. A doua zi, impresia mea inițială asupra unității mi-a fost rapid confirmată când am constatat că un procent semnificativ dintre cei închiși acolo primiseră ordin judecătoresc să se afle sub observație psihiatrică. Era ceva de râsu'-plânsu', pentru că deținuții din Chicago abia dacă interacționau cu personalul închisorii sau cu orice fel de consilieri – deținuții păreau a fi cei care conduceau azilul!

Am mai ajuns la constatarea că mai toate femeile de la închisoarea din Chicago se aflau în arest prejudecătoresc – cazurile lor nu fuseseră încă clasate, dar nu-și permiteau sau nu puteau să iasă pe cauțiune. Așa că se aflau blocate acolo cât timp se învârteau mecanismele justiției. Două dintre ele stătuseră aici luni întregi fără să fie acuzate de ceva. Viața lor devenise, astfel, nesigură pe toate planurile, și cele care nu erau deja nebune se comportau destul de labil, scoase din minți de furie și instabilitate. Fusesem aruncată într-o gaură de șarpe.

— O vezi pe Connie de acolo?, m-a pregătit Virginia, arătându-mi o femeie ce părea în stare catatonică. O să-ți ceară o lamă. Promite-mi că n-o să-i dai!... Își face rău doar ei, stai liniștită!

I-am promis că n-o să-i dau.

Niciuna dintre regulile comportamentale care funcționau în închisoare, pe care le învățasem, nu se aplica aici. Nu exista nicio gașcă de femei care să te întâmpine cu papuci de duș și periuță de dinți; nu exista înțelegere pentru întrebări neadecvate, *verboten*; nu exista un simț al solidarității sau de apreciere a valorii pe care o purtau rutina personală sau respectul de sine, care te făceau să-ți păstrezi sănătatea mintală. La naiba, nici măcar nu găseai vreun sprijin în sistemul tribal – nu te puteai baza pe albe. Majoritatea erau dependente de pastile ca să nu se sinucidă (sau, și mai rău, să nu-și omoare vecinele).

Tribul meu *de facto* era format din Nora și Hester (care, acum, se prezenta cu numele ei adevărat, Anne). Cel puțin înțelegeau regulile oficiale și neoficiale ale încarcerării. Prudentă, am stat cu ele și, treptat-treptat, am început să tatonez terenul, inclusiv ce știa fiecare despre procesul care urma să aibă loc și mai exact de ce locul ăsta era atât de înspăimântător de deplorabil. Și ele erau descumpănite de cât de groaznic era la Chicago MCC; am căzut de acord că era greu de crezut că era o instituție federală. Noi trei aveam multe de recuperat, fie că era vorba doar despre experiența închisorii, dar asta nu prea mă interesa. Voiam ca Nora să recunoască faptul că m-a dat în gât și să-mi spună și de ce-a făcut-o.

În cele din urmă, am cunoscut și ceea ce trecea drept gașca de întâmpinare – Crystal. Crystal era o negresă înaltă, slăbănoagă, la vreo 50 de ani, și era de facto veterana unității de femei. Părea perfect sănătoasă la cap și se pare că se ocupa cu împărțirea uniformelor și a strictului necesar pentru nou-sosite. Ne-a dus la un dulap în dezordine, în care a scormonit prin mai multe cutii pentru a lua niște uniforme portocalii și prosoape. Aveau puțini chiloți, iar mie mi-a dat două perechi.

— Crystal, ăștia nu... sunt curați!, am spus eu uitându-mă la ei.

— Îmi pare rău, drăguță, asta e tot ce am. Pune-i la mașina de spălat de mâine. Probabil o să-i mai găsești.

Pentru noi nu erau nici pijamale, nici șampon, nici măcar tacâmuri. M-am liniștit când am aflat că puteam face cumpărături o dată pe săptămână, dar, desigur, pentru asta depindeam de cineva care trebuia să-și facă meseria și să-mi facă dosarul, ceva ce mi se părea de domeniul fanteziei.

Am fost încântată să aflu că erau două dușuri private, deși m-au scârbit când le-am văzut. Înainte să-mi înfrâng scârba, fusesem avertizată să nu intru niciodată la duș fără papuci. Picioarele mele nu atinseseră faianța de aproape un an, dar aici nu aveam papuci. Muream să fac o baie. Am dat drumul la apă și mi-am scos papucii de pânză cu mare băgare de seamă, pășind în cabina de duș dezgustătoare, ținând în mână un săpunel ca de motel. Mi s-a încrețit pielea pe mine, iar apa rece ca gheața mă pișca pe spate, în timp ce încercam să mă curăț.

Nora era atentă când era pe lângă mine, dar de o recunoștință aproape jalnică pentru faptul că nu eram ostilă ostentativ. Cu siguranță mă simțeam îndreptățită să fiu răutăcioasă; când eram, înghițea fără să se opună. Anne/Hester era nedumerită, dar nu se băga. Probabil s-a gândit că sora ei e în stare să se apere singură sau că și-o merita. Am aflat că Nora preda în cadrul unui program vocațional din Dublin; Hester/Anne era în Programul Cățelușii, în Lexington. Înainte să fie închisă, Hester/Anne se lăsase de droguri, se măritase și-l recunoscuse, fără alte comentarii, pe Iisus ca fiind salvatorul ei personal. Nora era exact așa cum mi-o aminteam – amuzantă,

intrigantă, curioasă și, câteodată, era o nesuferită egoistă, care căuta o victimă.

În cele din urmă, am pus cărțile pe masă.

— Acum, ce-ar fi să mă pui la curent cu tot ce s-a întâmplat după ce ne-am despărțit în 1993?

După spusele Norei, multe luni după ce eu ieșisem din viața ei, trecuse printr-un proces de autoreflecție și încercase să iasă din afacerea cu Alaji, iar acesta i-a spus verde-n față, fără menajamente, care aveau să fie consecințele plecării ei.

— Întotdeauna o să știu unde e soră-ta!, a amenințat-o.

Puțin mai târziu, după ce doi curieri care transportau droguri au fost arestați, lucrurile au luat-o la vale și, desigur, întreaga operațiune a picat.

Cu banii obținuți de pe urma drogurilor, Nora și-a construit casa de vis în Vermont – sau cel puțin a fost de vis până când o echipă SWAT, formată din agenți federali serios înarmați și cu cizme de luptă, au venit s-o aresteze. Nora pretindea că, atunci când au venit s-o salte, ei deja aveau informații detaliate despre întreaga afacere. Cineva – eu am bănuit că era partenerul ei slugarnic de afaceri, Jack – ciripise.

— Eram și eu pe lista lor?, am întrebat.

— Da, știau exact cine ești. Dar, la început, le-am spus că erai doar iubita mea și că nu știai nimic.

În acest punct, era greu să știu ce să cred. Investisem o groază de timp și de energie ca s-o urăsc pe Nora și să țes scenarii elaborate de răzbunare. Povestea ei era plauzibilă, dar putea la fel de bine să fie o minciună. O credeam că se simțea mizerabil pentru greșelile făcute și, când s-a uitat peste masă, la sora ei mai mică sau când vorbea despre părinții ei în vârstă (care nu aveau un singur copil în închisoare, ci pe amândoi), mi-a părut rău pentru ea, în ciuda

răului pe care mi-l făcuse mie. Nu știam să mai disting între rațiunea mea și instinctul meu, era o încrengătură complicată, iar eu trebuia să o descurc.

Începeam să înțeleg la ce se referea Marlboro Man când vorbea despre „terapia diesel".

optsprezece

ÎNTOTDEAUNA POATE FI MAI RĂU

Fiecare zi la Chicago MCC începea fix la fel: la șase dimineața, deținuții bărbați (cărora li se permitea să aibă slujbe) veneau cu cărucioarele cu mâncare la unitatea pentru femei, trecând prin ușile de siguranță masive, de metal. Apoi, singurul OC de gardă din unitate descuia ușile de la celulele femeilor. Când zăvoarele scârțâiau, toată lumea sărea din pat și se grăbea să se pună la coada pentru micul dejun. Nu era nicio veselie la coadă; nimeni nu vorbea, iar fețele erau împietrite sau doar afișau o expresie de stupoare. De obicei, primeam cereale reci și 200 de grame de lapte, iar câteodată, niște pungi cu mere bătute, înmânate de o deținută pe nume Princess. Din când în când, aveam și ouă fierte, tari. Mi-am dat seama de ce toată lumea se trezea pentru micul dejun: în Oklahoma City, micul dejun era singura masă din zi care era garantat comestibilă.

Pe cât de repede apăreau oamenii, pe atât de rapid se golea încăperea. Aproape toată lumea se întorcea în pat. Câteodată își mâncau micul dejun sau îl puneau la păstrare, punând laptele la gheață, într-un recipient pe care-l păstraseră. Unitatea rămânea scufundată în tăcere câteva ore, apoi femeile începeau să mișune, televizoarele se porneau și urma o altă zi de plâns în fortăreața înaltă.

Toți cei care mă iubeau voiau să fi fost nevinovată – păcălită, luată de fraieră, neștiutoare. Dar, desigur, situația nu era asta. Cu mulți ani în urmă, îmi dorisem să am o aventură, o experiență revoltătoare și faptul că era ilegală o făcea cu atât mai palpitantă. Poate că Nora mă folosise atunci, cu mulți ani în urmă, dar și eu fusesem mai mult decât dispusă să primesc ce mi se oferea.

Femeile pe care le-am cunoscut la Danbury m-au ajutat să mă confrunt cu lucrurile pe care le făcusem greșit, precum și cu lucrurile greșite pe care le făcusem... Nu puteam da vina doar pe alegerea mea de a face ceva rău și ilegal; era de vină și stilul meu de lup singuratic care mă împinsese să fac acele greșeli și, adesea, consecințele acțiunilor mele fuseseră mai grave pentru cei apropiați decât pentru mine. Nu mă mai gândeam la mine în termenii pe care D.H. Lawrence îi folosea pentru a se referi la caracterul nostru național: „Sufletul american, în esența lui, este puternic, izolat, stoic și brutal. Până acum nu s-a sfărâmat".

Femei precum Allie, Pom-Pom, Pennsatucky, Jae și Amy au făcut ca sufletul meu să se sfărâme. Am acceptat tot ce fusesem în stare să fac și cum i-au afectat deciziile mele pe oamenii de care acum mi-era dor; nu numai Larry și familia mea, dar toate colegele mele condamnate cu care-mi încrucișasem calea în acest an, în acest anotimp în iad. Acceptasem de mult că trebuia să suport consecințele. Sunt în stare de greșeli teribile și, de asemenea, sunt pregătită să-mi asum responsabilitatea pentru acțiunile mele.

Dar trebuia să fii puternic și să nu cazi în capcana sistemului penitenciar – personalul, regulile, chiar și unele dintre deținute – care voia să te facă să gândești despre tine ce era mai rău. Dacă alegi să gândești altfel, urmând să te porți ca o persoană demnă de respect și îți acorzi tu însuți respect, uneori o fac și ei. Când mă străbăteau îndoiala,

rușinea sau sentimente și mai rele, scrisorile, cărțile și vizitele făcute de prietenii mei, de iubitul meu și familie erau o dovadă puternică a faptului că eram bine, erau mai eficiente decât orice vrăji, talismane sau pastile pentru a mă lupta cu acele senzații groaznice.

La Chicago MCC era o altă poveste. Fusesem luată de lângă toți oamenii care mă ajutaseră pe perioada detenției mele, oamenii din afară și din închisoare, și mă simțeam complet pierdută. Nefericirea profundă a femeilor din jurul meu mă punea la pământ, la fel ca inutilitatea fiecărei zile pe care o petreceam aici, totala lipsă de respect și indiferența cu care ne tratau. Ofițerii de corecție care lucrau în unitate erau adesea simpatici, chiar dacă nu era un comportament prea profesionist, dar nu aveau ce să facă. A interacționa cu „instituția" la Chicago MCC era ca și cum te-ai fi holbat la un perete de beton. Întrebările se pierdeau în aer. Nu aveau chiloți destui. Acel sentiment profund de respect pentru sine era serios amenințat. Mâncarea, câteodată comestibilă, ne era livrată după un program fix, iar în acest nou univers, cam pe atât te puteai baza drept principiu stabil. Conversațiile telefonice cu Larry și cu părinții mei au ajuns să capete un aer de disperare. Pentru prima dată de când eram în închisoare, am spus: „Trebuie să mă scoateți de aici!".

Am amenințat-o pe Nora că o bag cu capul în veceu.

Între noi se stabilise un antagonism amical, în cadrul căruia o amenințam de câteva ori pe zi, în timp ce noi, cele trei inculpate, stăteam și jucam cărți, ne povesteam, făceam schimb de păreri despre închisorile în care fuseserăm sau, pur și simplu, ne văitam. Era foarte, foarte ciudat. Încă aveam porniri de o ostilitate copleșitoare față de ea, pe care nu mi-o puteam stăpâni. Nu aveam prea multă încredere în ea, dar mi-am dat seama că nu

prea conta. Indiferent dacă era sau nu sinceră cu mine, îmi doream s-o iert.

Mă simțeam bine cu mine, mă mai obișnuisem cu casa de nebuni în care locuiam acum și, sincer, mă simțeam mai bine că urma să plec acasă în curând. Ea avea să rămână în închisoare pentru încă mulți ani. Dacă puteam să iert, însemna că eram puternică, o persoană bună care poate să-și asume responsabilitatea pentru drumul pe care eu însămi îl alesesem și pentru toate consecințele alegerii mele. Și îmi conferea satisfacția simplă, dar puternică de a arăta bunătate unei alte persoane aflate într-un moment dificil, principiul după care mă ghidasem tot timpul de când fusesem la închisoare.

Nu e ușor să renunți la furia ta, la senzația că ai fost nedreptățit. Încă o tachinam pe Nora constant că azi poate fi ziua în care o bag cu capul într-un veceu, iar ea râdea crispată la amenințările mele glumețe. Câteodată, se oferea și sora ei să mă ajute s-o înecăm, dacă Nora ne călca pe nervi. Dar eram capabile să avem o relație de tachinare, ca toți foștii iubiți care au o istorie lungă, dar au ales să fie prieteni. Toate acele lucruri care-mi plăcuseră la ea acum mai bine de zece ani – simțul umorului, curiozitatea, agitația, interesul ei față de ce e straniu și nepermis – încă erau adevărate; de fapt, fuseseră accentuate de anii petrecuți în închisoarea de maximă securitate din California.

Formam, fiind alături una de cealaltă, o barieră împotriva ciudatelor, care se aflau în număr uimitor de mare în acel perimetru restrâns. Pe lângă Connie, cea cu tendințe suicidale, mai erau câteva piromane cu tulburări bipolare, o tipă furioasă și instabilă, care jefuise o bancă, o femeie care scrisese scrisori în care amenința că o să-l omoare pe John Ashcroft* și o fată minionă, gravidă, care

* Procurorul general al Statelor Unite, în perioada 2001-2005 (n.t.).

se așeza ca din senin lângă mine și începea să-și treacă degetele prin părul meu, fredonând. Am asistat la mai multe crize de plâns și accese de isterie în câteva săptămâni decât văzusem în luni întregi la Danbury, toate fiind, în principiu, ignorate de OC. Nu exista izolare în închisoarea din Chicago (eram la un etaj deasupra camerei de izolare pentru bărbați), așa că singura măsură disciplinară care putea fi folosită împotriva noastră era să ne trimită la Cook County, cea mai mare închisoare din țară, cu 10 000 de deținuți.

— Ar fi de coșmar să ajungi acolo!, m-a avertizat Crystal, veterana, care părea să știe despre ce vorbește.

Acum, că eram de două săptămâni la MCC, eu și surorile am constatat că, de fapt, existau și niște femei zdravene la cap. La început, nu s-a apropiat nimeni de noi; ne-a luat ceva să ne dăm seama că unele dintre deținutele de la etajul al doisprezecelea se temeau de noi – în definitiv, eram condamnatele versate, de la *închisoarea adevărată*. Dar, după un timp, probabil că și-au dat seama că eram „normale" ca ele, iar apoi au existat mai multe apropieri deschise către noi: două mami spanioloaice simpatice și prietenoase, o tipă foarte scundă, iubitoare de sport, și o chinezoaică lesbiană, haioasă, care m-a abordat, plină de speranță, cu replica: „Îmi place corpul tău!".

Am fost imediat ridicate la rangul de autoritate în legătură cu absolut orice ținea de sistemul federal al penitenciarelor. Când le-am explicat că, de fapt, „închisoarea adevărată" era mult mai suportabilă decât mediul nostru actual, au fost șocate. De asemenea, cereau sfaturi legale, o gțămadă, și am ajuns să repet la nesfârșit: „Nu sunt avocat. Trebuie să-l întrebi pe avocatul tău..." Dar toate aveau avocați din oficiu, cu care intrau greu în contact. Exista un telefon negru, straniu, de perete, care avea o linie specială direct către Servicii Juridice Gratuite.

— Ne ajută... mai mult de-o grămadă!, s-a plâns una dintre piromane.

Nu aveam problemele de reprezentare ale colegelor mele deținute. Într-o zi am fost chemată afară din unitate, mi s-a spus că sunt chemată la „tribunal" și apoi am fost trimisă la R&D, unde am stat într-o celulă ore întregi. Într-un final, am fost preluată de escortele mele, doi tineri masivi, agenți federali. Nu știu la ce se așteptau, dar clar nu la o persoană ca mine. Când m-am întors să mă încătușeze, tipul care făcea onorurile a fost dezorientat.

— E prea mică. Cătușele nici nu se potrivesc!," a spus el, dând semne de agitație.

Colegul său și-a băgat degetul său gros între cătușe și încheietura mâinii și a spus că e în regulă.

În viziunea asupra lumii pe care o aveau acești tineri robuști, bine făcuți, eu n-aveam ce căuta printre deținuții din această fortăreață. Probabil că semănam prea mult cu sora, vecina sau soția lor.

După atâtea săptămâni de încarcerare, m-am bucurat de drumul pe străzile Chicago-ului. În clădirea federală în South Dearborn, am fost dusă la etaj și pusă să aștept într-o sală de conferințe oarecare, cu gardianul mai puțin dezorientat. Am stat la masă, față în față, în tăcere, timp de cincisprezece minute. Nu mă uitam la el, dar îmi dădeam seama că mă privește, ceea ce probabil că intra în atribuțiile sale. Părea să devină tot mai agitat. Se foia pe scaun, se uita la ceas, apoi la mine, iar se foia. Eu mi-am zis că e doar plictisit. Având atitudinea zen de închisoare, eram pregătită pentru orice urma să se întâmple. Într-un final, n-a mai suportat.

— Știi, toți facem greșeli..., a spus.

Mi-am ridicat privirea înspre el.

— Știu, am replicat.

— Și, ești vreo drogată sau ceva?

— Nu, pur și simplu am făcut o greșeală.

O clipă, a rămas tăcut.

— Dar ești atât de tânără!

M-a amuzat. Probabil că de la yoga păream așa. El era clar mai tânăr decât mine.

— Condamnarea mi-a fost dată acum mai bine de unsprezece ani. Am 35 de ani.

Și-a ridicat sprâncenele, șocat. Habar n-avea ce să răspundă la o asemenea replică.

Din fericire, s-a deschis ușa, punând capăt conversației. Era avocatul meu, Pat Cotter, cu procurorul Statelor Unite, aduncându-mi un sandvici cu carne de vită.

— Larry mi-a spus că e preferatul tău!

L-am înfulecat cât de delicat am reușit. Mai că uitasem de veșmintele mele portocalii, dar acum aproape că devenisem conștientă. Îmi adusese și o bere de ghimbir. Iată ce beneficii aveai cu un avocat al apărării de top, reputat. Eram extrem de fericită să-l văd.

Pat mi-a explicat că, deoarece veneam în calitate de martor de stat, AUSA*, femeia din cauza căreia eram în închisoare (de fapt, eu eram vinovata, ea doar mă condamnase) avea să mă instruiască. Mi-a reamintit că, în urma înțelegerii stabilite la apel, eram obligată să cooperez. Avea să stea cu noi, dar nu aveam nicio protecție legală *per se*. Nici nu riscam nimic din punct de vedere legal, atâta vreme cât nu dădeam mărturii false. L-am asigurat că nu am de gând așa ceva, apoi am insistat să mă scoată din MCC și să mă trimită înapoi la Danbury. A spus că o să vadă ce poate să facă; data procesului lui Jonathan Bibby fusese deja amânată de două ori. Știam că asta înseamnă „Vezi să nu!". M-am mai întrebat și cât avea să mă coste acel sandvici delicios cu carne de vită.

* Assistant U.S. Attorney (n.t.).

Eram extrem de obosită când am ajuns înapoi la închisoarea-fortăreață.

— O să vină și rândul vostru, le-am spus Norei și lui Hester/Anne.

Reușiserăm să fim mutate într-o celulă cu șase persoane, alături de alte trei femei, așa că acum, pe lângă toate celelalte, eram și colege de celulă. M-am dus să mă culc.

Cea mai mare problemă la MCC era că nu aveai ce să faci. Existau un teanc jalnic de cărți de rahat, pachete de cărți de joc și televizoarele infernale, întotdeauna pornite, întotdeauna la maximum. Nu aveai nimic de făcut nici în Oklahoma City, dar împrejurimile erau curate lună și liniștite, cu aproape de zece ori mai mult spațiu. Din fericire, în Chicago primeam poșta, așa că au început să-mi vină scrisori și cărți. Am împărțit cărțile cu colegele mele de celulă.

Când ești scufundat adânc în mocirlă, îi cauți pe cei care te pot ajuta, oameni care pot înțelege. Am luat un pix și i-am scris singurei persoane de afară care putea să înțeleagă cu adevărat în ce situație sunt, prietena mea prin corespondență, Jae, fosta jefuitoare de bancă. Desigur, mi-a răspuns imediat.

„Dragă Piper,

Am primit scrisoarea ta. Mersi că mi-ai reamintit cât de mult am urât Metropolitan Detention Center din Los Angeles (MDC). Am râs ca o nebună când mi-ai spus că nu i-ai zis data nașterii tale colegei tale de celulă vorbărețe, astroloaga amatoare. E de-a dreptul amuzant. Cre' că o scoate din minți!

Deci, oficial, l-am cunoscut pe băiatul tău, Larry, când am fost în NYC luna trecută. Un tip simpatic. Ne-am relaxat la o cafenea drăguță aproape de casa voastră. E bine că ai un loc iubitor unde să te duci când te eliberează oficial și de la centrul de reintegrare.

Apropo de locuri unde te poți duce, am rămas blocată în Oklahoma City (în timpul transferului meu din California către Pennsylvania) pentru două luni. Și eu eram încadrată la risc înalt, așa că mi-am petrecut tot timpul ăla într-o văgăună. În plină vară. Am suferit. Sunt al dracului de fericită că am terminat cu statul după gratii. Devenisem bună la asta, dar nu mai vreau să fiu bună. E un talent pe care nu-mi pare rău să-l irosesc.

Mi-ai spus că te-ai revăzut cu fostele tale coinculpate și că la început relația a fost rece. E uimitor cum nefericirea poate să-i lege instantaneu pe oameni. Cândva, pe vremuri, eram la o închisoare din California, dar trebuia să merg la o închisoare districtuală, să mi se dea o altă sentință. Am stat în închisoarea districtuală o lună și abia așteptam să mă întorc în închisoarea de stat. Îmi era dor de vechea mea rutină, de vechile mele prietene, de propriile-mi haine, de mâncarea mai bună. Așa că îți înțeleg dorința de a te reîntoarce la Danbury. Odată am simțit și eu același lucru.

Oricum, fii tare, Piper! Aproape ai scăpat și apoi, în mare, poți să lași chestia asta în spatele tău. Nu complet, dar aproape.

Pe data viitoare,

Pace.

Joe Loya"

La MCC mi-au fost testate rezistența și toleranța. Cel puțin aveam obiecte pentru igiena intimă feminină, toate etalând numele lui Bob Barker*. După două săptămâni, mi s-a permis în sfârșit să cumpăr șampon, balsam, timbre și

* Realizator american de emisiuni TV, celebru pentru *The Price is Right* (1972-2007), emisiunea cu cea mai îndelungată difuzare în istoria emisiunilor TV din America de Nord (n.t.).

mâncare de la magazinul închisorii, plus pensetă. Sprâncenele mele erau într-o stare de speriat și nu aveam oglinzi la MCC, a trebuit ca surorile Jansen și cu mine să improvizăm un salon de frumusețe. Făceam flotări și abdomene, dar nu aveam spațiu unde să fac yoga fără ca cineva să se holbeze la mine, cu atât mai puțin în celula noastră de șase persoane. Eram noi trei, o Eminemlette, o tipă uriașă, veselă, de 1,93 metri înălțime, pe nume Tiny, și o mami spanioloaică, pe nume Inez, care primise și ea citație în Chicago.

Când Inez a fost prima oară arestată, o altă femeie din închisoarea districtuală îi aruncase în ochi soluție de curățat și o orbise. După nouă operații, vederea îi revenise parțial, dar acum era extrem de sensibilă la lumină și i se permitea să poarte ochelari de soare imenși, pe toată fața. Inez tocmai își sărbătorise cea de-a cincizecea aniversare; am încercat să ne bucurăm de eveniment la MCC.

Acum nu doar că-mi era dor de Danbury, ci și de Oklahoma City. La fel și surorilor Jansen. Am vorbit cu nostalgie despre „dansul lanțurilor" pe pista de aterizare. Mantra noastră comună devenise „Întotdeauna poate fi mai rău". Practic, o repetam zilnic, ca pe un descântec, pentru a ne feri de posibilitatea ca situația noastră chiar să devină și mai neplăcută.

Unitatea de femei se bucura de „privilegii" doar o dată pe săptămână, cum ar fi timp liber în ceea ce părea o sală de gimnastică dintr-o școală elementară din anii '70, cu mingi de care nu se atingea nimeni și fără greutăți, exista doar o minge medicinală, și acces la biblioteca de drept, care conținea volume broșate care arătau deplorabil, plus texte de drept vechi. Eram escortate de un OC de la o activitate la alta de parcă eram la o oră la grădiniță. În timpul acestor drumuri, ne întâlneam mereu cu deținuți bărbați, care munceau; aveau clar mai multă libertate de mișcare,

lucru care mă înfuria. Pentru a ajunge la sala de gimnastică, trebuia să treci pe lângă bucătării, unde niște tipi ce păreau destul de încrezători așteptau mereu să arunce câte o ocheadă către noi.

— Doamnelor, aveți nevoie de ceva acolo?, a întrebat unul dintre ei într-o zi, când eram mânate către lift.

— Mai multe fructe!, am zbierat eu.

— Îți aduc eu niște banane, blondino!

Abia m-am putut stăpâni când am primit vestea că Larry urma să mă viziteze. Am avut nevoie de tot autocontrolul de care eram capabilă să nu mă urc pe una dintre mesele din unitate, să mă bat cu pumnii în piept și să țip. Dar nu voiam să am acum de-a face cu cel mai periculos lucru în închisoare – invidia. Așa că am fost discretă. Plus că începusem să am mari îndoieli că ceva avea să-mi mai meargă bine.

În sâmbăta când trebuia să vină de la New York, am făcut un duș cu apă fierbinte. O deținută îmi dăduse pontul că există o fereastră de timp, dimineața, când, din nu se știe ce motiv, aveam apă caldă. Părul meu ud îmi atârna pe spate – nu aveam uscătoare la MCC. M-am dus în baie și m-am uitat lung la mine, în plăcuța de metal de deasupra chiuvetelor, care era pe post de oglindă. Probabil că era mai bine că nu puteam să văd cum arăt întru totul. Am observat resturile de creion pe perete, unde alte deținute amestecaseră creionul de ochi improvizat, cu pudră de grafit și vaselină. Eu nu aveam astfel de îndemânări.

Orele de vizită erau scurte în Chicago. Mă uitam agitată la ceas. Surorile Jansen erau și ele agitate, uitându-se la mine.

— O să vină!, m-au asigurat ele.

Într-un fel, chiar era emoționant cât de implicate erau în această vizită, cum începuseră să vorbească despre

Larry ca și cum l-ar fi cunoscut. Îmi părea rău pentru Hester/Anne că soțul ei nu reușise să vină s-o vadă în Chicago – nu locuia departe de închisoarea unde ea își ispășea sentința de șapte ani.

După ce s-a scurs o oră din timpul de vizită, nu am spus nimic, dar mă simțeam copleșită. Știam ce se întâmplase. Idioții aflați la conducerea MCC îl refuzaseră. Eram sigură – oamenii aceștia erau cu desăvârșire incompetenți în toate aspectele pe care le observasem până acum; de ce, Doamne, iartă-mă, ar fi altfel în privința vizitelor? Mă simțeam înfrântă și furioasă, o combinație oribilă.

Apoi s-a deschis ușa de siguranță și a intrat un OC, sfătuindu-se cu OC-ul de serviciu al unității.

— Kerman!

Am țâșnit până în capătul celălalt al sălii.

Când, în sfârșit, am ajuns în sala de vizite mare, murdară, m-am mai calmat. Acolo erau mulți deținuți cu familiile lor și, la început, nu l-am văzut pe Larry, dar când l-am zărit, am ametit puțin. L-am îmbrățișat, și părea că și pe el îl luase puțin amețeala.

— N-o să-ți vină să crezi la ce m-au supus! Oamenii ăștia nu sunt reali!, a spus el aproape urlând.

Ne-am așezat unde ni s-a spus, față în față, pe niște scaune de plastic identice. Pentru prima oară de când plecasem de la Danbury, m-am calmat cu adevărat.

Nici nu știu când a trecut ora care ne mai rămăsese. Am vorbit despre cum aveam să ajung acasă, ce avea să se întâmple.

— O să vedem, puiule!, m-a liniștit el, strângându-mă de mână.

Când gardienii au zis „gata", mi-a venit să plâng. După ce l-am sărutat pe Larry, practic am ieșit cu spatele din sală, ca să pot să-l văd cât mai mult. Apoi m-au dus într-o

cameră cu câteva deținute. Toate străluceau de fericire, în urma vizitei, și toate se aranjaseră în vederea ei.

— Piper, te-a vizitat cineva?, m-a întrebat una dintre ele.

— Mda, logodnicul meu a venit să mă vadă!, am spus rânjind ca o proastă.

— A venit tocmai din New York să te vadă? E ceva!, a spus, de parcă venise de pe lună.

Doar am aprobat din cap. Nu voiam să mă laud cu marele meu noroc de a fi cu un bărbat ca Larry.

— Trebuie să fii tare specială!

Auzisem despre acoperiș încă de când am ajuns la MCC. Se pare că deasupra clădirii exista un loc de recreere și, când vremea permitea, un ofițer putea să ne ducă acolo sus. Eram deja de săptămâni întregi înăuntru; visam la cărarea și lacul de la Danbury în fiecare noapte. În sfârșit, într-o zi am fost anunțate că puteam să ne înscriem să ne petrecem timp sus. În lift, erau îngrămădite atâtea femei câte puteau încăpea. Pentru acoperiș, erau haine de nailon pe care le puteam pune pe noi și apoi puteam ieși la aer, în înaltul cerului, chiar dacă întemnițate în spatele sârmei electrice și galvanizate. Existau două coșuri de baschet, iar temperatura era cam de patru grade. Am început imediat să sughit din cauza diferenței de altitudine și pur și simplu am respirat cât mai adânc posibil. Acoperișul păstra modelul triunghiular al clădirii și puteai să vezi la distanță în orice direcție. Într-o parte, am văzut urmele unei stații de triaj. O clădire din apropiere avea ca ornament o statuie fabuloasă, stil art deco. Și spre sud-est puteam vedea lacul.

M-am dus în partea de sud a platformei de recreere, care era îngrădită cu grilaj din fier negru. Spațiul dintre bare era destul de mare încât să-mi strecor fața. M-am uitat lung înspre lac, analizând cu atenție orașul de sub mine.

— Hei! Nora, vino aici!

— Ce e?, a spus ea apropiindu-se de mine.

Mi-am întins mâna între bare și i-am arătat.

— Nu e hotelul Congress?

S-a uitat printre bare o clipă, încercând să identifice locul în care pregătise pentru mine o valiză ticsită cu bani ca s-o transport, în urmă cu mai bine de zece ani.

— Cred că ai dreptate. Așa e. Iisuse!

O clipă, niciuna din noi n-a mai zis nimic.

— Ce mahernițăl

În sfârșit a început procesul. Jonathan Bibby, tipul care o învățase pe Nora cum să facă trafic cu droguri, pe vremuri, a pretins că fusese un dealer de artă nevinovat, care se întâmplase să-și petreacă timpul cu o mulțime de traficanți condamnați. Dar agenții federali aveau împotriva lui dovezi serioase, inclusiv date ale călătoriilor lui în Africa, în aceleași curse cu Nora, Hester/Anne și cu alții. Hester/Anne a fost prima chemată la tribunal. Îl știa pe inculpat de ani buni. S-a întors cu ochii înlăcrimați; avocatul apărării o făcuse praf.

A urmat Nora. Mi-am amintit că George Freud era undeva prin clădire; mi-am imaginat că n-aveau cum să nu-i cheme și pe ceilalți coinculpați. Pe 14 februarie am fost chemată la R&D.

— La mulți ani de Sfântul Valentin!, mi-a urat Nora.

Habar n-avea cât de aproape era de prăbușire.

De data aceasta, cei care m-au escortat la tribunal erau mai în vârstă, mai robuști și mai încrezători. De asemenea, erau mai atenți.

— Vrei să-ți aducem ceva, Piper?

M-au lăsat mască cu asta. Nu fumam și eram convinsă că n-aveau să-mi aducă whiskey.

— V-aș fi recunoscătoare pentru o cafea.

— Să vedem ce putem face.

Nu-l mai văzusem pe Jonathan Bibby până în momentul când am intrat hotărâtă în sala de judecată, îmbrăcată în cea mai bună uniformă portocalie pe care o aveam, și să urc în boxa martorilor. Totuși, am stat pe acea banchetă ore întregi, sau așa mi s-a părut mie, povestindu-le juraților propria mea experiență. Mă întrebam la ce avea să-i ajute ce auzeau de la mine. Toate întrebările pe care mi le-a pus avocatul apărării aveau legătură cu Nora, așa că era clar că ea era martorul-vedetă. Chiar detestam faptul că trebuie să depun mărturie pentru stat, dar mă și scotea din sărite că nenorocitul acela nu avusese decența să pledeze vinovat, așa cum o făcuseră cei treisprezece coinculpați, și să ne scutească de tot tămbălul și de toate neplăcerile.

Pe drumul înapoi, escortele mele au parcat sub El*. Unul dintre ei a coborât din mașină și s-a întors cu o cană de cafea Dunkin' Donuts, delicios de fierbinte. Mi-a scos cătușele.

— E cu zahăr și frișcă, nu știam cum o bei.

Au stat pe locurile din față, fumând, în timp ce eu savuram fiecare gură de cafea. Am ascultat huruitul trenului care trecea pe deasupra și m-am uitat pe stradă la oamenii care-și vedeau de viața lor. M-am întrebat dacă situația aceea era cea mai stranie în care aveam să fiu pusă vreodată.

Când s-a terminat totul – juriul l-a declarat pe Bibby vinovat – nimeni nu a fost încântat. Tot ce-mi doream era să mă întorc în închisoarea reală, adică la Danbury. Și apoi, acasă.

În cadrul unității sufocante de femei, Crystal, „președintele", făcea efortul de a păstra un oarecare protocol de închisoare. Desigur, asta îl implica pe Domnul. Crystal era

* El, prescurtare de la „Elevated", sistem de transport rapid în Chicago (n.t.).

profund credincioasă și îi plăcea să-l asculte în fiecare dimineață pe un pastor local, la un post TV, cu volumul dat foarte tare. Încerca insistent să facă prozeliți, așa cum nu încercase nimeni cunoscut de la Danbury. În fiecare săptămână se ducea hotărâtă, cu Biblia în mână, când era chemat grupul de la biserică.

— Treceți pe la biserică, doamnelor?

Fetele Jansen se încruntau. Deși Hester/Anne spunea că se născuse a doua oară, era pe aceeași lungime de undă cu mine în privința ceremonialului religios.

— Nu, mersi, Crystal!

Dar ea nu ceda atât de ușor. Mi-am zis că trebuia să-i răspunzi cu aceeași monedă. Data următoare când au anunțat că era deschisă sala de gimnastică, m-am dus după Crystal.

— Vii la sala de gimnastică, Crystal?

S-a uitat la mine ca și cum aș fi luat-o total pe arătură, a protestat revoltată.

— Ce? Gimnastică? Nu calc eu pe acolo, Piper. Mă obosește prea rău!

Duminică a venit iar, la fel de optimistă ca de obicei.

— Vii la biserică, Piper? E o slujbă bună săptămâna asta!

— Hai să stabilim ceva, Crystal. Tu mergi la biserică și aș vrea să te rogi pentru mine. Și săptămâna asta, când eu merg la sală, o să fac exerciții și pentru tine. Ne-am înțeles?

I s-a părut cel mai amuzant lucru pe care-l auzise de luni bune. A hohotit tot drumul până la ieșire. De atunci înainte, de câte ori era timpul să ne manifestăm fiecare credința, ne spuneam:

— Fă exerciții și pentru mine, Piper!

— Roagă-te și pentru mine, Crystal!

L-am încolțit pe șeful unității în biroul său, în timpul vizitei sale săptămânale la etajul unde erau femeile. Am încercat să-mi păstrez calmul în timp ce-i explicam că se apropia 4 martie, data eliberării mele, și că îmi doream să știu ce urma să se întâmple. Aveau să mă trimită înapoi la Danbury? Ori or să mă elibereze de aici, din Chicago?

Habar n-avea. Nu știa nimic despre situația mea. Și nici nu-i păsa.

Îmi venea să-i fac praf biroul!

Nora și Hester/Anne s-au uitat îngrijorate la mine când am ieșit din birou, după ce se terminase discuția. Nu spusesem nimănui din închisoarea din Chicago, cu atât mai puțin lor, că mai aveam doar o săptămână până să fiu eliberată. Amândouă mai aveau ani grei de ispășit. În plus, mă temeam să nu-mi facă probleme alte deținute, comportament paranoic tipic pentru închisoare. Așa că surorile știau că îmi ieșisem din minți din cauza Con Air-ului, o atitudine deloc zen din partea mea.

— Hai să mergem la cină!, a spus Hester/Anne.

M-am dus să iau ouăle fierte tari pe care le ținusem la gheață de la micul dejun. Anne a tăiat cu atenție fiecare oval în două, iar Nora a amestecat gălbenușul cu maioneză și muștar la plic, plus cantități generoase de sos picant de la magazinul închisorii.

Am gustat.

— Îi lipsește ceva.

— Știu!, a spus Nora și a scos un plic cu condimente pentru hotdog.

— Ești sigură?, am întrebat eu, ridicând o sprânceană.

— Ai încredere în mine!

Am gustat din nou. Era delicios. Mi-am umplut cu grijă fiecare jumătate de albuș.

Nora a mai turnat niște sos picant pe deasupra.

— Nu atât de mult!, a strigat Hester/Anne.

Ouă umplute. Un festin. Celelalte femei se uitau admirativ la cina noastră, gândindu-se că ar fi fost bine să-și fi păstrat și ele ouăle de la micul dejun. Noi trei ne făcuserăm loc în grupul puținelor femei zdravene la cap din închisoarea din Chicago, dar, Dumnezeule, ce greu era!

Mi-am luat la revedere de la surori când a plecat următoarea cursă Con Air – cu ele la bord. Erau uluite de ce nu fusesem și eu chemată cu ele, ca să facem dansul lanțurilor pe pistă. Și-au luat rămas-bun de la mine cu tristețe și milă în priviri. Eram atât de supărată, că abia mă puteam uita la ele. Pe de o parte, pentru că-mi doream cu disperare să fiu și eu cu ele în avion și să scap de închisoarea din Chicago, pe de alta, pentru că știam că probabil nu aveam să le mai văd niciodată după eliberare. Și simțeam că mai aveam multe să ne spunem.

După ce au plecat, m-am băgat sub pătură și am plâns ore întregi. Nu-mi imaginam cum aveam să mai rezist. Deși mai aveam doar câteva zile până să fiu eliberată, nu eram sigură ce urma să se întâmple. Nu mai gândeam rațional, dar simțeam că Departamentul Administrației Penitenciarelor nu avea să-mi mai dea drumul vreodată.

Copil fiind, apoi adolescentă și tânăr adult, m-am bazat puternic pe singurătate, pe conceptul bine-știut că fiecare este singur pe această lume. Fundamentată atât pe încrederea în sine, cât și pe autoprotecție, această credință oferă o perspectivă dual – învingător sau victimă, responsabilitate totală sau disoluție totală, delăsător sau capabil să depășești orice limită. Dusă la extrem, este o idee care acordă credit convingerii că acțiunile unei persoane nu contează prea mult în exterior; trecem prin viață în propria noastră bulă, ocazional interacționăm cu alții, dar, în definitiv, suntem cu desăvârșire singuri.

Părea că această credință avea să mă pregătească pentru timpul petrecut în închisoare, așa cum spune o expresie uzuală în închisoare: „Intri singur și ieși singur", sfatul general fiind de a rămâne retras și de a-ți vedea de treabă. Dar în închisoare am învățat altceva. Nu așa am supraviețuit acolo. Am învățat, la modul serios, că nu sunt singură. Oricât de importanți erau oamenii de afară, care îmi scriau și mă vizitau în fiecare săptămână, străbătând distanțe lungi pentru a veni și a-mi spune că nu m-au uitat, nu ar fi fost de ajuns pentru a-mi da seama că nu trăiesc pe cont propriu.

Mi-am dat seama că nu sunt singură pe lume mai ales datorită femeilor cu care am trăit mai bine de un an, care m-au luminat în privința lucrurilor pe care le aveam în comun. Aveam în comun dormitoarele supraaglomerate și lipsa intimității. Aveam în comun numere în loc de nume, uniforme kaki, mâncare și obiecte de igienă ieftine. Dar mai ales aveam în comun un simț profund al umorului, al creativității în circumstanțe potrivnice și voința de a ne apăra și a ne păstra umanitatea, în ciuda încercării permanente a sistemului penitenciar de a o strivi. Nu cred că vreuna dintre noi ar fi reușit să pună de una singură în aplicare acele tehnici de supraviețuire mai sus amintite; știu că eu n-aș fi putut! Aveam nevoie una de cealaltă.

Micile gesturi de bunătate și simplele plăceri pe care le împărtășeam au fost atât de importante, fie că erau oferite sau primite, indiferent de unitate, încât am plecat acasă cu sentimentul puternic că nu sunt singură pe lume, în viață. Am aplicat aceleași metode de bază pentru supraviețuire ca și femeile cu care, aparent, n-aveam aproape nimic în comun. Puteam să interacționez – poate chiar cu oricine.

Acum, în cea de-a treia închisoare în care fusesem, am conștientizat un adevăr straniu: nu se afla nimeni la conducere. Bineînțeles, undeva în acele clădiri, o persoană care avea numele trecut pe o plăcuță de birou era numită director și, oficial, se afla la conducere, iar sub ea, pe scara ierarhică, erau căpitanii și locotenenții. Dar, pentru lucrurile practice, pentru deținuți, pentru oamenii care stăteau zi-lumină în acele închisori, scaunul căpitanului era gol, roata se învârtea, iar velele fluturau în vânt. Instituția practic ardea gazul degeaba, prezența personalului era redusă la minimum, iar angajații permanenți nu păreau să dea doi bani pe slujbele lor. Nimeni nu era prezent, nimeni nu interacționa la modul pozitiv cu oamenii cu care erau pline acele închisori. Vidul în care se scufunda conducerea era total. Nimeni de la „corecții" nu părea să acorde mai mult timp de gândire scopului prezenței lor acolo decât o făcea un funcționar într-un depozit, gândindu-se la scopul unei conserve de roșii sau încercând să le facă pe acele roșii să înțeleagă ce naiba căutau ele pe raft!

Marile instituții au lideri care sunt mândri de ce fac și care intră în contact cu toți cei prezenți în acele insituții, astfel încât fiecare înțelege rolul acestora. Dar gardienii noștri sunt, în general, scufundați într-un anonimat suprem, precum călăul din desene animate care poartă o glugă pentru a-și ascunde identitatea. Ce scop, ce motiv stau la baza închiderii unor oameni, ani întregi, când acest lucru pare să însemne atât de puțin chiar și pentru gardienii care dețin cheia? Cum poate un condamnat să înțeleagă faptul că pedeapsa sa a avut vreo importanță în vreun fel, când este tratată atât de neserios și cu o asemenea indiferență?

M-am prăbușit pe un scaun tare, de plastic, uitându-mă pe BET. Era difuzat videoclipul single-ului lui Jay-Z, *99 Problems*. Imaginile sumbre, murdare, în alb-negru, cu

Brooklynul și cu gangsterii săi, m-au făcut să-mi fie dor de un loc în care nu trăisem niciodată.

Ultima mea săptămână în închisoare a fost cea mai grea. Dacă aș fi fost trimisă înapoi la Danbury, aș fi avut parte de o primire gălăgioasă înapoi în rândurile lor și de o despărțire emoționantă, înainte să fiu retrimisă în libertate. În Chicago, m-am simțit groaznic de singură; separată de toți oamenii și de ritualurile animate de plecare acasă de la Danbury și din care crezusem că o să fac și eu parte cândva. Voiam să-mi sărbătoresc forța și rezistența – supraviețuirea în închisoare un an – și să o fac alături de oameni care mă înțelegeau. În schimb, simțeam acea furie periculoasă care te acaparează când nu mai deții deloc controlul asupra propriei vieți... MCC încă nu-mi confirmase eliberarea pe 4 martie.

Nici măcar Departamentul Administrației Penitenciarelor nu poate ține timpul în loc, așa că, în ziua cu pricina, m-am trezit, am făcut duș și m-am pregătit de plecare. Știam că Larry era în Chicago și că venea să mă ia, dar nimeni din conducerea închisorii din Chicago nu părea să știe că urma să fiu eliberată; nu mi se înmânase niciun act. Aveam mari speranțe, deși, în același timp, eram profund sceptică în privința a ce urma să se întâmple în acea zi.

Colegele mele deținute se uitaseră, dis-de-dimineață, la știrea despre eliberarea Marthei Stewart, în plină noapte, de la Alderson Prison Camp, pentru ca, în curând, subiectul să nu mai prezinte interes – la unul dintre televizoare rulau videoclipuri BET, iar pe celălalt Lifetime, amândouă date la volum maxim. M-am așezat pe una dintre băncile tari, urmărind fiecare mișcare a gardianului. În sfârșit, la unsprezece dimineața, a sunat telefonul. Gardianul a răspuns, a ascultat, a închis și a urlat:

— Kerman! Fă-ți bagajul!

Am sărit de la locul meu, am alergat la dulapul unde-mi țineam lucrurile, luând doar un plic mic, din hârtie de Manila, în care aveam scrisori personale, și lăsând acolo cosmeticele și cărțile. Eram perfect conștientă că toate femeile cu care împărțisem celula abia își începeau viața în închisoare, iar eu mi-o terminam.

— Doamnelor, puteți să luați tot ce mi-a rămas, eu plec acasă!

Gardiana de la R&D mi-a explicat că nu au haine civile pentru femei, așa că mi-a dat cea mai mică pereche de blugi bărbătești pe care o aveau, un tricou polo verde, un hanorac și o pereche de pantofi de piele întoarsă falsă, cu șireturi și cu talpă de plastic. Mi-au mai dat și ceea ce ei numeau o „recompensă": 28,30 de dolari. Eram pregătită să ies în lume.

Un gardian ne-a dus pe mine și pe un alt deținut, un spaniol tânăr, la un lift. Ne-am uitat unul la celălalt în timp ce coboram.

Mi-a făcut semn din cap.

— Cât timp ai stat?

— Treisprezece luni. Tu?

— Douăzeci.

Când am ajuns jos, ne aflam la intrarea din spate. Gardianul a deschis ușa dinspre stradă și a pășit afară. Eram pe un drum lateral gol, un fel de canion între fortăreață și niște clădiri de birouri, cu o fâșie de cer gri deasupra noastră. Gașca îl aștepta pe cel eliberat cu mine, chiar vizavi, într-un SUV, iar el a zbughit-o într-acolo ca un iepure și a dispărut.

M-am uitat în jur.

— Nu vine nimeni după tine?, m-a întrebat gardianul.

— Ba da!, am spus eu, nerăbdătoare. Unde *suntem*?

— Te duc în față, a spus el, fără chef.

M-am întors și am mărit pasul, depășindu-l pe gardian. Cam la zece metri depărtare l-am zărit pe Larry, în fața clădirii MCC, vorbind la telefon, până când s-a întors și m-a văzut. Și apoi am luat-o la goană, cât m-au ținut picioarele. Nimeni nu mă putea opri!

Copil fiind, apoi adolescentă și tânăr adult, m-am bazat puternic pe singurătate, pe conceptul bine-știut că fiecare este singur pe această lume. Fundamentată atât pe încrederea în sine, cât și pe autoprotecție, această credință oferă o perspectivă dual – învingător sau victimă, responsabilitate totală sau disoluție totală, delăsător sau capabil să depășești orice limită. Dusă la extrem, este o idee care acordă credit convingerii că acțiunile unei persoane nu contează prea mult în exterior; trecem prin viață în propria noastră bulă, ocazional interacționăm cu alții, dar, în definitiv, suntem cu desăvârșire singuri.

Părea că această credință avea să mă pregătească pentru timpul petrecut în închisoare, așa cum spune o expresie uzuală în acest spațiu: „Intri singur și ieși singur", sfatul general fiind de a rămâne retras și de a-ți vedea de treabă. Dar în închisoare am învățat altceva. Nu așa am supraviețuit acolo. Am învățat, la modul serios, că nu sunt singură.

PIPER KERMAN

Mi-a plăcut la nebunie această carte. O poveste plină de umor, patos și compensare. Ceea ce m-a surprins la acest volum de memorii este afecțiunea, compasiunea și respectul pe care Piper Kerman îl arată pentru toate femeile pe care le întâlnește în timpul încarcerării sale.

Elizabeth Gilbert,
autoarea cărții *Mănâncă, roagă-te, iubește*

Cartea lui Piper Kerman nu e doar radiografia unei pușcării americane (și, prin extenso, a societății americane) ci și o frumoasă metaforă despre nuanțele în care ar trebui să clasificăm oamenii. Nimeni nu e definitiv bun sau totalmente rău; sunt multe griuri în personalitatea fiecăruia. E o poveste reală despre cum ne urmărește greșelile și despre cum învățăm să ne adaptăm în situații extreme. Nu e întâmplător că serialul inspirat din această carte e un fenomen mondial; sunt multe personaje aici care reprezintă tipologii ale prietenilor noștri, oriunde s-ar afla ei în lume, în libertate sau nu. O metaforă despre viață scrisă foarte accesibil, foarte tineresc și foarte dinamic.

Cristina Bazavan, jurnalist

ISBN 978-606-8360-81-2

Portocaliul *este noul negru*

UN AN ÎNTR-O ÎNCHISOARE DE FEMEI

PIPER KERMAN

Narator

Genul *nonficțiunii creative* poate fi descris succint astfel: povești adevărate bine spuse. Sub numele NARATOR am adunat o serie de întâmplări, istorii și memorii deopotrivă adevărate, tulburătoare și, uneori, amuzante.

NARATOR este o colecție a editurii Publica ce-și propune, înainte de toate, să dea glas autenticității.